

አ ፤ (ፈደልና፡ አጋዝ) ፤ ፩ኛ፡ መገመሪያ፡
ፈደል ፤ የፈደል፡ ሹሉ፡ ራስ፡ በዕብራይስጥ፡ በሱ
ርስት፡ በዐረብ፡ በጽርእ፡ በቅብጥ፡ በሮማይስጥ፡
ባለም፡ ቋንቋ፡ ሹሉ፤ ይልቁንም፡ በግእዝ፡ አልፍ፡
ቤት፡ በአባገደ ። በፈደልነት፡ ስሙ፡ አልፍ ፤
በአጋዝነት፡ አ—፩፡ ይባላል ። በሺሕ፡ ዓመቱ፡
ርስት፡ ለባለቤቱ፡ የተባለውን፡ ምሳሌ፡ መሠረት፡
አድርገው፡ በኩርነቱንና፡ አለቅነቱንም፡ በታሪክ፡
መርምረው፡ በጽፈት፡ ፈርደው ፤ ሆይ፡ ሆን፡ አስፈ
ጥመው፡ ባ፲፱፻፳፮፡ ዓመተ፡ ምሕረት፡ የመለሱለ
ትና፡ መዝገብ፡ ያገቡለት፡ አለቃ፡ ኪዳን፡ ወልድ፡
ከፍሌ፡ ቤተ፡ ተክለ፡ ሃይማኖት፡ ናቸው ። አለፈ፡
ብለኸ፡ አሌፍን፡ እይ ።

አ ፤ የማድረግ፡ ልማድ ። ቆመ፡ አቆመ ፤
በቀለ፡ አበቀለ ፤ ኖረ፡ አኖረ ፤ ይህ፡ በተገብሮ፡
ግስ፡ ነው ። አስን፡ ተመልከት ። በገበርም፡ በላ፡
አበላ ፤ ጠጣ፡ አጠጣ፡ ይላል ።

አ ፤ የማድረግ፡ ልማድ ። ገደለ፡ አጋደለ፡
አገዳደለ ፤ ገለጠ፡ አጋለጠ፡ አገላለጠ ።

አ ፤ በአዐ፡ በማይነጣ፡ ግስ፡ የሳቢ፡ ዘር፡
ሹሉ፡ መነሻ፡ በቀለ፡ አበቃቀል ፤ ገደለ፡ አገዳደለ ።
አስተን፡ እይ ።

አ ፤ ካደራረጊና፡ ካደራረጊ፡ ግስ፡ ለሚወጣ፡
ሰም፡ ባዕድ፡ መነሻ ። ደበለ፡ አዳበለ፡ አዳባይ ፤
አደባበለ፡ አደባባይ ። ጠገበ፡ አጠገበ፡ አጠገብ ።
ከረመ፡ አከረመ፡ አከርማ ። ቀጠጠ፡ አቀጠጠ፡
አቅጣጣ ።

አ ፤ (ሀ) ፤ በሀ፡ ፈንታ፡ የሚነገር፡ የሀ፡ ተለዋጭ፡
ከግእዝ፡ ወዳማርኛ ። ሀገር፡ አገር ፤ ሀጉለ፡ አጉለ ።

አ ፤ ደቂቅ፡ አገባቦች፡ በ፡ ያ፡ ከ፡ ለ፡ ሲቀ
ድሙት፡ ራሱን፡ ጉርዶ፡ ሹሉንም፡ ራብዕ፡ ሲያ
ደርግ፡ አገር ፤ ባገር፡ ያገር፡ ካገር፡ ላገር፡ ይላል ።

አ ፤ (ያ) ፤ የአንቀጽና፡ የዘርዘር፡ አያ
ያዥ ። በየ፡ ተራ፡ ፩ኛውን፡ ያ፡ ተመልከት ።

አ፡ ግእዝ ፤ ፩ኛ ፤ አንደኛ፡ ድምፅ ፤ አንደ
ኛነቱ፡ ለሉ፡ ካዕብ ።

አ፡ ካዕብ ፤ ፪ኛ ፤ ሹለተኛ፡ ድምፅ ፤
ሹለተኛነቱ፡ ለአ፡ ግእዝ ። ዳግመኛም፡ ካዕብን
ትን፡ ከወ፡ ካዕብ፡ ዉ፡ ነሥቶ፡ ለሌላው፡ ፈደል፡
ያራክባል ። በ—ሉ፡ በ፡ ገ—ሉ፡ ጉ ።

አ፡ በቁሙ ፤ የንቀትና፡ የማኩሰስ፡ የማ
ዋረድ፡ ቃል ፤ አይ ።

አ፡ ሣልስ ፤ ፫ኛ ፤ ሦስተኛ፡ ድምፅ ፤
ሣልስነትን፡ ከየ፡ ሣልስ፡ ዩ፡ ወስዶ፡ ሌላውን፡

ፈደል፡ ሣልስ፡ ያደርጋል ። በ—አ፡ ቤ፡ ገ—አ፡ ጊ ።

አ ፤ (አንባሕቅዎ) ፤ ማዛጋት፡ ማፋሸግ፡
ማላቀቅ፡ መክፈት ።

አ ፤ ባድራጊ፡ ግስ፡ የትንቢትና፡ የዘንድ፡
አንቀጽ፡ መነሻ፡ እኔ፡ በሚል ። አወጣኹ፡ አወጣ፡
አወጣ፡ ዘንድ ፤ አወረድኹ፡ አወርድ፡ አወርድ፡
ዘንድ ። ይኸውም፡ ሌሎች፡ አሥራው፡ ያ፡ ታ፡
በመኸናቸው፡ ይታወቃል ።

አ፡ አለ ፤ አዛጋ፡ አፋሽገ፡ አላቀቀ ።

አ፡ በል ፤ አፍኸን፡ ከፈት፡ (ሕዝ ፪፡ ፩) ።

አ፡ ራብዕ ፤ ፪ኛ ፤ አራተኛ፡ ድምፅ ፤
የራብዕን፡ ሥረይነት፡ ከሀ፡ ራብዕ፡ ሃ፡ እየተጋራ፡
ሌላውን፡ ፈደል፡ ራብዕ፡ ያደርጋል ። በ—አ፡
ባ፡ ገ—አ፡ ጋ ።

ኤ ፤ ቃለ፡ አንከር ፤ ዩ ።

ኤ፡ ኃምስ ፤ ፪ኛ ፤ ዐምስተኛ፡ ድምፅ ፤
ኃምስነትን፡ ከየ፡ ኃምስ፡ ዩ፡ ተቀብሎ፡ ሌላውን፡
ፈደል፡ ኃምስ፡ ያደርጋል ። በ—ኤ፡ ቤ፡ ገ—ኤ፡ ጊ ።

እ ፤ እኔ፡ ለሚል፡ የትንቢት፡ ሥር ።
ሠራኹ፡ እሠራ፡ እሠራለኹ ፤ ጸፍኹ፡ እጽፍ፡
እጽፋለኹ ። በአዐ፡ የሚነጣ፡ ግስ፡ ግን፡ አመንኹ፡
አምን፡ አምናለኹ ፤ ዐወቅኹ፡ ዐወቅ፡ ዐውቃለኹ፡
እያለ፡ ራሱን፡ ይችላል፡ እንጂ ፤ እን፡ አይፈልግም ።

እ ፤ አ፡ በአጋዝነት፡ ፩፡ አንደ፡ ተባለ፡ እ፡
ደግሞ፡ ፩ኛ፡ (አንድ፡ አልፍ)፡ ወይም፡ ዐሥር፡
ሺ፡ ይኸናል ። መዝገበ፡ ፈደል፡ ተመልከት ።

እ ፤ ወደ ። ዐመል፡ ያገባል፡ እመኻል ፤
ዐመል፡ ያወጣል፡ ከመኻል ። በግእዝ፡ መሠረቱ፡
እስከ፡ ነው ፤ ይኸውም፡ መገሥገሻና፡ መድረሻ፡
ማለት፡ ነው ። ደቂቅ፡ አገባብ፡ እይ ።

እ ፤ በ። (ግጥም) ፤ ድንጋይ፡ ካፋፍ፡ ወርዶ፡
እዘብጥ፡ ያርፋል ፤ ሰው፡ ያገኘ፡ እንደኹ፡ ያንተ
ራፋል ።

እ ፤ የ ። እናንተ፡ እምታዩኝ፡ እኔ፡ እግላ
ያችኹ፡ እንዲል፡ ዐይነ፡ ስውር፡ ሲለምን ።

እ፡ ሳድስ ፤ ፪ኛ ፤ ስድስተኛ፡ ድምፅ ፤
የሳድስነትን፡ ሥረይ፡ ከሀ፡ ሳድስ፡ ሀ፡ እየተጋራ፡
ሌላውን፡ ፈደል፡ ሳድስ፡ ያደርጋል ። በ—እ፡ ብ ፤
ገ—እ፡ ግ ።

እ ፤ ንሉስ፡ አገባብ ። ቃለ፡ አጋና፡ ፍቸው፡
ሆይ ። እ፡ አምላክ፡ እ፡ ክርስቶስ ። ምን፡ እስ
ተውል ።

አ ሀ — ስመ ፡ አምላክ ሀ — ሦ ።

አ ፡ ሳብዕ ፤ ፩ኛ ፤ ሰባተኛ ፡ ድምፅ ፤ ሳብ ዕነትን ፡ ከወ ፡ ሳብዕ ፡ ሦ ፡ ተረከቦ ፡ ሌላውን ፡ ፈደል ፡ ሳብዕ ፡ ያደርጋል ። በ — አ ፡ በ ሀ ሀ — አ ፡ ሳ ።

አአ ፤ ከመጋኛ ፡ ከውጋት ፡ ከቁንቅ ፡ የተነጣ ፡ መጮኸ ፡ ማቃሰት ። አአ ፡ ወጋኝ ፤ አአ ፡ እንጠራራኝ ፡ እንዲሉ ።

አሉ ፤ ፈደል ፡ ቂጠራ ። አሉ ፡ በል ።

አሉሉ ፤ (ቀፋቂ) ፤ የሐዘንና ፡ የቁንቅ ፡ የመከራ ፡ ጩኸት ፡ አሉና ፡ ቀፋቂ ፡ በግእዝ ፡ አሉ ፡ ይባላል ።

አሉሉ ፡ አለ ፤ ቀፋቂ ፡ አለ ፤ ጩኸት ።

እእ ፤ ያፈ ፡ ድዳ ፡ ድምፅ ፤ ወይም ፡ ፈሊጥ ።

አእምሮ ፤ — ዕውቀት ሀ — አመረ ።

(ጥበ) አበ ፤ (አብ) ፤ መነኩሴ ፤ የመነኩሴ ፡ ስምና ፡ መጥሪያ ፤ አባ ። አበ ፡ እመ ፡ እንዲሉ ፡ ሕፃናት ።

አቡ ፤ አቢ ፤ አባ ፤ አብ ፤ አባት ፤ ባለቤት ፡ ጌታ ፡ አዛዥ ፡ አራቱ ፡ ኹሉ ፡ እየተናበበ ፡ ይነገራል ። ባለን ፡ ተመልከት ። አብ ፡ እንደ ፡ ግእዝ ፡ ልማድ ፡ ዘርፍ ፡ ይዞ ፡ ሲነገር ።

አበ ፡ ጋዝ ፤ (አበ ፡ ጋእዝ) ፤ የንጉሥ ፡ ጦር ፡ ዋና ፡ አዛዥ ፤ አዝማች ፡ አለቃ ፡ ደምሳሽ ፡ ጠቅላይ ፡ ፊታውራሪ ፤ የሰልፍ ፡ የዘመቻ ፡ የጠብ ፡ የጥል ፡ መሪ ፤ የክርክር ፡ ጌታ ፡ ባለቤት ። ጋዝ ፡ ብለኸ ፡ ጋዝን ፡ እይ ።

አበ ፡ ጋዞች ፤ የጦር ፡ አለቆች ፡ ፊታውራሪዎች ፡ አዝማች ።

አበ ፡ ጋዝነት ፤ አበ ፡ ጋዝ ፡ መሾን ፤ ያበ ፡ ጋዝ ፡ ሹመት ። ጠጅ ፡ የሌለበት ፡ አበ ፡ ጋዝነት ፡ እንዲሉ ።

አበ ፡ ደም ፤ ባለደም ፡ ደመኛ ፡ (ደበኛ) ፡ ነፍስ ፡ ገዳይ ፤ ወይም ፡ የጃች ፡ ወገን ፡ ተበቃይ ።

አበ ፡ ልጅ ፤ የክርስትና ፡ አባትና ፡ እናት ፡ ቀኝ ፡ አውራ ፡ ጣት ፡ የሚይዝ ፡ የምትይዝ ፡ የገይማኛት ፡ ባለቃል ፡ ኪዳን ። ሌትን ፡ አበ ፡ ልጅ ፡ ማለት ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ አምሳል ፡ በለሚባሉ ፡ ነው ።

አበ ፡ ማኅበር ፤ የማኅበር ፡ መምር ፡ የመነኩሳት ፡ አሳዳሪ ፡ (ግእዝ) ።

አበ ፡ ማኅበር ፤ መሴ ፡ የማኅበረተኛ ፡ ሹም ።

አበ ፡ ምኒት ፤ ዝጊ ፡ ከጣሁ ፤ የገዳም ፡ አባት ፡ (ግእዝ) ።

አበ ፡ ነፍስ ፤ የነፍስ ፡ የንስሐ ፡ አባት ።

አበ ፡ ሱዳ ፡ ድ ፤ ጥቁር ፡ አዝመድ ፤ ፍጹም ፡ ጥቁር ፤ ከሱዳን ፡ የመጣ ፡ ቅመም ።

አበ ፡ ሱዳን ፤ የጥቁሮች ፡ ጌታ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ንጉሠ ፡ ኖባን ፡ የመሰለ ። ሱዳንን ፡ እይ ።

አበ ፡ ተኸራ ፤ የጭቅጭትና ፡ የንዝንዝ ፡ ባለቤት ፡ ጌታ ። ተከረን ፡ ተመልከት ።

አቡ ፤ ፪፪ ፤ ባለፍል ፤ የፍል ፡ ጥበት ፡ በላዩ ፡ ያለበት ፡ የተጣለበት ፡ ልብስ ፡ ከባሕር ፡ የመጣ ። ባረብኛ ፡ ግን ፡ አቡ ፡ አባቱ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አቡ ፤ ፪ዲድ ፤ ባላዲስ ፤ ዐዲስ ፡ ልብስ ፤ ባጤ ፡ ምኒልክ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የገባ ፡ ትሊ ።

አቡ ፡ መቀስ ፤ ባለመቀስ ፤ የመቀስ ፡ ጌታ ፤ እግሩና ፡ እጁ ፡ እንደ ፡ መቀስ ፡ ያለ ፡ ጉርምጥ ፡ ሸርጣን ፤ የባሕር ፡ ተንቀሳቃሽ ።

አቡ ፡ ቅዳዴ ፤ ባለቅዳጅ ፤ የቅዳጅ ፡ ጌታ ። በራሱ ፡ ላይ ፡ ቀይ ፡ የሚያስር ፡ የተሸለሙ ፡ ሐርበኛ ፡ ወታደር ፤ ዐላማ ፤ የሚጠመጥም ፡ ዝግጥን ፡ ገዳይ ፤ በወገቧ ፡ ብጣ ፡ የምትታጠቅ ፡ የዝግጥን ፡ ገዳይ ፡ ሚስት ።

አቡ ፡ ሻህር ፤ ባለወር ፤ ወር ፡ ቂጣሪ ፤ የወር ፡ ጌታ ። መጽሐፍ ፤ የመጽሐፍ ፡ ስም ።

አቢ ፡ ላም ፤ (አበ ፡ ላሕም) ፤ ባለላም ፤ ላም ፡ ዐላቢ ፡ ላም ፡ ጠባቂ ፡ እረኛ ። የላም ፡ ጌታ ፡ ሹም ፡ (ጸሓፊ ፡ ላሕም) ፤ ሲበዛ ፡ አቢ ፡ ላሞች ፡ ይላል ። በሰብራይስጥና ፡ ባረብኛ ፡ ግን ፡ አቢ ፡ አባቱ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አባ ፤ መነኩሴ ፤ የመነኩሴ ፡ ስም ፤ ፍችው ፡ አባት ። (ተረት) ፤ ለይቶት ፡ አባ ፡ ንጉሢ ። አባ ፡ ሲናበብ ፡ የፈረሰ ፡ ስም ፤ ሳይናበብ ፡ የሰም ፡ ቅጽል ፡ ይሾናል ።

አባ ፡ አይረባ ፤ ርባና ፡ ቢስ ፡ ፈሉ ፡ ቢስ ፤ ባለመኛ ፡ መነኩሴ ፤ ወይም ፡ ሌላ ። አይረባ ፡ ለአባ ፡ ቅጽል ፡ ነው ።

አባ ፡ በዝብዝ ፤ የበዝብዝ ፡ ጌታ ፡ ዐጤ ፡ ዮሐንስ ።

አባ ፡ ባሕርይ ፤ የጋላን ፡ ታሪክ ፡ በግእዝ ፡ የጻፈ ፡ የብርብር ፡ ማሪያም ፡ መነኩሴ ።

አባ ፡ ብያ ፤ ያገር ፡ አባት ፤ ዋና ፡ ያገር ፡ ቀንድ ፡ አሳዳሪ ፤ የጉልማሳ ፡ ጌታ ። ብያን ፡ ተመልከት ። (ግጥም) ፤ በማቻችን ፡ አባ ፡ ብያ ፡ ነው ፤ አባ ፡ ብያ ፤ በመድ ፡ ይቅማል ፡ እንዳህያ ።

አባ ፡ ቡላ ፤ (ቅጽል) ፤ ቡላ ፡ (ጸውሉስ) ፡ የሚባል ፡ አንደኛ ፡ መገመሪያ ፡ የክርስቲያን ፡ ባሕታዊ ፤ የባሕታዊዎች ፡ አባት ። አቢብን ፡ እይ ።

አባ ፡ ቢላዋ ፤ ባለቢላዋ ፤ የቢላዋ ፡ ጌታ ፤ በጉያው ፡ ቢላዋ ፡ ደብቆ ፡ የያዘ ፡ ባለቅተል ። ፈንከተ ፡ ብለኸ ፡ ፍንክችን ፡ አስተውል ።

አባ ፡ ጊዮርጊስ ፤ (ቅጽል) ፤ የኢትዮጵያ ፡ ተወላጅና ፡ ሊቅ ፡ ባለብዙ ፡ ድርሰት ፤ እገራቸው ፡ ጋሥጣ ፡ (ዐምባሰል) ።

አባ ፡ ጐማዴ ፤ ስልብ ፡ መነኩሴ ።

አባ ፡ ጐንዳ ፤ ቂጣጣን ፤ የቂጣጣን ፡ አለቃ ፡ የጁና ፡ የጉና ፡ ጣት ፡ ረግፍ ፡ ግንደሹ ፡ ብቻ ፡ የቀረ ፤ ባሊበላ ።

አባ : ገሥጥ ፤ የገሥጥ : ጌታ : የገሥጥ :
ባለቤት : ራስ : አበባ : አረጋይ ።

አባ : ግራኝ ፤ የግራኝ : ጌታ ፤ እንደ :
ግራኝ : ያለ : ጉበዝ ። ግራ : ቀኝ : (ቅዱስ : ገብር
ኤል) ። የደጃች : ሰባ : ጋዲስ : ፈረስ : ስም : ነው :
ይላሉ ። አባ : ግራኝ : ሞተ : የሆዴ : ወዳጅ ፤ የሚ
ያበላኝ : ሥጋ : የሚያጠጣኝ : ጠጅ : እንዳለ :
በገና : መቼ ።

አባ : ግርሻ ፤ የግርሻ : ጌታ : ራስ : ዳርጌ ።

አባ : ጋተው ፤ የጋተው : ባለቤት : ቀኛ
ዝማች : መኩንን : ወልደ : ገብሬል ።

አባ : ደባደቦ ፤ ደራጅም : ባለድሪቶ ።

አባ : ደበሎ ፤ ደበሎ : ለባሽ : መንኲሴ ።

አባ : ድክር ፤ የድክር : ጌታ : አቶ : በዛብሽ ።

አባ : ዱላ ፤ አበ : ጋዝ ፤ የዘመቻ : ጌታ :
ባለዘመቻ : የጦር : አዛዥ : አዝማች : (ጋልኛ) ።

አባ : ደሳኒ ፤ ደሳኒ : ለባሽ : ባለደሳኒ :
መንኲሴ ።

አባ : ደልድል ፤ የደልድል : ባለቤት :
ራስ : ዘውዴ ።

አባ : ዳማ ፤ የዳማ : ጌታ : አፈ : ንጉሥ :
ነሲቡ ። በርበሬ : የሚመስል : ቅጠል : ዐረም :
አቀንጭራ : ድኻ : ነቀል ፤ አንበማ : ዐረሽ ። ሐረ
ርጌዎች : ዐረመ : ባልቻ : ይሉታል ።

አባ : ዳምጠው ፤ የዳምጠው : ባለቤት :
ገይለ : መለኮት : ንጉሠ : ሺዋ ።

አባ : ዲና ፤ የዲና : ጌታ : ግህለ : ሥላሴ :
ንጉሠ : ሺዋ ።

አባ : ዳኛው ፤ የዳኛው : ባለቤት : ዐጤ :
ምኒልክ ።

አባ : ደፋር ፤ የደፋር : አባት : ዓለማዊ :
ሰው ፤ ወይም : መንኲሴ ።

አባ : ጅፋር ፤ የጅፋር : ጌታ ፤ የጅማ :
ባላባት ። ጅማ : አባ : ጅፋር : እንዲሉ ። ጌጣም :
ባለጊጥ : ማለት : ነው ።

አባ : ሆይ ፤ ቃለ : አክብርና : የሰም :
ምትክ : ለቅርብ : መንኲሴ ። አባ : ሆይ : ትወዳ
ኛለሽይ : እንዲል : ታቦት : ዘፋኝ ።

አባ : ዋጠው ፤ የዋጠው : ጌታ : የወሎ :
ባላባት ።

አባ : ወራ ፤ ባለቤት ፤ የቤት : ጌታ :
አባዳሪ ፤ ቤት : አባት : (ጋልኛ) ። (ግጥም) ፤ አባ :
ወራሽ : ክፉ : ውሻሽ : ተናካሽ ፤ ሹልክ : ብዬ :
ልግባ : ባተካሪሽ ።

አባ : ዘባሪቆ ፤ (ዘባራቂ) ፤ ሲናገር :
የሚዘባርቅ : ሰው ።

አባ : ዝናብ ፤ የዝናብ : ጌታ ፤ ቸር : ለጋስ ።

አባ : ጨብራራ ፤ ጠጉራም : ትል ፤ ባለ
ጠጉር : (አባ : ጨጓራ) ።

አባ : ጥጉ ፤ የጥጉ : ጌታ ፤ የጥጉ : ባለ
ቤት : ራስ : ጉበና ።

አባ : ጠጋዛብ ፤ አባ : ቅጽል ፤ ጠጋዛብ :
ስም ። ጠጋን : እይ ።

አባ : ጨጓራ ፤ ጥገራም : ትል ፤ ጠጉሩ :
እንደ : ጨጓራ : የሾነ : (አባ : ጨብራራ) ።

አባ : ጠጣው ፤ የጠጣው : ባለቤት : ራስ :
ወሌ ።

አባ : ጣለው ፤ የጣለው : ጌታ : ጉበዝ ፤
(ጋኔን) ።

አባ : ጠና ፤ የጠና : ባለቤት : ንጉሥ : ተ
ክለ : ሃይማኖት ። ደጃች : ይልማ : መኩንን ።

አባ : ጠቅል ፤ የጠቅል : ጌታ ፤ የጠቅል :
ባለቤት : ቀዳማዊ : ዐጤ : ገይለ : ሥላሴ ።

አባ : ጣርማ ፤ አባ : ሕገን : ሞአ : የደ
ብረ : በግዑ ። አባ : ጣርማ : ያማርኛ ፤ ሕገን :
ሞአ : የገእዝ : ስም : ነው ። ከበራ : ጋራ : ተጠም
ደው : ሦስት : ፈር : ስላወጡ : አባ : ጣርማ : ተባሉ ።
ጣርማን : እይ ።

አባ : ይትረፍ ፤ የይትረፍ : ጌታ ፤ (ቸር) :
ራስ : አባት ።

አባ : ክብሪት ፤ ቀጡ : ትንታግ : መን
ኲሴ ፤ ወይም : ላላ ።

አባ : ኩራን ፤ የኩራን : ባለቤት ፤ ፈታ
ውራሪ : አባ : ኩራን : (የመጠሪያ : ስም) ።

አባ : ኩራራ ፤ የኩራራ : ጌታ ፤ የደራ :
ባላባት : ዐስኑ : ወዳጅ ። ዳሌን : እይ ፤ ደላ ።

አባ : ለከርሡ ፤ ሥጋዊ : ዓለማዊ : መን
ኲሴ ።

አባ : ለነፍሱ ፤ መንፈሳዊ : መናኝ : መን
ኲሴ ።

አባ : ሞገድ ፤ ሞገደኛ : ገይለኛ : እል
ከኛ : ሰው ።

አባ : መላ ፤ የውቀት : የጥበብ : የማስ
ተዋል : ባለቤት ።

አባ : ምኑ : ታውቆ ፤ እንዲን : ያሊ
ያዘው ።

አባ : መቻል ፤ የመቻል : ጌታ ፤ ፈታው
ራሪ : ሀብት : ጊዮርጊስ : (አባ : መላ) ።

አባ : ነብር ፤ የነብር : ባለቤት ፤ ፈታ
ውራሪ : አባ : ነብር : (የመጠሪያ : ስም) ።

አባ : ነጋ ፤ የነጋ : ጌታ ፤ ራስ : አሉላ ።

አባ : ናዳ ፤ የናዳ : ባለቤት ፤ አቶ : ከብረት :
የመራቤቴ : ሐርበኛ ።

አባ : ንፋው ፤ የንፋው : ጌታ ፤ ወረኛ :
ወራ : ወዳድ ።

አባ : ነፍሶ ፤ የነፍሶ : ባለቤት ፤ ደጃች :
ባልቻ ፤ ምጌታቸውንም ፤ ያሳያል ።

አባ፡ ቀማው፤ የቀማው፡ ጌታ፤ የጉጉም፡
ባላባት፡ ራስ፡ ደስታ ።

አባ፡ ቀማው፤ የሺዋ፡ ከፍል፡ ባላባት፡
ራስ፡ ቢትወደድ፡ ተሰማ ።

አባ፡ ቃኘው፤ የቃኘው፡ ባለቤት፡
ልዑል፡ ራስ፡ መኩንን ።

አባ፡ ቀስቅስ፤ የቀስቅስ፡ ጌታ፤ ልዑል፡
ራስ፡ ካላ፡ ገይሉ ።

አባ፡ ቀስቅስ፤ ልዑል፡ ራስ፡ እምሩ፡ ገ
ይለ፡ ሥላሴ ።

አባ፡ ሰጉድ፤ የሰጉድ፡ ባለቤት፤ ገጉሥ፡
ወልደ፡ ጊዮርጊስ ።

አባ፡ ሻውል፤ የሰው፡ ስም፤ የሻውል፡
አባት፡ የሻውል፡ አዛዥ፡ ማለት፡ ነው ።

አባ፡ ሰይጣን፤ የሰይጣን፡ ጌታ፤ ደጃች፡
ወልደ፡ ገብሬል ።

አባ፡ ሰላማ፤ (ቅጽል)፤ መዝሙሪያ፡
የኢትዮጵያ፡ ሐዋርያ፡ ቅዱስ፡ ፍሬምናጦስ፡
ከማቴ፡ ብርሃን ። በዚህ፡ ጊዜ፡ አባ፡ አባት፡ መን
ኩሴ፡ ተብሎ፡ ይተረጉማል ።

አባ፡ ሰላማ፤ ገሉስ፡ ሰላማ፡ ብርሃን፡
አዚብ፡ ባጤ፡ ሰይፈ፡ አርገድ፡ ጊዜ፡ ወደ፡
ሐበሻ፡ የመጣ፡ ጳጳስ ።

አባ፡ ሰንጋ፤ የሰንጋ፡ ባለቤት፤ ሰንጋ፡
ገባሪ፤ በሰንጋ፡ ፈረስ፡ ተቀምጦ፡ ርስቱን፡ ስለ
ሚከለል፡ የጋላው፡ ባላባትነት፡ አባ፡ ሰንጋ፡
ተባለ ። ጳጳን፡ እይ ።

አባ፡ ሰንጋ፤ ድንገተኛ፡ በሽታ፡ መጋኛ ።

አባ፡ ሻንቆ፤ የሻንቆ፡ ጌታ፤ ገጉሥ፡
ሚከኤል ።

አባ፡ ሰራን፤ የሰራን፡ ባለቤት፤ የሰራን፡
ጌታ ።

አባ፡ ታቦር፤ የታቦር፡ ጌታ፤ ደጃች፡
አባ፡ ታቦር፡ (የመጠሪያ፡ ስም) ።

አባ፡ ታጠቅ፤ የታጠቅ፡ ባለቤት፤ የታ
ጠቅ፡ ጌታ፡ ዐጤ፡ ቴዎድሮስ ። ከዚህ፡ የቀረ
ውን፡ የፈረስ፡ ስም፡ ከቡር፡ ብላቴን፡ ጌታ፡ ጎሩይ፡
በጸፉት፡ የሕይወት፡ ታሪክ፡ ተመልከት ።

አባ፡ ተክሌ፤ (ቅጽል)፤ አቡነ፡ ተክለ፡
ሃይማኖት፡ የኢትዮጵያ፡ ጳጳስ፡ መንኲሴ፡ በጿ፤
ዓመተ፡ ምሕረት፡ የነበሩ፡ አባዩን፡ እይ ።

አባ 1—ሸሸገ 1—ዐባ ።

አብ፤ እግዚር፤ የግዚር፡ ስም፤ ከቅድስት፡
ሥላሴ፡ አንዱ፡ መዝሙሪያው፡ አካል፤ ዓለም፡
ሳይፈጠር፡ ወልድን፡ አለናት፡ ስለ፡ ወለደ፡ አብ፡
ይባላል፤ አባት፡ ማለት፡ ነው ። (ግጥም)፤ አብን፡
ተወትና፡ ንጉሱ፡ ለወልድ፤ ተወግሯል፡ ተሰቅ
ሏል፤ እሱ፡ የውቃል፡ ፍርድ፡ አቡንን፡ አብነትን፡
አባትን፡ አስተውል ።

አብና፡ ወልድ፤ አባትና፡ ልጅ፡ (ደ
የሐ፡ ፩፡ ፱) ።

አቤ፤ (ጋላ)፤ አባትሽ፡ አባትሽ ። አላ
ላፈ፡ አቤ፡ እንዲሉ ።

አቦ፤ (አባት፡ ሆይ)፤ አቡነ፡ ገብረ፡ መን
ፈስ፡ ቅዱስ ። በጋልኛ፡ ግን፡ ሰውዮ፡ ማለት፡
ነው፤ ትግርኛም፡ አባት፡ ሲሉ፡ አቦ፡ ይላሉ ።
አቦዩን፡ እይ ።

አቦ፡ አቦ፡ አለ፤ አከበረ፡ አገነነ፤ ከፍ፡
ከፍ፡ አደረገ፤ ያባትነትና፡ የጌትነት፡ የመምርነት፡
ማዕርገ፡ ሰጠ ።

አቦ፡ እገሌ፤ ስመ፡ ጥር፡ መንኲሴ ።

(ላቦ) አቦ፡ ብላት፤ (አቦ፡ ብልጎት)፤ የብ
ልጎት፡ ጌታ፤ ብልጎተኛ፡ ፈሊጥ፡ ዐዋቂ፡ አቦ፡
ብላት፡ ዕጩንነት፡ ከሚስት፤ (ሐፄ፤ ተክለ፡
ሃይማኖት፡ የወይንጊው) ። ምስርን፡ ተመልከት ።

አቦ፡ ረቱኝ፤ የወንድና፡ የሴት፡ ስም፤
ምክነቱን፡ አሸነፋልኝ፡ ማለት፡ ነው ።

አቦ፡ ሰጡኝ፤ ዝኒ፡ ከማሁ፡ እናት፡
ያቦን፡ ገድል፡ ዐገላ፡ ተሰላ፡ የወለደችው፡ የወለ
ደችት፡ ልጅ ።

ኤባ፤ ዝንጀሮ፤ የዝንጀሮ፡ ጩኸት ።
ኤባ፡ ገደል፡ ገባ፡ እንዲሉ፡ ልጆች ።

አበበ፤ (አቢብ፡ አቦ፤ ጸገየ)፤ ፈካ፡
ፈነዳ፤ አበባ፡ ያዘ፡ ለበሰ፤ ባበባ፡ አገጤ፡ ተሸለመ፡
ተቀዳጀ፤ አማረ፡ ደመቀ፡ አሸበረቀ፡ ለማፍራት፡
ለመውለድ፤ የንጩት፡ የትክቶ፡ (ግዳጅ)፤ የመ-
ሽራ፡ የልብስ፡ የጌጥ፡ የቅርጽ፡ (መክፈ፤ ፩፡
ማሕፄ፤ ፲፱፡ ሕዝፄ፤ ፲) ። (ግጥም)፤ አበበች፤ መስ
ከረም፡ ጠባች ። እቴ፡ ሸንኩሬ፤ ማጉላሽ፡ አብ
ሏል፡ ዛሬ ። አባና፡ አብ፡ የአበበ፡ ዘርች፡ ናቸው ።

አበበ፤ የወንድ፡ መጠሪያ፡ ስም ። አበበ፡
አረጋይ፡ አበበ፡ ቢቂላ፡ እንዲሉ ።

አበበች፤ የሴት፡ መጠሪያ፡ ስም ።

አባቢ፤ የሚያብብ፤ ፈኪ ።

አበባ፤ በቁሙ፤ ጽጌ፡ ከፍራ፡ የሚቀ
ድም፡ የዕፀዋት፡ ጌጥ፡ (ማሕፄ፤ ፲፪) ። ሻሽን፡
እይ ። አበባዬ፡ ሆይ፡ አበባዬ፤ ርግፍ፡ በሸማዬ ።
አበባ፡ ስሻ፡ ስሻ፡ ስሻ፤ ሊበላሻ፡ ነበር፡
የባብ፡ ውሻ ። አበባ፡ ስሻ፡ በየዱሩ፤ ባልንጀሮቹ፡
ወልደው፡ ዱሩ፡ (ልጃገረዶች፡ የንቃጣጣሽ፡ ለት) ።
አበባዬ፡ አበባዬ፡ ሆይ፤ መስከረም፡ ጠባዩ፡
እንዲሉ፡ ወንዶች፡ የደመራ፡ ለት ። (ተረት)፤
ላበባ፡ የለው፡ ገለባ ።

አበባ፤ ታላቅ፡ እት ። እቴ፡ አበባሽ፡
እቴ፡ አበባዬ፤ እቴ፡ እቴ፡ አበባዬ፡ እንዲሉ፡
ልጃገረዶች ።

አበባ፤ (ትክቶ)፡ ግዳጅ፤ ልጅ ። አበባሽ፡
ላበባ፤ እልል፡ ብዬ፡ ልግባ፡ እንዲል፡ የመስቀል፡
ዘፋኝ ።

አበባው ፤ ያ ፡ አበባ ፤ የርሱ ፡ አበባ ።
 አበባዋ ፤ አበባዬ-ቱ ፤ ያች ፡ አበባ ።
 አበባዋ ፤ የርሷ ፡ አበባ ።
 አበቦች ፤ በቁሙ ፤ ያበባ ፡ ቅርጾች ፡ ጌጦች ፡
 (ማቲያ ፡ ፳፭ ፡ ሉቃ፤ ፳፮ ፡ ፩ነገ ፡ ፯ ፡ ፵፱) ።

አበቦች ፡

አበቢ ፤ የሴት ፡ ልጅ ፡ ስም ፤ ያበባ ፡ አበባ
 ዊት ፤ የኔ ፡ አበባ ፡ ማለት ፡ ነው ።
 አበቢላ፤(አበባ ፡ ላቲ)፤ አበባ ፡ አላት ፤
 ያበባ ፡ ባለባ ። አበቢላ ፤ የመስከረም ፡ ጠላ ፡
 እንዲሉ ።
 አበባም ፤ ዐደይን ፡ ጽጌ ፡ ረዳን ፡ የመሰለ ፡
 ማንኛውም ፡ ቀጥቋጦ ፤ ወይም ፡ ዛፍ ። አበባ ፡ እየተ
 ናበበ ፡ የዘርፍነትና ፡ የቅጽል ፡ አፈታት ፡ ይፈታል ።
 አበባ ፡ ጎመን ፤ አበባ ፡ ያለው ፡ ባለባ ፡
 የባሕር ፡ ጎመን ።
 አበባ ፡ ምንጣፍ ፤ አበባ ፡ ያለበት ፡ የተማ
 ለበት ፡ የተጠለፈበት ፡ ምንጣፍ ፡ ስጋጃ ።
 አበባ ፡ ሸያጭ ፡ (ጮች) ፤ አበባን ፡ ች
 ቦና ፡ ማቶት ፡ እክሊል ፡ እያስመሰለ ፡ የሚሾጥ ፡
 ያበባ ፡ ነጋዴ ። በፈረንጅኛ ፡ ፍሎሪስት ፡ ይባላል ።
 አበቡት ፤ ይህ ፡ በእንስት ፡ ሲነገር ፡ ነው ።
 አበቡቱ ፤ አበባ ፡ የተቀረጸበት ፡ ትንሽ ፡
 ጢብኛ ፤ ዳቦ ፡ ቁሉ ። ባቡቱ ፡ ቢል ፡ ግን ፡ እንደ ፡
 ዓሊ ፡ ያለች ፡ እንክብል ፡ ጎብስት ፡ ማለት ፡ ነው ።
 አበቡቱ ፤ ነጭ ፡ የቁላ ፡ ስንዴ ፤ ጣይ ፡
 ሶራ ፡ ያቡን ፡ እግር ።
 ማቡብ ፤ መፍካት ፡ መፈንዳት ፤ አበባ ፡
 መያዝ ፡ መልበስ ፡ ማማር ፡ ማሸብረቅ ።
 ማበቢያ ፤ መፍኪያ ፡ ማማሪያ ፡ ማሸብረ
 ቂያ ፡ ቦታና ፡ ጊዜ ።
 አሳበበ ፤ አፈካ ፡ አፈነዳ፤ አበባ ፡ አስወጣ ፡
 አስፈነዳ ።
 አቢብ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ አባ ፡ ቡላ ፤ ፍችው ፡
 የሚያብብ ፡ የሚያፈራ ። አቡነ ፡ አቢብ ፡ እንዲሉ ።
 (አበበ)፤ ሀበበ)፤ ሰደበ ፡ ነቀፈ ፡ አቃለለ ።
 ታበበ፤ (ተሰደበ ፡ ተነቀፈ) ፤ በገበታ ፡
 ላይ ፡ ትዝብትን ፡ ነቀፋን ፡ ፈራ ፤ ዳር ፡ ዳር ፡ አለ ፡
 (ምሳጽ፤ ፩—፫) ።

ታባቢ ፤ የታበበ ፡ የሚታበብ ፤ ባለይሉኝታ ።
 አባባ ፤ (አባ ፡ አባ ፤ አበ ፡ አብ) ፤
 ያባት ፡ አባት ፡ ወንድ ፡ እያት ፤ ወይም ፡ አባት ።
 አባባ ፡ አለ ፤ መናገር ፡ ዝመረ፤ አባቱን ፡
 ጠራ ፡ ሕፃኑ ፡ ዳባን ፡ እይ ።
 አባባዬ ፤ (አባ ፡ አባየ፤ አበ ፡ አቡየ) ፤
 ያባቱ ፡ አባት ፡ አያቱ ፤ ወይም ፡ አባቱ ።
 አባብዬ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፤ የኔ ፡ አባባ ።
 አባብ፤ (ቦች) ፤ በቁሙ ፤ ከይሲ ፡ አንድስ ፡
 ቅጢ ፡ ጎሚት ፡ ገና ፡ እፍኝት ፡ እግር ፡ አልባ ፡
 መራተ ፡ በል ፡ በምድር ፡ የሚሳብ ፡ የሚገተት ፡
 የሚሰልክ ፡ በደረቱ ፡ የሚኼድ ፡ የሚዘል ፡ የሚወ
 ረወር ፡ መርዘኛ ፡ አውራ ፡ የሰው ፡ ጥንተ ፡ ጠላት ።
 (ተረት) ፤ እባብን ፡ ልቡን ፡ አይቶ ፡ እግር ፡ ነግው ፡
 (ዘፍ፤ ፩ ፡ ፪ ፡ ፩) ። እባብ ፡ ግደል ፤ ከነበትና ፡ ገደል ።
 እባብ ፡ ያየ ፡ ልጥ ፡ ቢያይ ፡ በረየ ። እባብ ፡ ለባብ ፡
 ይተያያል ፡ በካብ ።
 እባብ ፤ ክፉ ፡ ተንኩለኛ ፡ ሰው ፡ ነገረ ፡
 መርዘ ። እክሌ ፡ እባብ ፡ ነው ፤ መኼጃው ፡ አይታ
 ወቅም ፡ እንዲሉ ።
 እባቡ ፤ ያ ፡ እባብ ፤ የርሱ ፡ እባብ ።
 እባባ፤እባቢቱ፤እባቢቷ፤ ያች ፡ እባብ ፡
 (ዘፍ፤ ፪ ፡ ፲፬) ።
 እባብ ፡ ዋጭ ፤ እባብ ፡ የሚውጥ ፡ አምራ ፤
 ርኩም ፡ ወይም ፡ ሌላ ።
 እባብ ፡ ወረዴ ፤ የዘፈን ፡ ስም ፤ ልጃገረ
 ዶች ፡ ዐንገት ፡ ላንገት ፡ ተያይዘው ፡ የሚዘፍኑት ፡
 ዘፈን ፡ አራ ፡ ዘንባባዬን ፡ የመሰለ ፡ (ራእ፤፪ ፡ ፱ ፡ ፲) ።
 እባብ ፡ ሽነ ፤ ተለወጠ ። የሙሴ ፡ በትር ፡
 እባብ ፡ ሽነች ።

እባብ ፡

እባብነት ፤ ተንኩለኝነት ፡ መሠሪነት ።
 እብብ ፤ ያይጥ ፡ ተረትና ፡ ዘፈን ። ዐይጥና ፡
 ድመት ፡ ሲጋቡ ፤ ድመት ፡ ወበብ ፡ ወበብ ፡ ዳር ፡
 ዳርን ፡ ክበብ ፡ ባለ ፡ ጊዜ ፤ ዐይጦች ፡ እብብ ፡
 እብብ ፡ እኛም ፡ አለን ፡ ከልብ ፡ አሉ ፡ ይባላል ።
 ትርጓሜውም ፡ እንደባብ ፡ ወደ ፡ ጉድጓድ ፡ ጥልቅ ፡
 ማለትን ፡ ያሳያል ።
 አባባባ ፤ ሕፃናት ፡ አፋቸውን ፡ በውስጥ ፡
 እጃቸው ፡ እየተመተሙ ፡ የሚያሰሙት ፡ የጨዋታ ፡
 ድምፅ ፤ ፫ቱም ፡ ባ ፡ ይላል ።
 አባበለ ፤—ለመነ ፤—ባበለ ።
 አቡብላት ፤—ብልጎተኛ ፤—አቦ ።
 አበገደ ፤ ከሰላማ ፡ በፊት ፡ የነበረ ፡ ጥን
 ታዊ ፡ የግእዝ ፡ ፊደል ።

አባዬ፤ (አባዩ፡ አቡዩ) ፤ አባቴ፡ የኔ፡ አባት ።

አባይ፤ (ኤፌሶን) ፤ አባትያ፤ የወንዞች፡ አባት፤ ካቆቱ፡ ወንዞች፡ አንደኛው፡ መዝናኛው፡ ወንዝ፤ ታላቅ፡ ዝማ። በገእዝ፡ አዋልድ፡ ፈለግ፡ አባዊ፡ ይባላል ። እሱም፡ በጻምት፡ ሰከላ፡ ሚካኤል፡ ከሚባል፡ አገር፡ ከደንዝ፡ ተራራ፡ ሥር፡ ፈልቆ፡ ጉዝምን፡ ይከባል፤ ምንጩም፡ ግሼ፡ አባይ፡ ይባላል፤ በጣና፡ ላይ፡ ዐልፎ፡ ወደ፡ ከርቱም፡ ከዚያም፡ ወደ፡ ምስር፡ ይሄዳል። ፈሳሹም፡ ሰማይ፡ መስሉ፡ ስለሚታይ፡ ተቀር፡ አባይ፡ ይሉታል ። (ተረት) ፤ አባይ፡ ማደሪያ፡ የለው፤ ግንድ፡ ይዞ፡ ይዞራል ። አባይን፡ ያላየ፡ ምንጭ፡ ያመሰግናል ። ኤፍራጥስንና፡ ጢግርስን፡ እይ ።

አባይ፡ ጣና ፤ የጣና፡ አባይ፤ ከነጭ፡ አባይ፡ ለመለየት፡ አባይ፡ ጣና፡ ይባላል ።

አባይ፤ (ግዮን) ፤ በደቡብ፡ አፍሪቃ፡ ኒያንዛ፡ ከሚባል፡ ሐይቅ፡ የሚወጣ፡ ወንዝ፡ ካራቱ፡ ወንዞች፡ ሹለተኛው፤ ውግው፡ ነጭ፡ የሽን፡ ነጭ፡ አባይ፡ እንዲሉ ። እሱም፡ ከተቀር፡ አባይ፡ ጋራ፡ በከርቱም፡ ይገጥማል ።

አባዮች፤ ኤፌሶን፡ ግዮን፡ ቼቱ፡ ዝምቶች ።

አባይ፤ የወንድና፡ የሴት፡ ስም ። አቶ፡ አባይ፡ አመት፡ አባይ፡ እንዲሉ ።

አባይ፡ ጋረደሽ ፤ የሴት፡ ስም ።

አባይ፡ መስኩ፤ የነተኛ፡ አባይን፡ በዋና፡ የሚቋርጥ፡ በአባይ፡ ላይ፡ የሚንፈላሰስ ።

አባይ፡ ነሽ ፤ የወንድ፡ ስም ።

አባይ፡ ነሽ ፤ የሴት፡ ስም ።

አባይ፤ (ሐረር) ፤ እት ።

አብዬ፤ የጋሼ፡ ታላቅ፡ ወንድም፡ ስም፡ በዩኖ፡ ልጅ፡ ለፍ፡ የሚነገር፤ አባቴ፡ ማለት፡ ነው ። አቡ፡ ብለሽ፡ አብን፡ እይ ።

አብዬ፤ የሰው፡ ስም፤ ባ፲፰፤ ዓ፡ ም፡ የነበረ፡ የሺዋ፡ ባላባት ።

አቦዬ፤ (አቡዩ) ፤ የሰው፡ ስም፤ አባቴ፡ የኔ፡ አባት፤ ያቦ፡ ነሽ፡ የኔ፡ አቡ፡ ተብሎም፡ ይተረጉማል ። ቆት፡ ማሪ፡ አቦዬ፡ እንዲሉ ።

አቦክ ፤ በዐስብና፡ በጅቡቲ፡ መካከል፡ ያለ፡ ወደብ ።

አባክሽ፤—የልመና፡ ቃል፤—በከክ።

አበለ፤—ዋሽ፤—ዐበለ ።

አበላ፤—ፈሳሽ፤—ዐበላ ።

አበል፤—ወግ፤—በላ ።

አባል፤ ብልት፤ የገላ፡ ከፍል፡ (ግእዝ) ።

አባለ፡ ዘር፤ ገፍረት፤ የወንድ፡ ብልት፤ መርጥ ። በግእዝ፡ አባለ፡ ዘርዐ፡ ይባላል፤ የዘር፡ ብልት፡ ዘር፡ የሚዘራ፡ ማለት፡ ነው ።

አባላ ፤ ቋንዣ ፤ ዋና፡ የደም፡ ሥር ።

አባላ፤ መታ፤ ቋንዣ፡ ቁረጠ፡ በተከ፡ በጠሰ፡ (ጀመቃ፡ ፩፡ ፲) ።

አባላ፤ ተመታ፤ ቋንዣው፡ ተቁረጠ፡ (ጀመቃ፡ ፲፮፡ ፩) ።

አባሎ፤ የንጠት፡ ስም፤ ፍልጡ፡ ለጠላና፡ ለወተት፡ ዕቃ፡ የሚታጠን፡ ዛፍ ።

አቤል ፤ የሰው፡ ስም፤ የእዳም፡ ፪ኛ፡ ልጅ። መስክ፡ አልቃሽ፡ (ኪ፡ ወ፡ ክ) ። አቤልና፡ ቃየል፡ እንዲሉ ።

አቦል፤ (ዐረ፡ አወል)፤ አንደኛ፡ መዝሙርያ፤ ፊት ። አቦል፡ ዘራፍ፤ አቦል፡ ቡና፡ እንዲሉ ።

አበለጫ ፤—አበራ፤—በለጫ ።

አብላሊት፤—አለብላሊት፤—በለለ ።

አቢላም፤—ባለላም፤—አቡ፡ አብ ።

አበላሽ ፤—አጠፋ፤—በለሽ ።

አቦልሴ ፤—ድብልቅ፤—በለሰ ።

አቧለተ ፤—አፌዘ ፤—ቧለተ ።

አቤሚሌክ ፤ የሰው፡ ስም፤ አቡ፡ ንጉሥ፡ የንጉሥ፡ አባት፡ ማለት፡ ነው ። ዐቢድን፡ እይ ።

አቡነ፤ (አቡ፡ አብ) ፤ አባታችን ። ጌታችን፡ ያስተማረው፡ ጸሎት፡ መዝሙርያ ። አባታችን፡ የተባለም፡ እግዚር፡ ነው ።

አቡን ፤ የዜማ፡ ስም፤ የድግ፡ መዝሙር ።

አቡን ፤ የጳጳስና፡ የኤጲስቆጶስ፡ ስም፤ ፍችው፡ አባት ። ያቡን፡ የጫጌ፡ ከብት፡ በየወገኑ፡ ይከተት ።

አቡኖች ፤ አባቶች፡ ጳጳሾች ።

አቡንነት ፤ አቡን፡ መሽን፤ ጳጳስነት ።

አቡን፡ አቡን፡ አለ ፤ አቡነ፡ ዘበለ ማያትን፡ ደገመ ፤ ዘከረ ፤ አላረገ ። አቡን፡ አስቀድሞ፡ እየተነገረ፡ የሰም፡ ቅጽል፡ ሲሽን፡ መንፈሳዊ፡ አባትነትና፡ መምርነት፡ ምንኩስና፡ ቅስና፡ ቅድስና፡ ላለው፡ ይነገራል ።

አቡነ፡ አረጋይ ፤ ዘሚካኤል፡ የደብረ፡ ጻምው ።

አቡነ፡ ገብረ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ ፤ አቡ፡ የዝቋላው ።

አቡነ፡ ዘበሰማያት ፤ በሰማዮች፡ የምትኖር፡ አባታችን ። ይኸውም፡ የጸሎት፡ ሹሉ፡ መጨረሻና፡ መደምደሚያ፡ ነው ።

አቡነ፡ ዘለብ ፤ ባለዘለበት፡ ወደላ፤ (አቡ፡ ዘነብ) ፤ ባለዘራት ። ዘለብን፡ እይ ።

አቡነ፡ ዜና፡ ማርቆስ ፤ የሞረቱ፡ የደብሩ ።

አቡነ፡ ቀሲስ ፤ (ቀሲስ፡ አቡን) ፤ የአቡን፡ ቄስ፡ እስክባቢ፡ ቀላሹንና፡ ዛጁን፡ የሚመረምር፡ በግእዝ፡ ንባብ፡ የሚፈትን ።

አቡን ፡ ሰላማ ፤ ከማቴ ፡ ብርሃን ፡ ፍሬምና ሙስ ፤ ብርሃን ፡ አዜብ ፡ ካልእ ፡ ሰላማ ።

አቡን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፤ አባ ፡ ተክለ ፡ የኢቲሳው ።

እብን ፤ ደንጊያ ፡ ድንጋይ ፡ (ግእዝ) ።

እብን ፡ በረድ ፤ የበረዶ ፡ ጠጠር ፡ ትን ሹም ፡ ትልቁም ፤ የበረዶ ፡ ሉሕ ።

እብን ፡ በረድ ፤ በረዶ ፡ የሚመስል ፡ ነጭ ፡ ደንጊያ ፡ ጸላትና ፡ ጸፍጸፍ ፡ የሚሹን ፤ ፪ ፡ ዐይነት ።

እቦኛ ፤ ከፋ ፤ ልቦ ፡ ደንጊያ ፡ ደረቅ ፡ ጨካኝ ።

አብነት ፤ (አብና) ፤ አባትነት ፤ አባት ፡ መሆን ።

አብነት ፤ ምሳሌነት ፡ መምርነት ።

አብነት ፤ ፍቱን ፡ መዳኒት ፡ (መድኅኒት) ፤ ገበር ፡ ማል ፡ ለይኩን ። (የደም ፡ አብነት) ፤ ደም ፡ ዕርጥ ።

አብነት ፤ የትርጓሜ ፡ ባህል ፡ ልዩነት ፡ ያለው ።

አብነቶች ፤ መዳኒቶች ።

አብነት ፡ ነሣ ፤ ከሥነ ፡ ፍጥረት ፡ የሥራን ፡ ምሳሌና ፡ ዐይነት ፡ ወሰደ ፤ አስመስሎ ፡ ሠራ ።

አብነት ፡ ቀምሷል ፤ ኮሶ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ መዳኒት ፡ ጠጥቷል ፡ ውጧል ።

አበቀ ፤ ታመመ ፡ ዐከከ ፡ (ግእዝ) ።

አበቀ ፤ አደቀቀ ፤ በመቀ ፡ ጨመረ ፡ መላ ፡ ረጠጠ ፡ አብቅን ፡ ዶቄትን ፡ አሸዋን ፡ ደቃቅ ፡ ነገርን ፡ ሹሉ ። (ምን ፡ ላብቅበት) ፤ ልጩምርበት ፤ ልምላበት ።

አበቀ ፤ በገይል ፡ ወጋ ። አቶ ፡ እክሌ ፡ ደመኛውን ፡ እዱር ፡ ቢያገኘው ፡ በጦር ፡ አበቀው ።

አባቂ ፤ ያበቀ ፡ የሚያብቅ ፤ በማቂ ፡ ጨማሪ ፡ ረጣጭ ።

አበቅ ፤ አብቅ ፤ ነጭ ፡ ዕከከ ፡ (ግእዝ) ፡ (ዳን፪ ፡ ማ፩) ። ፎክተን ፡ ተመልከት ።

ማበቅ ፤ ማመቅ ፡ መጨመር ፡ መምላት ፡ መረጠጥ ፡ መውጋት ።

ማበቂያ ፤ ማመቂያ ፡ መምሊያ ፡ መረጠማ ።

አሳበቀ ፤ አሳመቀ ፤ አስጨመረ ፡ አስመላ ፡ አስረጠጠ ።

አሳበቀ ፤ አስወጋ ።

ታበቀ ፤ ደቀቀ ፡ ታመቀ ፤ ተጨመረ ፡ ተረጠጠ ።

ታበቀ ፤ ተወጋ ።

እብቅ ፤ የደቀቀ ፡ የታበቀ ፤ ዕምቅ ፡ ርጥጥ ፡ (ቅጽል) ።

እብቅ ፡ (ቆች) ፤ ደቃቅ ፡ ገለባ ፡ (ስም) ።

መታበቅ ፤ መታመቅ ፡ መጨመር ፡ መረጠጥ ፡ መውጋት ።

አስተባበቅ ፤ አስተማመቅ ፤ ማበቅ ።

አበቅቴ ፤ ጭማሪ ፡ ተውሳክ ፤ የቀጥር ፡ ማማያ ፡ ማስተካከያ ፤ ያመት ፡ ትራፊ ፤ ትርፍ ፡ ፍድፋድ ። አበቅቴና ፡ መጥቅ ፡ እንዲሉ ።

አበረ ፤—አንድ ፡ ሹን ፤—ዐበረ ።

አቧራ ፤—ያፈር ፡ ብናኝ ፤—ዐቧራ ።

አበርባራ ፤—የሳማ ፡ ዐይነት ፤—በረበረ ።

አብርሃም ፤ ታላቅ ፡ አባት ። በዕብራይስጥ ፡ አብራሃም ፡ ይባላል ።

አብረዣረዣ ፤—አጥበረበረ ፤—በረዣ ።

አብርጣሞ ፤ (ጋላ) ፤ ሽሩባ ።

አበራየ ፤—አሼደ ፤—በረየ ።

አብርል ፤ የገነት ፡ ወፍ ።

አብረንታንት ፤—የገዳም ፡ ስም ፤—ዐበረ ።

እብሪት ፤ (ባረየ ፡ እብሬት) ፤ ፈረቃ ፡ ፈንታ ፤ ተራ ፡ ስሞን ፤ የጊዜ ፡ ክፍል ። ጥጋብ ፡ መውበራት ።

እብሪተኛ ፡ (በዓለ ፡ እብሬት) ፤ ባለፈንታ ፡ ባለተራ ፡ ጊዜው ፡ ፈረቃው ፡ የሱ ፡ የሹን ፤ ጥጋበኛ ፡ የወበራ ። ሲያበዛ ፡ እብሪተኞች ፡ ይላል ።

አበሰ፤(አብሶ፡አበሰ) ፤ በቁሙ ፤ ጠረገ ፡ አማጠጠ ፡ ወለወለ ፡ (ኢሳጽ፩ ፡ ፩ ። ሉቃ፯ ፡ ፵፪) ። (ፊቱን ፡ በቅቤ ፡ አበሰ) ፤ አወዛ ። ዐሠሠን ፡ ተመልከት ። ተረቴን ፡ መልስ ፤ አፈን ፡ በጨው ፡ አብስ ። የራሷን ፡ አበሳ ፡ በሰው ፡ አብሳ ። ጳ጑ሜ ፡ በወልስ ፡ ጐተራሹን ፡ አብስ ።

አበሰ ፤ በደለ ፡ ደፈረ ፡ ከዳ ፤ ኅጢአት ፡ ሠራ ፡ ሲያውቅ ፡ በድፍረት ።

አባሽ ፤ (አባሲ) ፤ ያበሰ ፡ የሚያብስ ፤ ጠራጊ ፡ በዳይ ።

አበስ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ። ዐይቦ ፡ የሚባል ፡ በሬ ፡ ቀንዱ ፡ ሰማይ ፡ ጠቀስ ፤ ጭራው ፡ ምድር ፡ አበስ ፡ እንዲሉ ።

አበሳ ፤ በቁሙ ፤ ዕዳ ፡ በደል ፤ ጥፋት ፡ ኅጢአት ፡ ከሕደት ።

አበሰኛ ፡ (ኞች) ፤ ያበሰ ፡ የበደለ ፤ ታጥኦ ፡ ወንጀለኛ ።

አበሳውን ፡ ጨረሰ ፤ ብዙ ፡ መከራ ፡ ሥቃይ ፡ ተቀበለ ፡ (፩ኢጥ ፡ ፪ ፡ ፩) ።

አበስ ፡ ገበርኩ ፤ (አበሳ ፡ ገበርኩ) ፤ በደልኩ ፤ አጠፋኩ ።

ማበስ፤ መጥረግ፤ መልወልወል፤ መበደል ።
 ማበሻ፤ መጥረጊያ፤ መልወልወል፤ ፎጣ፤
 (የሐዘን፤ ጀ፤ ጅ) ።
 አባበስ፤ ጠራረገ፤ ወላወለ ።
 አሳበስ፤ አስጠረገ፤ አስበደለ ።
 ታበስ፤ ተጠረገ፤ ተወለወለ ።
 እብስ፤ የታበስ፤ የተጠረገ፤ ውልውል ።
 እብስ፤ መታበስ ።
 እብስ፤ አለ፤ ጥርግ፤ ሙጥጥ፤ ዕልም፤
 አለ፤ ጠፋ፤ ፈጽሞ፤ ሼዶ ።
 መታበስ፤ መጠረግ፤ መልወልወል ።
 ተባበስ፤ ተጠራረገ፤ ተወዛዛ ።
 አስተባበስ፤ አጠራረግ፤ አበዳደል፤ ማበስ ።
 አቢስ፤ አቢሳ፤ (ከለው)፤ የሰው፤ ስም፤
 የኩሽ፤ ሰባተኛ፤ ልጁ፤ የናምድድ፤ ታናሽ ። የነገድ፤ ስም ።
 አቢሲኒያ፤ (አቢሳዊ)፤ የአቢስ፤ (ያማራ)፤ አገር፤ ሐበሻ ። ይኸውም፤ ስም፤ ከ፪፤ ሊቃናት፤ በፊት፤ ነበረ ። አቢሲኒያ፤ ማለት፤ ፈረንጅኛ፤ ነው ።
 አበሻ፤—የነገድ፤ ስም፤—ሐበሻ ።
 አብሽ፤—ቅመም፤—ባስ ።
 አብሽ፤ ወጭት፤—ድስት፤—ባስ ።
 አብሾ፤—በቁሙ፤—ባስ ።
 አብሳዲ፤ የሰው፤ ስም፤ በእንግሮ፤ የነበረ፤ ሊቀ።
 አብሽሎ፤—ቀለጦ፤—በሰለ ።
 አቤሴሎም፤ የሰው፤ ስም፤ አበ፤ ሰላም፤ የሰላም፤ አባት ።
 አብሲት፤—በቁሙ፤—ባስ ።
 አብሻት፤—ጥዋ፤—ዐፈሠ ።
 አበተ፤ (ዕብ፤ ዐቤት፤ ጨፈቀ፤ ጨመረ)፤ በቁሙ፤ ጠለፈ፤ አሰረ፤ አንጠለጠለ፤ ሰቀለ ።
 አባች፤ ያበተ፤ የሚያብት፤ ጠላፊ ።
 አብታ፤ (ቶች)፤ ያረግ፤ ስም፤ በንግድ፤ ሹሉ፤ ላይ፤ የሚታበት፤ የሚንጠለጠል፤ ዐረግ፤ የጠንበለል፤ ዐይነት ።
 ማበት፤ መጥለፍ፤ ማሰር ።
 ማበቻ፤ መጥለፊያ፤ ማንጠልጠያ ።
 ታበተ፤ ተጠለፈ፤ ታሰረ፤ ተንጠለጠለ ።
 እብት፤ የታበተ፤ የተጠለፈ፤ የታሰረ፤ የተንጠለጠለ፤ እስር፤ እንጥልጥል፤ ልጥ፤ ገመድ፤ ጠፍር፤ የታረደ፤ በግ፤ ወይም፤ ፍየል ።
 መታበት፤ መጠለፍ፤ መታሰር ።
 አስተባበት፤ አጠላለፍ፤ ማበት ።

አበተ፤—አባባ፤ አለ፤—አባት ።
 አበታ፤ ታላቅ፤ ጦር፤ ቅጠለ፤ ሰፊ፤ ያባት፤ ምስጢር፤ አለበት ። አበታ፤ ጦር፤ እንዲሉ ። ለሰውም፤ ይነገራል ። በጦርነት፤ ጊዜ፤ አበታ፤ አበታው፤ ዐልቆ፤ ጭንጋፍ፤ ጭንጋፍ፤ ይቀራል ።
 አበት፤ ታናሽ፤ የሚሳን፤ ልክ ። ጀ፤ አበት፤ ጀ፤ ተረን፤ ጀ፤ ተረን፤ ጀ፤ ቀመት፤ ጀ፤ ቀመት፤ ጀ፤ ድሪም፤ ጀ፤ ድሪም፤ ጀ፤ አላድ፤ ጀ፤ አላድ፤ ጀ፤ ወቄት፤ ነው፤ ይላል፤ ጉይዲ ።
 አባተ፤—አሸነፈ፤—ባተ ።
 አባት፤ (አብ)፤ ወላጅ፤ አስገኝ፤ አሳዳጊ፤ ሞግዚት፤ መንኮሴ ። (የነገር፤ አባት)፤ ጠበቃ፤ ነገረ፤ ፈጅ ። (ያገር፤ አባት)፤ ሽማግሌ፤ መከር፤ ዛሬ፤ አንዱ፤ ቤት፤ ነገ፤ እሌላው፤ ቤት፤ እያደረ፤ የሚጠር ። (የገዳም፤ አባት)፤ አበ፤ ምኒት፤ የገዳም፤ ሹም፤ የመንኮሴዎች፤ አስተዳዳሪ ። (የድሻ፤ አባት)፤ ድሻ፤ ሰብሳቢ ። (የንጆራ፤ አባት)፤ የናት፤ ባል፤ እንጆራ፤ እያበላ፤ ያሳደገ ። (የቡድን፤ አባት)፤ የገና፤ ጨዋታ፤ አለቃ ። (የወሬ፤ አባት)፤ ወሬ፤ ነጋሪ ። (የቀለም፤ አባት)፤ አስተማሪ ። (የጡት፤ አባት)፤ ጡቱን፤ (አውራ፤ ጣቱን)፤ አጥብቶ፤ ልጅ፤ ያደረገ ። የክርስትና፤ የንስሐ፤ የነፍስ፤ የቆብ፤ አባት፤ እንዲሉ ።
 አባት፤ ደንብ፤ አገባብ፤ ሥርዐት፤ ካባት፤ ሲያያዝ፤ የመጣ ። አላባት፤ ጉመን፤ ባንት ። አላባት፤ ጥር፤ በጡጫ ።
 አባት፤ ሴት፤ የቤት፤ አዛዥ፤ መጋቢ፤ አሳዳሪ፤ ይኸውም፤ በናት፤ ፈንታ፤ የገባ፤ ነው ። ቤት፤ አባት፤ እንዲሉ ። አመመ፤ ብለሽ፤ እመን፤ እይ ።
 አባቴ፤ (አቡየ)፤ የግብርና፤ የክብር፤ ስም፤ ወላጅነት፤ ሽበትና፤ ማዕርግ፤ ምንኮሴና፤ ላለው፤ ከልጆች፤ ከታናናሾች፤ አፍ፤ የሚሰጥ፤ የጌ፤ አባት፤ ማለት፤ ነው ። በትግራኛ፤ አቦይ፤ ይባላል ።
 አባቴዋ፤ አባቴ፤ ሆይ ።
 አባትያ፤ የጋራዳ፤ ጌታ፤ ዋና፤ የገዋት፤ ዳኛ ።
 አባቴና፤ ቃለ፤ መሐላ ።
 አባትነት፤ (አብና)፤ አባት፤ መኾን ።
 አባታችን፤ (አቡነ)፤ ወላጆችን፤ መምራችን፤ ጌታችን፤ ሽማግሌያችን፤ አቡናችን፤ ጳጳሳችን ።
 አባቶች፤ (አበው)፤ ወላጆች፤ የቀድሞ፤ ሰዎች፤ አያት፤ ቅድም፤ አያት፤ ያገር፤ ሽማግሌች፤ መምራን፤ ሊቃውንት ።
 አባቶቼ፤ (አበውየ)፤ ወላጆቼ፤ ሽማግሌቶቼ፤ መምሮቼ፤ እጥረስ፤ እውሉስ፤ ሰላማ፤ ከሣቴ፤ ብርሃን፤ ተክለ፤ ሃይማኖት፤ ዜና፤ ማርቆስ ።
 አባቶቻችን፤ (አበዊነ)፤ ወላጆቻችን፤ ቅዱሳን፤ አብርሃም፤ ይሥሐቅ፤ ያዕቆብ፤ ነቢያት፤

ሐዋርያት ፡ ጸድቃን ፡ ሰማዕታት ፡ ደናግል ፡ መነ
ኮሳት ፡ ሠለሰቱ ፡ ምእት ።

አባት ፡ አልባ ፤ አባቱ ፡ ያልታወቀ ፡ ልጅ ።

አባት ፡ በሬ ፤ አጃሪ ፡ ወይረን ፡ አቅኒ ።

አባታደግ ፤ (አባት ፡ አደግ) ፤ ልጁ ፡
ንጉሥ ፤ አባቱ ፡ ዐምባራስ ።

አባት ፡ ዘር ፤ አርእስት ፤ መኼድ ፡ መምጣት ።

አባት ፡ ነፍጠኛ ፤ ትልቅ ፡ ዋና ፤ ሽማ
ግሌ ፡ ወታደር ።

አባታነስ ፤ (አባት ፡ አነስ) ፤ ልጁ ፡ ዐም
ባራስ ፤ አባቱ ፡ ንጉሥ ።

አባት ፡ ዐርቶ ፤ አባት ፡ ያልሠራው ፡ ያላቂ
የው ፤ ባባት ፡ የሌለ ፡ ደንብና ፡ ሥራ ፡ ትእዛዝ ፤
አንድ ፡ ዐይነት ፡ ምድር ፡ የተጣለ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አባትና ፡ እናት ፤ አዳምና ፡ ሔዋን ፤ ሞግ
ዚቶች ፤ ወላጅነት ፡ ላለው ፡ ፍጡር ፡ ሹሉ ፡ ይነገራል ።

አባቱ ፡ ታናሽ ፤ የድካ ፡ የመናጢ ፡ የለ
ማኝ ፡ የባጋች ፡ ልጅ ።

አብተ ፤ አባባ ፡ አለ ፤ አባት ፡ አደረገ ።

አቤት ፤ (አበ ፡ ቤት) ፤ ሆይ ፡ ወይ ፤
ተጠሪ ፡ ለጠሪው ፡ የሚመልሰው ፡ የከበራታ ፡
ቃል ፤ ቤት ፡ አባት ፡ ባለቤት ፡ ጌታ ፡ ሲጠሩኸ ፡
አቤት ፤ ሲልኩኸ ፡ ወደት ፡ እንዲሉ ፡ እየተደጋ
ገመ ፡ ሲነገርና ፡ በአንቀጽ ፡ ሲሳብ ፡

አቤት ፡ አቤት ፡ አለ ፤ ወደ ፡ ፈጣሪ ፡
ጸለየ ፡ ተማለለ ።

አቤት ፡ አለ ፤ ወይ ፡ አለ ፤ ጮኸ ፡ ለዳኛ ፡
ነገረ ፡ አሰማ ፡ በደሉን ።

አቤት ፡ ባይ ፤ አቤት ፡ የሚል ፤ ወይ ፡
ባይ ፤ ጫኪ ።

አቤቱ ፤ (እግዚእ) ፤ ንኡስ ፡ አገባብ ፤
ቃለ ፡ አጋና ፤ ወይም ፡ ቅጽል ። አቤቱ ፡ ጌታዬ ፡
ማረኝ ፡ (ኤር፲፪ ፡ ፳) ።

አቤቱ ፡ አቤቱ ፤ ጌታው ፡ ጌታው ፡ (ማቴ
፳፮ ፡ ፲፩) ።

አቤቱታ ፤ አቤት ፡ ማለት ፤ የተበደለ ፡ ድካ ፡
ለበላይ ፡ ጻኛ ፡ ወይም ፡ ለንጉሥ ፡ የሚያቀርበው ፡
ጭኸት ፤ ይግባኝ ፡ ምጥንታ ፤ እግዚር ፡ ያሳይዎ ፡
መልአኩ ፡ ያመልክትዎ ።

አቤቱታዎች ፤ ጭኸቶች ፡ ይግባኞች ።

አቤቶ ፤ የሰም ፡ ቅጽል ። አቤቶ ፡ ማህለ ፡
ሥላሴ ፡ አቤቶ ፡ ዳርጊ ፡ አቤቶ ፡ ሰይፋ ። ጌቶ ፡
ጌታው ፡ ማለት ፡ ነው ።

አቤተኸን ፤ (አበ ፡ ቤት ፡ ኮነ) ፤ ቤት ፡
አባት ፡ ባለቤት ፡ ጌታ ፡ የነገድ ፡ የወገን ፡ አባት ፡
አሳዳሪ ፡ መሪ ፡ ኾነ ፤ ከበረ ፡ ገነነ ።

አቤቶ ፡ ኹን ፤ (አበ ፡ ቤት ፡ ኩን) ፤
የቤት ፡ አባት ፡ የቤት ፡ ጌታ ፡ ኹን ፤ እደግ ፡ ግዛ ፡

ንጻ ፡ ብዛ ፡ ተባዛ ። አቶን ፡ ተመልከት ፤ የዚህ ፡
ዘር ፡ ነው ።

አብቹ ፤ የጋላ ፡ ባላባት ፤ የሱ ፡ አገርና ፡
ዘር ፡ በስሙ ፡ ይጠራል ። አብቹና ፡ ገላን ፡ እንዲሉ ።

እበት ፤ የበረና ፡ የላም ፡ ዙስ ፤ ላውድማና ፡
ለቤት ፡ ለጉታ ፡ ለደብኝት ፡ መለቅለቂያ ፡ ይኸ
ናል ፤ ከመድ ፡ ጋራ ፡ እየደባለቁም ፡ ወታቦና ፡ እከ
ንባሉ ፡ ይሠሩታል ። ጉሽ ፡ አውራሪሥ ፡ ወደቢ ፡
ቶራ ፡ ድፋርሳ ፡ እነዚህንም ፡ የመሰሉ ፡ የዳር ፡
እንስሶች ፡ ሹሉ ፡ እበት ፡ ይጥላሉ ፡ (ሕዝ፪ ፡ ፲፩) ።
የጠገራ ፡ ላም ፡ ባደረችበት ፡ በረት ፡ እበት ፡ አይ
ገኝም ።

አበተራ ፤ መተራ ።

አግ ፤—ሐግ ፤—ዐገገ ።

እን ፤—በቁሙ ፤—ንን ።

አግቦ ፤—ሰድብ ፤—ገባ ።

አገባብ ፤—ሥርዐት ፤—ገባ ።

አንበበ ፤—ዳር ፡ ዳር ፡ አለ ፤—ጐ
በበ ።

አገበገበ ፤—ቸኩለ ፤—ገበገበ ።

አጐበጐብ ፤—አብሲት ፡ ጨመረ ፤—ጐ
በጐብ ።

አገባደደ ፤—አዋገደ ፤—ገበደደ ።

አጐበደደ ፤—አጐነበሰ ፤—ጐበደደ ።

አጐበር ፤—በቁሙ ፤—ጐበረ ።

አጐበሰ ፤—ጋፈፈ ፤—(ጐበሰ) ።

አግበሰበሰ ፤—ሰበሰበ ፤—(ጐበሰ) ።

አገገመ ፤—ደሙ ፡ ተመለሰ ፤—ገገመ ።

አንጐት ፤—ቋቋታ ፤—ንጐት ።

አገደ ፤ (አገድ ፡ አገደ) ፤ በቁሙ ፤ ገታ ፡
ከሐከለ ፡ አቆመ ፡ ገደበ ፡ ከተረ ፡ ደለደለ ፡ አሰረ ፤
ጠበቀ ። እንዳይሠራ ፡ እንዳይኼድ ፡ እንዳይበላ ፡
እንዳይጠፋ ፡ አደረገ ፤ የሰው ፡ የውሃ ፡ የእሳት ፡
የከብት ።

አጋጅ ፤ (ጆች) ፤ ያገደ ፡ የሚያግድ ፤ ገቺ ፡
ከልካይ ፡ ከታሪ ፡ አሳሪ ፡ ጠባቂ ፡ እረኛ ። ከብት ፡
አጋጅ ፡ እንዲሉ ።

አጋጅ ፤ የሰው ፡ ስም ።

አግድ ፤ ትእዛዝ ፡ አንቀጽ ፤ ከሐከለ ፡ ጠብቅ ፤
ሐይ ፡ በል ። ወለደ ፡ ብለኸ ፡ ወለድን ፡ እይ ።

አግዴ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ከሐከለ ፡ ጠብቂ ፡
ወስኔ ።

አግደው ፤ ጠላትን ፡ ግታው ፤ ከሐከለው ።

እገዳ ፤ ከተራ ፡ ጥበቃ ።

አገዳ ፤ (ዶች) ፤ በቁሙ ፤ ማሸላ ፡ ዘንጋዳ ፡
ሸንኩር ፡ በቁሉ ፡ ከሥር ፡ እስከ ፡ ማፍ ፡ አንጓ ፡

መለልታ፡ ያለው፡ (፩ቆር፡ ፫፡ ፲፪) ። ደበለን፡
እይ ። ለሸንበቆና፡ ለጉሽ፡ መቃ፡ (ቀለም)፡
ለሽመል፡ ለቀርከላ፡ ለባቂላ፡ ሳይቀር፡ ይነገራል።
ያገዳ፡ እኸል፡ ሸንኮራገዳ፡ የባቂላ፡ አገዳ፡ እን
ዲሉ ። በግእዝ፡ ግን፡ ቅልጥም፡ ማለት፡ ነው።
አገዳ፡ በያገሩ፡ በይነቱና፡ ስሙ፡ ብዙ፡ ነው።

አገዳ፤ ሙንቻ፡ ከንድ፡ ከካርን፡ እስከ፡
አንባር፡ ጫያ፡ (ኢዮ፴፩፡ ፩፪) ። ጭን፡ ቅልጥም፡
ከቋንጉ፡ እስከ፡ ቍርጭም፡ ሚት፡ ያለ፡ የእጅና፡
የእግር፡ መደበኛ፡ ዐጥንት ። (ተረት)፤ ዐሎ፡ ብሎ፡
የተረታ፤ መኻል፡ አገዳውን፡ የተመታ ። አከለን፡
ተመልከት ።

አገዳ፡ ሰበር፤ ቅልጥም፡ ሰባሪ፡ አሞራ።

አገዳ፡ (ዶች)፤ የመቅረዝ፡ ዐጽቅ፡ ፩፡
ቅጥይ፡ የዘይትና፡ የፈትል፡ መቀመጫ፡ ከናስ፡
የተበጀ፡ (ዘፀ፴፯፡ ፲፭ ። ኢዮ፵፡ ፲፭) ።

አገዳው፤ ያ፡ አገዳ፤ የርሱ፡ አገዳ።

አገዳዋ፤ የርሷ፡ አገዳ፤ ዐጽቶ ። ዋ፡ መቅ
ረዝን፡ ያያል፡ (ዘፀ፴፯፡ ፳፩፡ ፳፪) ።

አገዳዋ፤ አገዳዬቱ፤ ያች፡ አገዳ።

ማገድ፤ መግታት፡ መከልከል፡ መከተር፡
መጠበቅ ።

ማገጃ፤ መግቻ፡ መከተሪያ፡ ማሰሪያ፡ ጋዲ ።

አሳገደ፤ አስገታ፡ አስከለከለ፡ አስከተረ፡
አስቆመ፡ አስጠበቀ ።

አሳጋጅ፤ ያሳገደ፡ የሚያሳግድ፡ አስከል
ካይ፡ አስጠባቂ ።

ማሳገድ፤ ማስገታት፡ ማስቆም፡ ማስከ
ተር፡ ማስጠበቅ ።

ማሳገጃ፤ ማስከተሪያ፡ ማስጠበቂያ፡ ጊዜ፡
ቦታ ።

ታገደ፤ ተገታ፡ ተከለከለ፡ ተከተረ፡ ተወ
ሰነ፡ ቆመ፡ ቀጥ፡ አለ፤ ተጠበቀ ።

ታጋጅ፤ የሚታገድ፤ ተከታሪ ።

ታግዳ፤ የሴት፡ ስም፤ ቶሎ፡ ያልተወለደች፡
ልጅ ።

አግድ፤ የታገደ፡ የተገታ፡ የተከተረ፤ ወ
ሰን፡ ከልከል፡ እስር፡ ጥበቅ፡ ዝግ፡ ክትር ።

መታገድ፤ መገታት፡ መወሰን፡ መቆም ።

መታገጃ፤ መከተሪያ፡ መወሰኛ፡ መቆሚያ ።

አስተጋገደ፤ አካተረ፡ አከታተረ፡ አዋ
ሰነ፡ አወሳሰነ፡ አጠባበቀ ።

አስተጋገድ፤ አገታት፤ ማገድ ።

አጉዳ፤—ሰኩና፤—ጉዳ ።

አጉዶ፤—የከሰል፡ ጉድጓድ፤—ጉ
ደጉዶ ።

አንደደ፤—አኩራ፤—ንደደ ።

አግድም፤—በቂሙ፤—ገደመ ።

አገው፤ የነገድና፡ ያገር፡ ስም፤ በሰቂጣና፡
በጉጉም፡ ከዳምት፡ ቀጥሎ፡ ይገኛል ። አገው፡
ልቡ፡ ዘመኝ፤ ስምንቱን፡ ትቶ፡ እንዲን፡ አማወ
ተኝ ። ሰባት፡ ቤት፡ አገው፡ የጉጉም፡ አገው፡
ከሰቂጣ፡ አገው፡ የመጣ፡ ነው፤ ባለባቱ፡ እደሩ፡
ይባላል ። የአገው፡ ሰው፡ የወፍ፡ ቋንቋ፡ ያውቃል፡
ይላሉ ።

አገዎች፤ የአገው፡ ሰዎች፤ የአገው፡ ተወ
ላጆች ።

አገውኝ፤ የአገው፡ ቋንቋ፡ አገዎች፡ ብቻ፡
የሚናገሩት፤ ቂሶቻቸው፡ ግን፡ እንደ፡ ትግራና፡
እንዳማራ፡ በግእዝ፡ ይቀድሳሉ ። ከዚህ፡ የቀረውን፡
የአገውን፡ ነገር፡ በኢትዮጵያ፡ ሕዝብ፡ ታሪክ፡
ተመልከት ።

አገዝ፤—ረዳ፤—ዐገዝ ።

አጋዝ፤—አመጣ፡ ወሰደ፤—(ጋዝ) ።

አጋዝ፤—አሰረ፤—(ጋዝ) ።

አጉዛ፤—ደበሎ፤—ዐጉዛ ።

አጓዝ፤—ቀስ፡ ብሎ፡ ወሰደ፤—(ጓዝ) ።

አግዝ፤—ገብረ፡ ጉንዳን፤—(ጋዝ) ።

እግዚእ፤ (ገዝእ)፤ ጌታ፡ እግዚር፡ መኰ
ንን ።

እግዚእ፤ አቤቱ፤ ጌቶ፡ ጌታው፤ ጌታ፡
ሆይ ። እግዚእ፡ መሐረን፡ ክርስቶስ ።

እግዚአታ፤ እግዚእ፡ ማለት፤ አቤቱታ፤
ጸሎት፡ ምሕላ፡ ልመና ። ፵፩፡ እግዚአታ፡ እንዲሉ ።
ያድነኝ፡ ከመጣቱ፡ ይሰውረን፡ በምሕረቱ፡ ምንተ፡
ማሪያም፡ ወላጇቱ ። እግሆይ፡ ማሪያም፡ ስልሽ፡
ግህል፡ ወምሕረት፡ ወልደሽ፡ ወዴት፡ አገኝሽ፤
ዐሳቤን፡ እነግርሽ፡ ትካዜን፡ እነግርሽ፤ ያ፡ ይለ
መነና፡ ልጅሽ፤ ያ፡ ይታደገና፡ ልጅሽ፡ እንዲሉ፡
ባልቴቶች ።

እግዝእት፤ እመቤት፡ ባልተ፡ ቤት፡ ወ
ይዘር ።

እግዝእትነ፡ ማርያም፤ እመቤታችን፡
ማሪያም ።

እግዚሐር፤ እግዚር ።

እግዚሐራብ፤ (እግዚአብሔር፡ አብ)፤
የቅድስት፡ ሥላሴ፡ አንደኛው፡ መዝሙሪያው፡
አካል ። አብን፡ ተመልከት ።

እግዚሐራብ፤ የታሰት፡ ስም ።

እግዚር፤ (እግዚአብሔር)፤ የባሕርይ፡
አንድነት፡ ያክል፡ ሦስትነት፤ ምላት፡ ሰፋት፡
ርቀት፡ ያለው፡ የሰማይና፡ የምድር፡ የዓለም፡ ጌታ፡
ፈጣሪ፡ (፩ዮሐ፡ ፩፡ ፯) ። እግዚር፡ ያሳይዎ፡
እንዲሉ፡ አቤት፡ ባይ ።

እግዚር፡ የሌለበት፡ አገር፡ የለም፤
በኹሉ፡ ምሉ፡ ነው፤ በሰማየ፡ ሰማያት፡ በዕመቀ፡
ዕመቃት፡ ይገኛል፡ (መዝ፻፴፱፡ ፭—፲) ።

አጉዘለ ፤ ርቀ ፤ ጉዘለ ።
 አግዝለገለ ፤ ጉተተ ፤ (ገዝለ) ፤
 አጋዘን ፤ የዳር ፡ የበረሃ ፡ በሬ ፡ የደጋ ፡ የ
 ቁላ ፤ ቀንዳም ፡ ቀንደ ፡ ረዥም ፡ (፩ንገ ፡ ፬ ፡ ፳፫) ።
 ደባን ፡ እይ ። (አጋዘን) ፤ አመጣን ፡ ወሰደን ፡ አሰረን ።

አጋዘን ፡

አግዜር ፤ በቁሙ ፤ አግዚእ ።
 አገጭ ፤ በቁሙ ፤ ገጪ ።
 አጌጠ ፤ ሸለመ ፤ (ገደጠ ፡ ጌጠ) ።
 አጉጠጉጠ ፤ አበቀለ ፤ ጉጠጉጠ ።
 አገጠጠ ፤ አፈነረ ፤ ገጠጠ ።
 አጉጠጠ ፤ ርቀ ፤ ጉጠጠ ።
 አገጠመት ፤ ችኮ ፤ ገጥ ።
 አጋይ ፤ በጋ ፤ ዐጋይ ።
 አገለ ፤ ከተከተ ፤ ዐገለ ።
 አጉለ ፤ (ሀጉለ) ፤ አጠፋ ፡ አወከ ፡ አሰ

ናከለ ።

አጋይ ፤ ያጉለ ፡ የሚያጉል ፡ የሚያጠፋ ፤
 አጥፊ ፡ አዋኪ ፡ አሰናካይ ።
 ማጉል ፤ ማጥፋት ፡ ማወከ ፡ ማሰናከል ።
 ማጉያ ፤ ማጥፊያ ፡ ማሰናከያ ።
 ታጉለ ፤ (ተሀጉለ) ፤ ጠፋ ፡ ቀረ ፡ ተዳ
 ፈነ ፡ ተዳረጠ ፡ ግብሩ ፡ ቅዳሴው ፡ (ነሐጃ ፡ ፫) ።
 እጉል ፤ (ሀጉል) ፤ የታጉለ ፡ የጠፋ ፡
 የቀረ ፡ የተዳፈነ ፤ ዳፈን ።
 እጉል ፡ ገባ ፤ ዳፈን ፡ ሊከፍል ፡ ዐደረ ።
 መታጉል ፤ (ተሀጉሎ) ፤ መጥፋት ፡
 መቅረት ፡ መዳፈን ።
 መታጉያ ፤ መጥፊያ ፡ መቅሪያ ፡ ጊዜ ፡
 ምክንያት ።
 ተጓጉለ ፤ (ተሃጉለ) ፤ ተጣፋ ፡ ተጠፋፋ ፤
 ተሰናከለ ፡ ተሰነካከለ ፡ (ዪዚና ፡ ፲፮ ፡ ፩) ።
 መተጓጉል ፤ መጠፋፋት ፡ መሰነካከል ።
 መተጓጉያ ፤ መሰነካከያ ።
 አስታጉለ ፤ (አስተሀጉለ) ፤ አዳፈነ ፡
 አጠፋ ፡ አስቀረ ፡ ቅዳሴን ፡ ጸሎትን ፡ ግብርን ።

አስታጓይ ፡ (ዮች) ፤ ያስታጉለ ፡ የሚያስ
 ታጉል ፤ አዳፋኝ ፡ ገባር ፡ ሰጥኝ ።
 አስታጓይነት ፤ አስቀሪነት ፡ አዳፋኝነት ።
 ማስታጉል ፤ ማዳፈን ፡ ማስቀረት ፡ ማስ
 ጠፋት ።

ማስታጉያ ፤ ማስቀሪያ ፡ ማዳፈኛ ።
 አስተጓጉለ ፤ (አስተሃጉለ) ፤ አጠፋፋ ፡
 አሰነካከለ ።
 አስተጓጓይ ፤ ያስተጓጉለ ፡ የሚያስተጓጉል ፤
 አሰነካከይ ።

ማስተጓጉል ፤ ማሰነካከል ።
 ማስተጓጉያ ፤ ማሰነካከያ ።
 አስተጓጉል ፤ አሰነካከል ፤ ማስታጉል ።
 አጉል ፤ መጥፎ ፤ ዐጉል ።
 እገሌ ፤ የስም ፡ ምትክ ፤ እከሌ ።
 አግለበለበ ፤ ወዘወዘ ፤ ገለበ ።
 አገልግል ፤ የስፌት ፡ ዕቃ ፤ ገለገለ ።
 አገለደመ ፤ አሸረጠ ፤ (ገለደመ) ።
 አገለለ ፤ ወገደ ፤ ገለለ ።
 አጉላላ ፤ አንገላታ ፤ ጉላ ።
 አገመ ፤ ደምን ፡ ሳበ ፤ ዐገመ ።
 አጋም ፡ (ሞች) ፤ የንጠት ፡ ስም ፤ ፍሬው ፡
 የሚበላ ፡ እሾኝም ፡ ዕንጠት ። (የባለጌ ፡ ግጥም) ፤
 ያንን ፡ ነጉላ ፡ ባፈን ፡ ነብር ፡ በደጠጠው ፤ መሹለ
 ኪያዬን ፡ አይቶ ፡ አጋም ፡ ሸመጠው ።

አጋም ፤ ጥቁር ፡ ያጋም ፡ ፍሬ ።
 አጋሚ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በትግራ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡
 አገር ። አጋም ፡ ያለበት ፡ የበዛበት ፤ አጋማም ፡ አጋ
 ማዊ ፡ ተብሎ ፡ ይተረጎማል ። ዡም ፡ አጋሚ ፡ እንዲሉ ።
 አጋሚ ፤ የአጋሚ ፡ ተወላጅ ።
 አጋሚ ፤ የጌ ፡ አጋም ።
 አጋም ፡ አዙርበት ፤ ጥርሱ ፡ ለማያምር ፡
 ሣቅ ፡ ለሚያበዛ ፡ ሰው ፡ የሚነገር ፤ ጥርስኸን ፡ ተኔ
 ቀሰው ፡ ባጋም ፡ ተወቀረው ፡ ማለት ፡ ነው ።
 አጋም ፡ አስመሰለ ፤ የባቂላ ፡ ቁሉን ፡
 አጠቁረ ።

አጋም ፡ ጣስ ፤ የዛር ፡ ስም ፤ የቀይ ፡ ዝር
 ዝር ፡ ዶር ፡ የሚገብሩለት ፡ ዛር ።
 አጉመጉመ ፤ አበቀለ ፤ ጉመ
 ጉመ ።

አጋሙዳ ፤ ምስንጅር ፤ ገመደ ።
 አጋሚዶ ፤ ሽፍታ ፤ ገመደ ።
 አጓመጠ ፤ ዐኘክ ፤ ጓመጠ ።
 አጉመጠመጠ ፤ አፍን ፡ አሳጠበ ፤ ጉ
 መጠ ።

አግራም ፤ አገር ፣ ያለው ፡ ዕቃ ። አግራም ፡
ጥፋ ፣ አንዲሉ ።

አግረኛ ፣ (ኞች) ፤ አጋር) ፤ ጽዋ ፣ ገሥ
ጋሽ ፣ በአገር ፣ ቫያጅ ፣ ጉበዝ ፣ ጉልማሳ ፣ ወታደር ፣
ሰልፈኛ ፣ ዘማች ።

አግረኛ ፤ ዕርፈተ ፣ ቢስ ፣ ዘፋሪ ።

አግር ፣ አወጣ ፤ መኼድ ፣ ዝመረ ፣ ቻለ ፤
ኼደ ፣ ተራመደ ።

አግር ፣ በግር ፤ ተከታትሉ ።

አግር ፣ ብረት ፤ (ብርተ ፣ አግር) ፤ የአ
ግር ፣ ብረት ፤ አግር ፣ ማሰሪያ ፣ ሹቦ ፣ ቀለበት ፣
ያለውና ፣ የሌለው ፤ ፍንጁ ፣ ሹለት ፤ ዘንጉ ፣ (ቅር
ቃሩ) ፣ አንድ ፣ (አሳዳጅ ፣ ፲፱) ።

አግር ፣ ግላጭ ፤ ከበሬ ፣ ከበግ ፣ ከፍየል ፣
አግር ፣ ላይ ፣ የተቋረጠ ፣ የተለጠጠ ፣ ሥጋ ።

አግረ ፣ ደር ፤ አግረ ፣ ለማጣ ፣ ወደ ፣ ጉን ፣
የሚረግጥ ።

አግር ፣ ዛል ፤ ጥን ።

አግረ ፣ ጎሊና ፤ ያላብ ፣ አግር ፣ ሳይኼዱ ፣
የሚኼዱበት ።

አግር ፣ ጣለው ፤ አመጣው ፣ አደረሰው ።

አግረ ፣ መልስ ፤ ባሪያን ፣ ከኼደበት ፣ የ
ሚመልስ ፣ የጠንቋይ ፣ ድጋም ፣ አስማት ።

አግር ፣ መመለሻ ፤ የመልከተኛ ፣ ድካም ፣
ዋጋ ።

አግር ፣ መንገድ ፤ የአግር ፣ መንገድ ።

አግር ፣ መንገድ ፣ ኼደ ፤ (አገረ ፣ መ
ልዕ) ፤ ድንገት ፣ ሳያስበው ፣ በአገሩ ፣ ኼደ ፤ ዐ
ለፈ ፣ ነጉደ ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ይዞ ።

አግር ፣ መንገዱን ፣ ጠየቀ ፤ ሲኼድ ፣
ሳለ ፣ መንገዱን ፣ ለቆ ፣ ለወዳጁ ፣ ሰላምታ ፣ ሰጠ ።
፫ኛውን ፣ ጉራ ፣ እይ ።

አግረ ፣ መቅ ፤ (ሞቅሐ ፣ አግር) ፤ የአ
ግር ፣ ማሰሪያ ፣ መዘንጃሪያ ፣ ሥራ ፣ የማይከለክል ።
አግር ፣ ብረት ፤ ፍንጁ ፣ ሹለት ፣ ጠገጉ ፣ ሹለት ።

አግር ፣ ዐልቦ ፤ የአግርጌጥ፣ዐልቦን፣እይ።

አግረ ፣ ፀሐይ ፤ መራ ። በገእዝ ፣ ማዕዘር ፣
ይባል ። ተልባን ፣ ተመልከት ።

አግረ ፣ ቀላል ፤ ቀልጣፋ ፣ ፈጣን ።

አግር ፣ ተወርች ፤ የሰውን ፣ አግሩን ፣ በ
ግር ፣ ብረት ፣ እጁን ፣ በሰንሰለት ፣ አንድነት ፣ ማ
ሰር ።

አግር ፣ ተፈረስ ፤ የጠፋ ፣ ነገር ፣ ተሉ ፣
መፈለጊያ ።

አግር ፣ ተፈረስ ፤ ቀጪንና ፣ ወፍራም ፣
ሽሩባ ።

አግሩን ፣ አነሣ ፣ ነቀለ ፤ መኼድ ፣ መራ
መድ ፣ ዝመረ ።

ማገር ፤ ማወከ ፣ መከልከል ፣ መገርገር ።

ማገሪያ ፤ ማወኪያ ፣ መከልከያ ።

ታገረ ፤ ታወከ ፤ ተመከተ ፤ ተረዳ ፣ ታዝ ።

አስተጋገር ፤ አስተዋወከ ፤ ማገር ።

አገር ፤ (ሀገር) ፤ በቁመ ፤ ከተማና ፣ መን
ደር ፣ ዐምባ ፣ ያለበት ፣ ብዙ ፣ ሕዝብ ፣ የሰፈረበት ፣
አውራጃ ፣ ወረዳ ፣ ቀበሌ ፣ ገጠር ፣ ትንሹም ፣ ትል
ቁም ፣ ከፍል ፤ ሲበዛ ፣ አገሮች ፣ ይላል ። ያማራ ፣
ያረብ ፣ የጥቅር ፣ የቀይ ፣ የብጫ ፣ የነጭ ፣ አገር ፣
አንዲሉ ። እናትን ፣ እይ ፣ ቸረ ፣ ብለሽ ፣ ቸርን ፣ ተመ
ልከት ። (የነጋሪት ፣ አገር) ፤ ባለነጋሪት ፣ የሚገዛው ።
(ፈራ) ፣ ብለሽ ፣ አፈራን ፣ እይ ።

አገር ፤ ብዙ ፣ እጅግ ። እከሌ ፣ ቸር ፣ ነው ፤
አንድ ፣ አገር ፣ እንጀራ ፣ ሰጠኝ ። ዳግመኛም ፣
ያንድ ፣ አገር ፣ እንጀራ ፣ ተብሎ ፣ ይተረጎማል ።

አገር ፤ ሕዝብ ። ማገረ ፣ ብለሽ ፣ ማገርን ፣
ተመልከት ።

አገሪ ፤ (ሀገርየ ፤ ሀገራዊ) ፤ የኔ ፣ አገር ፤
ያገር ፣ ሰው ፣ ያገር ፣ ተወላጅ ፣ ባላገር ።

አገሪ ፤ ጥቃትን ፣ ዐተር ።

አገር ፣ አወጣ ፤ ተሾመ ፤ ገባር ፣ ዜጋ ፣
ተቀበለ ።

አገር ፣ አዋይ ፤ አገርን ፣ ከጠላት ፣ ጠብቆ ፣
የሚያውል ፣ ሐርበኛ ፣ ጉብዝ ።

አገር ፣ አጥፊ ፤ አገር ፣ የሚያጠፋ ፣ ከፋ ፣
ሰው ፣ ወራሪ ፣ ዘራፊ ፣ ቀማኛ ።

አገር ፣ አማን ፣ ነው ፤ አገር ፣ ደገና ፣
ነው ፤ ከፋም ፣ የለ ።

አገር ፣ በጂ ፤ አገር ፣ በጂ ፣ ሽን ፤ ሥል
ጣን ፣ አገኘሽ ።

አገረ ፣ ብርቁ ፤ አገር ፣ ወዳድ ፤ አገራ ፣
አገራ ፣ ባይ ፤ ላገሩ ፣ የሚያስብ ፣ የሚቁረቁር ፣
አገሩን ፣ የሚናፍቅ ። (ግጥም) ፤ አገር ፣ አገር ፣
አለች ፣ ይች ፣ አገረ ፣ ብርቁ ፤ እኛም ፣ አገር ፣ አለን ፤
ይታያል ፣ በሩቁ ። (ለም ፣ አገር) ፤ የወይኑ ፣ ዘለላ ፣
ጋን ፣ የሚመላ ፤ የሰንደው ፣ ዛላ ፣ ዕፍኝ ፣ የሚመላ ።

አገር ፣ ቤት ፤ (ቤተ ፣ ሀገር) ፤ ከከ
ተማ ፣ ውጭ ፣ በገጠር ፣ ያለ ፣ ቤት ፤ ወይም ፣ ቤት ፣
ያለበት ፣ አገር ፣ አገር ፣ ቤት ፣ ኼደ ፤ አገር ፣ ቤት ፣
ከረመ ።

አገረ ፣ ገዥ ፣ ገር ፤ (ገዛኤ ፣ ሀገር) ፤
አገር ፣ የሚገዛ ፣ መስፍን ፣ ራስ ፣ ደጃዝማች ፣ መኩ
ንን ፣ ፈታውራሪ ፣ ቀኛዝማች ፣ ግራዝማች ፣ ባለም
ባራስ ፣ ባለሥልጣን ፣ እንደራሴ ፣ ሻለቃ ፣ ባልደራሴ ።

አገር ፣ ግዛት ፤ (ሀገረ ፣ ግዝአት) ፤
ባንድ ፣ መኩንን ፣ የሚገዛ ፣ የሚተዳደር ፣ አገር ፣
አውራጃ ፤ የግዛት ፣ አገር ፤ ወይም ፣ ያገር ፣ ግዛት ፣
(ግዝአተ ፣ ሀገር) ።

አገረ ፡ ወገብ ፤ ያገር ፡ ወገብ ፤ በደጋና ፡ በቂላ ፡ መካከል ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ።

አገር ፡ ዘዋሪ ፤ አገርን ፡ እየዘረ ፡ የሚያይ ፤ ጉብኝ ። ፈረንጆች ፡ ተራሶት ፡ ይሉታል ።

አገር ፡ ላገር ፤ ከ ፡ የቀረው ፡ ነው ፤ ካገር ፡ ወዳገር ።

አገር ፡ ምድር ፤ (ምድረ ፡ ሀገር) ፤ እጅግ ፡ በጣም ፡ ብዙ ።

አገረ ፡ መርፌ ፤ መርፌ ፡ የሚመስል ፡ እንደ ፡ መርፌ ፡ የሾለ ፡ በሞረር ፡ ውሃ ፡ አጠገብ ፡ ያለ ፡ አገር ፤ ሾጣጣ ፡ ሾለት ፡ ሹራትጣ ፡ የምድር ፡ ሠላጤ ፡ ወንዝ ፡ ያሾለው ፡ ያሞጠሞጠው ። (ሀገረ ፡ መርፍኦ) ፤ የመርፌ ፡ አገር ።

አገር ፡ ፍቅር ፤ (ፍቅረ ፡ ሀገር) ፤ የማገበር ፡ ስም ፤ በከበር ፡ በማሲንቆና ፡ በበገና ፡ በክራር ፡ በሞሽንት ፡ በእንቢልታ ፡ በያይነቱ ፡ ያገር ፡ ጨዋታና ፡ ዘፈን ፡ ጭረራ ፡ የሚያሳይ ፡ ማገበር ፤ ያገር ፡ ፍቅር ።

አገር ፡ ቂጥ ፤ እጅግ ፡ የራቀ ፡ ታችኛ ፡ አገር ።

አገረ ፡ ሰብ ፤ (ሰብአ ፡ ሀገር) ፤ ባላገር ፤ በባላገር ፡ የሚኖር ፡ ሰው ፤ ባለጌ ። ካህናት ፡ ግን ፡ ሀገረ ፡ ሰብ ፡ ይላሉ ።

አገሪት ፤ (ሀገሪት) ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በመራቤቱ ፡ ያለች ፡ አገር ። እናት ፡ አገር ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ባላገር ፡ ተብሎም ፡ ይተረጉማል ።

አጉረ ፤ (አጊር ፡ አገረ) ፤ በቁሙ ፤ ለበሰበ ፡ እከማቸ ፡ ዐጀበ ፤ አወናከረ ፡ ዘጋ ፤ የንጩት ፡ የከብት ፡ የገንዘብ ። ከፉ ፡ ተናገረ ፤ ተከራከረ ።

አጎሪ ፤ ያጉረ ፡ የሚያጥር ፤ ሰብሳቢ ፡ እከማቸ ፡ ዘጊ ፤ የጭቃ ፡ ሹም ፡ ምክትል ፡ ተኪ ።

አጉር ፤ አወናከር ፡ ዝጋ ። ከፉ ፡ ተናጋሪ ፡ ደፋር ። (ወልደኸ ፡ አጉር) ፤ ጨካኝ ፡ ቂል ፡ ደንቄር ፡ ሰው ።

አጉራ ፡ (ዎች) ፤ ብዙ ፡ አጣና ፡ የበረት ፡ መዝጊያ ፡ ማወናከሪያ ። ከርከር ፡ መግት ። ባንድ ፡ አጉራ ፡ ሹለት ፡ አውራ ። አጉራኸ ፡ ጠናኝ ፡ አጉራዬ ፡ ጠና ፡ እንዲሉ ።

አጉራ ፡ ዘለል ፤ ከባሏ ፡ ቤት ፡ ጠፍታ ፡ ከብልላ ፡ የቪደች ፡ ሴት ።

ማጉር ፤ መሰብሰብ ፡ ማከማቸት ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ማጀብ ።

ማጉሪያ ፤ መሰብሰቢያ ፡ ማከማቸ ፡ ስፍራ ፡ አጉራ ፡ ጊዜ ።

አሳጉረ ፤ በረትን ፡ አዘጋ ።

ታጉረ ፤ ተሰበሰበ ፡ ተከማቸ ፡ ታጀቡ ፡ ተዘጋ ።

አጉር ፡ (ሮች) ፤ የታጉረ ፡ የተዘጋ ፡ ዝግ ፤ የተሰበሰበ ፡ የተከማቸ ፡ ከብት ፡ ዕጅብ ።

እጉር ፤ ዕዳ ፡ የሚያመጣ ፡ ከፉ ፡ ነገር ። እጉር ፡ ገባ ፡ እንዲሉ ።

መታጉር ፤ መሰብሰብ ፡ መከማቸት ፡ መዝጋት ።

መታጉሪያ ፤ መከማቸ ፡ በረት ፡ ጋጣ ።

አስተጓጉር ፤ አስባሰብ ፤ ማጉር ፡

አጋራ ፤—አካፈለ ፤—ገራ ።

አጉራ ፤ አጓራ ፤— በጉረርው ፡ ጮኸ ፤—(ጉራ ፤ ጓራ) ።

አጎራበተ ፤—አቃረበ ፤—ጎረቤት ።

አገረገረ ፤—በረገገ ፤—ገረገረ ።

አጉረመረመ ፤—አንጉራጉረ ፤—ጉረመ ።

አገረረ፤—አጠበረረ ፤ ጮኸ፤—ገረረ።

አጉራራ ፤—ገዛዘፈ ፤—(ጉራ) ።

አገረሸ ፤—ዐደሰ ፤—ገረሸ ።

አጋሰሰ ፤—በቁሙ ፤—ገሰሰ ።

አገተ ፤—የሞሰን ፡ ዕቃ ፡ ወሰደ ፤—ዐገተ ።

አጋተ ፤—ወተት ፡ ቋጠረ ፤—ጋተ ።

አጋት ፤—የወንዝ ፡ ስም ፤—ጋተ ።

አጓት ፤ የወተት ፡ ውሃ ፡ ያይብ ፡ ቅራሪ ። (ተረት) ፤ አጓቱን ፡ ሲያዩት ፡ ዐይቡን ፡ ጨለጠት ።

አጎት ፡ (ቶች) ፤ ያባትና ፡ የናት ፡ ወንድም ፡ (ዘልፍ ፡ ፍ) ። አጎት ፡ ከእኮ ፤ እኮ ፡ ከአጎ ፡ የወጣ ፡ ነው ። እኮን ፡ እይ ።

አጋተለ ፤—ሰብስቦ ፡ ያዘ ፤—ጋተለ ።

አግተለተለ ፤—አቅጠለጠለ ፤—(ገተለ) ።

አግተመተመ ፤—አገላተመ ፤—ገተመ ።

አጉተመተመ፤—አጉረመረመ፤—(ጉተመ) ።

አጉተነ ፤—አጉፈረ ፤—ጉተነ ።

አዳ ፤ ካዲስ ፡ አባ ፡ በሰተደቡብ ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ። በጋልኛ ፡ አደአ ፡ ይባላል ።

አዶ ፤—በረሐ ፤—ዐዶ ።

አጃ ፤—በቁሙ ፤—ዐጃ ።

እዳ ፤—በቁሙ ፤—ዐደየ ፤ ዕዳ ።

እጅ ፤ (እድ) ፤ የገላ ፡ ከገፍ ፡ ሥራ ፡ መሥሪያው ፡ መሣሪያው ። እጅና ፡ እግር ፡ እጅና ፡ ፍንጅ ፡ እጅ ፡ በጅ ፡ እጅ ፡ እንዲሉ ። ባልን ፡ ወርቅን ፡ ውስጥን ፡ ጀኛውን ፡ ሰለለ ፡ እይ ፤ በጀን ፡ ተመልከት ።

እጅ ፤ ከፍል ፤ ል ፤ እጅ ፤ ፪ ፤ እጅ ፤ ዐሥር ፤
 እጅ ፤ እንዲሉ ።
 እጆች ፤ (እደው ፤ አእዳው) ፤ የገላ ፤
 ትጥቶች ፤ ዐጽቆች ፤ ከንፎች ።

እጅ ፤

እጅጌ ፤ (ጌ ፤ እድ) ፤ የእጅ ፤ ስፍራ ፤
 እጅ ፤ የሚያርፍበት ፤ የሚይዘው ፤ የሚጨበጠው ፤
 እጅ ፤ የሚያጠልቅ ፤ የእጅ ፤ ቤዛ ፤ ቁዳ ፤ ልብስ ።
 ቤዛን ፤ እይ ።

እጃም ፤ ረዘም ፤ ያለ ፤ ሞላላ ፤ ደንጊያ ።

እጆኛ ፤ ሌባ ፤ እጁ ፤ የማያርፍ ፤ የሰው ፤
 ገንዘብ ፤ የሚሰርቅ ፤ የሚያሠርግ ።

እጅታ ፤ መያዣ ፤ መጨበጫ ፤ የጋሻ ፤ የጉ
 ራዲ ፤ የማጭድ ፤ የቢላዋ ፤ የጅራፍ ፤ እጅታ ፤ እን
 ዲሉ ። ላትን ፤ እይ ።

እጅ ፤ እጅ ፤ አለ ፤ ስለቸ ፤ ጣም ፤ ዐጣ ፤
 ምግብ ፤ እጅ ፤ ስለ ፤ በዛበት ።

እጅ ፤ አደረገ ፤ ተቀበለ ፤ ተረከበ ፤ ያዘ ፤
 ጨበጠ ።

እጅ ፤ አውሰኝ ፤ ምታልኝ ፤ በልልኝ ፤ ግ
 ለት ።

እጅ ፤ አዛወረ ፤ ለከላሽ ፤ ለቀቀ ፤ ሰጠ ፤
 ተከላሽ ፤ ይዘታውን ።

እጅ ፤ አላስገባም ፤ አልታረመም ፤ አል
 ታጨደም ፤ አዝመራው ።

እጁ ፤ አቆመ ፤ ገንዘብ ፤ መስጠት ፤ ተወ ።

እጅ ፤ አስነሣ ፤ ሰውን ፤ እንጉሥ ፤ እመ
 ኩንን ፤ ዘንድ ፤ አቅርቦ ፤ ሰላምታ ፤ አሰጠ ፤ አስቀ
 ረበ ፤ እጅን ፤ በጅ ፤ አሲያዘ ፤ አስጨበጠ ።

እጅ ፤ አስነሺ ፤ ሹም ፤ ባለማል ።

እጅ ፤ በጅ ፤ የዋጋና ፤ የዕቃ ፤ ወዲያው ፤
 መቀባበል ።

እጅ ፤ በዛበት ፤ ብዙ ፤ ሰው ፤ ወሰደው ።

እጅ ፤ ብልጎ ፤ ሥራ ፤ ዐዋቂ ፤ ባለማያ ፤
 የብልጎ ፤ እጅ ፤ ተብሉም ፤ ሲተረጉም ፤ ይቻላል ።

እጅ ፤ ደረቅ ፤ የቂረጠው ፤ ተክል ፤ የሚ
 ደርቅ ።

እጅ ፤ ጠባብ ፤ እጅጌው ፤ የጠበበ ፤ የቀ
 ጠነ ፤ የወንድና ፤ የሴት ፤ ቀሚስ ።

እጅ ፤ ጥበብ ፤ (ጥበብ ፤ እድ) ፤ የእጅ ፤
 ብልጎት ፤ ግንኛውም ፤ የሥራ ፤ ዘዴ ። ጽፈት ፤ ስ

ፈት ፤ ሥዕል ፤ ሕንጻ ፤ ቅጥቀጣ ፤ ፈትል ፤ ሸማ ፤
 ሥራ ፤ የመሰለው ፤ ሹሉ ።

እጅ ፤ ጠብቅ ፤ ሰው ፤ ጠላቱን ፤ እንዳይ
 መታ ፤ የሚጠራው ፤ ዋስ ።

እጁ ፤ ጣለው ፤ ሰው ፤ ያበላው ፤ መብል ፤
 በልቶ ፤ ካድን ፤ አጠፋው ።

እጅ ፤ ከፍንጅ ፤ ሌባ ፤ ከሰረቀው ፤ ዕቃ ፤
 ጋራ ፤ ሲያዝ ፤ እጅ ፤ ከፍንጅ ፤ ይባላል ፤ በሰንሰ
 ለት ፤ መታሰሩን ፤ ያሳያል ።

እጅ ፤ ለጅ ፤ የተሰከሰት ፤ ትግል ፤ ቀጭ
 ዳሮ ።

እጅ ፤ ማሻሻ ፤ የዳግም ፤ ትንሣኤ ፤ ግግ
 ስት ፤ ሰኞ ፤ እጅ ፤ ሥራ ፤ የሚዝመርበት ፤ ሁለት ፤
 ወረራ ።

እጅ ፤ መናኛ ፤ ባለቤትነት ፤ ሳይኖረው ፤
 የሰው ፤ ገንዘብ ፤ የወሰደ ፤ ሰው ፤ እጅ ፤ መናኛ ፤
 ይባላል ፤ እጅ ፤ መጥፎ ፤ ማለት ፤ ነው ።

እጅ ፤ መንሻ ፤ (አምኃ) ፤ ገጽ ፤ በረከት ፤
 መተያያ ፤ እጅ ፤ ነሥቶ ፤ ወዲያው ፤ የሚሰጡት ፤
 የዕቃ ፤ የገንዘብ ፤ የክብት ፤ ስጦታ ፤ (ዘፍፀፀ ፤ ፲፪) ።

እጅ ፤ መንሻ ፤ (ምንሣኤ ፤ እድ) ፤ እጅ ፤
 መያዣ ፤ መጨበጫ ።

እጅ ፤ መርዝ ፤ መቶ ፤ ያቋሰለው ፤ የማይሽር ።

እጅ ፤ ነሣ ፤ (ነሥአ ፤ እድ ፤ አምኃ) ፤
 እጅን ፤ በጅ ፤ ያዘ ፤ ጨበጠ ፤ ሰላምታ ፤ አቀረበ ፤
 ሰጠ ። ሳመ ፤ ተሳለመ ፤ ሰገደ ፤ ተንበረከከ ። ፪ኛ
 ውን ፤ ነሣ ፤ እይ ። ዳግመኛው ፤ እጅ ፤ ነሣ ፤ ማለት ፤
 በዘመናችን ፤ የፈረንጅ ፤ ወታደር ፤ እጅን ፤ አንሥቶ ፤
 ሳለቃው ፤ ሰላምታ ፤ ሲሰጥ ፤ እንደምናየው ፤ ነው ።

እጅ ፤ ነሺ ፤ ሰላምታ ፤ አቅራቢ ፤ ሰጪ ።

እጅ ፤ ሥራ ፤ የእጅ ፤ ሥራ ፤ ባዘቶ ፤ ቡጭቅ ።

እጁ ፤ ዐጠረ ፤ እንድ ፤ ነገር ፤ ለማድረግ ፤
 ገንዘቡ ፤ አነሰበት ፤ ጉደለበት ፤ አልበቃ ፤ አለው ።

እጁ ፤ ዐመድ ፤ ዐፋሽ ፤ ነው ፤ ያበላው ፤
 ያጠጣው ፤ ይከዳዋል ።

እጅ ፤ ጸፋ ፤ በር ፤ መታ ፤ ድምፅ ፤ አሰማ ፤
 አጨበጨበ ፤ ቸብ ፤ ቸብ ፤ አደረገ ።

እጅ ፤ ርጥብ ፤ እሱ ፤ የቂረጠው ፤ ተክል ፤
 በቶሎ ፤ የሚለመልም ፤ ቸር ፤ ገንዘብ ፤ የማያጣ ።

እጅ ፤ ሰብ ፤ (እድ ፤ ሰብእ) ፤ ክፉ ፤
 ሰው ፤ በጅ ፤ ሥር ፤ ምሶ ፤ ቅጠል ፤ በጥሶ ፤ በሰው ፤
 ላይ ፤ የሚያደርገው ፤ ተንኩልና ፤ ደዌ ፤ ወይም ፤ ቡዳ ።

እጅ ፤ ሰባራ ፤ ግብዝ ፤ ሥራ ፤ የሠራ ፤ ሰው ።
 እጅ ፤ ሰፊ ፤ ቸር ፤ ለጋስ ፤ ደግ ።

እጅ ፤ ሰፊ ፤ እጅጌው ፤ ሰፊ ፤ የጥነ ፤ መቋረፊያ ።
 እጅ ፤ ተነሣሣ ፤ (እድ ፤ ተናሥአ) ፤

እጅ ፤ ለጅ ፤ ተያያዘ ፤ ተጨበጠ ፤ ተገናኘ ፤ ሰላ
 ምታ ፤ ተሰጣጠ ፤ ተሰነባበተ ፤ ታቦትና ፤ ታቦት ፤
 ጸድቅና ፤ ጸድቅ ።

እጁን ፡ ጫነበት ፤ ያዘው ፤ የራሱ ፡ አደ
ረገው ።

እጁን ፡ ከብብቱ ፡ አገባ ፤ ፈጽሞ ፡ ሰ
ነፈ ፤ ሳይሠራ ፡ ቀረ ።

እጁን ፡ ለኔ ፡ ከብቱን ፡ ላንተ ፤ በወን
ጀለኛ ፡ ላይ ፡ የተነገረ ፡ የንጉሥ ፡ ዐዋጅ ።

እጁን ፡ ሰጠ ፤ ተያዘ ፡ አጠላት ፡ እጅ ፡
ገባ ፡ ተማረከ ።

አደበ ፤ (ዐረ ፡ ከለከለ ፡ ወሰነ) ፤ ሥር
ዐት ፡ ሠራ ፤ ቀጣ ፡ መቀጮ ፡ ጣለ ። አገደ ፡ ዐደረ ፤
ወሰነ ፡ ደነገገ ።

አደበ ፤ ዝም ፡ ዕክም ፡ አለ ፤ አረመመ ፡
ጨመተ ፡ ረጋ ።

አደብ ፤ ሥርዐት ፡ ቅጣት ፡ መቀጮ ። አ
ደብ ፡ ጣለ ፡ አደብ ፡ ከፈለ ፡ እንዲሉ ።

አደብ ፤ ዝምታ ፡ አርምሞ ። አደብ ፡ ግዛ ፡
እንዲሉ ።

ማደብ ፤ መሥራት ፡ መደንገግ ፡ መቅጣት ።

ማደብ ፤ ማርመም ፡ መጨመት ። (ተረት) ፤
ከመደብደብ ፡ ይሻላል ፡ ማደብ ።

ማደቢያ ፤ ማርመማያ ፡ መጨመቻ ።

ታደበ ፤ ተሠራ ፡ ተደነገገ ፤ ተቀጣ ።

እድብ ፤ የታደበ ፡ የተሠራ ፡ የተደነገገ ፤
ውስን ፡ ድንግግ ፡ ዕድር ።

አስተዳደብ ፤ አቀጣጥ ፤ ማደብ ።

አደባ ፤—አሸመቀ ፤—ደባ ።

አዴበ ፤—ደፈጠ ፤—ዴበ ።

አጀበ ፤—ከበበ ፤—ዐጀበ ።

አጀብ ፤—ግሩም ፤—ዐጀብ ።

አደባባይ ፤—መሰብሰቢያ ፤—ደበለ ።

አደባየ ፤—ረገጠ ፤—ደበየ ።

አዳባይ ፤—አከማቺ ፤—ደበለ ።

አድበከበከ ፤—አወፈረ ፤—(ደበከ) ።

አድበለበለ ፤—አሳበጠ ፤—ደበለ ።

እጅብኝ ፤—ረፋድ ፤—ዐጀበ ።

አድባር ፤—ተራሮች፣ዛፎች፤—ደበረ ።

አጅባር ፤—ድንኳን ፤—ጅባር ።

አደገ ፤ (አዲግ ፡ አደገ) ፤ ረዘመ ፡ በለጠ ፡
ላቀ ፡ ተመነደገ ፡ ወጣ ፤ ቁመትና ፡ ጐን ፡ ጨመረ ፡
(ዘፀ፪ ፡ ፲ ። ሉቃ ፪ ፡ ፵) ።

አደገ ፤ በዛ ፡ ተረፈ ።

አደገ ፤ ሹመት ፡ ሽልማት ፡ ማዕርግ ፡ አገኘ ።

አዳጊ ፤ የሚያድግ ፡ የሚረዝም ፡ የሚመነ
ደግ ።

አደግ ፤ ያደገ ፡ የላቀ ፡ የበለጠ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡
የገነነ ። አባት ፡ አደግ ፡ ዐብሮ ፡ አደግ ፡ እንዲሉ ።

አደጎች ፤ ያደጉ ። ደኸየ ፡ ብለኸ ፡ ድኸን ፡
እይ ።

እድግ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለአደግ ፤ ያደገ ።

እድግና ፤ እድግ ፡ መኸን ፤ ከፍተኛነት ።

አደጋ ፤ ታላቅ ፡ መከራ ፡ ሳይታሰብ ፡ የ
መጣ ፡ ጦር ፡ ናዳ ፡ ጐርፍ ፡ የሰማይ ፡ ቀጣ ። አደጋ ፡
ጣለ ፤ አደጋ ፡ ወደቀበት ፡ እንዲሉ ። አደጋ ፡ ድን
ገት ፡ መደረጉን ፡ ያሳያል ።

አደጋ ፡ ጣይ ፡ (የች) ፤ ጦረኛ ፡ ጎይለኛ ፡
(፪ነገ ፡ ፩ ፡ ፪) ።

አደገኛ ፡ (ኞች) ፤ መከረኛ ፡ ባለመከራ ፤
ወይም ፡ አደጋ ፡ የሚያመጣ ፡ አደጋ ፡ የማይርቀው ፡
የማይለየው ፡ ሰው ፡ ቀበሌ ።

አዳጋ ፤ ከፍ ፡ ያለ ፡ የረዘመ ፡ ስፍራ ፤ ቀጥል
ልታ ። አዳጋ ፡ ቦታ ፡ እንዲሉ ።

እድጊያ ፤ እድገት ፤ ርዝማኔ ፡ ከፍታ ፡
ብልጫ ፡ ላቂያ ።

እጅግ ፡ (ጎች) ፤ የበዛ ፡ የተረፈ ፡ የተትረ
ፈረፈ ፡ ዐያሌ ፡ ብዙ ። ንኡስ ፡ አገባብ ። እጅጉን ፡
በጅጉ ፡ እንዴት ፡ ከርመኻል ፤ እጅጉን ፡ ብዙውን ፡
እንደ ፡ ምን ፡ አለኸ ።

እጅጉ ፤ የወንድ ፡ ስም ።

እጅጉ ፤ የሴት ፡ ስም ።

እጅግ ፡ አየኹ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ፤
ብዙ ፡ አየኹ ፡ ማለት ፡ ነው ።

እጅግ ፡ አየኹ ፤ የዳግማዊ ፡ ምኒልክ ፡
እናት ።

እጅግ ፡ በጣም ፡ ብዙ ፤ ብዛቱ ፡ ከልክ ፡
ያለፈ ።

እጅግ ፡ ነው ፤ ብዙ ፡ ነው ፤ ሞልቷል ፡
(መዝፈኔ ፡ ፲፩) ።

ማደግ ፤ መርዘም ፡ መመንደግ ፡ ከፍ ፡ ማ
ለት ። (ተረት) ፤ ዐብሮ ፡ ማደግ ፡ ያናንቃል ።

ማደጊያ ፤ መርዘሚያ ፡ መመንደጊያ ።

ማደጎ ፡ (ዎች) ፤ ከፍት ፡ ካባቱ ፡ ቤት ፡
ወስዶ ፡ ባዕድ ፡ ወይም ፡ ዘመድ ፡ ያሳደገው ።

ማድጋ ፡ (ጎች) ፤ ከንስራ ፡ የበለጠ ፡ ከጋን ፡
ያነሰ ፡ ፤ ቀና ፡ የሚይዝ ፡ የሸክላ ፡ ዕቃ ። ላዳንን ፡
እይ ። ማድጋ ፡ ከአደገና ፡ ከደገገ ፡ የተደቀለ ፡ ነው ፡
(ኤር፲፫ ፡ ፲፪ ። ፪ነገ ፡ ፪ ፡ ፫ ፡ ፮ ፡ ፪ ፡ ፭) ።

አሳደገ ፤ ከፍ ፡ አደረገ ፡ አረዘመ ፡ በማቀፍ ፡
በማጥባት ፡ በመመገብ ።

አሳደገ ፤ አበለጠ ፡ ላላቀ ፡ በሹመት ፡ በማ
ዕርግ ፡ (ዳን፩ ፡ ፩ ። ፩ቀር ፡ ፫ ፡ ፮) ።

ያሳድግኸ ፤ ሽማግሌ ፡ ለልጅ ፡ የሚሰጠው ፡
ምርቃት ።

አሳዳጊ ፡ (ጎች) ፤ ያሳደገ ፡ የሚያሳድግ ፡
አባት ፡ ሞግዚት ፡ (ኢሳ ፵፱ ፡ ፩፫) ።

አሳዳጊ ፡ የበደለው ፤ ያልተሠራ ፡ ያልተ
ቀጣ ፡ ባለጊ ፡ ልጅ ፡ ስድ ፡ መረገ ።

ማሳደግ ፤ ግብለጥ ፡ ግላት ፡ ግርዘም ።

ማሳደጊያ ፤ ግላቂያ ፡ ከፍ ፡ ግድረጊያ ፡
ወተት ፡ ሹመት ።

ታደገ ፤ አደገ ።

ታደገ ፤ የሰው ፡ ስም ።

ታደገ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ካደረሰ ፡ ከጉለ

መሰ ።

ታደገ ፤—አዳጎ ፤—ዐደገ ።

ታዳጊ ፤ አዳጊ ፤ የሚያድግ ፤ ለግላጋ ፡ ወ

ጣት ።

ታዳጊ ፤—አዳኝ ፤—ዐደገ ።

አደግሽነት ፤ ዐብር ፡ አደግነት ።

ባደግ ፤ በያድግልኝ ፤ የሰው ፡ ስም ።

አድጎ ፤ ከፍ ፡ ብሉ ።

አድጎልኝ ፤ የሰው ፡ ስም ።

አስተዳደግ ፤ አረዛዘም ፤ ግደግ ።

አደገ ፤—ገዛ ፡ መለሰ ፤—ዐደገ ።

እጅጌ ፤—የእጅ ፡ ማግቢያ ፤—እጅ ።

አደገደገ ፤—ታጠቀ ፤—ደገደገ ።

አዳገተ ፤—አቃተ ፤—ዳገተ ።

አደዳ ፤—ነፋስ ፤—ዐደዳ ።

አድዋ ፤—ያገር ፡ ስም ፤—ዐድዋ ።

(ጥዳ) አዳወለ ፤—አማታ ፤—ደወለ ።

(ላዳ) አዳወለ ፤—አዳከረ ፤—ዳወለ ።

አደዘደዘ ፤—አውደለደለ ፤—ደዘደዘ ።

አደይ ፤—በቁሙ ፤—ዐደየ ።

እድያት ፤—ጥለት ፤—ዐደየ ።

አዳከረ ፤—ለወሰ ፡ ረገጠ ፤—ዳከረ ።

አደለ ፤—ሰጠ ፤—ዐደለ ።

አጀለ ፤—በቅጠል፡ሸፈነ ፤—ዐጀለ ።

አደላ ፤—በቁሙ ፤—ደላ ።

አደሌ ፤—ጥጥ ፤—ዐደሌ ።

አዳል ፡ (ሎች) ፤ የነገድ ፡ ስም ፤ በዐሰብና ፡
በዐውሰ ፡ በትግራ ፡ በረሐ ፡ የሚኖር ፡ ሕዝብ ። በ
አሃል ፡ ዘይቤ ፡ ቢተረጉሙት ፡ ግን ፡ ብርቱ ፡ ግለ
ትን ፡ ያሳያል ። ደንከሊን ፡ እይ ።

አዳልኝ ፤ የአዳል ፡ ቋንቋ ፡ ወይም ፡ አፍ ።

አደለመጠ ፤—አወፈረረ ፤—ደለመጠ ።

አደመ ፤—አሣረ ፤—ዐደመ ።

አዳም ፤ (አዲም ፡ አደመ ፤ ቀላ ፡ ቀይ ፡
ሽን ። አድሞ ፡ አደመ ፤ አማረ) ፤ በቁሙ ፤
መገመሪያ ፡ ሰው ፤ የሰው ፡ ሹሉ ፡ አባት ፤ ቀይ ፡

ወብ ፡ መልከ ፡ መልካም ፡ የሚያምር ፡ ግለት ፡
ነው ። አዳምና ፡ ሔዋን ፡ እንዲሉ ።

አዳም ፤ (ትግ ፡ ሐባ) ፤ ሰው ።

አዳሙ ፤ የሰው ፡ ስም ።

አዳማይ ፤ (አዳማዊ) ፤ የአዳም ፡ ዘር ፡ ሰው ፤
የአዳም ፡ ወገን ።

አዳም ፤ ዐሙስ ፤ ያዳም ፡ ዐሙስ ፤ ከትን
ግሌ ፡ ዐምስተኛ ፡ ቀን ፡ አምላክ ፡ አዳም ፡ ተብሎ ፡
እስመ ፡ ለዓለም ፡ የሚመራበት ።

አዶም ፤ (ኤዶም) ፤ የዓላው ፡ ሹለተኛ ፡
ስም ፤ ቀይ ፡ ግለት ፡ ነው ፡ (ዘፍጃጅ ፡ ፴) ።

አዶማይ ፤ (ኤዶማዊ) ፤ የዓላው ፡ ዘር ፡
የኤዶምያስ ፡ ሰው ፤ ጨካኝ ፡ ክፉ ፡ ጠማማ ።

አዶማየች ፤ (ኤዶማውያን) ፤ የዓላው ፡
ልጆች ፤ ጨካኞች ፡ ክፉዎች ፡ (መዝገብ ፡ ፮) ።

ኤዶምያስ ፤ የዓላው ፡ አገር ።

እድሞ ፡ (ዎች) ፤ ያፈር ፡ ቤት ፤ ጣራው ፡
የንጩት ፡ ከዳኑ ፡ ዐፈር ፡ መሬት ። በትግሪኛ ፡
ህድሞ ፡ ይባላል ።

እድሞ ፤ የካብ ፡ የገንብ ፡ ዐጥር ፡ ድምድ
ማት ፤ ዐጥር ፡ በበር ፡ ላይ ፡ የተሠራ ፡ ቤት ፤ የኹ
ሉም ፡ ከዳን ፡ ዐፈር ፡ ነው ። ናስን ፡ እይ ።

እድሞ ፤ የበር ፡ ጣራ ፡ ባለሣር ፡ ከዳን ፡
(ሺዋ) ። ዝንቦን ፡ ተመልከት ።

አደመደመ ፤—ጠቀራ ፡ መሰለ ፤—ደ
መደመ ።

አደመጠ ፤—ሰማ ፤—ደመጠ ።

አድማስ ፤ ርሳስ ፡ ወይም ፡ ብረት ፡ የግ
ንብ ፡ ጠርዝ ፡ ልክ ፤ የማእዘት ፡ ማስተካከያ ፡ ቱንቢ ።

አድማስ ፤ የማእዘት ፡ ስም ፤ የምድር ፡ ዳር ፡
ድንበር ። ከአድማስ ፡ እስከ ፡ አድማስ ፡ እንዲሉ ።

አድማሱ ፤ አድማሴ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የ
ርሱ ፡ የጌ ፡ አድማስ ፡ ግለት ፡ ነው ።

አድማሰ ፡ ወርቅ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ አጥናፈ ፡
ወርቅ ፡ እንደ ፡ ግለት ፡ ነው ።

አድማስ ፡ ሰገድ ፤ ያጤ ፡ ሚናስ ፡ ስመ ፡
መንግሥት ።

አደነ ፤—አውሬን ፡ ገደለ ፤—ዐደነ ።

አደን ፤—አውሬን ፡ መግደል ፤—ዐ

ደን ።

አደን ፤—አገር ፤—ዓደን ።

አደን ፤ (ዕብ) ፤ ጌታ ፡ ፈጣሪ ።

አደናይ ፤ ስመ ፡ አምላክ ፤ ጌታዬ ፡ ጌቶች ፡
ግለት ፡ ነው ።

አደንያስ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ አደን ፡ እግዚአ
ቦስ ፡ እግዚአብሔር ።

አደን ፡ ዴዴቅ ፤ የጽድቅ ፡ (የውነት) ፡

ጌታ፡ (አያ፤ ፩፡ ዩ) ። መለከ፡ ብለኸ፡ መልከ፡
ጌደቅን፡ እይ ።

አዱኛ፤ እዱኛ፤ (አዶናዊ) ፤ ጌትነት፡
ከብር፡ ልዕልና፡ ማግኘት፤ ሀብት፡ ብልጥግና፡ ከ
ጌታ፡ ከፈጣሪ፡ የሚገኝ ።

አዱኛ፤ የወንድና፡ የሴት፡ ስም ።

ኤድን 1—ምቹ፡ ስፍራ 1—ዔድን ።

አደንጓሬ 1—ያበባ፡ እኸል 1—ደነ

ጐረ ።

አደንካሬ፤ እንቅርብጭ፤ ደነከረ።

አደናቀፈ ፤—አሰናከለ ፤—ደነቀፈ ።

አደፈ ፤ (ረስሐ) ፤ ጐደ፡ ተጨማለቀ፡

ቂሸሽ፡ ወሰከ፡ ረከለ ፤ ተሰከለ፡ ተከለፈለፈ ፤ ነው
ረኛ፡ ኾነ ።

አዳፈ ፤ የሚያድፍ ፤ እድፍ፡ የሚቀበል ።

አዳፋ፤ እድፋም፡ ልብስ፤ ወይም፡ ሌላ፡ ነገር።

አደፍ፤ የሴቶች፡ ግዳጅ፡ (ትክቶ) ፤ አበባ ።
አደፍ፡ መጥቷል ። ረገመ፡ ብለኸ፡ መርገምን፡ እይ ።

አደፍ ፤ ያበባ፡ እኸል ፤ ቀሊል፡ ተርታ፡
መናፍ፡ ገፋሽ፡ ገለባ፡ ዐሠር፡ ያለው፡ ድበላ ፤
ዐተር፡ ባቄላ፡ ሽንብራ፡ ምስር፡ ጓያ፡ አደንጓሬ ።
ጥሩ፡ ታደፍ፡ እንዲሉ ። አገዳም፡ ድበላ፡ ይባላል ።

አደፋም ፤ አደፈኛ ፤ አደፍ፡ ያለው፡ ባለ
አደፍ ።

እድፍ ፤ በቁሙ፡ ጭቅቅት፡ ቂሸሽ፡ ወሰከ፡
ነውር፡ ገመና፡ (ራእዩ፡ ፩) ። እድፍ፡ ጉድፍ፡
እንዲሉ ። (ለጋ፡ እድፍ) ፤ ባዲስ፡ ልብስ፡ ላይ፡
ያለ፡ ቀላል፡ እድፍ ።

እድፋም፡ (ሞች) ፤ ያደፈ፡ የረከለ፡ የተ
በከለ ፤ በከለ፡ ጨምላታ፡ ከልፍልፍ፡ ዐማማ፡
ልብስ ።

(ጥድፍ)እድፍ ፤ ማደፍ ።

እድፍ፡ አለ ፤ አደፈ ።

እድፈት ፤ እድፍነት ፤ ማደፍ ።

እድፍነት ፤ እድፍ፡ መኾን ።

ማደፍ ፤ መጉደፍ፡ መርከስ፡ መጉስቂል ።

ማደፊያ ፤ መጉደፊያ፡ መከለፍለፊያ ።

አሳደፈ ፤ አጨማለቀ፡ አረከለ፡ አስነወረ ፤
ነቀፈ፡ ዘለፈ ፤ ሰድቦ፡ ለሰዳቤ፡ ሰጠ፡ (ሕዝ፬፤
፪፡ ፲፫) ።

አሳዳፊ ፤ ያላደፈ፡ የሚያሳድፍ ፤ አርካሽ፡
አስነጥሪ ።

ማሳደፍ ፤ መበከል፡ ማከለፍለፍ፡ ማበሽ
ጥቀ ።

ማሳደፊያ ፤ ማጉደፊያ፡ መበከያ ።

ተዳደፈ ፤ ተጓደፈ፡ ተራከለ፡ ተረካከለ፡
ተባከለ ፤ ተጨመላለቀ ።

መተዳደፍ ፤ መጓደፍ፡ መረካከስ ።

መተዳደፊያ ፤ ጭቃ፡ ቅባት ።

አስተዳደፈ ፤ አጨመላለቀ ።

ማስተዳደፍ ፤ ማጨመላለቅ ።

አስተዳደፍ ፤ አጉዳደፍ ፤ ማደፍ ። ደፈረ

ሰን፡ እይ ።

አደፈ ፤—ጠረገ ፤—ዐደፈ ።

አደፈጠ ፤—ተሸሸገ ፤—ደፈጠ ።

አደፋጩ ፤—አጨቀየ ፤—ደፈጩ ።

አድቀስቀሰ ፤—አዛለ ፤—ደቀሰ ።

አደረ ፤—በቁሙ ፤—ዐደረ ።

አደረ ፤—ሥራት፡ ሠራ ፤—ዐደረ ።

(ጥሪ) አደራ ፤—አዘባ፡ አዘጋ ፤—ደራ ።

(ላሪ) አደራ ፤—የተጠበቀ ፤—ዐደረ ።

አደር ፤ እጽኻም፡ የቂላ፡ ዛፍ ።

አደሩ ፤ የሰው፡ ስም ፤ የ፯፡ ቤት፡ አገውጥ
ባላባት ።

አጀረ ፤—አኩራ ፤—ዐጀረ ።

አጀራ ፤ (ዐረ፡ ሀጀር ፤ ደንጊያ) ፤

የሸከላ፡ መተኩሻ፡ ማብሰያ፡ ምድጃ ፤ በግእዝ፡
ሞፍጥ፡ ይባላል ። አጀራ፡ ግለት፡ በጉድጓዱ፡
ውስጥ፡ በዙሪያ፡ ያለውን፡ ድንጋይ፡ ያሳያል ።
ገራን፡ ተመልክት ።

አደረገ ፤—ሠራ ፤—ደረገ ።

አደራጀ ፤—አዘጋጀ ፤—ደረጀ ።

አደርጃር፤ የዶር፡ ማር፡ የነረገገ፡ መጣ፡
ማረገላ፡ (ሐያ፻፩፡ ፮)፡ ትርጓሜ ።

አድረመረመ፤—አጉረመረመ፤—(ደ
ረመ) ።

አዳራሽ ፤—ትልቅ፡ ቤት ፤—ደረሰ ።

አደሰ ፤—ዐዲሰ፡ አደረገ ፤—ዐደሰ ።

አዲሰ ፤—በቁሙ ፤—ዐደሰ ።

አደሰ ፤ (ዕብ፡ ሀዳስ) ፤ በቁሙ፡ የሸቀ፡
ቅጠል፡ ስም ፤ ሌቶች፡ ከቅቤ፡ ጋራ፡ የሚቀሱት፡
ከዳቦ፡ ጋራ፡ የሚጋግሩት፡ ባርሰነት፡ (የባሕር፡
ኾነት) ። አደሰ፡ ዶቂቱ ፤ ባርሰነት፡ ዕንጨቱ ።

አደሸደሸ፤—አደዘደዘ፤—(ደሸደሸ)።

አሁ ፤ ሆ፡ ሆታ ። አሁ፡ በል ፤ አሁ፡ በል፡
ጃሌ፡ እንዲል፡ ሐርበኛ ።

አሁ ፤ የሳል፡ የጉንፋን፡ ድምፅ ።

አሁ፡ አሁ፡ አለ ፤ ሳለ፡ ጉበሰተ ።

አህ ፤ (አህ) ፤ የሐዘን፡ የጭንት፡ ያሉታ፡
የነቀፈታ፡ ቃል ፤ መታመም፡ መጉሰም ። አይ፡
አዩ፡ ጥይ፡ ወዮ፡ ወዲያልኝ፡ ወዲያ ። (ገጥም) ፤
ሰው፡ ዠሉ፡ ገብቶ፡ አገሩን ፤ እህያኔ፡ ቀረን ።

አሀ ፤ የጥያቄ ፡ ቃል ፡ አሀ ፡ ነገሩ ፡ እንዴት ፡ ኾነ ።

አሀ ፡ አለ ፤ ወራ ፡ ጠየቀ ።

አሀ ፡ አለ ፤ በሐዘን ፡ ታመመ ፡ ተጉሰመ ።

አሀ ፡ አለ ፤—አማጣ ፤—ዕሕ ።

አሀ ፡ ማለት ፤ መጠየቅ ።

አሀታ ፡ ዝኒ ፡ ከማሁ ፤ ጥያቄ ።

አሀታ ፤—ምጥ ፤—ዕሕታ ።

አሀሀ ፤ (ዕብ ፡ አሀሀ) ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለአሀ ፤ (ጥጥም) ፤ አሀሀ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ያከሳው ፡ ደረቱን ፤ ሳልበላ ፡ መች ፡ ዐደርኩ ፡ እንድ ፡ እንጀራ ፡ እራቴን ።

አሀሀ ፡ አለ ፤ እቃሰተ ፡ ዛበረ ፡ ሞለለ ።

አሀሀ ፡ አለ ፤ ፈረሰ ፡ ምግብ ፡ ፈለገ ።

አሀሀታ ፤ ትከዛ ፡ ትካዜ ።

አሀያ ፤—የዛፍ ፡ ስም ፤—አሐያ ።

አሀያ ፤ የቤት ፡ እንስሳ ፡ ዐመደ ፡ በል ፤ ጥነት ፡ ተሸካሚ ፡ የጋማ ፡ ከብት ፡ ሲጮኹ ፡ ሀሀሀ ፡ የሚል ። (ተረት) ፤ ያሀያ ፡ ባል ፡ ከኹብ ፡ እያስጥል ። ኹብ ፡ ሊውት ፡ ባሀያ ፡ ይጠጉ ። በግእዝ ፡ አድግ ፡ ይባላል ። ዐመድን ፡ እይ ። ተባቱንና ፡ እንስቱን ፡ ለመለየት ፡

አሀያው ፤ ያ ፡ አሀያ ፤ የርሱ ፡ አሀያ ።

አሀያዋ ፡ አሀያዬቱ ፤ ያች ፡ አሀያ ።

አሀያዋ ፤ የርሷ ፡ አሀያ ። (ሚዳ ፡ አሀያ) ፤ ሽመልመሌ ፡ መልክ ፡ የሚዳ ፡ አሀያ ። ዘብራን ፡ ተመልከት ።

አሀያ ፤ አላጥቂ ፡ ሰው ፡ ደንቄር ።

አሀያ ፡ ፈጅ ፤ ኹብ ፡ አሀያ ፡ ጨረሽ ።

አሀያ ፡ ፈጅ ፤ ከወንጭት ፡ በላይ ፡ ከጃማ ፡ በታች ፡ ያለ ፡ ዳገት ፡ አሀያ ፡ ገዳይ ። የት ፡ ነው ፡ አገርሽ ፤ አሀያ ፡ ፈጅ ፤ ከማዞር ፡ ከመጠምጠሙ ፡ እንዲያው ፡ ኹብ ፡ ነኝ ፡ አትልምን ።

አሀዮ ፤ ነጭ ፡ እንዶድ ።

አሀዮች ፤ ፪ና ፡ ከ፪ ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ ብዙዎች ፡ (ዘፀ፪ ፡ ፫) ።

አሀያ ፡

የሚዳ ፡ አሀያ ፡

(ላያ) አሀያ ፡ ሽራሀያ ፤ ስመ ፡ እምላክ ፡ እኖራለኹ ፡ የምናር ፡ ማለት ፡ ነው ።

አሀማ ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤ የሞንዛ ፡ ዐይነት ፡ ዕንጨት ። ሲበዛ ፡ አሀሞች ፡ ይላል ፡ (ዘካ፲፩ ፡ ፪) ።

አሁን ፤—ይህ ፡ ጊዜ ፤—አኹን ።

አሀታ ፤—ጥያቄ ፤—አሀ ።

አዉ ፤—የኹብ ፡ ጨኸት ፤—አወወ ።

አው ፤ አዋ ፤ (ሐረር) ፤ አባት ፤ አዊ ፡ አባቱ ። አይዋ ፡ ከማለት ፡ ጋራ ፡ ይገጥማል ።

አው ፡ ንጉሥ ፤ የንጉሥ ፡ አባት ፤ የሐረር ፡ እስላሞች ፡ በዚህ ፡ ስፍራ ፡ ከነጋዘ ፡ ተሰውሯል ፡ እያሉ ፡ ያከብሩታል ፤ ገዳሙም ፡ ፍሌ ፡ በሚባል ፡ ይገኛል ፤ ንጉሡም ፡ ከርስቲያን ፡ ነው ፡ ያላሉ ።

አው ፤—የናዳ ፡ ድምፅ ፤—አወወ ።

አወባነነ ፤—አዘባነነ ፤—(ወበነነ) ።

አወጋ ፤—ወግ ፡ ተናገረ ፤—(ወጋ) ።

አውጋር ፤—ኩረብቶች ፤—ወገረ ፤ ወግር ።

አወደ ፤—ዞረ ፡ ሸተተ ፤—ዐወደ ።

አወጀ ፤—ዐዋጅ ፡ ነገረ ፤—ዐወጀ ።

አውደለደለ ፤—አለል ፡ ዘለል ፡

አለ ፤—ወደለ ።

አወወ ፤ ጮኸ ፤ የኹብ ፡ የአውዋ ።

አዉ ፤ የኹብ ፡ ጨኸት ። (ኹቡ ፡ አዉ ፡ አለ) ፤ ጓደኞቹን ፡ ጠራ ።

አው ፤ የናዳ ፡ ድምፅ ። (ናዳው ፡ እው ፡ አለ) ፤ አስተጋባ ።

አውዋ ፤ እው ፡ እው ፡ የምትል ፡ ታናሽ ፡ ጥፍጣፋ ፡ ዕንጨት ፤ ልጆች ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ባለው ፡ ቀዳዳዋ ፡ የከር ፡ ገመድ ፡ አግብተው ፡ (አስረው) ፡ ሲያወላውሏት ፡ (ሲያወዛውዟት) ፡ በነፋስ ፡ ገይል ፡ ወፍራም ፡ የነብርና ፡ የኹብ ፡ ድምፅ ፡ ታሰማለች ። ፋርቱን ፡ እይ ።

አዋዋ ፤—አጣፈጠ ፤—ዋዋ ።

አዋዜ ፤—ብጥብጥ ፡ ድልኸ ፤—ዐዋዜ ።

አወዛገበ ፤—አነዛነዝ ፤—ውዝግብ ።

አውዘገዘገ ፤—አምዘገዘገ ፤—ወዘገ ።

አዋሐደ ፤—አንድ ፡ አደረገ ፤—(ዋሐደ) ።

አውጥ ፤—የቅጠል ፡ ስም ፤—ዋጠ ።

አውጨ ፤ ደግ ፡ ማለፊያ ፡ መልካም ፡ (ጉንደር) ።

አውጫጭኝ ፤—አፈርሳታ ፤—ወጣ ።

አወይ ፤—የሐዘን ፡ ቃል ፤—ወይ ።

አዋዩ ፤—አስተዛዘን ፤—ዋዩ ።

አዋይ ፤—የቤት ፡ ውቃቢ ፤—ዋለ ።

አወክ ፤ (ሆክ) ፤ ነቀነቀ ፡ በጠበጠ ፡ አተ ፡ ራመሰ ፤ አስቸገረ ፡ አስጨነቀ ፡ አሳዘነ ፤ አስፈረ ፡ አስደነገጠ ፡ (ዘፀ፲፬ ፡ ፳፩) ። እንዳንድ ፡ መጽሐፍ ፡ ግን ፡ በአወክ ፡ ፈንታ ፡ አስታወከ ፡ ይላል ፤ ስሕተት ፡ ነው ፡ (ግብ ፡ ሐዋ፲፮ ፡ ፳) ።

አዋኪ ፤ (ሀዋኪ) ፤ ያወከ ፡ የሚያውክ ፤ በጥባጭ ፡ አስቸጋሪ ። ሲበዛ ፡ አዋኪዎች ፡ ያሠኛል ።

እወካ ፤ የማወክ ፡ ግብር ፤ ብጥበጣ ፡ ንቅ ነቃ ።

እውኪያ ፤ (ሀውክ) ፤ ንውጽውጽታ ፡ መከራ ፡ ጭንቅ ፡ ሽብር ፡ ድብልቅልቅ ።

ማወክ ፤ (ሀዊክ) ፤ ማስቸገር ፡ ማስጨነቅ ፡ መነቅነቅ ፡ መበጥበጥ ።

ማወኪያ ፤ ማስቸገሪያ ፡ ማሳዘኛ ፡ ማሸበሪያ ።

አሳወክ ፤ (አሆክ) ፤ አስነቀነቀ ፡ አስበጠበጠ ።

አሳዋኪ ፤ ያሳወከ ፡ የሚያሳውክ ፤ አስነቅናቂ ፡ አስበጥባጭ ።

ማሳወክ ፤ ማስነቅነቅ ፡ ማስበጥበጥ ።

ታወክ ፤ (ተሀውክ) ፤ ፈራ ፡ ደነገጠ ፤ ተናወጠ ፡ ተነቃነቀ ፡ ተበጠበጠ ፤ ተነግግ፡ ተሸበረ ፡ ተተራመሰ ፡ (ዪነገ ፡ ፮ ፡ ፲፩ ። መዝ፪ ፡ ፪ ፡ ፫ ። ዮሐ፩ ፡ ፲፭) ። (ዐይኑ ፡ ታወክ) ፤ አላይ ፡ አለ ፤ ማየት ፡ ተሳነው ።

ታዋኪ ፤ የሚታወክ ፡ የሚሸበር ።

እውክ ፤ (ሀወክ) ፤ የታወከ ፡ ድንጉጥ ።

መታወክ ፤ መናወጥ ፡ መደረጥ ፡ መሸበር ፡ (ዮሐ፩ ፡ ፲፫) ።

መታወኪያ ፤ መጨነቂያ ፡ መቸገሪያ ።

ተዋወክ ፤ (ተሃወክ) ፤ ተበጣጠጠ ፡ ተተራመሰ ።

አስታወክ ፤ ቋቅ ፡ አለ ፡ አወጣ ፡ ተፋ ፡ ቀረሸ ፡ አፈሰሰ ፡ የበላውን ፡ የጠጣውን ፡ (አድራጊ) ።

አስታወክ ፤ አስመለሰ ፡ አስተፋ ፡ (አስደራጊ) ።

አስታዋኪ ፤ ያስታወከ ፡ የሚያስታውክ ፤ ቋቅ ፡ የሚል ፡ የሚያስመልስ ፤ አስመላሽ ፡ አፍላሽ ።

ማስታወክ ፤ ማውጣት ፡ ማፍሰስ ፡ ማስመለስ ።

ማስታወኪያ ፤ ማፍሰሻ ፡ ማስመለሻ ፡ ወጭት ፡ መቅ ፡ ውሃ ፡ ላባ ፡ ልት ።

እውከት ፤ (ሁከት) ፤ መታወክ ፡ መታመስ ፡ መተራመስ ፤ ሽብር ።

እውከት ፤ ምላሽ ፡ ትፋት ፡ ቅርሻት ። ዳግ መኛም ፡ ባላገር ፡ ትውከት ፡ ይላል ።

እውከተኛ ፤ (ሁከታዊ) ፤ ሽብረኛ ፡ አስጨናቂ ፡ አተራማሽ ። መምህራን ፡ ግን ፡ ሁከተኛ ፡ ይላሉ ። ሁከትን ፡ እይ ።

እውከታ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለእውከት ።

አስተዋወክ ፤ አበጣበጥ ፤ ማወክ ።

አወካ ፤—ጮኸ ፤—(ወካ) ።

አዋከበ ፤—አጣደፈ ፤—ወከበ ።

አውላ ፤ (አውል) ፤ ቀሥም ፡ የረጋ ፡ ያበባ ፡ ውሃ ፤ ንብና ፡ ጣዝማ ፡ ጥንዝዛ ፡ ከዕፀዋት ፡ ሹሉ ፡ የለቀሙት ፡ የሰበሰቡት ፡ የቀሠሙት ፡ የማር ፡ ርሾ ።

አውሎ ፤—ጥቅል ፡ ነፋስ ፤—ዐውሎ ።

አወለበ ፤—ጠረጠረ ፤—ወለበ ።

አውለበለበ ፤—ወዘወዘ ፤—ወለበ ።

አወለገ ፤—አጨለገ ፤—ወለገ ።

አወላገደ ፤—አጓበጠ ፤—ወላገደ ።

አወላገመ ፤—አጣመመ ፤—ወላገመ ።

አወለወለ ፤—ፍም ፡ መሰለ ፤—ወለወለ ።

አወላወለ ፤—አወዛወዘ ፤—ወለወለ ።

አውሊያ ፤—ዛር ፤—ወለየ ።

አወላከፈ ፤—አደናቀፈ ፤—ወለከፈ ።

አውላላ ፤—ግልጥ ፡ ስፍራ ፤—ወለለ ።

አወላቀመ ፤—አወላገመ ፤—ወለቀመ ።

አወን ፤ (እወ) ፤ ነባር ፡ እንቀጽ ፤ የጽድቅና ፡ የእምነት ፡ ቃል ፡ አሉታና ፡ ሸፍጥ ፡ የሌለበት ፤ ደግ ፡ ከፋውን ፡ ከፋ ፡ ማለት ፡ (ዪሳው ፡ ፪ ፡ ፳) ። (ተረት) ፤ አወን ፡ ባይ ፡ ዕዳ ፡ ከፋይ ።

አወን ፡ አ ለ ፤ አመን ፤ አልካደም ።

አወንታ ፤ የአሉታ ፡ ተቃራኒ ፤ አወን ፡ ማለት ።

አምን ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለአወን ፡ (ሮሜ ፡ ፳፱ ፡ ያዕ፩ ፡ ፲፪) ።

እውን ፤ (አማንነት) ፤ ጥያቄ ። እውን ፡ እንዲህ ፡ ኾነ ።

እውን ፤ እውነት ፡ ገቃት ። በሕልም ፡ ነውን ፤ ወይም ፡ በውን ።

በውኑ ፤ ሳይተኛ ፡ ሳያንቀላፋ ፤ እያየ ፡ እየሰማ ።

በውኑ ፤ (ቦኑ) ፤ በውነቱ ። ንኡስ ፡ አገባብ ፡ ነው ፡ (ኢዮ፱ ፡ ፳፭—፴፩) ።

እውነት ፤ (አማን ፤ ጽድቅ) ፤ ርግጥ ፤ ሐሰት ፡ የሌለበት ፡ የግዜር ፡ ሥራና ፡ ነገር ።

(ግጥም) ፤ ሰው ፡ ከሶኛል ፡ አሉ ፡ ቆሞ ፡ አደባባይ ፤
 እውነት ፡ ነውር ፡ ሽኖ ፡ ሊያስቀጣኝ ፡ ነውይ ።
 እውነት ፡ እውነት ፡ እላችኋለሁ ። እውነቱ ፡ ነው ፤
 እውነቱ ፡ ነው ፤ እውነት ፡ አለኸ ። እውነትና ፡ ሐ
 ሰት ። እውነቱን ፡ ተናግሮ ፡ እመሸበት ፡ ያድሯል ።
 እውነት ፡ ማድረጊያ ፡ ሲጨመርበት ፤ በውነቱ ፡
 በውነት ፡ ያለሐሰት ፡ እያለ ፡ ይነገራል ።

እውነቶች ፤ ከውሸት ፡ የራቁ ፡ ነገሮች ።
 እውነተኛ ፡ (ኞች) ፤ አማናዊ ፤ ጸ
 ድቅ) ፤ ትን ፡ መልካም ፡ ደግ ፡ በነ ፡ ንጹሕ ፡ ጥሩ ።
 እውነተኛነት ፤ (ከዊት ፡ ጸድቅ) ፤ ትን
 ነት ፡ ደግነት ፡ ገርነት ፤ እውነተኛ ፡ መሸን ።

እውነት ፡ አወጣ ፤ ርግጡን ፡ ተናገረ ።
 አወናከረ ፤—አራራቀ ፤—ወነከረ ።
 አውናን ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የመገመሪያው ፡
 ይሁዳ ፡ ልጅ ፡ ተቀሥሮ ፡ የሞተ ።

አወናፈለ ፤—አስተጋገዝ ፤—ወነፈለ ።
 አወናቀፈ ፤—አወላከፈ ፤—ወነቀፈ ።
 አወሣ ፤—መልስ ፡ ሰጠ ፤—(ወሣ) ።
 አወቀ ፤—በቁሙ ፤—ዐወቀ ።

አዋቀረ ፤—ጣራ ፡ ወጠነ ፤—ወቀረ ።
 አወረ ፤—ዕውር ፡ አደረገ ፤—ዐወረ ።
 አወራ ፤—ነገረ ፤ አወረቀ ፤—ወራ ።

አውራ ፤ (አሐር) ፤ ኩርማ ፡ ወይረን ፡
 አግዳማይ ፡ ዘዋሪ ። (ተረት) ፤ የላሚ ፡ ልጅ ፡ ያው
 ራቁ ፡ ውላጅ ። አውራ ፡ ከስም ፡ አስቀድሞ ፡ እየገባ ፡
 ቅጽል ፡ ይሸናል ፤ ፍቸውም ፡ ዋናነትን ፡ መደብ ፡
 አድርጎ ፡ ትልቅነትን ፡ ያሳያል ። ያገር ፡ አውራ ፡
 እንዲሉ ።

አውራ ፡ በግ ፤ ዋና ፡ በግ ፤ ወይም ፡ ያል
 ተቀጠቀጠ ፡ የበግ ፡ አውራ ።

አውራ ፡ በሬ ፤ ኩርማ ፡ (እያጽፏል ፡ ፤) ።

አውራ ፡ ጎዳና ፤ ጉን ፡ ሰፊ ፡ መንገድ ፤
 ጥርጊያ ።

አውራ ፡ ዶሮ ፤ ዋና ፡ ዶሮ ፡ ከኩሉ ፡ የ
 ሚል ፤ ወይም ፡ ያልተሰነጋ ፡ የዶሮ ፡ አውራ ።

አውራ ፡ ጣት ፤ ዋና ፡ ጣት ፡ ዐጨርና ፡
 ወፍራም ።

አውራ ፡ ጣቱን ፡ ይጠባል ፤ ሕፃን ፡
 ነው ፤ አላዋቂ ፡ ነው ።

አውራ ፡ መንገድ ፤ ትልቅና ፡ ሰፊ ፡ መን
 ገድ ፤ የንጉሥ ፡ ጉዳና ፡ ብዙ ፡ ሰራዊትና ፡ ኩባት ፡
 የሚሸድበት ።

አውራ ፡ ምስክር ፤ ዋና ፡ ምስክር ፤ ወ
 ይም ፡ እውነተኛ ፤ ከዝርዝር ፡ ምስክር ፡ የሚበልጥ ።

አውራ ፡ ሙሽራ ፤ ከሙሽሮች ፡ የሚልት ፡
 ዋና ፡ ሙሽራ ።

አውራ ፡ ንብ ፤ የንብ ፡ ንጉሥ ፡ የንግሥት ፡

ባል ። ባገራችን ፡ ግን ፡ ለጓግና ፡ ለንብ ፡ ተራከቦ ፡
 የላቸውም ፡ ይባላል ። (ግጥም) ፤ እንዳሣ ፡ በጥላ ፡
 እንደ ፡ ንብ ፡ በድምጥ ፡ እኔ ፡ አንቺን ፡ አርግዜ ፡
 ተይዝለሁ ፡ ምጥ ።

አውራ ፡ ነገር ፤ ዐይነተኛ ፡ ሥረ ፡ ነገር ፡
 (ዳንጂ ፡ ፩) ።

አውራ ፡ ዐዘል ፤ ድርስ ፡ ጊደር ።

አውራ ፡ ፍጥረት ፤ የፍጥረት ፡ አውራ ፡
 ዋና ፡ ትልቅ ፡ ብሄሞት ፡ (እያጽፏል ፡ ፤) ።

አውራ ፡ ፍየል ፤ ያልተወቀጠ ፡ የፍየል ፡
 አውራ (ዘካ፤ ፤) ።

አውራ ፡ ተሰያት ፤ ቀትር ፡ ስድስት ፡
 ሰዓት ፤ ወግ ፡ ጭፍ ።

አውሮች ፤ ኩርሞች ፡ አግዳማዮች ፡ ዋ
 ኖች ፡ (ጽኑና ፡ ፤) ።

አውራ ፤—ንገር ፤—ወራ ፤ አወራ ።

አውራ ፤ (አርዌ) ፤ በቁሙ ፤ ጠባዩ ፡ ክፉ ፤
 ደም ፡ ልሶ ፡ ብርንዶ ፡ ጉርሃ ፡ ዐጥንት ፡ ከስክሶ ፡
 የሚኖር ፤ የሚያድንና ፡ የሚታደን ፡ ነጣቂ ፡ በረ
 ሽኛ ፡ የሰው ፡ የእንስሳ ፡ ደመኛ ፤ በየሰሙና ፡ በያ
 ይነቁ ፡ በየነገዱ ፡ (የቤት ፡ አውራ) ፤ ውሻ ፡ ድመት ፡
 ዐይጥ ። አርዌን ፡ ተመልከት ።

አውራ ፤ የሚወገሽ ፡ በሬ ። የዱር ፡ እንስሳ ፡
 ጉሽን ፡ አጋዘንን ፡ ድኩላን ፡ የመሰለ ። (ተረት) ፤
 ያውራ ፡ ሥጋ ፡ ለወራ ። ክፉ ፡ ሰውም ፡ አውራ ፡
 ይባላል ።

አውራዎች ፤ (አራዊት) ፤ ዐጻኞች ፡ ነጣ
 ቆች ፡ ቁጥሮች ፡ እንበሳን ፡ ነብርን ፡ ሹብን ፡ ተ
 ኩላን ፡ ዘንዶን ፡ ዐዘን ፡ የመሰሉ ፤ ከላይ ፡ የፈት ፡
 ጥርስ ፡ ያላቸው ።

አውራያም ፤ አውራያለበት የበዛበት ዱር።

አውር ፤ ከባድ ፡ ጨው ፡ ጋንፋር ፡ ሹለት ፡
 ልመደው ፡ አራት ፡ አሞሌ ፡ የሚያነሣ ።

አውራጃ ፤—ብዙ ፡ ወረዳ ፤—ወረደ ።

አውራጩ ፤—አበሳጩ ፤—ወረጩ ።

አውራኘ ፤—አሠራጩ ፤—(ወረኘ) ።

አውራኝ ፤ ያውራ ፡ ያውራ ፡ የጉሽ ፡ ው
 ጊያ ፤ በስተግራ ፡ ወግቶ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ ማሸቀን
 ርጠ ፤ ወይም ፡ ግራ ፡ ቀኝ ፡ መውጋት ፡ መለተም ።

አውራኝ ፤ ከቀኝ ፡ ወደ ፡ ግራ ፡ ትልቅ ፡
 ጅራፍ ፡ ማራሽ ።

አውራሪ ፤—የሚያስከብብ ፤—ወረረ ።

አውራሪሥ ፤ (አርዌ ፡ ሐሪሥ) ፤
 በቁሙ ፤ አፍንግ ፡ ቀንድ ፤ ቀንዱ ፡ ባፍንግው ፡
 ላይ ፡ የበቀለ ፤ የጉሽ ፡ ዐይነት ፡ የበረሐ ፡ በሬ ፡
 (መዝገብ ፡ ጽፏል ፡ ጽፏል ፡ ፤) ። ተርጓሞች ፡ ግን ፡ አለስ
 ሙና ፡ አለመልኩ ፡ ርኢም ፡ ጽኢም ፡ ይሉታል ።
 ርኢምን ፡ ተመልከት ፤ ከረከንድን ፡ እይ ።

አዛዥነት ፤ አዛዥ ፡ መሾን ፤ አሠራነት ፡
ሹምነት ፡ መጋቢነት ፡ አስተዳዳሪነት ፡ ገላፊነት ።
ማዘዝ ፤ (አዝዞ) ፤ ሥራ ፡ መስጠት ፡ ማ
ሠራት ።

ማዘዣ ፡ (ዎች) ፤ ቃል ፡ ደብዳቤ ፡ ቀላጤ ፡
ምልክት ፤ ጊዜ ።

አሳዘዘ ፤ (አአዘዘ ፡ አስተአዘዘ) ፤ እዘዝ ፡
አለ ፤ አዛዥነት ፡ ሾመ ፡ ወከል ።

አሳዛዥ ፤ ያሳዘዘ ፡ የሚያሳዝዝ ፤ ያዛዣች ፡
አዛዥ ።

ማሳዘዝ ፤ መልክኛ ፡ ምስላኔውን ፡ ምስላኔ ፡
ጭቃ ፡ ሹመን ፡ ልኮ ፡ ትዛዙን ፡ ማስነገር ፡ ማስረ
ዳት ፡ ማስታወቅ ፤ ገባርን ፡ ሠራተኛን ፡ እንዲሠራ ፡
ማስደረግ ።

ታዘዘ ፤ (ተአዘዘ) ፤ (ዘፍጽፀ ፡ ፲፩ ፡ ፩) ፡
ሰማ ፡ ተቀበለ ፤ በጂ ፡ ይሹን ፡ ዕጢ ፡ በን ፡ አለ ፤
ተገዛ ፡ አገለገለ ።

ታዘዘ ፤ ተነገረ ፡ ሥራው ፡ ግብሩ ። (የክ
ራር ፡ መቼ ፡ ግጥም) ፤ አዙረኸ ፡ አዙረኸ ፡ አገራ ፡
መልሰኝ ፤ በሹም ፡ የታዘዘ ፡ ዐፈር ፡ አታልብሰኝ ።

ታዛዥ ፡ (ገሮች) ፤ ተአዛዚ ፤ የሚታ
ዘዝ ፤ ተላላኪ ፡ አሸከር ፡ አገልጋይ ፡ ሉሌ ፡ ዕጢ ፡
ባይ ፡ ፈቃደኛ ፡ ገር ፡ ትሑት ።

ታዛዥነት ፤ ትሑትነት ፡ ፈቃደኛነት ፤ ታ
ዛዥ ፡ መሾን ።

እዝ ፤ (እዙዝ) ፤ የታዘዘ ፡ የተገባ ፡ የተ
ሠራ ፡ የተወሰነ ፡ የተጣፈ ፡ የተነገረ ፡ ደንብ ፡ መ
ዓት ።

እዞች ፤ የታዘዙ ፡ ነገሮች ፡ ሰዎች ።

ትዛዝ ፤ (ትእዛዝ) ፤ የኒታ ፡ የፈጣሪ ፡
ቃል ፡ አታድርግ ፡ የሚል ፤ ከሥራ ፡ አስቀድሞ ፡
የሚሰጥ ፡ የሚጣፍ ፡ የሚነገር ፤ አትስረቅ ፡ አታመ
ንዝር ፡ በሐሰት ፡ አትመስከር ።

ትእዛዝ ፡ አንቀጽ ፤ ከዘንድ ፡ ቀጥሎ ፡
ለቅርብ ፡ ወንድ ፡ የሚነገር ፡ ግስ ፡ ዕወቅ ፤ ተጠን
ቀቅ ።

መታዘዝ ፤ መነገር ፤ ትዛዝ ፡ መቀበል ፡
(፩ላሙ ፡ ፲፩ ፡ ፩፻ ፡ ሮሚ፩ ፡ ፲፱) ።

መታዘዣ ፤ ቃል ፡ ጽሑፍ ።

ተዛዘዘ ፤ (ተአዘዘ) ፤ የማዘዝ ፡ ብድር ፡
ተመላለሰ ፡ ርስ ፡ በርሱ ።

አስተዛዘዘ ፤ (አስተአዘዘ) ፤ ተዛዘዙ ፡
አለ ፤ ትዛዝ ፡ አቀባበለ ።

አስተዛዘዝ ፤ የትዛዝ ፡ አስጣጥ ፤ ማዘዝ ።

አዘዞ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በጉንደር ፡ አትራቢያ ፡
ያለ ፡ አገር ።

አዘዞ ፤ የገዳም ፡ ስም ፤ በጉንደር ፡ መንግ
ግሥት ፡ ዕጩ ፡ የሚኖሩበት ፡ መንፈሳዊ ፡ ትእዛ

ዝና ፡ እውነተኛ ፡ የተዋሕዶ ፡ ሃይማኖት ፡ የሚነገ
ርበት ፤ ያቡን ፡ ተክለ ፡ ሃይማኖት ፡ ገዳም ፡ በእ
ዘዞ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ። (ተረት) ፤ አዘዞ ፡ አንድም ፡
ተናዞ ፤ አንድም ፡ ሥንቅ ፡ ይዞ ።

አዘዞዎች ፤ የአዘዞ ፡ መነኩሴዎች ፤ ደብረ ፡
ሊባናሶች ፡ የሃይማኖት ፡ ተቀናቃኞች ።

አዛዜ ፤—የሰንዴ ፡ ስም ፤—ዐዘዘ ።

አዝ ፤ የሰንዴ ፡ በሽታ ፤ በጉብስና ፡ ባገዳም ፡
ራስ ፡ ላይ ፡ ከሰል ፡ መስሎ ፡ ይታያል ፤ አንዳንድ ፡
ዓመት ፡ በሰንዴ ፡ ላይ ፡ የሚታዘዝ ፡ ዐረማዎ ፡
ነው ።

አዘጠዘጠ፤—አነጠነጠ፤—(ዘጠዘጠ)።

እዚያ ፤—በቂሙ ፤—ዚያ ።

አዘለ ፤—በገርባ ፡ ተሸከመ ፤—ዐ

ዘለ ።

አዘሎ ፤—ተራራ ፤—ዐዘሎ ።

እዝል ፤—የዜማ ፡ ስም ፤—ዐዘለ ፤

ዕዝል ።

አዝለገለገ ፤—አዝረበረበ ፤—ዘለገ ።

አዝለገለገ ፤—አረዘመ ፤—ዝለገለገ ።

አዜመ ፤—ሃሌ ፡ አለ ፤ አዘነበለ ፤—(ዘ

የመ) ።

አዝሙድ ፤—የቅመም ፡ ስም ፤—ዘ

መደ ።

አዛምር ፤—ዛፍ ፤—ዘመረ ።

አዝመራ ፤—የርሻ ፡ ሥራ ፤—ዘመረ ።

አዘነ ፤—ተከዘ ፤—ዐዘነ ።

አዘናጉለ ፤—አጣረሰ ፤—ዘነጉለ ።

አዘናከራ ፤—ነገር ፡ አበላሸ ፤—ዘነ

ከራ ።

አዘናፈለ ፤—አንፈላሰሰ ፤—ዘነፈለ ።

አዚፋ ፤ ከምስር ፡ የተሠራ ፡ የጦም ፡ ወጥ ፤

ምስሩ ፡ ድፍንን ፡ ከተቀቀለ ፡ በኋላ ፡ ከረራማ ፡ ዝን

ጅብል ፡ አዝሙድ ፡ ሰናፍጭ ፡ ቀይ ፡ ሽንኩርት ፡

ቅባንግ ፡ ይገባበታል ።

አዘራ ፤—ለነፋስ ፡ ሰጠ ፤—(ዘራ) ።

አዝራ፤—የኸረት፡ጠጠር፤—ዝራ።

አዝረበረበ፤—አንጠባጠበ፤—ዘረበ።

አዝረገ፤—ለበሰበ፤—ዝረገ።

አዘረጠ፤—ፈሳ፤—ዘረጠ።

አዝረጠረጠ፤—አዝረከረከ፤—ዘ

ረጠ።

አዝረከረከ፤—አዝረፈረፈ፤—(ዘረከ)።

አዝርል ፤ የገነት ፡ ወፍ ።

አጡንባር፤—የሽቲ፡ቅጠል፤—ዐጠን።
አጫናበረ —አሳሳተ —ጨነበረ ።
አጫናበሰ ፤—አጨሰ ፤—ጨነበሰ ።
አጠነጋ ፤—ለጋ ፡ ገደለ ፤—ጠነጋ ።
አጫናጉለ ፤—አሰናከለ ፤—ጨነ
ጉለ ።
አጠነጠነ ፤—አነቀዘ ፤ ደወረ ፤—ጠ
ነጠነ ።
አጠነፈፈ ፤—የንፍሮ ፡ ውሃን ፡ አፈ
ሰሰ ፤—(ጠነፈፈ) ።
አጫናፈረ ፤—ከፋኛ ፡ መታ ፤—(ጨ
ነፈረ) ።
አጠናቀረ፤—አከማቸ፤—(ጠነቀረ)።
አጠፈ፤—ዕጥፍ፡ አደረገ፤—ዐጠፈ።
አጣፋ፤—ኩታ ፡ ለበሰ ፤—ጠፋ፤ (ጠ
ፍሐ) ።
አጥፍ ፤—ዳባ ፤—ዐጥፍ ።
አጣፈረ ፤—አስተሳሰረ ፡ መታ ፤—ጠ
ፈረ ።
አጠቃ ፤—ጉዳ ፤—ጠቃ ።
አጤቀ ፤—በከለ ፤—ጤቀ ።
አጪቀ ፤—ጨመረ ፤—ዐጪቀ ።
አጣቆ ፤—ያገዳ ፡ ትል ፤—ጠቃ ።
አጠረ ፤—ዐጥር ፡ አበጀ ፤—ዐጠረ ።
አጠረ ፤—ዐጪር ፡ ሽነ ፤—ዐጠረ ።
አጥረበረበ ፤—አሽቄጠቄጠ ፤—ጠ
ረበ ።
አጥረከረከ፤—አኩለፈለፈ፤—ጠረከ።
አጠረቀመ፤—አሽረጠ፤—ጠረቀመ።
አጠራቀመ ፤—ዘገበ ፤—ጠረቀመ ።
አየ ፤ (ርእየ) ፤ ተመልከተ ፡ ተኩራ ፡ አስተ
ዋለ ፤ ዐይነን ፡ ልቡን ፡ ባንድ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ጣለ ፡
ተከለ ፡ (ዘፍጽ ፡ ፱ ፡ ዮሐጼ ፡ ፱) ። (ተረት) ፤ በኔ ፡
ሲያዩብኝ ፡ ባንቺ ፡ ይዩብሽ ። እያዩኋት ፡ የምታሥ
ቀኝ ፡ ሚስት ፡ አገባኹ ። (ባይት ፡ ቂጥ ፡ አየ) ፤ ገረ
መመ ። (በጠላት ፡ ዐይን ፡ አየ) ፤ ጠላትን ፡ ባየበት ፡
ወይም ፡ እንደ ፡ ጠላት ፡ ዐይን ፡ አየ ። (የሰው ፡ እጅ ፡
አየ) ፤ ከጀለ ፤ በሰጡኝ ፡ አለ ። (የጉድን ፡ አየ) ፤ ዐይ
ኑን ፡ ሕጣሞ ፡ አየ ።
አየ ፤ ነካ ። እሳት ፡ ካየው ፡ ምን ፡ ለየው ፡
እንዲሉ ።
አየ ፤ አገኘ ። አይቶ ፡ ዐጣ ፡ እንዲሉ ።
አየ ፤ ፈረደ ። ሰው ፡ አየ ፤ እግዚር ፡ አየ ፡
እንዲሉ ።

አይ ፤ ያየ ፡ የሚያይ ፡ የሚያስተውል ፡ የሚ
መለከት ። ዓሥራት ፡ አይ ፡ እንዲሉ ።
አይታ ፤ ያየች ፡ የምታይ ።
ባይ ፤ (ብአይ) ፤ እኔ ፡ ብመለከት ፡ ባስተ
ውል ፡ ባገኝ ።
ባይ ፡ ሣሣኹ ፤ (እመ ፡ እሬኢ ፡ ሠ
ሣዕኩ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ልጅ ፡ ባይ ፡ ሠሠትኩ ።
ባይሜ ፤ የባይ ፡ ሣሣኹ ፡ ከፈለ ።
እይ ፤ (ርአ) ፤ ተመልከት ፤ አስተውል ።
እዩ ፤ (ርእዩ) ፤ ተመልከቱ ፤ አስተውሉ ።
እዬ ፤ (ርእዬ) ፤ ተመልከቺ ፤ አስተውሉ ።
እየው ፤ (ርእዮ) ፤ አስተውለው ፤ ተመልከ
ተው ። እየው ፡ ወር ፡ ሲገባ ፡ እንዲሉ ፡ ሴቶች ፡
ታቦት ፡ ሲነግሥ ።
እዬ ፡ እቴ ፤ (ርእዬ ፡ እንትየ) ፤ የድን
ጋዩ ፡ ቃል ። ተመልከቺ ፤ አስተውሉ ።
እይታ ፤ ምልክታ ፡ ትኩራ ።
ማየት ፤ የሥጋና ፡ የነፍስ ፡ ዐይን ፡ ሥራ ፤
መመልከት ፡ መተኩር ፡ ማስተዋል ፡ (ሉቃ፤ ፳፩ ።
ግብ ፡ ሐዋርያ ፡ ፲፩) ።
ማያ ፤ መመልከቻ ፡ ማስተዋያ ፤ ቦታ ፡ ጊዜ ፡
መነጽር ፡ ዐይን ።
ማያ ፤—መምቻ ፤—አለ ፤ (ብህለ) ።
አያየ ፤ ተመልካከተ ። እንዲያውም ፡ ባያያ
ችኹ ፡ የተንኩል ፡ መዝገብ ፡ ናችኹ ፡ (ዐጤ ፡ ቴዎ) ።
አሳየ ፤ (አርአየ) ፤ አመለከተ ፡ ገለጠ ፡
አስረዳ ፤ አሳወቀ ፡ (ዮሐጼ ፡ ፱) ።
አሳየ ፤ የሰው ፡ ስም ።
አሳዩ ፤ (አርአዩ) ፤ ያሳየ ፡ የሚያሳይ ፡
የሚነግር ፡ የሚያስረዳ ፤ አመልካች ፡ ገላጭ ።
ማሳየት ፤ (አርአየ) ፤ ማመልከት ፡ ማስ
ረዳት ፡ ማስታወቅ ።
ማሳያ ፤ ማመልከቻ ፡ መግለጫ ።
አሳይቶ ፡ መለሰ ፤ ገድሉ ፡ አስነሣ ።
አስታየ ፡ (አስተርአየ) ፤ አሳየ ።
መስታየት ፤ መስታዮት ፤ መስተዋት ፤
በቁሙ ፤ የነጻ ፡ የበራ ፡ የጠራ ፡ ውሃ ፡ ሰማይ ፡ የ
ሚመስል ፤ እንደ ፡ ባሕር ፡ መልክ ፡ ፈት ፡ የሚያ
ሳይ ፡ መሣሪያ ፡ የብርሐና ፡ የብርጭቆ ፡ ሰሌዳ ፡
(ኢሳይ ፡ ፳፫ ። ፩ቆር ፡ ፲፫ ፡ ፲፪) ። (ግጥም) ፤ መስተ
ዋት ፡ ይገዛል ፡ ሞኝ ፡ የጨዋ ፡ ልጅ ፤ ሹሉን ፡ የሚ
ያሳየው ፡ መቁየት ፡ ነው ፡ እንጅ(ጂ) ። ሲበሣ ፡ መስ
ተዋቶች ፡ ይላል ። ወና ፡ የ ፡ ተወራራሾች ፡ ስለ ፡
ሽኑ ፡ መስታዮት ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ መስተዋት ፡
ይባላል ። መስታዮት ፡ መስታዮት ፡ የካህናት ፤ መስ
ተዋት ፡ የሕዝብ ፡ ነው ።
መስተዋት ፤ ጦረኛዬቱ ፡ ሴት ፡ ወይዘሮ ፡
የደጃች ፡ አባ ፡ ዋጠው ፡ እናት ፤ የወሎ ፡ ባላባት ፡

ባጤ ፡ ምኒልክ ፡ ጊዜ ፡ የነበሩ ፤ በዕንባቦና ፡ በዐ
ድዋ ፡ ጦርነት ፡ የተዋጉ ።

ታየ ፤ (ተርእየ) ፤ ተገለጠ ፡ ታወቀ ፡ ተ
ረዳ ፡ (፩ጤዋ ፡ ፫ ፡ ፲፮) ። ለልጅ ፡ ይታየዋል ፡ እ
ንዲሉ ።

ታየ ፤ የሰው ፡ ስም ።

አልታየ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ።

ታየች ፤ የሴት ፡ ስም ።

ታየበት ፤ ተፈረደበት ፡ ተበየነበት ፤ ተ
ረታ ።

መታየት ፤ (ተርእየ) ፤ መገለጥ ፡ መታ
ወቅ ።

መታያ ፤ መገለጫ ፡ ቀን ፤ ልብስ ፡ ጌጥ ፡ ሽ
ልማት ፡ ክብረ ፡ በዓል ።

ተያየ ፤ (ተራአየ) ፤ ተነጻጸረ ፤ አኳያ ፡ ላ
ኳያ ፡ ተኳኳነ ፤ ተፋዘዘ ፡ (ዘፀ፳፩ ፡ ፩) ። እባብን ፡ ተ
መልከት ።

ትይዩ ፤ የተያየ ፡ የተነጻጸረ ፤ አንጻር ፡ አፍ
ዛዣ ፡ አቅጣጫ ፡ ስፍራ ፡ ፊት ፡ ለፊት ፡ (፩ነገ ፡ ፭ ፡
፵፪ ፡ ፵፭ ። ዳን፩ ፡ ፩) ።

መተያየት ፤ መነጻጸር ፡ መፋዘዝ ፡ የረኛና ፡
የረኛ ፡ የድርና ፡ የድር ፡ (ሩት፫ ፡ ፲፬) ።

መተያያ ፤ መማለጃ ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ አጅ ፡
መንሻ ።

አስተያየ ፤ (አስተራአየ) ፤ አነጻጸረ ፡
ፊት ፡ ለፊት ፡ ዐይን ፡ ላይን ፡ (፩ላጤ ፡ ፲፫ ፡ ፲፭) ።

ማስተያየት ፤ ማነጻጸር ፡ (ማነጣጠር) ።

ማስተያያ ፤ ማነጻጸሪያ ።

አዩኝ ፡ አላዩኝ ፡ አለ ፤ በሥራ ፡ ሰነፈ ፡
ለገመ ፤ አወለገ ።

አየት ፤ (ርእየት) ፤ ማየት ።

አየት ፡ አደረገ ፤ አየ ።

አየበት ፤ ዐይኑ ፡ ጠገበበት ፤ መብላት ፡ ከ
ለክለው ፤ ሳይበላ ፡ ጠገበ ።

አየበት ፤ ፈረደበት ።

አየኹኸ፤አየኹኸ ፤ የሕገናት ፡ ጨዋታ ።

ያየኸ ፡ ይራድ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ራደን ፡
ተመልከት ።

ሳላይሽ ፤ የቀበሌ ፡ ስም ። የፈረንጅ ፡ ፈ
ትል ።

አስተያየት ፤ አተያይ ፤ አመለካከት ፤ ማ
የት ።

አዩ ፤ (አይ) ፤ ቃለ ፡ አገሰር ፤ የማዋረድ ፡
ቃል ፤ ለመናቅ ፡ ለማኩሰስ ፡ ለማቃለል ፡ የሚነገር ፡
ዘዬ ። አዩ ፡ አንተ ፡ እኔን ፡ ታሽለኛለኸን ። ንኡስ ፡
አገባብ ፡ ነው ።

አያ ፤ (አ ፡ አባት ፤ ያ ፡ ሆይ) ፤ በባላ
ገር ፡ የሚነገር ፡ ቃል ፡ አክብሮ ፡ የአቶ ፡ ተወረጅ ፤

ፍችው ፡ አባት ፡ ሆይ ። የስም ፡ ቅጽልና ፡ ምትከ ፡
ነው ። ቅጽል ፡ ሲኸን ፡ አያ ፡ እክሌ ፡ መጣ ፤ በቂ ፡
ሲኸን ፡ አያ ፡ መጣ ፡ ማለቱን ፡ ያሳያል ። ያ ፡ ከዐ
ረብ ፡ የመጣ ፡ ነው ፤ ጋላም ፡ ያ ፡ ዋቅ ፡ (አምላክ ፡
ሆይ) ፡ ይላል ። በትግረኛ ፡ ግን ፡ ጋሼ ፡ አብዬ ፡
እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አያ ፤ (አየየ ፡ አያይ) ፤ ያባት ፡ ምላሌ ፤
እንዳባት ፡ የሚጠራ ፤ የእንኩዬ ፡ አንጻር ። አያ ፡
እንኩዬ ፡ እንዲሉ ። (ተረት) ፤ የሞተውን ፡ አያ ፡ ይ
ለዋል ።

አያ(ይ)ዋ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፤ ዋ ፡ ከወይ ፡
መጥቶ ፡ ምእላድ ፡ ኹኗል ፤ ይኸውም ፡ የጉዣም ፡
አጠራር ፡ ነው ። ኹለተኛውን ፡ ዋ ፡ ተመልከት ።

አያ ፡ ወሸባ ፤ የዘፈን ፡ አዝማች ። ወሸ
ባን ፡ እይ ።

አያ ፡ ሌሌ ፡ ሌሌ ፤ የማሲንቆ ፡ ዘፈን ፡
አዝማች ። ሌሌን ፡ አስተውል ።

አይ ፤ (ዘኢ) ፤ የትንቢት ፡ አሉታ ፡ ቅጽል ፡
መነሻ ፤ ፍችው ፡ የማ ። በላን ፡ በረረን ፡ ደረቀን ፡
ቻለን ፡ እይ ። (ተረት) ፤ አይበሉት ፡ እኸል ፡ ካፈር ፡
አንድ ፡ ነው ።

አይ ፤ (አይ) ፤ ያሉታና ፡ የነቀፈታ ፡ ቃል ፤
ንኡስ ፡ አገባብ ። አሉታ ፡ ሲኸን ፡ በቦታ ፡ በገላፈ ፡
በትንቢት ፡ ይገባል ። አይ ፡ ወዲያ ፡ አይ ፡ በሉ ፡
በሉ ፤ ነቀፈታ ። አይባልም ፡ አይገባም ፡ አይዶ
ለም ፡ አይኸንም ። ያዲስ ፡ አበባ ፡ ሰው ፡ አይጦም ፡
አይበላ ፤ አያርፍ ፡ አይሠራ ፤ አሉታ ። አልን ፡ እይ ።

አይፈጭ ፤ አይቂላ ፤ ዐገጥል ፡ ብላሽ ።

አይፈር ፡ ለፊቱ ፤ ግንባሩን ፡ ቢሉት ፡
የማይመለስ ፡ ጨካኝ ፡ ጉብዝ ።

አይፈራም ፡ ጋሜ ፡ አይፈራም ፤ የዘ
ፈን ፡ ማድመቂያና ፡ ማጨብጨቢያ ፡ ከበር ፡ መ
ምቻ ፡ እስከስታ ፡ መውረጃ ።

አይተንፍሱ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ጠላተች ፡
ዝም ፡ ይበሉ ፤ ጥቂትም ፡ አይናገሩ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አይ ፤ (የሚ) ፤ በትንቢት ፡ መነሻ ፡ እየ
ገባ ፡ ቅጽል ፡ ይኸናል ። አያርም ፡ ዐራሽ ፡ አያጥብ ፡
ለባሽ ። በቂ ፡ ሲኸን ፡ ዘርቶ ፡ አይቅም ፤ ወልዶ ፡
አይስም ፡ ይላል ።

አይመስሉ ፡ መሰለ ፤ ከሳ ፡ ጠቂር ፤ ጉስ
ቂለ ።

አይናገር ፤ አይጋገር ፤ ድዳ ፡ ዱዳማ ።

አይሰጥ ፤ የማይሰጥ ። ታለ ፡ አይሰጥ ፡ እን
ዲሉ ።

አዩ ፤ (አይ ፡ ዩ) ፤ ንኡስ ፡ አገባብ ። አ
ንክርና ፡ ሕዘን ፤ አክብሮ ፡ ወይም ፡ ቃለ ፡ አጋኖ ።
ትርጓሜው ፡ ወየው ፡ ሆይ ። (መክ፪ ፡ ፲፮) ። አዩ ፡
ጉድ ፡ አዩ ፡ ጉድ ፡ የቦራ ፡ እሱ ፡ እንዳለው ፤ የማ
ረከው ፡ ጋላ ፡ መልሶ ፡ ገደለው ። አዩ ፡ እቲ ፡ አበ
ባዩ ። አይ ፡ ዩ ፡ በማእዝ ፡ ፪ ፡ ቃል ፡ ሲኸን ፡ ይ ፡ ተ
ጉርዶ ፡ ባማርኛ ፡ አዩ ፡ ተብሏል ።

እየ ፤ (ለለ) ፤ ዐቢይ ፤ አገባብ ፤ ከአንቀጽ ፤
 አስቀድሞ ፤ እየገባ ፤ አንቀጽ ፤ ያስቀራል ፤ እየሰበረ ፤
 ሰጠው ፤ ላሞራ ፤ እያንጉራጉረ ፤ ጋራውን ፤ ዞረ ፤
 እየ ፤ (በበ) ፤ ደቂቅ ፤ አገባብ ፤ በስም ፤
 ሲገባ ፤ ማድረጊያ ፤ እየቀደመው ፤ እን ፤ ጐርዶ ፤
 ይነገራል ፤ የንጉሥ ፤ የጫጌ ፤ ከበት ፤ በየወገኑ ፤
 ይከተት ፤

እየ ፤ (ጎበ) ፤ ደቂቅ ፤ አገባብ ፤ ወደ ፡ ፡ ፤
 እየቤትኸ ፤ ግባ ፤ እየራሰኸ ፤ ተቀባ ፤ ደረመ ፤ ቃል ፤
 ሲኾን ፤ እየለት ፤ እየሉቱ ፤ እየራሱ ፤ እየራሱ ፤ ይላል ፤
 ይህም ፤ እየ ፤ ከማለት ፤ በየ ፤ ቢል ፤ ያምርለታል ፤
 ከ ፤ ለ ፤ መነሻ ፤ ሲኾኑት ፤ ከየቤቱ ፤ ለየፈናው ፤
 ይላል ፤ ዐማን ፤ እይ ፤

እየራሱ ፤ ይሠራል ፤ የማንበረ ፤ ኬልቄ
 ዶን ፤ ስሕተት ፤ ቃል ፤ የቃልን ፤ ሥራ ፤ ሥጋ ፤
 የሥጋን ፤ ሥራ ፤ ለየብቻው ፤ ይሠራል ፤ ማለት ፤

እየራሱ ፤ አይሠራም ፤ የቅዱስ ፤ ጂዮስ
 ቀርስ ፤ መልስ ፤ ክርስቶስ ፤ አንድ ፤ አካል ፤ ከኾነ ፤
 እየራሱ ፤ አይሠራም ፤ እየራሱም ፤ ከሠራ ፤ አንድ ፤
 አካል ፤ አይኾንም ፤ አንድ ፤ አካል ፤ አንድ ፤ ልጅ ፤
 አንድ ፤ ሠራ ፤ ነው ፤ እንጂ ፤

አይብ ፤—በቁሙ ፤—ዐይብ ፤
 አይበለብኸ ፤—የውስጥ ፤ እጅ ፤ ዠ
 ርባ ፤—በላ ፤

አይበደም ፤ ወተታም ፤ ዕንጨት ፤ ወተቱ ፤
 ለቋቀቻና ፤ ለቸፈ ፤ መድኃኒት ፤ ይኾናል ፤ መጽ
 ሔት ፤ ጥበብ ፤ ገጽ ፤ ገጽ ፤ ተመልከት ፤

አይባን ፤ እንገዳን ፤ አይባን ፤ የከሀናት ፤
 ዐማርኛ ፤ ነው ፤

አይበር ፤—ሙዳ ፤—በረረ ፤

አይበት ፤—አቀማዳ ፤—ዐይበት ፤

አይደለም ፤—አይገባም ፤—ደላ ፤

አይደርቁ ፤—አባጅኸኝ ፤—ደረቀ ፤

አይሃ ፤ (አይ ፤ እይ ፤ ሃ ፤ ውሃ) ፤ ወን
 ዶች ፤ የደመራ ፤ ለት ፤ እየዘፈኑ ፤ ድምሩን ፤ የሚዞ
 ሩበት ፤ ያበባ ፤ ዘፈን ፤ የደስታ ፤ ቃል ፤ አይሃ ፤ አበ
 ባይ ፤ ውሃ ፤ ያደረገውን ፤ እይ ፤

አይሄ ፤ ጭኸት ፤ ወለሌ ፤ ኤሉሄን ፤ የመ
 ሰለ ፤

አይሄ ፤ አይሄ ፤ አለ ፤ ጭኸት ፤ ከጭንቅ ፤
 የተነሣ ፤ እከሌ ፤ በጠና ፤ ሰለ ፤ ታመመ ፤ ዛሬ ፤
 ሌሊት ፤ አይሄ ፤ አይሄ ፤ ሲል ፤ ዐደረ ፤

አይሁድ ፤—አይሁዶች ፤—ይሁዳ ፤

አይዋ ፤—አያዋ ፤—አያ ፤

አይዞኸ ፤—የማበርታት ፤ ቃል ፤—ያዘ ፤

አይጎ ፤ ጥፋት ፤ ድምሳሴ ፤ (ግእዝ) ፤ ማ
 ዶን ፤ እይ ፤

አይጥ ፤—የቤት ፤ አውሬ ፤—ዐይጥ ፤

አይዬ ፤—የለቅሶ ፤ ቃል ፤—ዬዬ ፤
 አይከማ ፤ ጥይከማ ፤ አሽከማ ፤
 አየለ ፤—በረታ ፤—ዐየለ ፤
 እየለሌ ፤—እየለየ ፤—(ለሌ) ፤

አይመለል ፤ የጉራጌ ፤ ነገድና ፤ አገር ፤
 ከጂቱ ፤ ወንድማማቾች ፤ ጽዱ ፤ ምን ፤ እለ ፤ ሲል ፤
 ምን ፤ ባለ ፤ የሚል ፤ ባለን ፤ እይ ፤

አይኑት ፤—ትንሽ ፤ ማሰሮ ፤—ዐይ
 ኑት ፤

አየረ ፤—ቀላቀለ ፤—ዐየረ ፤

አየር ፤ (ጎዋ) ፤ ክፍት ፤ ከምድር ፤ በላይ ፤
 ከጠፈር ፤ በታች ፤ ባደው ፤ መካከሉ ፤ ባላገር ፤ ግን ፤
 አይር ፤ ይላል ፤

አየር ፤ የረጋ ፤ ነፋስ ፤ በአየር ፤ የመላ ፤ የ
 ተመላ ፤

አየር ፤ ላይ ፤ ሰማይ ፤

አየረ ፤ አየራት ፤ የሰማዮች ፤ ሰማይ ፤ መ
 ጨረሻ ፤ ላይ ፤

ያየር ፤ በአየር ፤ የሚኖር ፤ ጋዩን ፤ ሰይጣን ፤

አየር ፤ ከጠፈር ፤ እስከ ፤ መንበር ፤ ያሉ ፤
 ሰባቱ ፤ ሰማያት ፤

አይራ ፤ የተራራ ፤ ስም ፤ በይፋት ፤ ቄላ ፤
 ያለ ፤ ተራራ ፤ በዚያም ፤ ወገብ ፤ መሞከር ፤ ስለማይ
 ቻል ፤ አይራ ፤ ተባለ ፤ ይላሉ ፤ በወለጋም ፤ ክፍል ፤
 አይራ ፤ የሚባል ፤ ቀበሌ ፤ አለ ፤

አየሩሴ ፤—ዐተር ፤—አየሩሳሌም ፤

አየሩሳሌም ፤ ያገር ፤ ስም ፤ የጻዊት ፤
 ከተማ ፤ የሴዱ ፤ ልጅ ፤ ሳሌም ፤ ስለ ፤ ነገሠባት ፤
 በዕብራይስጥ ፤ ይፋቸሉም ፤ (ሀገረ ፤ ሰላም) ፤ ተብ
 ላለች ፤ (ከ ፤ ወ ፤ ከ) ፤

አየሩሳሌሞች ፤ የአየሩሳሌም ፤ ሰዎች ፤

አየሩሴ ፤ ያተር ፤ ስም ፤ መጠኑ ፤ ካገራችን ፤
 ዐተር ፤ የሚበልጥ ፤ መልኩ ፤ አባል ፤ ከአየሩሳ
 ሌም ፤ ስለ ፤ መጣ ፤ አየሩሴ ፤ ተባለ ፤

አየሩሳሌም ፤ ሰማያዊት ፤ ከጠፈር ፤
 ወደ ፤ ላይ ፤ ዐምስተኛ ፤ ሰማይ ፤

አይሮፕላን ፤ ጥያራ ፤

አየሱስ ፤ የመጠሪያ ፤ ስም ፤ (ስመ ፤ ተጽ
 ውያ) ፤ መድኃን ፤ መድኃኒት ፤ ማለት ፤ ነው ፤

አየሱስ ፤ ክርስቶስ ፤ የጌታችን ፤ ድርብ ፤
 ስም ፤ ክርስቶስን ፤ እይ ፤ አየሱስ ፤ የተዋሕዶ ፤ ክርስ
 ቶስ ፤ የተቀባዩ ፤ ስሙ ፤ ነው ፤

አያት ፤ (አይይ ፤ አየየ) ፤ ያባትና ፤ የ
 ናት ፤ አባት ፤ ወንድ ፤ አያት ፤ አባትን ፤ እናትን ፤
 የሚመስል ፤

አያት ፤ (ሐረር ፤ አይ ፤ እናት) ፤ የና
 ትና ፤ ያባት ፤ እናት ፤ ሴት ፤ አያት ፤ እሚታ ፤ እና

ትን ፡ አባትን ፡ የምትመስል ። ጋላ ፡ አዮ ፤ ሱማሌ ፡ ሆዮ ፡ የሚሉት ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ ይሰማማል ። የአያት ፡ ምስጢር ፡ አዳም ፡ የሔዋን ፡ አባትና ፡ እናት ፡ መኾኑን ፡ ያሳያል ። ሲበዛ ፡ አያቶች ፡ በል ።

አዩት ፤ (አያዩት) ፤ የባል ፡ እት ፡ እትን ፡ የምትመስል ።

አዩት ፤ ዋርሳ ፡ የወንድም ፡ ሚስት ። አዩት ፡ የአያ ፡ አንጻር ፡ ናት ። ሲበዛ ፡ አይቶች ፡ ይላል ።

አይቱ ፤ (አይ) ፤ የንቀት ፡ ቃል ። በግእዝ ፡ ግን ፡ የት ፡ ወዴት ፡ ማለት ፡ ነው ።

አይቻል ፤—ትልቅ ፡ ቶፋ ፤—ቻለ ።

አኮ ፤ (ትግ) ፤ የናት ፡ ወንድም ። አጎት ፡ ማለት ፡ ከዚህ ፡ የወጣ ፡ ነው ።

አክ ፤ (አህ) ፤ የጥረር ፡ ድምፅ ።

አክ ፡ አለ ፤ ምራቁን ፡ በትንፋሽ ፡ ከጉረር ፡ ለየ ፡ አወጣ ።

አክ ፡ እንትፍ ፡ አለ ፤ አክ ፡ እንትፍ ፡ ብሎ ፡ ተፋ ። (ግጥም) ፤ እያበቅለው ፡ የለ ፡ ሠኔና ፡ ግንቦት ፤ አክ ፡ እንትፍ ፡ አክ ፡ እንትፍ ፡ ምኑን ፡ በላኹት ።

አክሽ ፤ ያከታ ፡ ዐይነት ፡ ብላሽ ፤ ዐይነት ፡ ምድር ። አክሽ ፡ ነው ፡ እንዲል ፡ ሕፃን ።

አክታ ፤ ከሳልና ፡ ከጉንፋን ፡ ምክንያት ፡ የሚመጣ ፡ የንፍጥ ፡ ዐይነት ፡ መጥፎ ፡ የሚያጸይፍ ፡ ምራቅ ።

እኮ ፤ (እስመ ፡ እኮ ፡ ን) ፤ ንእሱ ፡ አገባብ ። ከአንቀጽ ፡ አስቀድሞ ፡ እየገባ ፡ የሰም ፡ አጉላማሽ ፡ ሲኾን ፤ ኤልያስ ፡ እኮ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ ዐረገ ፡ ይላል ። ዐበይ ፡ አገባብ ፡ ሲኾን ፤ ክርስቶስ ፡ ወደ ፡ ሰማይ ፡ ዐረገ ፡ እኮ ፡ ማለቱን ፡ ያሳያል ።

እኮን ፤ (አኮኑ) ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ። የተጠፋት ፡ ብዙ ፡ ናቸው ፤ የተመረጡት ፡ ጥቂቶች ፡ ናቸው ፡ እኮን ።

አክአብ ፤ (አጎ ፡ አብ ፤ እጎወ ፡ አብ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ያባት ፡ ወንድም ፡ አጎት ፡ ማለት ፡ ነው ።

አከበ ፤ (ከዐበ) ፤ ሰበሰበ ፡ አከማቸ ።

አካቢ ፤ ያከበ ፡ የሚያከብ ፤ ሰብሳቢ ።

አከባ ፤ ሰብሰባ ፡ ክምቻታ ።

ማከብ ፤ መሰብሰብ ፡ ማከማቸት ።

ማከቢያ ፤ መሰብሰቢያ ፡ ማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ጊዜ ።

ታከበ ፤ ተሰበሰበ ፡ ተከማቸ ።

እክብ ፤ የታከበ ፡ የተሰበሰበ ፡ የተከማቸ ፤ ሰብሰብ ፡ ክምቹ ።

መታከብ ፤ መሰብሰብ ፡ መከማቸት ።

መታከቢያ ፤ መከማቻ ፡ ሸንጎ ፡ ጉባይ ።

አስተካከብ ፤ አሰባሰብ ፤ ማከብ ።

አኮበ ፤—አጠነጠነ ፤—ኮበ ።

አኮበከበ—ዱብ፡ዱብ፡አለ፤—(ከበከበ) ።

እከድዬ ፤—ንኡስ ፡ አገባብ ፤—ከደ ።

አከየ ፤ (አከይ ፡ አከየ) ፤ ከፋ ፡ ከፋ ፡ ኾነ ፤ ለገመ ።

እኮይ ፤ የከፋ ፡ ከፋ ፤ መጥፎ ፡ ጥፋ ። ከየን ፡ እይ ።

እከይ ፤ ከፋት ፡ ጥፋት ፡ ለግም ፡ ተንኩል ፤ የተንኩል ፡ ሥራ ።

እከየኛ ፡ (ኞች) ፤ ከፋተኛ ፡ ጥፋተኛ ፡ ለግመኛ ፡ ተንኩለኛ ።

እከየኛነት ፤ ለግመኛነት ።

አኳያ ፤—አንጻር ፤—አከለ ።

አከከ ፤—ፎከተ ፤—ዐከከ ።

አካኪ ፤—የሚያከ ፤—ዐከከ ።

እክክ ፤ (አሀሀ) ፤ ሰልቶታ ።

እክክ ፡ አለኝ ፤ ሰለቶኝ ፡ ንፍርው ።

እክክክ ፤ (ቆቀወ) ፤ የቆቀ ፡ ጨኸት ። ያማርኛ ፡ ገበታዋሪያ ፡ ገጽ ፡ ሿ፯ ፡ እይ ።

እክክሽ ፤ ከብስጭት ፡ የተነሣ ፡ የሚነገር ፡ ዘዬ ።

አከለ ፤ (አኪል ፡ አከለ) ፤ ዐጥልና ፡ ገቢር ። በቁሙ ፤ አደገ ፡ ላቀ ፡ ከፍ ፡ አለ ፡ ጉለመሰ ፤ አካል ፡ ጨመረ ።

አከለ ፤ ልክ ፡ ትክክል ፡ ኾነ ። አባትና ፡ እናት ፡ ለጆቻቸውን ፡ ማን ፡ ያኸልኻል ፡ ማን ፡ ያኸልኻል ፡ እንዲሉ ።

አከለ ፤ ኾነ ፡ መሰለ ። (ተረት) ፤ ልጅ ፡ ያለ ፡ ልጅ ፡ አከለ ።

አከለ ፤ በላ ፡ ተመገበ ፡ ጎረወ ፡ ቃመ ፡ አላመጠ ፡ ዋጠ ፡ ሰለቀጠ ።

አከለ ፤ ጨረሰ ፡ ፈጸመ ፡ ደመደመ ።

አካይ ፤ ያከለ ፡ የሚያከል ፡ የሚጨምር ፤ ጨማሪ ።

አከል ፤ አካል ፤ የሚያከል ፡ ከፍ ፡ የሚል ፤ ዋና ፡ ትልቅ ፡ ከፍተኛ ። ባለቤት ፡ አከል ፤ አካል ፡ ዳኛ ፡ እንዲሉ ።

(ጥካ) አካል ፤ አካልማ ፤ ደቦል ፡ ወፍራም ፡ ደንዳና ።

ኤክላ ፤ አካይ ፡ ጨማሪ ። ባሕረ ፡ ኤክላ ፡ እንዲል ፡ ክብረ ፡ ነገሥት ።

አካል ፤ (ሎች) ፤ ፍጹም ፡ ገጽ ፡ ፍጹም ፡ መልክ ፡ ያለው ፤ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ለራሱ ፡ የበቃ ፡ እኔ ፡ የሚል ፡ ነባቢ ፡ ቁመት ፤ ቁመና ፡ ገላ ፡ ኹለን ተና ፡ ከራሱ ፡ ጠጥር ፡ እስከ ፡ አግር ፡ ጥፍር ፡ ያለ ፡ ህላዌ ፡ የባሕርይ ፡ የግብር ፡ የሰም ፡ ባለቤት ፡ አካል ፡ ባማርኛ ፡ ለኢነባቢ ፡ እንሰሳም ፡ ይነገራል ።

አካላዊ ፤ አካል፣ አካላም ።

አካላዊ ፡ ቃል ፤ ወልድ ።

አካለ ፡ ጎደሎ ፤ ዐይኑ ፡ የጠፋ ፡ እፍን ማው ፡ ከንፈሩ ፡ የተፎነነ ፡ ገርው ፡ እጅ ፡ እግሩ ፡ የተቋረጠ ።

አካል ፡ ገዛ ፤ አበጀ ፤ ሙቶ ፡ ተነሣ ።

አካለ ፡ መጠን ፤ የ፴፡ ዓመት ፡ ጉልማላ ፡ ያ፲፩ ፡ ዓመት ፡ ቂንገሮ ፡ ፍጹም ፡ ምሉእ ፡ አካል ፤ ዐቅመ ፡ አዳም ፡ ዐቅመ ፡ ሌዋን ።

አካላት ፤ አካሎች ፤ ገላዎች ። አካላት ፡ የግእዝ ፤ አካሎች ፡ ያማርኛ ። (የሠራ ፡ አካላት) ፤ ሹለመና ።

እከለ ፤ ጭመራ ።

አኮሌ ፤ ማለቢያ ፡ ቀጅ ፡ ጮሮ ፡ የወተት ፡ መጨመሪያ ። አኮሌው ፡ ዘንዶ ፡ ጋዲው ፡ እባብ ፡ ነው ፤ ያንን ፡ ተሻግሮ ፡ ዐላቢው ፡ ማነው ። አኮሌ ፡ ጋልኛ ፡ ነው ።

አኮሌዎች ፤ ማለቢያዎች ፡ ጮሮዎች ።

እኩል ፤ የተከፈለ ፡ የተገመሰ ፤ ግማሽ ፡ አጋማሽ ፡ (ማርጃ ፡ ጽፎ) ። ሙሉና ፡ እኩል ፤ አንድ ፡ ተኩል ፡ እንዲሉ ። ሠንጠቀ ፡ ብለኸ ፡ ሥንጥቅን ፡ እይ ።

እኩል ፤ ትክክል ። እከሌና ፡ እከሌ ፡ አይበላጠም ፤ እኩል ፡ ናቸው ። (ተረት) ፤ እናቱ ፡ ውሃ ፡ የኪደችበትና ፡ የሞተችበት ፡ እኩል ፡ ያለቅላሉ ።

እኩሎች ፤ ትክክሎች ።

እኩል ፡ በኩል ፤ ግማሽ ፡ በግማሽ ፡ ኑስ ፡ በኑስ ።

የኩል ፤ (የእኩል) ፤ የጋራ ። የኩል ፡ ዐራሽ ፡ የኩል ፡ ቤት ፡ እንዲሉ ። (ያመንዝራ ፡ ግጥም) ፤ ሚስትም ፡ አላገባ ፤ ላላብም ፡ አልቸኩል ፤ አንዱ ፡ ያገባትን ፡ እይዛለኹ ፡ የኩል ።

እኩለ ፡ ጦም ፤ ደብረ ፡ ዘይት ።

እኩለ ፡ ሌሊት ፤ መንፈቀ ፡ ሌሊት ፡ የሰዓተ ፡ ሌሊት ፡ ግማሽ ።

እኩል ፡ ለነፍስ ፤ እኩል ፡ ለሥጋ ፤ መፍቅዶ ፡ ነፍስ ፤ መፍቅዶ ፡ ሥጋ ።

እኩል ፡ ቀን ፤ ቀትር ፡ በድስት ፡ ሰዓት ፤ የሰዓተ ፡ መዓልት ፡ ግግጥ ።

በኩል ፤ ዘንድ ፡ ስፍራ ፡ (መዝጃ፡ ፮) ። ባንተ ፡ በኩል ፡ በርታ ፤ በ፮ ፡ በኩል ፡ አታሰብ ። ዳግመኛም ፡ ፪ኛ ፡ በ ፡ ጨምሮ ፤ በበኩሉ ፡ በበኩልኸ ፡ እያለ ፡ በ፪ ፡ መደብ ፡ ይዘረዘራል ።

እኩሌታ ፤ ከፍል ፡ ግማሽ ፡ መንፈቅ ፡ ኑስ ፡ አላድ ፡ (ዘፀ፩፡ ፮ ። ዘፃ፩፡ ፩) ።

እኩሌቶች ፤ ግማሾች ፤ ካ፲ ፡ ፩ተች ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ (ኢፌ፩ ፡ ፲፩) ።

እኩሌቶቹ ፤ ግማሾቹ ።

እኩያ ፤ ባልንጀራ ፡ ጓደኛ ፡ አምሳያ ፡ ቢጤ ፡ ዐብሮ ፡ አደግ ፤ በድሜ ፡ በቁመት ፡ በገይል ፡ በጉልበት ፡ በገንዘብ ፡ በሥራ ፡ በጳያ ፡ በማንኛውም ፡ ነገር ፡ የተካከለ ፡ የተማዘነ ፡ የፈረሰ ፡ ገር ፤ አቻ ፡ ግጥሚያ ።

እኩዮች ፤ ትክክሎች ፡ መንቶች ፡ (ዳን ፩ ፡ ፲) ። በእኩዮች ፡ ፈንታ ፡ እኩያቶች ፡ ይላል ፤ ስሕተት ፡ ነው ፡ (፪ዚና ፡ ፲ ፡ ፲) ።

አኳያ ፤ አፍዛግ ፡ እንጻር ፡ ትይዩ ፡ አቅጣጫ ፡ ፈት ፡ ለፈት ፡ ያለ ።

እኸል ፤ (እከል) ፤ የሚበላ ፤ ምግብ ፡ መና ፡ ቀለብ ፡ የሚሽን ፡ ያልበሰለ ፤ ሰንዴ ፡ ዐጃ ፡ ገብስ ፡ ባቄላ ፤ ዐተር ፡ ሽንብራ ፡ አደንጓሪ ፡ ጓያ ፡ ምስር ፡ ማሽላ ፡ ዘንጋዳ ፡ በቄሎ ፡ ደንጉሎ ፡ ዳጉላ ፡ ጤፍ ፡ ሩዝ ፡ ድጋን ። ጥራ ፡ እኸል ፤ ያበባ ፡ ያገዳ ፡ የብር ፡ እኸል ፡ እንዲሉ ። (ተረት) ፤ እኸልን ፡ በጥቅምት ፤ ልጅን ፡ በጡት ። ሲበዛ ፡ እኸሎች ፡ ይላል ። (የወፍጮ ፡ እኸል) ፤ ሲፈጭ ፡ የተዘጋጀ ። (የልመና ፡ እኸል) ፤ ውጥንቅጥ ።

እኸል ፤ እንጀራ ። እኸል ፡ ውሃ ፡ እንዲሉ ።

እኸል ፡ በኸል ፤ ሥጋና ፡ ቅቤ ፡ የሌለበት ፡ የጦም ፡ ምግብ ፡ እኸል ፡ በኸል ፡ ይባላል ። ማከል ፤ መጨመር ።

ማኸል ፤ ግደግ ፡ መላቅ ፡ ከፍ ፡ ማለት ።

ማከያ ፤ መጨመሪያ ፤ ጊዜ ፡ ቦታ ፡ ዕቃ ፡ መሣሪያ ።

መከያ ፤ መጨረሻ ፡ ማፍ ። (በመከያው) ፤ በመጨረሻው ፡ በፍጻሜው ።

አካከለ ፤ ጨማመረ ።

አሳከለ ፤ ከፍ ፡ አስደረገ ፤ አስጨመረ ።

ማሳከል ፤ ማስጨመር ፡ ማሳደግ ።

ማሳከያ ፤ ማስጨመሪያ ።

ታከለ ፤ ተጨመረ ፡ ተደገመ ፤ ልክ ፡ ሽን ። አታከለ ፡ ከግመል ፡ ከግዜር ፡ ጋራ ፡ ሞተኸ ፤ ትቀረው ፡ የለምይ ፡ እሑድ ፡ ተለይተኸ ፡ (አልቃኸ) ።

ታከለ ፤ ታከለች ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ።

እከል ፤ የታከለ ፡ የተጨመረ ፤ ጭምር ።

እከል ፤—ዐዘን ፤—ዐከለ ።

እከሎ ፤ የጭራሮ ፡ ስበርባሪ ፡ እሳት ፡ ማንደጃ ።

መታከል ፤ መጨመር ፡ መደገም ።

መታከያ ፤ መጨመሪያ ።

ተካከለ ፤ ተመሳሰለ ፡ ተነጻጸረ ፡ ተመጣጠነ ። ተከለን ፡ ተመልከት ።

ተካከለ ፤ ልክ ፡ ሽን ፡ ሳይበላለጥ ፡ ቀረ ፡ (ኢዮ፳፭ ፡ ፲፱ ። ሕዝ፴፩ ፡ ፳) ። ድግርና ፡ ገባር ፡ ሲተካከል ፡ ያምር ፡ እንዲሉ ።

ተካከለ ፤ ተመደመደ ፤ ተደለደለ ።
 ትክክል ፤ ልክ ፤ እኩያ ፤ አምላል ፤ ወደር ፤
 አቻ ፤ ድልድል ።
 ትክክሎች ፤ እኩዮች ፤ አቻዎች ።
 ትክክሏ ፤ የሴት ፤ ስም ።
 ትክክል ፤ አደረገ ፤ አላጉደለም ፤ አላ
 በለጠም ።

ትክክል ፤ ሽን ፤ አልተበላለጠም ፤ አል
 ተናነሰም ።

ትክክልነት ፤ እኩያነት ።

ትክክለኛ ፤ የተካከለ ፤ የተመሳሰለ ፤ አ
 ገድ ፤ ዐይነት ፤ ልክኛ ፤ እውነተኛ ፤ ሐቀኛ ።

ትክክለኞች ፤ የተካከሉ ፤ ድልድሎች ፤
 ስሞች ፤ እውነተኞች ፤ ሐቀኞች ።

ትክክለኛነት ፤ ተመሳሳይነት ፤ ርግጠ
 ኛነት ፤ እውነተኛነት ።

መተካከል ፤ ልክ ፤ ትክክል ፤ መሾን ፤
 መደለደል ፤ መወዳደር ።

መተካከያ ፤ መደልደያ ፤ ልክ ፤ መሾኛ ፤
 መወዳደሪያ ።

ተተካከለ ፤ ተደላደለ ፤ ተበጃጀ ፤ ተዘ
 ጋጀ ፤ ተወዳደረ ።

መካከል ፤ (ማእከል) ፤ ውስጥ ፤ ወገብ ፤
 ዕንብርት ፤ ማደሪያ ፤ (ራእዩ ፤ ጿ) ፤ ዳኛ ፤ የወል ፤
 ምሰሶ ፤ የመካከል ፤ እንዲሉ ። በ ፤ ከዘርፍ ፤ ጋራ ፤
 ቀድሞት ፤ ደቂቅ ፤ አገባብ ፤ ሲሾን ፤ በሕዝብ ፤
 መካከል ፤ ይላል ።

መካከለኛ ፤ (ማእከላዊ) ፤ በመካከል ፤
 ያለ ፤ ግራ ፤ ቀኝ ፤ ፊትና ፤ ጓላ ፤ ላይና ፤ ታች ፤ ያለው ፤
 (ዕብ፤ ጿ) ።

መካከለኛነት ፤ (ማእከልና) ፤ መካከ
 ለኛ ፤ መሾን ፤ ከወጣኒ ፤ ቀጥሎ ፤ ያለ ፤ ጀኛ ፤ የብሕ
 ትውና ፤ ማዕርግ ።

መካከለኞች ፤ (ማእከላዊያን) ፤ የመካ
 ከል ፤ ሰዎች ።

መኻል ፤ ማኻል ፤ መካከል ።

መኻል ፤ አገዳ ፤ የጠንቻ ፤ የወርች ፤ የቅ
 ልጥምና ፤ የጭን ፤ የኋላ ፤ እግር ፤ ዐጥንት ፤ የክንድ ፤
 መካከል ። አገዳና ፤ ወርችን ፤ እይ ። (ሽለላ) ፤
 ከፈረሰኞች ፤ አሉ ፤ በልዩ ፤ መኻል ፤ አገዳ ፤ የሚ
 ሊያዩ ።

መኻሉ ፤ ገነት ፤ ዳሩ ፤ እሳት ፤ አን
 ዲት ፤ ቤተ ፤ ከሲያን ፤ ገዳም ፤ ስትሾን ፤ መስቀል ፤
 ሲዞር ፤ የሚነገር ፤ ዐዋጅ ፤ (ዘፍዩ ፤ ጿ) ።

መኻል ፤ ሚዳ ፤ የቤት ፤ ውስጥ ፤ ወለል ፤
 መታደያ ። በመንዝ ፤ ክፍል ፤ ያለ ፤ ቀበሌ ።

መኻል ፤ ራስ ፤ ቀንጦ ፤ ጳያ ።

መኻል ፤ ሰፋሪ ፤ የጭፍራ ፤ ስም ።

አማከለ ፤ (አማእከለ) ፤ ከበበ ፤ እመ
 ኻል ፤ አገባ ።

አማከለው ፤ (አማእከሎ) ፤ የሰው ፤
 ስም ፤ በባቱ ፤ ግራ ፤ የሚቀመጥ ፤ ሹለተኛ ፤ ልጅ ፤
 አባቱን ፤ ከታላቅ ፤ ወንድሙ ፤ ጋራ ፤ የሚያማክል ።
 አማከለች ፤ (አማእከለት) ፤ የሴት ፤
 ስም ።

አማካይ ፤ (አማካይ) ፤ መካከል ፤ የሚ
 ያደርግ ፤ የቀንበር ፤ መኻል ፤ ምራን ፤ ጳያ ።

አማካይነት ፤ ከባቢነት ፤ በውስጥ ፤ ማድ
 ረግ ፤ ግራ ፤ ቀኝ ፤ መቀመጥ ፤ መገኘት ፤ መካከለኛ
 ነት ፤ በማለት ፤ ፈንታ ፤ አማካይነት ፤ ማለት ፤ ስሕ
 ተት ፤ ነው ።

አስታከለ ፤ (አስተካከለ) ፤ አላከለ ፤
 አስመሰለ ፤ ፈጣሪ ፤ ከፍጡር ፤ አስታከለኝ ፤ አይ
 በለኝና ፤ የፈረንጅ ፤ ሥራ ፤ የፈጣሪን ፤ ይመስላል ።

አስተካከለ ፤ (አስተካከለ) ፤ አመላ
 ሰለ ፤ እንጸጸረ ፤ አወዳደረ ፤ አደላደለ ፤ ትክክል ፤
 አደረገ ፤ (ኢየጵ፩ ፤ ጳጅ ፤ ኢላፃ ፤ ጳጅ ፤ የሐጅ ፤
 ፤ጅ ፤ ቁላፄ ፤ ፩) ።

አስተካካይ ፤ ያስተካከለ ፤ የሚያስተካክል ፤
 የሚያወዳድር ።

ማስተካከል ፤ ማመላለል ፤ ማደላደል ።

ማስተካከያ ፤ ማወዳደሪያ ፤ ማደላደያ ።

ያኸል ፤ (ዘየእከል) ፤ የሚያኸል ፤ ቅጽ
 ልና ፤ ትንቢት ፤ ከጥያቄ ፤ ጋራ ፤ ሲነገር ፤ ምን ፤
 ያኸል ፤ ምን ፤ ያኸላል ፤ ያሠኛል ።

አስተካከል ፤ አጨማመር ፤ ማከል ።

እከሌ ፤ (ገልይ ፤ ገለየ ፤ እገሌ) ፤ የሰም ፤
 ለውጥና ፤ ምትክ ፤ በሰም ፤ ፈንታ ፤ የሚነገር ፤ ቃል ፤
 እንተኔ ፤ እንተን ፤ ያ ፤ ርዕ ፤ እንድ ፤ ሰው ፤ እንተ ፤
 ሰውዬ ፤ ሰጭ ፤ አካሉ ፤ ታውቆ ፤ ስሙ ፤ ላልታወቀ ፤
 ለሩቅም ፤ ለቅርብም ፤ ዐጸፋ ፤ እየሾነ ፤ ይነገራል ።
 እከሌ ፤ ማለት ፤ አካላዊ ፤ ስም ፤ ስለ ፤ ሾነ ፤ ከእከ
 ለም ፤ ጋራ ፤ ይሰማማል ። ሲበሳ ፤ እነከሌ ፤ ሲማ
 ፈር ፤ እከሌና ፤ እከሌ ፤ ይላል ።

እከሊት ፤ (እገሊት) ፤ ያች ፤ ሴት ፤ እንጅ ።

እኹል ፤ ገብ ፤ የቅጠል ፤ ስም ፤ ኹል ።

አክሊል ፤—በቂሙ ፤—ከለለ ።

አኩለፈሊል ፤—በካከለ ፤—ኩለፈ ።

አኩላሽ ፤—ሰነጋ ፤—(ኩለሽ) ።

አከመ ፤—መድኅኒት ፤ አደረገ ፤—ዐ

ከመ ።

አከማች ፤—ሰበሰበ ፤—(ከመች) ።

አኹን ፤—ተዘምሮ ፤ ያለ ፤ ጊዜ ፤ ሾነ ።

እኮን ፤—ዐቢይ ፤ አገባብ ፤—እኮ ።

አክንባሎ ፤—የምጣድ ፤ መክደኛ ፤—ከ
 ነበለ ።

አካንዱራ ፤ መጣውን ፤ ልጆች ፤ ባጥንት ፤ በሥንጥር ፤ እየወጡ ፤ የሚጣውቱበት ፤ ልትና ፤ ቱልት ፤ ይኸውም ፤ የጦርነት ፤ ምሳሌ ፤ ነው ። በጋልኛ ፤ እከ ፤ ዱራ ፤ እንደ ፤ ፊትኛው ፤ ማለት ፤ ነውና ፤ ከጋልኛ ፤ የመጣ ፤ ይመስላል ።

አከናወነ ፤—አቀላጠፈ ፤—(ከነወነ) ።
አከነዘነዘ ፤—አቅነዘነዘ ፤—(ከነዘ) ።
አከነፈሰ ፤—ቀባጠረ ፤—(ከነፈሰ) ።
አከነሰነሰ ፤—አሽቀረቀረ ፤—ከነሰነሰ ።
አከሥት ፤—ያባት ፤ የናት ፤ እት ፤—ከ

ሠት ።

አከፈ ፤ ዐፈሠ ፤ ዛቀ ፤ ጠረገ ፤ ጋፈ ።

አካፋ ፤ ማፈሻ ፤ የላይዳና ፤ የማንነካ ፤ ዐይነት ፤ ብረት ፤ መዛቂያ ። ዘፍ ፤ ወከፈና ፤ ካፍ ፤ ነው ።

አካፋ ፤ ባካፋ ፤ ቁፈረ ፤ ኩተኩተ ። ይህ ፤ ቋንቋ ፤ በሐረርጌ ፤ ይነገራል ።

አካፋ ፤—ካፊያ ፤ ጣለ ፤—ካፋ ።

አኩፋዳ ፤—አቁፋዳ ፤—ቀፈደ ።

አኩፈኩፈ ፤—ሊላጥ ፤ ቀረበ ፤—(ኩፈኩፈ) ።

አኩፋነነ ፤—አኩራ ፤—(ኩፈነነ) ።

አኩፈንች ፤ የማያምር ፤ መልክ ፤ ጥፉ ።

አከረ ፤ (እኒር ፤ አኒረ ፤ ዕብ ፤ ሀካር ፤ ቁፈረ) ፤ ለወጣ ፤ አቁየ ፤ አዘየ ፤ ወደ ፤ ጓላ ፤ አደረገ ፤ የርሻ ፤ ያዘመራ ። ያበባ ፤ እኸል ፤ ዘራ ፤ ዐደሰ ፤ መሬትን ።

ማከር ፤ መለወጥ ፤ ማደስ ፤ ማዘግየት ።

ማከሪያ ፤ መለወጣ ፤ ማደሻ ።

ታከረ ፤ ተለወጠ ፤ ቁየ ፤ ዘገየ ፤ ታደሰ ።

አከር ፤ (ሮች) ፤ የታከረ ፤ ለውጥ ፤ ባቁላ ፤ የተሰበረበት ፤ ዐተር ፤ ሽንብራ ፤ ጓያ ፤ ምስር ፤ የተነቀለበት ፤ መሬት ። የአከር ፤ መደበኛው ፤ ባቁላ ፤ ነው ። የባቁላ ፤ ማሳ ፤ የገደለ ፤ አይነጣ ፤ እንዲሉ ። መለወጥ ፤ የባቁላ ፤ ማዘግየት ፤ የሽንብራ ፤ ነው ። ሽንብራ ፤ ከእኸል ፤ ሹሉ ፤ በጓላ ፤ በመስከረም ፤ ይዘራልና ።

አኩርባጅ ፤—ዐለንጋ ፤—ከረበጅ ።

አከረጠረጠ ፤—አድበለበለ ፤—(ከረጠ) ።

አከርካሪ ፤—የሽንጥ ፤ ዐጥንት ፤—ከረከረ ።

አከርማ ፤—የሣር ፤ ስም ፤—ከረመ ።

አኩረፈ ፤—ተከፋ ፤—ኩረፈ ።

አኩረፈረፈ ፤—ቁበር ፤ ደፈቀ ፤—ኩረፈ ።

አከረተ ፤—አቃጠለ ፤—ከረተ ።

አኩረተ ፤—በሰተሥሩ ፤ አፈራ ፤—ከ

ረተ ።

አከሽ ፤—ብላሽ ፤—አከ ።

አኳሰ ፤—አድበለበለ ፤—(ኳሰ) ።

አኩስም ፤ ኩሻውያን ፤ የኩሽ ፤ ልጆች ። ኩሽን ፤ እይ ።

አኩስም ፤ ጥንታዊት ፤ የነገደ ፤ ኩሽ ፤ መዲና ፤ በትግራ ፤ ያለች ።

አኩስማይ ፤ የአኩስም ፤ ሰው ።

አኩስሞች ፤ የአኩስም ፤ ተወላጆች ።

አኩስም ፤ ጽዮን ፤ (የአኩስም ፤ ጽዮን) ፤ በቅዱስ ፤ አትናቴዎስ ፤ እጅ ፤ ተባርካ ፤ ከታቦት ፤ ሚካኤል ፤ ጋራ ፤ ለከሣቴ ፤ ብርሃን ፤ ሰላማ ፤ የተሰጠች ፤ የማሪያም ፤ ታቦት ፤ በአኩስም ፤ ዐምባ ፤ ያለች ፤ ነብረድ ፤ ይሥሐቅ ፤ ግን ፤ የሙሴ ፤ ጽላት ፤ ይላታል ። አኩስም ፤ የጽዮን ፤ ዘርፍ ፤ ነው ። ጽዮን ፤ አኩስም ፤ እንደ ፤ ማለት ። ጽዮንን ፤ ተመልከት ።

አከተ ፤ (ትግ ፤ ዛገ ፤ አደፈ ፤ ቸክ) ፤ ሰበሰበ ፤ አከማች ፤ አጠራቀመ ፤ አረተ ፤ ጠበቀ ።

አከተ ፤ ልክ ፤ ትክክል ፤ አድርጎ ፤ ቁረጠ ፤ ዕንጨትን ።

አካች ፤ ያከተ ፤ የሚያከት ፤ አጠራቃሚ ።

አካች ፤ ሌሊት ፤ ከሰባት ፤ እስከ ፤ ዘጠኝ ፤ ሰዓት ፤ ከብት ፤ ጠባቂ ፤ ዘበኛ ፤ ጊዜውም ፤ አካች ፤ ይባላል ።

አከት ፤ ቸክ ፤ የጥርስ ፤ እድፍ ።

አከቴ ፤ የቸክ ፤ ቸካም ፤ እድፋም ፤ ፤ ጥርቃሞ ።

አካት ፤ (ትግ ፤ ሐባ) ፤ የደንዕሌ ፤ ፍራ ፤ አዝራር ፤ የሚሾን ። ዛፋን ፤ ሉማሌዎች ፤ ቆኔ ፤ ይሉታል ።

ማከት ፤ መሰበሰብ ፤ ማከማቸት ፤ ማረት ።

ማከቻ ፤ ማከማቻ ፤ ማጠራቀሚያ ።

ታከተ ፤ ተሰበሰበ ፤ ተከማቸ ፤ ታረተ ።

ታከተ ፤—ደከመ ፤—ታከተ ፤ (ተ) ።

አክት ፤ (ቶች) ፤ የታከተ ፤ ጥርቅም ፤ እርት ፤ ቅራቅንቦ ፤ ዕቃ ፤ ግሌት ። አለዳኛ ፤ መግት ፤ አለገመድ ፤ እክት ፤ እንዲሉ ። ሚጣቅ ፤ እሾላው ፤ ሥር ፤ ዐማኔል ፤ ቢያገሣ ፤ በሽታቱ ፤ ሹሉ ፤ እክቴን ፤ አነሣ ፤ (ታቦት ፤ ዘፋኝ) ።

አክታም ፤ ዝባዝንኪያም ፤ ዝግንትላም ፤ እርታም ።

አስተካከት ፤ አሰባሰብ ፤ ማከት ።

አኩተ ፤ (አኩት ፤ አኩተ) ፤ አመሰገነ ፤ ባረከ ፤ መረቀ ፤ (ማኩተ)ን ፤ እይ ።

ታኩተ ፤ (ተአኩተ) ፤ ተመስገን ፡ ተባረከ ፤ ተጸለየ ፡ ኸን ፤ ተደረገ ፡ ጸሎቱ ።

መታኩተ ፤ መመስገን ፡ መባረክ ።

መታኩቻ ፤ መመስገኛ ፡ መባረክያ ።

አስታኩተ ፤ (አኩተ) ፤ ጸለየ ፡ የማታ ፡ ጸሎት ፡ ምስጋና ፡ አቀረበ ፤ የለት ፡ ውዳሴ ፡ ማሪያም ፡ አዜመ ።

አስታኩች ፤ ያስታኩተ ፡ የሚያስታኩት ፡ የሚያመሰግን ፤ አመስጋኝ ።

ማስታኩት ፤ ማመስገን ፡ መጸለይ ።

ማስታኩቻ ፤ ማመስገኛ ፡ መጸለያ ፡ ማታ ።

አኩቱት ፡ (ቶች) ፤ ምስጋና ፤ ተረፈ ፡ መሥዋዕት ፡ አመስግነው ፡ የሚመገቡት ።

ነአኩተከ ፤ ጀኛ ፡ የዘወትር ፡ ጸሎት ፡ አባ ፡ ጊዮርጊስ ፡ የደረሱት ።

አክታ ፤—በቁሙ ፤—አክ ።

አኩተኩተ ፤—ቶሎ ፡ ቶሎ ፡ ሺደ ፤—ኩተኩተ ።

አከተመ ፤—ጨረሰ ፡ ደከመ ፤—ከተመ ።

አከቻማ ፤—ከቾ ፤—ከቾመ ።

አከተፈተፈ ፤—አጣደፈ ፤—ከተፈ ።

(ጥለ) አለ ፤ (ሀለወ ፡ ሀሎ) ፤ በቁሙ ፤ ነበረ ፡ ኖረ ፡ ተገኘ ፡ ኸን ፤ ዐደረ ፡ ተቀመጠ ። (ተረት) ፤ ገንዘብ ፡ ካለ ፤ በሰማይ ፡ መንገድ ፡ አለ ። (ግጥም) ፤ አለኸም ፡ እንዳልል ፡ እንዲህ ፡ ይደረጋል ፤ የለኸም ፡ እንዳልል ፡ ይመሽል ፡ ይነጋል ። ሐባባችም ፡ አለን ፡ ሀለ ፡ ይሉታል ። የለን ፡ ሌለን ፡ ተመልከት ፤ የዚህ ፡ አሉታ ፡ ናቸው ። አኹን ፡ ይህን ፡ ልጅ ፡ እሳት ፡ ብጩምረው ፤ ተደ ፡ እዚያም ፡ እሳት ፡ አለ ፡ (እመት ፡ ማዘንጊያና ፡ አለቃ ፡ ገብረ ፡ ሐና) ።

አለ ፤ አልሞተም ፤ ደኅና ፡ ነው ። ከፈነ ፡ ብለኸ ፡ ከፈንን ፡ እይ ።

ያለ ፤ (የአለ) ፤ ዘሀለወ) ፤ ቅጽልና ፡ በቂ ። ያን ፡ ጊዜ ፡ በቤት ፡ ያለ ፡ እደጅ ፡ እይ ውጣ ። (ግጥም) ፤ ፈረሰ ፡ በቅሎ ፡ ጭኖ ፡ ከሚከተለው ፡ አቤቱ ፡ ያለውን ፡ ይወደዋል ፡ ሰው ፤ በቂ ። እንዲህ ፡ ያለ ፡ ዘመን ፡ ዘመን ፡ ግልምበጥ ፤ ውሻ ፡ ወደ ፡ ሰርዶ ፡ አህያ ፡ ወደ ፡ ሊጥ ፤ ቅጽል ።

ያለኸ ፤ (የአለኸ) ፤ ዘሀለወከ) ፤ ገንዘብ ፡ የያዘኸ ፡ የቋጠርኸ ። (ተረት) ፤ ያለኸ ፡ ምዘዝ ፤ የሌለኸ ፡ ፍዘዝ ።

ያለኸ ፤ የጩኸትና ፡ የምጥንታ ፡ ቃል ። የሰው ፡ ያለኸ ፡ የንጉሥ ፡ ያለኸ ፡ እንዲሉ ። የሰው ፡ ረዳትነት ፡ የንጉሥ ፡ ዳኝነት ፡ ያለኸ ፡ ድረስልኝ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ያለ ፡ የሌለ ፤ (ዘሀለወ ፡ ዘኢሀለወ) ፤ የታወቀና ፡ ያልታወቀ ፤ ጥሩና ፡ መናኛ ። ዛሬ ፡

ሌሊት ፡ ሌባ ፡ አከሌ ፡ ቤት ፡ ገብቶ ፡ ያለ ፡ የሌለውን ፡ ሰረቀው ። ሌላን ፡ እይ ። ዳግመኛም ፡ ያለ ፡ ለጊዜው ፡ የነበረ ፤ የሌለ ፡ ፈት ፡ ያልኖረ ፡ ማለት ፡ ነው ። (ራእዪ፤ ፩ ፡ ፲፩) ።

አለ ፡ ል ፤ በትንቢትና ፡ በቦዝ ፡ መጪረኝ ፡ እየገባ ፡ የቅርብ ፡ ገላፊ ፡ ይኸናል ። ያውቃል ፤ ሀውቋል ። ሺደል ፡ ሙቷል ፡ ቢል ፤ በደረሰበት ፡ ስፍራ ፡ በተቀበረበት ፡ ቦታ ፡ አለ ፡ ማለት ፡ ነው ። አለ ፡ በገላፊ ፡ ብቻ ፡ በ፩ ፡ መደብ ፡ እየጠበቀ ፡ ይረባል ፤ ይዘረዘራል ፤ መጥበቁም ፡ ሀለውን ፡ ተከትሎ ፡ ነው ።

አሉ ፤ (ሀለዉ) ፤ ሰዎች ፡ አሉ ።

አሉ ፡ መቱ ፡ አለ ፤ አመነታ ።

አለው ፤ (ሀለዎ) ፤ ለርሱ ፡ ዕውቀት ፡ አለው ።

አለኹ ፤ (ሀሎኩ) ፤ እኔ ፡ አለኹ ።

አለኸ ፤ (ሀሎከ) ፤ አንተ ፡ አለኸ ።

አለኸ ፤ (ሀለወከ) ፤ ዕውቀት ፡ አለኸ ።

አለኝ ፤ (ሀለወኔ) ፤ ሥራ ፡ አለኝ ።

አለኝታ ፤ አለኝ ፡ ማለት ።

አለን ፤ (ሀሎን) ፤ እኛ ፡ አለን ።

አለን ፤ (ሀለወን) ፤ ዕውቀት ፡ አለን ።

አለኸ ፤ (ሀሎኪ) ፤ አንቺ ፡ አለኸ ።

አለኸ ፤ (ሀለወኪ) ፤ ጥበብ ፡ አለኸ ።

አለች ፤ (ሀለወት) ፤ እሷ ፡ አለች ።

አላት ፤ (ሀለዋ) ፤ ብልገት ፡ አላት ።

አላቸው ፤ (ሀለዎሙ ፡ ን) ፤ ለነዚያ ፡ ትጋት ፡ አላቸው ።

አላችኹ ፤ (ሀሎክሙ ፡ ን) ፤ ለናንተ ፡ አላችኹ ።

አላችኹ ፤ (ሀለወክሙ ፡ ን) ፤ ለናንተ ፡ ደግነት ፡ አላችኹ ። ነውን ፡ ተመልከት ።

አለበት ፤ ሰፈረበት ፡ ተቀመጠበት ፡ ዐደረበት ፡ ኖረበት ፡ በሱ ። (በያለበት) ፤ በብዙ ፡ ስፍራ ፡ በብዙ ፡ ወገን ።

አለለት ፤ ተቀመጠለት ፡ ኖረለት ፡ ለሱ ።

(ጥሎ) አሎ ፤ (ሀሎ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ትርጓሜው ፡ አለ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ሌላም ፡ አፈታት ፡ ይኖረዋል ።

አሎ ፡ በረት ፤ በላይኛው ፡ ወግዳ ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ።

(ላለ) አለ ፤ (ብሂል ፡ ብህለ) ፤ ባለ ፡ ነገረ ፡ ተናገረ ፤ ቃል ፡ ሰጠ ፡ አሰማ ፤ አዘዘ ፡ ፈቀደ ፡ ተመኘ ፡ ወደደ ። ፫ኛውን ፡ አከለ ፡ እይ ። (ግጥም) ፤ አረንጓዴ ፡ የወንዝ ፡ አረንጓዴ ፤ በጓን ፡ በጓን ፡ ይላል ፡ ሆዴ ። ብህለ ፡ ባማርኛ ፡ አለ ፡ መባሉ ፡ በ ፡ ተጉርዶ ፡ ሀ ፡ ለእ ፡ ተለውጦ ፡ ነው ። አልን ፡ ተመልከት ። ባለ ፤ (በአለ) ፤ በተናገረ ፡ በፈቀደ ።

ወንድ ፡ ባለ ፡ በለት ፤ ሴት ፡ ባለች ፡ ባመት ፡ እንዲሉ ፡ ባለን ፡ ሞት ፡ ብለኸ ፡ ሞትን ፡ እይ ፡ ካሰን ፡ ተካሰን ፡ አስተውል ።

አለ ፤ መታ ፡ ደወለ ፡ ደበደበ ፡ ጠዘለ ። አለ ፡ በዘረላ ፡ ቃልና ፡ በሳድስ ፡ ቅጽል ፡ በሳቢ ፡ ዘርም ፡ ማፍ ፡ ማሰሪያ ፡ ሹና ፡ ሲነገር ፤ ገባ ፡ ወጣ ፡ ቆም ፡ ብድግ ፡ ከፍ ፡ ዝቅ ፡ ብቅ ፡ ጥልቅ ፡ ሰብር ፡ ግብት ፡ ዝግት ፡ ዝርግት ፡ አለ ፡ እያለ ፡ የግስ ፡ ጽንዕና ፡ አዳባሪ ፡ ይኸኛል ። በጌ ፡ መደብ ፡ ሲረባና ፡ ሲዘረዘር ፤ አልሽ ፡ አሉ ፡ አላችሁ ፡ አለች ፡ አልሽ ፡ አልሽ ፡ አልን ። አለው ፡ አለሽ ፡ አላችው ፡ አላችሁ ፡ አላት ፡ አልሽ ፡ አለች ፡ አለን ፡ እያለ ፡ በመላላት ፡ ይነገራል ።

አለ ፤ ሹደ ፡ ወጣ ፡ ወረደ ፤ ዘረ ፡ ናወዘ ፡ ተቅበዘበዘ ፤ ጠንቋይና ፡ ቃልቻ ፡ ጠየቀ ፡ ልጅ ፡ ዘመድ ፡ ወዳጅ ፡ ስለ ፡ ታመመበት ። ከዛር ፡ እካህን ፡ አለ ፡ እንዲሉ ።

ያለ ፤ (የአለ) ፤ ዘብህለ) ፤ በቂና ፡ ቅጽል ። እካህ ፡ ያለ ፡ ታግሦ ፡ እጸድቅ ፡ ያለ ፡ መንደሩ ፤ በቂ ። እገድል ፡ ያለ ፡ መጋኛ ፡ እበላ ፡ ያለ ፡ ዳኛ ፤ ቅጽል ።

ያለው ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የዘዘው ፡ የተናገረው ፡ የፈቀደው ፡ የወደደው ። ያለው ፡ ሊሸን ፡ ያለው ፡ ሊሸን ፤ ዐሳብ ፡ አደቀቀው ፡ ጉኔን ፡ (ታቦት ፡ ዘፋኝ) ።

ማለት ፤ (ብሂል) ፤ መንገር ፡ መናገር ፤ ቃል ፡ መስጠት ፤ መምታት ። (ተረት) ፤ ውሻን ፡ በርግጣ ፡ ማለት ፡ ዕንካ ፡ ሥጋ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ማለት ፡ ዐበይ ፡ አገባብ ። ጸድቅ ፡ ሞተ ፡ ማለት ፡ ዐረፈ ፤ ታጥለ ፡ ሞተ ፡ ማለት ፡ ተኩነን ።

ማያ ፤ መንገሪያ ፡ መምቻ ፡ እንደበት ፡ በትር ።

አሉ ፤ (ብህሉ) ፤ ተናገሩ ፡ ቃል ፡ ሰጡ ፤ አዘዙ ። ሠለስቱ ፡ ምእት ፡ እንዲህ ፡ አሉ ።

አሉ ፡ ባልታ ፤ (ብሂሉተ ፡ ብህሉ) ፤ የሐሚት ፡ ወረ ፤ የቅጂ ፡ ቅጂ ፡ ነገር ፤ እንዲህ ፡ አሉ ፡ ማለት ፤ ያንዱን ፡ ለሌላው ፡ ማውራት ፤ ነገር ፡ ማመላለስ ፡ ማዛመት ።

አሉ ፡ ባልተኛ ፤ አሉ ፡ ባልታ ፡ ወዳድ ።

አልሹ ፤ (ብህልኩ) ፤ ተናገርኩ ፤ ቃል ፡ አሰግኩ ።

አልሹ ፡ አላልሹ ፤ የ፪ውሻ ፡ ፍሽት ።

አልሹ ፡ ባይ ፤ ብዬ ፡ ነበር ፡ የሚል ።

አለው ፤ ነገረው ። እከሌ ፡ እከሌን ፡ ምን ፡ አለው ።

አለው ፤ መታው ፡ ደበደበው ። (ተረት) ፤ አለው ፡ አለውና ፡ ሳይመታው ፡ ቀረ ።

በል ፤ ቢናገር ፡ ቢመታ ።

በልልኝ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ በፈቅድልኝ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ይል ፤ ይናገር ፤ የጊዜ ፡ ትንቢት ፡ ነው ።
ይላል ፤ (ይል ፡ አል) ፤ ይብል ፡ ሀለወ) ፤ ይናገራል ፤ ይመታል ።

ይሉኝ ፤ (ይብሉኝ) ፤ ያሹን ፡ ትንቢት ፡ አንቀጽ ። ደግ ፡ ብሠራ ፡ የጠሉኝ ፡ ከፋ ፡ ባደርግ ፡ ምን ፡ ይሉኝ ። ገቢሽን ፡ በታውቅ ፡ ይሉኝ ፡ አትበል ።

ይሉኝ ፡ አይል ፤ ሐሚት ፡ የማይፈራ ። ከይሉኝ ፡ አይል ፡ ዐይብ ፡ አትብላ ፤ አይመረው ፤ አይተኩሰው ፤ ወጦ ፡ ወጦ ፡ ይጨርሰው ። እንዲሉኝ ፡ ሊሉኝ ፡ ይሉኝ ፡ ዘንድ ፡ እያለ ፡ በሣልሳይ ፡ አንቀጽ ፡ ይገባል ።

ይሉኝታ ፤ ረቂቅ ፡ የነገር ፡ ስም ፡ (ምሳ ፤ ፩) ፤ እንዲህ ፡ ይሉኝል ፡ ማለት ። ትዝብትን ፡ ሐሚትን ፡ ነቀፈታን ፡ መፍራት ። ይሉኝታ ፤ የራስ ፡ ዐሊን ፡ ቤት ፡ የፈታ ። ይሉኝታና ፡ መጠቀም ፡ ባንድነት ፡ አይገኝም ። ይሉኝ ፡ የነገር ፡ ስም ፡ መሹኑ ፡ ታ ፡ በምእላድነት ፡ ስለ ፡ ተጨመረበት ፡ ነው ።

ይሉኝተኛ ፤ ባለይሉኝታ ።

ይሉኝታ ፡ በ.ስ ፤ ግድ ፡ የለሽ ፤ ይሉኝ ፡ አይል ። አለና ፡ ባለ ፡ እንድ ፡ አንቀጽ ፡ ስለ ፡ ሹኑ ፡ አስደራጊውንና ፡ ተደራጊውን ፡ ተደራራጊውን ፡ አደራራጊውን ፡ በባለ ፡ ተራ ፡ ተመልከት ። ትእዛዝንም ፡ ከበለ ፡ ይወስዳል ።

አለ ፤ (እንበለ) ፤ ደቂቅ ፡ አገባብ ። ለስምና ፡ ለግብር ፡ ለነገር ፡ ሹሉ ፡ በመነሻ ፡ እየገባ ፡ አሉታ ፡ ይኸኛል ። (ማስረጃ) ።

አላባት ፤ አለደንብ ፡ አላገባብ ። አባትን ፡ ተመልከት ።

አላባት ፤ አባት ፡ ሳይኖረው ፡ አለዘር ። ክርስቶስ ፡ ከድንገል ፡ ማርያም ፡ አላባት ፡ ተወለደ ።

አላገባብ ፤ አለሥርዐት ፤ እንዳለወገን ። አላገባብ ፡ ተናገረ ፡ ጸፈ ።

አለደንብ ፤ አለደንብ ፡ ሠራ ።

አለወግ ፤ አለወግ ፡ አነሣ ።

አለዋዛ ፤ አለዋዛው ፡ ዋዛ ፤ ቅቢም ፡ አያወዛ ።

አለውቀት ፤ አለ(ባለ)ውቀት ፡ በደለ ።

አለዚህ ፤ አለይህ ። አለዚህ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ አይቅመስ ።

አለዚያ ፤ አለያ ፡ አለርሱ ፤ ወይም ። ይምጣ ፤ አለዚያ ፡ ይቅር ።

አለጥርጥር ፤ አለጥርጥር ፡ አመን ።

አለይሉኝታ ፤ አለይሉኝታ ፡ ኖረ ።

አለልክ ፤ አለልክ ፡ በላ ፡ ጠገበ ።

አላልኩሽም ፤ አልተናገርኩሽም ። ገረዘን ፡ እይ ።

አለመጠን ፤ አለመጠን ፡ ጠጣ ፡ ሰከረ ።

አለፍርድ ፤ ፍቡቴ ፡ አለፍርድ ፡ ሞተ ።
 አለቅርታ ፤ አለቅርታ ፡ ገደለ ።
 አለሰው ፤ አቢብ ፡ አለሰው ፡ ብቻውን ፡
 ፍረ ።

አላቸ፤ አለኩያ። አላቸ፣ ጋብቻ፤ ቂይ፣
ብቻ፤ ቂይ፣ ብቻ። ያለን፣ ተመልከት፤ ከዚህ፣
ጋራ፣ አንድ፣ ነው።

$$\lambda \Lambda, \quad \text{---} \Delta O \cdot \Delta \quad \text{---} O \Lambda, \quad \text{---}$$

አሴ — አይደለም — ዐሴ ።

አል፤ (አል፡ኢ)፤ በቁ፡፡ አሉታ፡
አፍራሽ ፡ በገላፊ፡ አንቀጽ፡ አልበላም፡ አልጠ
ጣም፡ አላየም፡ አልበግም፡ አልኸደም፡ አልመ
ጣም፡ እያለ፡ አሉታንቱን፡ ያሳያል ፡ እኔ፡ በሚል፡
ግን፡ በትንቢትና፡ በትእዛዝ፡ አልሰንፍ፡ አልሰን
ፍም፡ አልሰንፍ፡ እያለ፡ ይነገራል ፡ አል፡ መን
ሻው፡ ረ፡ በሾን፡ ግስ፡ ሲገባ፡ ል፡ ተገርቶ
ረገጠ፡ አረገጠም፡ ረዘመ፡ አረዘመም፡ እያለ፡
ረ፡ ይጠብቃል ።

ያል፤ (የአል)፤ በቂና፡ ቅጽል = ያልተ
ነካ፡ ገልገል፡ ያውቃል፤ በቂ = ያልገደለ፡ ዘማች፡
ያልወለደ፡ ዐማች፤ ቅጽል = ሰማን፡ ተመልከት።

አላለ ፤ (አልአለ) ፤ አልተናገረ ፡ ቃል ፡
አልሰጠ ፡ ዘካርያስ ፡ ዮሐንስ ፡ እስኪወለድ ፡ ምንም ፡
አላለ ።

የላለ ፤ (የአልአለ) ፤ ያልተናገረ ። ቅጽ
ልና ፡ በቂ ፡ ነው ።

አልሞት ፡ ባይ ፡ ተጋዳይ ፤ ከተመ
ታና ፡ ከተወጋ ፡ በኋላ ፡ ጠላቱን ፡ መልሶ ፡ ወግቶ ፡
የገደለ ።

አልሰማ፤ ያልሰማ፣ ያልተረዳ፣ ዘከረ፣
በሰኘ፣ ተዝካሮን፣ አይ።

አሎ—ሐሰት—ዐሎ ::

አለ። የሰልክ ፡ ጥሪ ፡ ሰማኸ ፡ ሰማ ፡
እንደ ፡ ማለት ።

ኤሊ. — የሰው ፡ ስም — ዔሊ ።

ክሊ ፡— ደንጊያ ፡ ልብሱ ፡— ዔሊ ።

ኤል ፤ አምላክ ፤ ፈጣሪ ። ገብርኤልንና ፤
ሚካኤልን ፤ እይ ፤ ኤሎሂን ፤ ተመልከት ።

አለባ ፤—ወተት ፡ አወጣ ፤—ዐለባ ።

አለበት፤—ዕልባት፡ አደረገ፤—ዐለበ።

አላባ ፡—ነጭ ፡ ማዕድን ፡—ዐላባ ።

አልባ ፤ የላት ። አንጻሩ ፣ አልባ ፣ ልጅ ፣
አልባ ፣ እናት ፣ አልባ ፣ ልብና ፣ ለማን ፣ እይ ፣
አልባ ፣ ለወንድም ፣ ይነገራል ፤ ትርጓሜውም ፣
አለ ፣ ያለ ፣ ይባላል ፣ (ዘና ጭ ፣ ጭ) ።

አልባት፤ (አልባቲ)፤ ሠጊ፡ ከግዑ፡ ጽናልባትን፡ እይ።

አልቦ ፤—የጌጥ ፡ ስም ፤—ዐልቦ ።

አልቦ፤(አል፡ቦ)፤ የሆነ አልናረም ፤
አልነበረም ። አለባና፡ ዐለቦ፡ በግርኛ፣ ይገተማሉ።
አንጥረኛው፡ ብዙ፡ በቴዎድሮስ፡ ቤት ፤ ባላለቦ፡
አደረጉት፡ ይኸን፡ ኹሉ፡ ሲት፡ እኒስ፡ የሚገር
መኝ፣ የዚህ፡ አብነት፤ ባላለቦ፡ ወለዶች፡ ለገዢ
ዲት፡ (ግቴዲ፡ ፤ኞ። ሉቃድ፡ ፴፩)። (ባል፡ አለቦ፡
ባለዐለቦ) ። ዐለቦን፡ እይ ።

አልባብ ፤ (ልብን) ፤ ዕጣን ፡ ልባንጽ ፡
የጨስ ፡ ዕንጨት ፡ ደን ፡ ሹሉ ፡ በጥቅምት ፡ አል
ባብ ፡ አልባብ ፡ ይሸታል ።

አልባብ ፤ ያጋጥፍ ፡ ያዞ ፡ ዐረግ ፡ የርጉ
ፍት ፡ አበባ ፡ ሽታ ። መዐባው ፡ ልብ ፡ የሚመሥጥ ፡
በለ ፡ ሽን ፡ አልባብ ፡ ተባለ ፤ አልባብ ፡ በግእዝ ፡
ልዐች ፡ ማለት ፡ ነውና ።

አልባል፤ (አይትበህል)፤ ያልታወቀና፤
በክብር፤ የማይጠራ፤ ተርታ፤ ሰው ። ስሜ፤ አይታ
ወቅ፤ እኩል፤ አይበሉኝ፤ ማለት፤ ነው ።

አልባሌ ፤ የአልባሌ ፡ ወገን ፡ ዐይነት ።

አልባሌ ፡ መሰለ ፤ ልብሱን ፡ ለመጠ ፤
አሳቻ ፡ ገን ፡ (፩፡፡ ፳፯ ፡ ፱) ።

አለባባሪት ፤—በቁጥ፡—ለበለበ ።

አልባን ፤ የጣሊያን ፤ ጠመንካ ።

እልባት ፤—የጦም ፤ ወጥ ፤—ዐለባ ።

አልጋ ፤—በቁጥ፡ ፤—ዐልጋ ።

አለገገ ፤—ልጋግ ፡ አወጣ ፤—ለገገ ።

አልገዘገዘ፤—አንገታገተ፤—(ለገዘ)።

හැරිම 1—ආල 1—හැරිම 2

አልገመገመ፤—በቀላል፡ዐንኸ፤—ለ
ገመ ።

አለደ ፤ (አልደ ፡ አለደ) ፤ ለሰላም ፡ አ
ከግዢ ፡ (ግዢ) ።

ምእላድ፡ (ዶች) ፤ መሰብሰቢያ፡ መከማቻ ፤ ቤት፡ ማደሪያ ። ሰዎች፡ ሹሉ፡ በየምእላዶቻቸው፡ ገቡ ።

ምእላድ ፤ በቃል ፡ መጠሪሻ ፡ የሚጠ
መር ፡ ፊደላ ፤ ያ ፡ ኑ ፡ ና ፡ ን ፡ እንት ፡ ሽ ፡ ታ ፡ ት ፡
ዎች ፡ ናቸው ፤ እነዚህባቸውን ፡ በምእላድ ፡ ተመል
ከት ፤ ቀጥሮ ፡ ሆኖ ፡

አላድ፡ (ጌቸ) ፤ የገንዘብ፡ ስም ፤ የብር፡
ግማሽ ፡ እኩሌታ ፡ ፤ ፡ መሐልቅ ፡ የሚያነሣ ፡ ፍ፡
መሐልቅ ፡ ፩ ፡ ተመን ፡ የሚመነዘር ፡ አባትን ፡ እይ ፤
፩ ፡ ድሪም ፡ ፩ ፡ አላድ ፡ ነው ።

አላህ ፤ (ዐረ) ፤ አምላክ ፡ እግዚር ። (ተረት) ፤ ካላህ ፡ አልቸንኩ ፡ ከነቢ ።

ኤለሚ፣ አምላኬ ። ኤል፣ አይ ።

ኤሎሂ : ኤሎሂ : አለ ፤ (ጽራሐ : መስቀል) ፤ አምላኬ : አምላኬ : አለ ።

አሊህ ፤ (ዕብ ፡ ኤሌህ) ፤ ዐጽፋና ፡ በቂ ፡
 ቅጽል ፡ እኒህ ፡ እነዚህ ፤ አሊሆች ፡ እሊኸኞች ፡
 (ጥወ) አላወሰ ፤—ረገጠ ፤—ለወሰ ፤
 (ጥላ) አላወሰ ፤—አስተሻሽ ፤ አስኬደ ፤—ለወሰ ፤
 አለዚህ ፤—አለይህ ፤—አለ ፤

አለዚህ ፤ (እሉ) ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ ለአሊህ ፤
 የብዙ ፡ ወንዶችና ፡ ሴቶች ፡ ቅጽልና ፡ ዐጽፋ ፡ ባለ
 ቤት ፡ ሲኖር ፡ ጭብጥ ፡ ቅጽል ፤ ሲቀር ፡ ዐጽፋና ፡
 በቂ ፡ ይኸናል ፡ እነን ፡ ተመልከት ፡ እለ ፡ የግእዝ ፤
 እነ ፡ ያማርኛ ፡ አብገር ፡ ነው ፡

አለዚያ ፤—አለያ ፤—አለ ፤
 አለዚያ ፤ (እመንቱ ፡ እማንቱ) ፤
 የፋቆች ፡ ወንዶችና ፡ ሴቶች ፡ ዐጽፋና ፡ ቅጽል ፤
 እነዚያ ፡ ርሳቸው ፡ ዚህንና ፡ ዚያን ፡ እይ ፤

አላዘነ ፤—አንቋረረ ፤—(ላዘነ) ፤
 አለሐጫ ፤—ለሐጭ ፡ ቀባ ፤—ለሐጭ ፤
 አለጠ ፤—ዐልማ ፡ ኾነ ፤—ዐለጠ ፤
 አሌጠ ፤—አላገጠ ፤—(ሌጠ) ፤

አሊያ ፤ (እለ ፡ ያ) ፤ እለዚያ ፤ የሴቶች ፡
 ዐጽፋና ፡ ቅጽል ፡ በቂ ፤ ለወንዶችም ፡ ይኸናል ፤
 አሊህና ፡ እለዚህ ፡ እለዚያና ፡ አሊያ ፡ አንጻንድ ፡
 ወገን ፡ ናቸው ፡ እሊህ ፡ እለዚህ ፡ ባይን ፡ የሚታዩ ፡
 ባጅ ፡ የሚጻሰሱ ፤ እለዚያ ፡ እሊያ ፡ ባይን ፡ የሚ
 ታዩ ፡ ባጅ ፡ የማይጻሰሱ ፡ እኒያን ፡ እይ ፤

አሊያኞች ፤ እሊያኞቹ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡
 አለከ ፤ (ትግ ፡ ሐለከ ፤ ዕብ ፡ ሀላኸ) ፤
 ጫከን ፡ በረታ ፡ ደፈረ ፤ ተከራካሪ ፡ እልከኛ ፡ ኾነ ፤
 ጥገደ ፡ አላናገር ፡ አላስኬድ ፡ አለ ፤ ወደረ ፡ ጋዳ ፤

እልከ ፤ ጭከና ፡ ብርታት ፡ ድፍረት ፡
 ጥገድ ፡ እልከ ፡ ምላጭ ፡ ያስውጣል ፡ እንዲሉ ፤
 እልከኛ ፡ (ኞች) ፤ ጫከኛ ፡ ጎይለኛ ፡
 ደፋር ፡ ተጋፈ ፡ ወደረኛ ፡ ተከራካሪ ፡ ጥገደኛ ፡
 (ዘጸ፳፩ ፡ ፲፭) ፤

እልከኛነት ፤ ደፋርነት ፡ ጎይለኛነት ፤
 እኔ ፡ ያልኩት ፡ ይኸን ፡ ማለት ፡ (፩ሳመ ፡ ፲፭ ፡ ፳፫) ፤
 ተላለከ ፤ ተዳፈረ ፡ ተጋፋ ፡ ተወዳደረ ፤
 መተላለከ ፤ መዳፈር ፡ መጋፋት ፤

አስተላለከ ፤ አደፋፈረ ፡ አጫካከን ፡
 አወዳደረ ፤
 አስተላለከ ፤ አጫካከን ፡ አደፋፈረ ፡
 አበረታታ ፤

አለከለከ ፤—ትንፋስ ፡ ትንፋስ ፡ አለ ፤—ለ
 ከለከ ፤

አልከፈከፈ ፤—አልከሰከሰ ፤—ለከፈ ፤
 አልከፈከፈ ፤—ምራቅ ፡ አስነካ ፤—ለ
 ከፈ ፤

አልከሰከሰ ፤—በተነ ፡ ረገጠ ፤—ለከሰ ፤

አልከሰከሰ ፤—አላወሰ ፤—ለከሰ ፤
 አለለ ፤ (አልሎ ፡ አለለ) ፤ ጥ ፡ ፈለገ ፤
 ዘለለ ፡ ፈጥ ፡ አለ ፤ ተከመረ ፡ በላይ ፡ ኾነ ፡
 ታዘለ ፤ ተነዘረ ፡ አመነዘረ ፡ መታ ፡ ሰረረ ፤

አለል ፤ የሚያልል ፡ የሚዘል ፡ የሚከመር ፤
 አለሌ ፤ (ዎች) ፤ (እለሌ) ፤ የፈረሰ ፡ የግ
 መል ፡ ድንገላ ፤ ወይም ፡ ፈረሰን ፡ በቅሎ ፡ የሚያስ
 መልድ ፡ የሰናር ፡ አህያ ፤

አለል ፡ ዘለል ፡ አለ ፤ (አንዛህለለ) ፤
 ሥራ ፡ ፈታ ፡ ተሞከለጠ ፡ ዞላ ፡ ዋለ ፤

አለል ፡ ዘለልታ ፤ ዞላነት ፡ ገዝህላል
 ነት ፤ ዘለለን ፡ ተመልከት ፤

አላል ፤ (አልዕል) ፤ የጭነት ፡ ማስተ
 ካከያ ፤ ተጨማሪ ፡ ጭነት ፡ መጣያ ፤ (ተረት) ፤
 ከሰው ፡ ከቶ ፡ ደባል ፤ ከጭነት ፡ ከቶ ፡ አላል ፤

አሎሎ ፤ ድንብልብል ፡ ደንጊያ ፡ የኮሶና ፡
 የቅመም ፡ መደቂኛ ፤ ስምንቱ ፡ በላይ ፡ መኾንን ፡
 ያሳያል ፤

ማለል ፤ መታዘል ፡ መምታት ፡ መበረር ፡
 መቀንዘር ፡ ማመንዘር ፤

ማለል ፤—ቀለም ፡ ማግባት ፤—ዐለለ ፤

እልል ፤ (አልሎ) ፤ የደስታ ፡ ጩኸት ፤

እልል ፡ አለ ፤ (አለለ) ፤ መላል ፡
 ሦስት ፡ ጊዜ ፡ ጩኸ ፤ ዕወይ ፡ ዕወይ ፡ አለ ፤ እልል ፡
 በይ ፡ ጉሜ ፡ እንዲል ፡ ዘማች ፤

እልልታ ፤ እልል ፡ ማለት ፤ ዕወይታ ፤
 ፍጹም ፡ ደስታን ፡ መግለጥ ፤ በግእዝ ፡ ይባላል ፡
 ይባላል ፤ እልልታ ፡ የሚደረገው ፡ ልጅ ፡ ሲወለድ ፡
 ታቦት ፡ ሲነግሥ ፡ ዘማች ፡ በደላና ፡ ሲገባ ፡ ንጉሥ ፡
 ሲታይ ፡ የሰርግ ፡ የሹመት ፡ ለት ፡ ማሕሉትና ፡
 ዘፈን ፡ ሲደምቅ ፡ ነው ፤

እልልታው ፡ ቀለጠ ፤ ደመቀ ፡ በዛ ፤

አለለ ፤—ቀለም ፡ አገባ ፤—ዐለለ ፤

አለላ ፤—በቁሙ ፤—ዐለላ ፤

አሉላ ፤ (ዐረ ፡ አልዑላ) ፤ የወረ ፡ ሸጥች ፡
 ስም ፤ ትርጓሜው ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ፤

አላለ ፤—አልተናገረ ፤—አል ፤

እልልታ ፤—በቁሙ ፤—አለለ ፤

አለመ ፤—ዕልም ፡ አየ ፤—ዐለመ ፤

አሉማ ፤—የቅጠል ፡ ስም ፤—ላመ ፤

አላማ ፤—ምልክት ፤—ዐላማ ፤

አልማዝ ፤ (ዞች) ፤ ዐረ ፡ አልማስ ፤

የድንጋይ ፡ ንጉሥ ፤ ጥኑ ፡ ጠንካራ ፡ አለት ፤ ዕንቁ ፡
 ፈርጥ ፡ ከቡር ፡ ደንጊያ ፡ (ዘካ፯ ፡ ፲፪) ፤ ዕንቁና ፡
 ሉል ፡ ፈርጥና ፡ አልማዝ ፡ አንጻንድ ፡ ወገን ፡
 ናቸው ፤ ፈርጥ ፡ ከድንጋይ ፡ ሉል ፡ ከባሕር ፡
 ይገኛል ፤

አልመዘመዘ ፤—አፍተለተለ ፤—ለመዘ ፤

አለመጠ ፤—አላገጠ ፤—ለመጠ ።

አላመጠ ፤—ዐግከ ፤—ለመጠ ።

ኤልሞሌ ፤ (ጋላ) ፤ የዝጥን ፣ ግልገል ፣ ጥጃ ፤ ወይም ፣ ወገዝ ፤ (ከርማ) ። (ግጥም) ፤ ከገደሉም ፣ አይቀር ፣ ይገድላል ፣ ኤልሞሌ ፤ ባለብዙ ፣ ጭፍራ ፣ ባለብዙ ፣ ሎሌ ።

አለንጋ ፤—በቂሙ ፤—ዐለንጋ ።

አለኝታ ፤—ተስፋ ፤—አለ ፤ አለኝ ።

አላንት ፤ (አንትሙ ፣ ጉ) ፤ የቅርቦች ፣ ወንዶችና ፣ ሴቶች ፣ የሰም ፣ ምትክ ፤ ወይም ፣ ዐጽፋና ፣ በቂ ። እናንተ ፣ እናንተ ፣ ግለት ፣ ነው ።

አለፈ ፤—ኸደ ፤—ዐለፈ ።

አለፈ ፤ (አሊፍ ፣ አለፈ) ፤ ተማረ ፣ ፊደል ፣ ቂጠረ ፤ አ ፣ አሌፍ ፣ አለ ። አበዛ ፣ አረባ ፤ አልፍ ፣ አደረገ ።

አሌፍ ፤ (ዕብ) ፤ ፊደል ፤ የፊደል ፣ ስም ፤ መዝሙሪያ ፣ ፊደል ፣ አ ። (ግጥም) ፤ አሌፍ ፣ ብሂል ፣ ብዬ ፣ አታው ፣ ድረስ ፣ ሳውቀው ፤ ቤት ፣ እመኸል ፣ ገብቶ ፣ ልቤን ፣ አስጨነቀው ።

አሌፋት ፤ ፊደሎች ፣ ከአ ፣ እስከ ፣ ተ ፣ ያሉ ። አለቃቸው ፣ አሌፍ ፣ ስለ ፣ ኾነ ፣ በርሱ ፣ ስም ፣ አሌፋት ፣ ተብለው ፣ ይጠራሉ ።

አልፍ ፤ (ግእዝና ፣ ዐረብ) ፤ ዝኒ ፣ ከግሁ ፣ ለአሌፍ ። አልፍ ፣ አ ፣ እንዲሉ ።

አልፍ ፣ ቤት ፤ የአና ፣ የበ ፣ ስም ።

አልፋ ፤ (ጽርእ) ፤ ዝኒ ፣ ዓዲ ፣ ከግሁ ፣ ለአሌፍ ። አልፋ ፣ ቢጣ(ታ) ፤ አልፍ ፣ ቤት ።

አልፋ ፤ ስመ ፣ አምላክ ፣ ቅድስት ፣ ሥላሴ ፤ አ ፣ አብ ፣ ል ፣ ወልድ ፣ ፋ ፣ መንፈስ ፣ ቅዱስ ፣ ግለት ፣ ነው ፣ ይላሉ ።

አልፋ ፣ ወያ ፤ አሌፍ ፣ ወታው ፣ (ራእ ፤ ፩) ። ትርጓሜው ፣ ፊተኛና ፣ ጸለኛ ፣ መዝሙሪያና ፣ መጨረሻ ፣ ግለት ፣ ነው ። ም ፣ እይ ።

አልፍ ፤ (፬) ፤ ሺ ፣ ጊዜ ፣ ዐሥር ፤ ወይም ፣ ዐሥር ፣ ሺ ። ጉደፈ ፣ ብለኸ ፣ ጉድፍን ፣ እይ ።

አልፍ ፤ ብዙ ፣ ባላገር ፣ የንጉሥን ፣ ከባድ ፣ ዕቃ ፣ ተሸከም ፣ ካንዱ ፣ ቀበሌ ፣ ወደ ፣ ሌላው ፣ የሚያሳልፍ ።

አልፍ ፣ ይከንዱ ፤ የሴት ፣ ስም ፤ አልፍ ፣ ወቂት ፣ ይከፈሉ ፣ ግለት ፣ ነው ።

አልፍ ፣ ነኸ ፤ አልፍ ፣ ነኸ ፤ የወንድና ፣ የሴት ፣ መጠሪያ ፣ ስም ፤ ትርጓሜውም ፣ ብዙ ፣ ነኸ ፣ ብዙ ፣ ነኸ ፣ ያወኛል ።

አልፍ ፤ ዛላ ፣ ፍሬ ፤ አንድ ፣ ራስ ፣ ሰንዴ ፣ አንድ ፣ ራስ ፣ ማሸላ ። አልፍ ፣ መባሉ ፣ አንዱ ፣ ቅንጣት ፣ ብዙ ፣ ስለ ፣ ወለደችና ፣ ስለ ፣ በዛች ፣ ነው ።

አልፎች ፤ ዛላዎች ፣ ጽ ፣ ሺሖች ።

አእላፍ ፤ (፲፱) ፣ አልፍ ፣ ጊዜ ፣ አልፍ ፤

ወይም ፣ መቶ ፣ ሺ ።

አእላፍ ፤ ብዙ ። ወፍን ፣ እይ ።

አእላፋት ፤ (፶፱) ፣ መቶ ፣ ጊዜ ፣ አልፍ ፤ ዐሥር ፣ መቶ ፣ ሺ ። (ሚሊዮን) ።

አልፍ ፣ አእላፍ ፤ ውሳኔ ፣ የሌለው ፣ ቀጥር ፣ ብዛት ፣ እንዳሸዋና ፣ እንደ ፣ ኮከብ ፣ ያለ ፣ የብዙ ፣ ብዙ ። ከዚህ ፣ የቀረውን ፣ የአልፍ ፣ ነገር ፣ በመዝገብ ፣ ፊደል ፣ ተመልከት ።

አልፍኝ ፤—ጌጠኛ ፣ ቤት ፤—ዐለፈ ።

አልፈሰፈሰ ፤—አዝለፈለፈ ፤—(ለፈሰ) ።

አለቀ ፤—ተጨረሰ ፤—ዐለቀ ።

(ጥቃ) አለቃ ፤—አበደረ ፤—(ለቃ) ።

(ላቃ) አለቃ ፤—ሹም ፤—ላቀ ።

አልቅና ፤—አለቅነት ፤—ላቀ ።

አለቀሰ ፤—እንባ ፣ አፈሰሰ ፤—(ለቀሰ) ።

አልቃሾ ፤ የተማነ ፣ አህያ ፣ መውጊያ ፣ መንገዱ ፣ ሽመል ፣ ሹል ፣ ብረት ፣ ያለበት ፤ በትግሪኛ ፣ አርቃይ ፣ በግእዝ ፣ መቅሪያ ፣ ይባላል ። ለና ፣ ረ ፣ ተወራራሾች ፣ ስለ ፣ ኾኑ ፣ በአርቃሾ ፣ ፈንታ ፣ አልቃሾ ፣ ይላል ። በአልቃሾም ፣ ዘይቤ ፣ ቢፈቀት ፣ መጉዳተንና ፣ ማስለቀሱን ፣ ያሳያል ። ዳግመኛም ፣ የግእዝ ፣ መጽሐፍ ፣ መድጉጽ ፣ ይለዋል ።

አለቅሶስ ፤ (አለ ፣ ክርስቶስ) ፤ ክርስቶስ ፣ አለ ፣ ግለት ፣ ነው ። አለቅሶስ ፤ እንጽደቅ ፣ ምንተ ፣ አብ ፣ ወወልድ ፣ መመንፈስ ፣ ቅዱስ ፣ እንዲሉ ፣ ሙሴና ፣ ማኅበረተኞች ፣ (ማቴ፤ ፶፪) ፣ ተመልከት ።

አልቅት ፤—በቂሙ ፤—ዐልቅት ።

አልቅት ፤—የደረት ፣ ጫፍ ፤—ዕልቅት ።

አለተ ፤ ፈጽሞ ፣ አረጀ ፤ ብዙ ፣ ዘመን ፣ ኖረ ፤ እንደ ፣ ቋጥኝ ፣ እንደ ፣ አለት ፣ ሸበተ ።

አለት ፤ (ከኮተሕ) ፤ በወንዝ ፣ በዝግማ ፣ ውስጥ ፣ ያለ ፣ ጥኑ ፣ ጠንካራ ፣ የደንጊያ ፣ ምንጣፍ ፤ ግራና ፣ ቀኝም ፣ የቆመው ።

አለታም ፤ አለት ፣ ያለበት ፣ የበዛበት ፣ ስፍራ ።

አለት ፤—ዐልጋ ፤—ዐለት ።

አሉታ ፤ (አል ፣ አ.) ፤ በቂሙ ፣ የቃል ፣ የነገር ፣ የጽድቅ ፣ የአወንታ ፣ አፍራኽ ፤ ተቃዋሚ ፣ መልስ ፣ ሸፍጥ ፤ የለም ፣ አይደለም ፣ ግለት ።

አሉታ ፤ አይ ፣ አን ፣ አት ። ሹሉንም ፣ በየተራቸው ፣ እይ ።

አሉታ ፤ ዐሌ ፣ ግለት ፣ ማስተባበል ።

አሉተኛ ፤ አሉታ ፣ ወዳድ ፤ የነገር ፣ ተቃራኒ ፣ ሸፍጠኛ ፣ ዐሎኛ ።

አሉታና ፤ ጽድቅ ፤ ከደትና ፣ እምነት ፤ ሸፍጥና ፣ እውነት ። ጽድቅ ፣ ነው ፤ አሉታ ፣ አይደለም ። መረነን ፣ እይ ።

እሌት ፤ ከወፍሬ ፡ አለት ፡ ላይ ፡ በመጨረሻ ፡ የሚጠረገ ፡ ዶቂት ፡ ለውሻ ፡ እራት ፡ ርሚጦ ፡ የሚያደርጉት ፡ አለትና ፡ እሌት ፡ የአለ ፡ (ሀለው) ፡ ዘርች ፡ ይመስላሉ ።

እሌትሪክ ፤ የብርሃን ፡ የመብራት ፡ ስም ፤ የሚበርቅ ፡ የሚያንጸባርቅ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ በግእዝ ፡ አለቄጥሩ ፡ ይባላል ፡ (ሕዝ፩ ፡ ፩ ፡ ፳፮) ። ባ፲፮፻ ፡ ዓ ፡ ም ፡ የፈለሰፈው ፡ (የመረመረው) ፡ እንግሊዝ ዊው ፡ ጊልበር ፡ ነው ፡ ይባላል ፤ ዳግመኛም ፡ በልታ ፡ የሚባል ፡ ጣሊያን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ አዋለው ፡ ይላሉ ።

አልቲት ፤ (ዐረ ፡ ሀልቲት) ፤ የዛፍ ፡ ሙጣ ፤ የራስ ፡ ምታትና ፡ የውጋት ፡ መድኅኒት ። አመ ፤ ጊዜ ፡ ሰዓት ። አመ ፡ ሠላሳ ፡ እንዲሉ ። አመ ፡ ሠላሳ ፤ የወር ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ። አመ —መነኩሲት ፤—አመመ ።

(ጥም) እም ፤—እናት ፤—አመመ ። (ላም) እም ፤ ከ—ይልት ፤ እምብዛን ፡ እይ ። እም ፡ ግእዛዊ ፡ ቃል ፡ ነው ።

አምባ ፤—መንደር ፤—ዐምባ ። አምቦ ፤—ጨው ፡ ጨው ፡ የሚል ፡ ዐፈር ፤—ዐምቦ ።

እምቧ ፤—የላም ፡ ጨኸት ፤—እንቧ ። አምባዛ ፤—ዓዛ ፤—ነበዘ ። እምብዛ ፤ (እምብዝጉ) ፤ ከብዛት ፡ በብዛት ። እምብዛ ፡ አይፈለግም ።

እምብዛም ፤ ከብዛትም ፡ የተነሣ ፡ (ተረት) ፤ እምብዛም ፡ ብልጎት ፡ ያደርሳል ፡ ከምት ፤ እምብዛም ፡ ስለት ፡ ይቀዳል ፡ እርት ።

እምጎበ ፡ አልቦ ፡ ጎበ ፡ ቦ ፤ ካለመኖር ፡ ወደ ፡ መኖር ።

እምቡጣ ፤—ጎፍላ ፤—እንቡጣ ።

እምቡጣጥያ ፤—ግልገል ፤—እንቡጣ ።

እምቧሬ ፤—የንጨት ፡ ስም ፤—እንቧሬ ።

እምቧይ ፤—የንጨት ፡ ስም ፤—እንቧይ ።

አምባላ ፤—ነጭ ፡ ወፍ ፤—ዐምባላ ።

አምባላይ ፤—ነጭ ፡ ፈረስ ፤—ዐምባላይ ።

አምበል ፤—የጭፍራ ፡ አለቃ ፤—ዐምባል ።

አምበላይ ፤—ባለጥሩር ፤—ዐምበላይ ።

አምበልጋ ፤—ፈሪ ፤—አንበልጋ ።

አምባቀቀ ፤—አፋን ፡ ከፈተ፤—በቀቀ ፤ አንባቀቀ ።

አምበር ፤—ሽቱ ፤—ዐምበር ። አምባር ፤—ማልዶያ ፤—ነበረ ። አምባሻ ፤—የትግሬ ፡ ጎብስት ፤—አንባሻ ።

አምባት ፤—ዐምቦች ፤—ዐምባ ።

እመቤት ፤—ባልተ ፡ ቤት ፤—አመመ ።

አምቧተረ ፤—አንገራበደ ፤—(ቧተረ) ፤ አንቧተረ ።

አመገ ፤—መሰገ ፤—ዐመገ ።

አማገ ፤—በመጠጥ ፡ ዋጠ ፤—ማገ ።

አሞገሲ ፤—አመሰገነ ፤—ሞገሰ ።

አመደ ፤—ዐመድ ፡ አደረገ ፤—ዐመደ ።

አመድ ፤—በቁሙ ፤—ዐመደ ።

አምድ ፤—ምስሶ ፤—ዐመደ ።

አመጃ ፤ አምጃ ፤—የንጨት ፡ ስም ፤—ዐመጃ ።

አሞዳሞደ ፤—አመካከረ ፤—ሞደሞደ ።

አምጃር ፤ (ነገረ ፡ አንገረ ፡ አንጋር) ፤ ያቡን ፡ እነጋጋሪ ፡ ትርጁማን ።

አምጃሮች ፤ እነጋጋሪዎች ፡ ትርጁማኖች ።

አምጃርነት ፤ አስተርጓሚነት ፡ ምና ፡ ን ፡ ጃና ፡ ጋ ፡ እንደ ፡ ተወራረሱ ፡ አስተውል ።

አሚዛ ፤—እንጀራ ፤—ዐሚዛ ።

አምዘገዘገ ፤—አቅዘመዘመ ፤—መዘገ ።

አምኃ ፤ (አምኖ ፡ አምኅ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ እጅ ፡ መንሻ ፡ ገጸ ፡ በረከት ፡ ማለት ፡ ነው ። ዘርፍ ፡ ይዞ ፡ ሲነገር ፤ አምኃየሱ ፡ አምኃ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ይላል ።

አመጠ ፤—በደለ ፤—ዐመጠ ።

አሞጭ ፤—የቅጠል ፡ ስም ፤—ዐሞጭ ።

አጃጫ ፤—ፋቀ ፤—ጃጫ ።

አማጠነ ፤—አዳኘ ፤—ዐጠነ ።

አመጫት ፤—ዐራስ ፤—አመመ ።

አመያ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በጨቦ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።

አመካ ፤—ሞራ ፤—ጃካከ ።

አመከዝ ፤ ከገዛ ፡ የተሠራ ፡ የመናኞች ፡ ልብስ ።

አማከለ ፤—በመካከል ፡ አደረገ ፤—አከለ ።

አመከመከ ፤—በቀላል ፡ ፈተለ ፤—መከመከ ።

አመካኘ ፤—ምክንያት ፡ ሰጠ ፤—(መካኘ) ።

አሞካሽ ፤—ሞክሼ ፡ አደረገ ፤—(ሞክሽ) ።
 አማከቡት ፤—ተሰፋ ፡ ሰጠ ፤—(ማከቡት) ።
 አመል ፤—ጠባይ ፤—ዐመል ።
 አምሌ ፤—የወር ፡ ስም ፤—ዐምሌ ።
 አሞሌ ፤—በቁሙ—ሞለለ ።
 አምለገለገ፤—አሙለጨለጨ፤—መለገ።
 አመለጠ፤—ነጥቆ፡በረረ፤—መለጠ።
 አመለጥ ፤—ባሪያ ፤—መለጠ ።
 አሙለጨለጨ ፤—የማይጨበጥ ፡ አደረገ ፤—ሕግለጨ ።
 አመለጠነ ፤—አንገርጋሪ ፡ መራ ፤—(መለጠነ) ።
 አመለከ ፤—አምላካ ፡ አደረገ ፤—መለከ ።
 አምላክ ፤—ፈጣሪ ፤—መለከ ።
 አምልኮ ፤—ማምለክ ፤—መለከ ።
 አመለከተ ፤—ጠቂመ፤—(መለከተ) ።
 አማሎሚ ፤—አጥላስ ፤—አመመ ፤
 እም ።
 አመለመለ፤—አምልማሎ፡አደረገ፤—መለመለ ።
 አምልማሎ፤—የተሸበለለ፤ንድፍ፤—መለመለ ።
 አሞለሞለ ፤—አከበበ ፤—ሞለሞለ ።
 አሞላቀቀ ፤—አንደላቀቀ ፤—ሞለቀቀ ።
 አመመ ፤ (አምሞ ፡ አመመ) ፤ አነተ ፡ እናት ፡ አደረገ፤አማማ ፡ አለ ። (ግጥም) ፤ ያምማል ፡ ዝጥን ፤ የኛ ፡ ወገን ፡ ሊኾን ።
 አመመ ፤ አጫካ ፡ አቱመመ ።
 አመመ ፤ አማሚ ፡ ኾነ ፡ ቀመደ ፤ ያረም ፡ ያጨዳ ፡ የቀፋሮ ።
 አማሚ ፤ ያመመ ፡ የሚያምም ፡ የሚያንት ፡ የሚቀድም ፤ ቀዳሚ ።
 አማሚነት ፤ ቀዳሚነት ፡ ዝማሪነት ።
 እመም ፤ (ዐረ ፡ አማም ፤ ፊት) ፤ በቁሙ ፡ አናታ ፡ ወረራ ፡ ፊት ፡ ለፊት ፡ እትንቶ ፡ የሚሠራ ።
 ማመም ፤ ማነት ፡ መቅደም ፡ መዝመር ፡ መሥራት ፤ ማጫካ ፡ ማትመም ።
 ማመሚያ ፤ መዝመሪያ ፡ መሥሪያ ፤ ጊዜ ፡ ስፍራ ።
 እም ፤ እመ ፤ እናት ፡ ወላጅ ፡ መገኛ ።
 ባለን ፡ ተመልከት ፤ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ነው ።

እመ ፤ መነኩሲት ፡ መንፈሳዊት ፡ እናት ፡ ይቶት ። አበን ፡ እይ ።
 እሞ ፤ አጉላማሽ ። እሞ ፡ ስሚኝ ፡ እሞ ፡ እማሆይ ፡ ማሪያሞ ።
 እመበለት ፤ (እም ፡ መበለት) ፤ እመ ፡ የምትባል ፡ መበለት ፡ መነኩሲት ፡ ባልቲት ። በለተን ፡ እይ ።
 እመ ፡ ብርሃን ፤ የብርሃን ፡ እናት ፡ ማሪያሞ ።
 እመቤት ፡ (ቶች) ፤ እመ ፡ ቤት) ፤ ባልተ ፡ ቤት ፡ ሀብታም ፡ ሴት ፡ ወይዘሮ ፡ (ጀሮሐ ፡ ጀ) ።
 እመቤቴ ፤ እመቤታችን ፤ የጌ ፡ የኛ ፡ እመቤት ፡ ማሪያሞ ።
 እመቤቲቱ ፤ ቱ ፡ እጻኛን ፡ ቤተ ፡ ሰብን ፡ ያሳያል ፤ ወይም ፡ ያች ፡ እመቤት ፡ ያሠኛል ፡ (ገላጸ ፡ ጸ።)
 እመቤትኛ ፤ የመቤት ፡ ኹኔታ ፡ አለባበሰ ፡ አነጋገር ።
 እማ ፤ እም ፡ እናት ፡ (እናቷ) ።
 እማግልግሌ ፤ የሕፃናት ፡ ጨዋታ ፤ ፍችው ፡ የግልገሌ ፡ ባልተ ፡ ቤት ፡ እረኛ ፡ ማለት ፡ ነው ። ጨዋታውም ፡ በመጻፍ ፡ በጣት ፡ እስከ ፡ ብብት ፡ ይደረጋል ። አካሄዱ ፡ እባብኛ ፤ አኩራኩ፣ ድንገተኛ ።
 እማሆይ ፤ እመ ፡ ሆይ ፡ መነኩሲት ፡ ሆይ ፡ ይቶት ፡ ሆይ ፡ እናት ፡ ሆይ ።
 እመጫት ፡ (ቶች) ፤ እመ ፡ ፃት) ፤ የጨቀላ ፡ የለጋ ፡ እናት ፤ ዐራስ ።
 እመጫት ፤ ዐዘል ፡ ቅጽል ፡ ጽፈት ።
 እምዬ ፤ (እምየ) ፤ እናቴ ፡ ወላጅ ፡ የጌ ፡ እናት ።
 እምዬ ፡ ቅሌት ፤ የባላገር ፡ ፈሊጥ ፤ የነቀፈታ ፡ ቃል ። (ግጥም) ፤ እምዬ ፡ ቅሌት ፡ ያብሽ ፡ ገለባ ፤ ሚዳ ፡ ነው ፡ ብዬ ፡ ገደል ፡ ልገባ ።
 እመዬቴ ፤ እመቤቴ ፡ የጌ ፡ እመቤት ።
 አማሎሚ ፤ አጥላስ ፡ ከባሎሚ ፡ መሳይ ።
 አሚሚ ፤ (አሚ ፡ አሚ) ፤ የሴት ፡ ልጅ ፡ ስም ፤ የናቴ ፡ እናት ፡ ማለት ፡ ነው ።
 አማማ ፤ (እመ ፡ እም) ፤ የናት ፡ እናት ፡ ወይም ፡ እናት ።
 አማማዬ ፤ (እመ ፡ እምየ) ፤ የናቴ ፡ እናት ፡ አያቴ ፤ ወይም ፡ እናቴ ።
 እመ ፡ ምኒት ፤ የገዳም ፡ እናት ፤ የሴት ፡ ደብር ፡ አሳዳሪ ።
 አማምሳይ ፤ (አምሳለ ፡ እም) ፤ እናቷን ፡ የምትመስል ፡ ጥጃ ፤ ቅቤውም ፡ በዚህ ፡ ስም ፡ ይጠራል ።

እም፡ ቄስ፤ ምሁር፡ ቄስ፡ በታላላቅ፡ በዓል፡ እየዞረ፡ በያድባራቱ፡ የሚቀድስ፤ ገባራ፡ ሠናይ፡ (ጉዳም)፡ በግእዝ፡ ካህን፡ ዘየዐቢ፡ ይባላል።

እማስጥል፤ (እም፡ አስጥል)፤ የናትን፡ ጡት፡ የሚያስጥል፡ (የሚያስተው)፡ መራራ፡ ቅጣል፡ አቄራራዊ።

እመት፤ እመቤት፤ ገንሆይ፡ የአቶ፡ እንጾር፡ እመት፡ እከቤት፡ እንዲሉ።

እመት፤ ሴት፡ ስትጠራ፡ የጥሪ፡ መልስ፡ የአቤት፡ እንጾር፤ ወይ፡ ማለት።

እሚታ፤ የናትና፡ ያላት፡ እናት፡ ሴት፡ አያት፡ (ጀጣም፡ ጃ፡ ጅ)፡ ወንድ፡ አያትም፡ የናት፡ አባት፡ በአጻምና፡ በሉጥ፡ እንጾር፡ እሚታ፡ ይባላል።

እም፡ አለ፤ ተመመ፡ ጮኹ፡ አስተጋባ።

እምም፡ አለ፤ መላል፡ ጮኹ፡ (ግጥም)፤ እምም፡ ይላል፡ ወፍጮ፤ ይከተላል፡ መጅ። ሌላ፡ ምን፡ ሥራ፡ አለኝ፤ አንተን፡ ላበጃኛ።

እምምታ፤ እምም፡ ማለት፤ የወፍጮ፡ ድምፅ።

ታመመ፤ (ተአመመ)፤ ተዝመረ፡ ተሠራ፡ ዐረመ፡ ዐጨዳው፡ ቀፋሮው።

ታመመ፤—ተበሸተ፤—ዐመመ።

እምም፤ የተዝመረ፤ ዝምር።

እምማት፤ ያረም፡ ያጨዳ፡ አቅጣጫ።

አስተማመም፤ አዝማመር፤ ማመም።

አመመ፤—በሸተ፤—ዐመመ።

አመመ፤—በዛ፤—ዐመመ።

አመነ፤ (አሚን፡ አምነ)፤ በቁመ፡ ተቀበለ፡ ተስፋ፡ አደረገ፤ ወደደ፡ አከበረ፡ ወከለ፡ ደንደስን፡ እይ።

አመነ፤ እውነት፡ ነው፡ አለ፤ እማኝ፡ ኾነ፤ መስከረ።

አመነ፤ ታዘዘ፡ ገበረ።

አመንሺዋ፤ የሰው፡ ስም፤ ሺዋ፡ አመነ፡ ማለት፡ ነው።

አማኝ፤ (አማኒ)፤ ያመነ፡ የሚያምን፡ የሚወድ፡ የሚወክል፤ እውነተኛ።

አማኞች፤ ያመኑ፡ የሚያምኑ፡ ወንዶችና፡ ሴቶች።

አሚን፤ ማመን፤ ሃይማኖት፤ ሕግ፡ ያሚን፡ ባል፡ ያሚን፡ ሚስት፡ እንዲሉ።

አሚን፡ (ኖች)፤ እማኝ፤ እመን፡ የታመነ፡ ምስክር፡ (ራእዩ፡ ፲፩)፡ አሚንኸን፡ ቀጠር፡ እንዲሉ።

አማን፤ እውነት፤ ደሳና፡ ሰላም፡ ጸጥታ፡ አገር፡ አማን፡ ኾነ፡ ሄራን፡ ተመልከት።

አማናዊ፤ እውነተኛ፡ ርግጠኛ፤ መደበኛ፡ ዋና፡ ደገኛ፤ ከምሳሌነት፡ የራቀ።

አማን፤ የራስ፡ ጉብና፡ ከተማ፡ (ቅኔ)፤ ወንጌል፡ ጉብና፡ በአማን፡ ቅዱስ፤ (ደብተራ፡ ሀብተ፡ ወልደ፡ የወይራ፡ ዐምባው)፡ (ግጥም)፤ ይታመሳል፡ አሉ፡ ከፋና፡ ቦረና፤ አማን፡ አይደሉም፡ ወይ፡ እነራስ፡ ጉብና፡ መዝሙሪያውን፡ አማን፡ እይ።

አማን፡ በአማን፤ እውነት፡ በውነት።

አሜን፤ እውነት፡ ይኹን፤ ይደረግ።

አምኜ፤ (አሚንዩ)፤ የሰንዴ፡ ስም፤ እንደ፡ ኸንብራ፡ በመስከረም፡ ዝናም፡ ካለፈ፡ በዋና፡ ደጋ፡ መሪራ፡ የሚዘራ፡ ሰንዴ፡ ጠቀመ፡ ብለኸ፡ ጠቀምኸኝን፡ እይ።

አምና፤ (አሚና)፤ ተቀብላ፡ ወዳ፡ የጸድቅ፡ ነፍስ፡ ክርስቶስን፡ አምና፡ ዐረፈች።

አምና፤—ያለፈ፡ ዓመት፤—ዓምና።

ማመን፤ (አሚን)፤ መቀበል፡ መውደድ፡ ማክበር፤ አዎን፡ እውነት፡ ማለት፡ (ግብ፡ ሐዋጽ፡ ፳፩፡ ፳፮፡ ፲፭)።

ማመኛ፤ መቀበያ፡ መውደጃ፤ ጊዜ፡ ስፍራ።

አሳመነ፤ (አእመነ)፤ በቁመ፡ አስረዳ፡ አስቀበለ፤ ሐሰትን፡ ክሕደትን፡ አራቀ፤ አወን፡ አሠኘ፤ አስገበረ።

አሳመነ፤ አሳምነው፤ የወንድ፡ ስም።

አሳመነች፤ የሴት፡ ስም።

አሳማኝ፤ (አእማኒ)፤ ያሳመነ፡ የሚያላምን፡ የሚያስረዳ፤ አስቀባይ።

አሳማኝ፤ (ኢሕመየኒ)፤ ስሜን፡ የሰውን፡ ስም፡ በከፋ፡ አስነሣኝ፡ ዐማን፡ እይ።

ማሳመን፤ ማስቀበል፡ ማስረዳት።

ማሳመኛ፤ ማስረጃ፤ ትምርት፡ ታምራት፡ ጥምቀት።

ታመነ፤ (ተአምነ)፤ ተወደደ፡ ከበረ፤ ተወከለ፡ አሸከሩ፡ ሉሌው።

ታመነ፤ ተዘለነ፡ ተዘለለ፡ ሐሳቡን፡ ጣለ፤ ምን፡ አለብኝ፡ አለ።

ታመነ፤ (ተአመነ)፤ አመነ፡ ወደደ፡ ጌታ፡ አሸከሩን፡ ታመነ፡ (ዘጸ፳፮፡ ፳፮፡ አሳ፳፮፡ ፩፡ ፩፡ ፩፡ ፩)፡ ታመነን፡ አመነ፡ ብሎ፡ መተርጉም፡ ልማዳዊ፡ ስሕተት፡ ነው።

ታማኝ፤ (ኞች)፤ የታመነ፡ የሚታመን፡ የተወከለ፡ እውነተኛ፡ ጸድቅ፤ የማይጠረጠር፡ (የማይታመን)፤ ወሰላታ፡ ሰው።

ታማኝነት፤ እውነተኛነት፡ ርግጠኛነት።

ምእመን፤ አማኝ፡ ታማኝ፡ ክርስቲያን፡ ሲበዛ፡ ምእመናን፡ ናት፡ ይላል።

አሙን ፤ ታማኝ፣ የታመነ፣ ሰው፤ የተረዳ፣
ርግጥ፣ እውነት፣ ነገር ።

አማኝ፣ (ኞች) ፤ ያየ፣ የሰማ፣ ምስክር ፤
እውነተኛ ። (ርግጥ፣ አማኝ) ፤ ዐዲስ፣ አማኝ፣
አበላይ፣ ዳኛ፣ ዘንድ፣ የሚነሣ ።

አማኝነት ፤ ምስክርነት ።

አምነት ፤ በቁሙ ፤ ሃይማኖት ፤ ማመን፣
መታመን ።

አምነተ፣ በ.ስ ፤ ሃይማኖተ፣ መጥፎ፣
መናፍቅ ።

አምነት፣ ከደት ፤ ነው፣ አይደለም ፤ ኾነ፣
አልኾነም ፤ አምነታና፣ አሉታ ።

መታመን ፤ መወደድ፣ መወከል ፤ ማመ
ንም፣ ይኸናል፣ (አ.ሳጽጽ፣ ፩ ። ፊልጶ፣ ፩) ።

መታመኛ ፤ መወደጃ፣ መወከያ ። የሚታ
መነበት፣ ሰው፣ ወይም፣ ሌሊ፣ ነገር ።

መታመኛ ፤ ማመኛ ።

ተማመነ ፤ (ተአመነ) ፤ ተዋደደ፣ ተሰ
ማማ ፤ ተማማለ ፤ አዎን፣ ተባባለ ። ማለ፣ ብለኸ፣
ተማማለን፣ እይ ።

ተማማኝ ፤ የሚተማመን፣ የሚዋደድ ።

መተማመን ፤ መዋደድ፣ መስማማት፣
መዋዋል ።

መተማመኛ ፤ መዋደጃ፣ መስማማያ፣
ወረቀት፣ ውል ።

አስታመነ፣ (አስተአመነ) ፤ አሳመነ ።

ማስታመን ፤ ማሳመን ።

አስተማመነ፣ (አስተአመነ) ፤ አዋደደ፣
አሰማማ ፤ እውነት፣ ርግጥ፣ ሐቅ፣ ነው፣ አባባለ፣
አሠኛኝ ። አረጋገጠ ፤ አማማለ፣ አገዛዘተ ።

አስተማማኝ ፤ ያስተማመነ፣ የሚያስተ
ማምን ፤ አረጋጋጭ ።

ማስተማመን ፤ ማዋደድ፣ ማስማማት፣
ማረጋገጥ፣ ማመሳከር ።

ማስተማመኛ ፤ ማዋደጃ፣ ማመሳከሪያ ።

ይማና ፤ ሰው፣ ሳይይ፣ ሳይሰማ፣ በእምነት፣
የሚሰጥ፣ ያደራ፣ ገንዘብ ።

አስተማመን ፤ አቀባበል ፤ ማመን ።

አሞኘ ፤—አታለለ ፤—(ሞኘ) ።

አሙኝ፣ አለ ፤ አመመ፣ ጮኸ፣ ኾቡ ።

አመነዣኸ ፤—አመሰኳ ፤—(መነዣኸ) ።

አመነዘረ ፤—ሴሰነ ፤—መነዘረ ።

አመናኝ ፤—አስተዳደለ ፤—ናኘ ።

አመነሸ ፤—በመንሸ፣ ወጋ ፤—(መነሸ) ።

አምነሸነሸ ፤—አስጌጠ ፤—(መነሸ) ።

አመነታ ፤—አወጣ፣ አወረደ ፤—መነታ ።

አሙኝነት፣—ከረምት፣ አፈራሽ፤—(ሞኘ) ።

አምነት ፤ ምንም፣ ያይደል ፤ ከቀጥር፣
የማይገባ፣ የተናቀ ፤ ስም፣ የለኸ፣ ነገር ። አምነት፣
ገእዝኛ፣ ነው ።

አመቀ ፤—ረጠጠ ፤—ዐመቀ ።

አማቄጠ ፤—ማገጥ ፤—ማገጠ ።

አሕቅለ ፤—ዐዘለ ፤—ሕቅለ ።

አሞቃለለ ፤—አረዘመ ፤—(ሞቀለለ) ።

አመቀመቀ ፤—አቅማማ ፤—(መቀ
መቀ) ።

አመቃኘ ፤—አቃና ፤—(መቀኘ) ።

አመር ፤ (ምዕር) ፤ አንደዱ ።

አመር፣ ዘራፍ ፤ አንድ፣ ጊዜ፣ ፊት፣
መዝናኛ፣ ዘምት፣ የዘረፈ፣ መራውን፣ የወጣ፣
ማለት፣ ነው ። አንቷን፣ ዳባዲና፣ ጉይዲ፣ ግን፣
ጦር፣ ነቀል፣ ብለውታል ። ሐመርን፣ ዐክከ፣ ብለኸ።
ዐካኪን፣ እይ ።

አመረ ፤ (አምሮ፣ አመረ) ፤ አሳየ፣ አ
መለከተ ፤ ታምር፣ ሠራ፣ (ገእዝ) ።

አመረ ፤ (አሚር፣ አመረ) ፤ ዐወቀ፣
ወደደ፣ (ገእዝ) ።

አማረ ፤ (አደመ፣ ሠነየ፣ ቀደወ) ፤
በቁሙ ፤ ተዋበ፣ በጀ፣ ሸገነ፣ ቄነዣ ፤ ሰመረ፣
ተወደደ ፤ ደሰ፣ አሠኘ ፤ ውል፣ አለ፣ (አስጀ፣ ፩ ።
መዝገብ፣ ፲፩ ። ዳንጽ፣ ፲፩) ፤ (ተረት) ፤ ልፋት፣
ቢያምርኸ፣ መረት፣ ግዛ ፤ ችግር፣ ቢያምርኸ፣
ልጅ፣ አብዛ ፤ ያምራል፣ ብሎ፣ ከመናገር፣ አያ
ምርም፣ ብሎ፣ መተው ፤ ያምሯል ፤ ይታደላል ።
ደመቀን፣ እይ ።

አማረ ፤ አማረች ፤ የወንድና፣ የሴት፣
ስም ።

አማሪ ፤ ያማረ፣ የሚያምር ።

አማሪት፣ (ቶች) ፤ የምታመለክት፣ የም
ታምር፣ የከበር፣ ቂጥ፣ መኩርኩሪያ ፤ ድምፀ፣
ቀጨን፣ የበገና፣ ኹማት፣ አንዲቱ ።

አማሪት ፤ ዘፋኝ፣ ቀንቃኝ፣ አረኸ ። አማ
ሪት፣ ገንቦኛ፣ እንዲሉ ።

ማማር ፤ መሠነይ፣ መዋብ፣ መስመር ፤
ደመ፣ ግቡ፣ መኾን፣ የመልክ፣ የምድር፣ (ሆሴ፣ ፩) ።

ማማር ፤ ትዝ፣ ውል፣ ማለት፣ (መዝገብ፣
፲፩) ።

ማማሪያ ፤ መወደጃ፣ መዋቢያ፣ መቂ
ንዣ፣ መልክ፣ ጊጥ፣ ምግብ ።

አሳመረ ፤ አበጀ፣ አሰመረ፣ መልካም፣
አደረገ ፤ አሰጌጠ፣ አሸገነ ፤ አከናወነ፣ አቀለጠፈ፣
(ኤርጽ፣ ፲፫ ። ማርጂ፣ ፴፮ ። ዮሐን፣ ፲፩) ። አማረ፣
በማስደረግ፣ ጊዜ፣ ማ፣ ገእዝ፣ መኾኑን፣ አስተ
ውል ፤ ሰመረን፣ ተመልከት ።

አሳማሪ ፤ ያሳመረ ፤ የሚያሳምር ፤ የሚያበጅ ፤ የሚያሰምር ፤ አከናዋኝ ፤ ደገደገ ፤ ብለኸ ፤ ደግድግን ፤ እይ ።

አሳምሮ ፤ አስጊጦ ፤ አሸግኖ ።

አሳምሮ ፤ ሠራ ፤ አቀለጠፈ ፤ ከወነ ፤ አስዋበ ፤ አሸገን ።

ማሳመር ፤ ማስመር ፤ ማከናወን ፤ ማሸገን ።

ማሳመሪያ ፤ ማከናወኛ ፤ ማቀለጠፈያ ።

አሰማመረ ፤—አበጃጀ ፤—ሰመረ ።

አምሮ ፤ (ትግ ፤ ሐባ ፤ አምር) ፤ ዕውቀት ፤ ፈሊጥ ፤ ማስተዋል ፤ ባምር ፤ ቃል ፤ ተናገረ ፤ እንዲል ፤ ባላገር ።

አምሮ ፤ አጊጦ ፤ ተሸኩንትሮ ። አምሮ ፤ መጣ ።

አምሮት ፤ ማግር ፤ ውልታ ፤ ፈቃድ ፤ ውድ ፤ ውዴታ ፤ ጥምዝታ ፤ ሥየታ ፤ (ኤር፲፱፡፫) ። (ተረት) ፤ እንግዲህ ፤ ለርጥ ፤ አምሮቴ ፤ ቀርጥ ።

አምሮት ፤ ውል ፤ ብሉት ።

አእምሮ ፤ ዕውቀት ፤ (ማሳወቅ) ።

አእምሮ ፤ ገዛ ፤ ልቡ ፤ ተመለሰለት ፤ ዕውቀትን ፤ ገንዘብ ፤ አደረገ ፤ (ሉቃ፡፳፡፱) ።

አእምሮ ፤ ጠባይዕ ፤ የባሕርይ ፤ ዕውቀት ፤ ሰው ፤ ከእንስሳ ፤ የሚለይበት ፤ ፈረንጆች ፤ ሞራል ፤ የሚሉትን ፤ ይመስላል ።

ታመረ ፤ (ተአመረ ፤ ተአምረ) ፤ ምልክት ፤ ሽነ ፤ ታየ ፤ ታወቀ ።

ታምር ፤ (ራት) ፤ ጉድ ፤ ድንቅ ፤ ምልክት ፤ ታይቶ ፤ ተሰምቶ ፤ የማይታወቅ ፤ ነገር ፤ መት ፤ ማንግት ፤ ዕውር ፤ ማብራት ። በግእዝ ፤ ተአምር ፤ (ተአምራት) ፤ ይባላል ።

ታምሮች ፤ ታምራት ፤ ጉዶች ፤ ድንቆች ።

ታምረኛ ፤ ባለታምር ፤ ጉደኛ ፤ ድንቆኛ ።

ታምረየስ ፤ (ተአምረ ፤ ኢየሱስ) ፤ የጌታችን ፤ የኢየሱስ ፤ ታምር ፤ የመጽሐፍ ፤ ስም ።

ታምረ ፤ ማሪያም ፤ የማሪያም ፤ ታምር ፤ ወይም ፤ መጽሐፍ ።

እምር ፤ (እመር) ፤ የተመለከተ ፤ ምልክት ፤ የእክሊል ፤ ሽፍቴ ፤ ያለበት ፤ ላይዳ ፤ የቆመበት ፤ የምርት ፤ ቀንጦ ፤ ማፍ ፤ አሻራ ፤ ዐናት ።

እምሩ ፤ እምራ ፤ የወንድና ፤ የሴት ፤ መጠሪያ ፤ ስም ፤ ምልክቱ ፤ ምልክቷ ፤ ቀንጦው ፤ ቀንጦዋ ፤ ማፋ ፤ ማቸ ፤ አሻራው ፤ አሻራዋ ፤ ዐናቱ ፤ ዐናቷ ፤ ማለት ፤ ነው ።

እምር ፤ ታኸል ፤ እጅግ ፤ በጣም ፤ ትንሽ ፤ ምልክት ፤ አሻራ ፤ የምታኸል ፤ የምልክት ፤ ዐይነት ፤ (ዕርም ፤ ታኸል) ።

አማራ ፤ (ሠነዩአ) ፤ ነገሩ ፤ እንዲህ ፤ ከሽነማ ፤ አማራ ፤ አማረና ፤ ዐማራ ፤ ባማርኛ ፤

ሲገጥሙ ፤ የት ፤ ገደልክ ፤ አንጎለላ ፤ እንግዲያው ፤ አማራ ። በልቼ ፤ መጣኹ ፤ ከሰላም ፤ ጋራ ፤ እንግዲህ ፤ ምኒ ፤ አማራ ።

አማራ ፤—ነጻ ፤ ሕዝብ ፤—ዐማራ ።

አማራ ፤—ሰንዴ ፤—ዐማራ ።

አማሮ ፤—አገር ፤—ዐማሮ ።

አሻረ ፤—አዞረ ፤—(ሻረ) ።

አሜራ ፤ ለንቅሳት ፤ የሚሸን ፤ ያረግ ፤ ቀለም ፤ የአጅና ፤ ያንገት ፤ ማሳመሪያ ፤ መሸለሚያ ፤ ምልክት ፤ ማድረጊያ ።

አሞራ ፤ (ሮች) ፤ በቁሙ ፤ ባየር ፤ ዘዋሪ ፤ ቀልቀል ፤ ተወርዋሪ ፤ ቅልጥም ፤ ሰባሪ ፤ በዛፍ ፤ በገደል ፤ ላይ ፤ ዐዳሪ ፤ የነፋስ ፤ ቋትለኛ ፤ የአየር ፤ ዋነተኛ ፤ ንስር ፤ የሉስ ፤ ጉሢ ፤ ጥንባቤ ፤ ማንኛውም ፤ ሹሉ ፤ (ኤር ፳፱፡፫) ። አሞራውም ፤ በረረ ፤ ቅሉም ፤ ተሰበረ ፤ እንዲሉ ፤ ያሞራ ፤ ትርጓሜ ፤ አመልካች ፤ ተመልካች ፤ ማለት ፤ ይመስላል ። (ዘማች ፤ አሞራ) ፤ ሰው ፤ ሲሞት ፤ ለመብላት ፤ ዐይን ፤ ለመጥቃት ፤ ከጦር ፤ ሰራዊት ፤ ጋራ ፤ ዐብር ፤ የሚዘምት ። አሞራ ፤ ባማርኛ ፤ ንስር ፤ በግእዝ ፤ የወል ፤ ስሞች ፤ ናቸው ።

እመር ፤—መዝለል ፤—መረረ ፤ መር ።

አሜሪካ ፤ እንደ ፈረንጅ ፤ አቁጣጠር ፤ ባ፲፱፻፲፭ ፤ ዓ ፡ ም ፤ የተገኘ ፤ ዐዲስ ፤ ዓለም ።

አመረቃ ፤—አጣፈጠ ፤—መረቃ ።

አመረቀዘ ፤—አቁመ ፤—መረቀዘ ።

አመራሮ ፤—ዛፍ ፤—መረረ ።

አሻረተ ፤—ደንቃራ ፤ ጣለ ፤—(ሻረተ) ።

አመስ ፤—አገላበጠ ፤—ዐመስ ።

አሙስ ፤—ጅኛ ፤ ቀን ፤—ዐመስ ፤ ዐሙስ ።

አሻሸ ፤—አገነፈለ ፤—(ሻሸ) ።

አምሳ ፤—ዐምስት ፤ ዐሥር ፤—ዐመስ ፤ ዐምሳ ።

አሞሽ ፤—ቂዘመ ፤—(ሞሽ) ።

(ጥም) እምስ ፤—የታመስ ፤—ዐመስ ፤ ዕምስ ።

(ላም) እምስ ፤—ጎፍረተ ፤ ብእሲት ፤—ዐመስ ፤ ዕምስ ።

አመስገነ ፤—አወደሰ ፤—(መስገነ) ።

አመስጠረ ፤—አረቀቀ ፤—ምስጢር ።

አመስኳ ፤—አመነዣሽ ፤—(መስኳ) ።

አመሸከ ፤—ዐጨደ ፤—መሸከ ።

አምሸከሸከ ፤—ሰባበረ ፤—መሸከ ።

አመሳቀለ ፤—አዘባረቀ ፤—ሰቀለ ።
አመሳቀለ ፤—መናኛ ፤—ውጤት ፤—መሰሰ ።
አምስት ፤—በቁሙ ፤—ዐመስ ፤ ዐ
ምስት ።

አመተ ፤—አከሰለ ፤—ዐመተ ።
አመቶ ፤—አስደላ ፤—(መቶ) ።
አመት ፤ ገረድ ፤ ሴት ፤ ባሪያ ፤ ደንገጥር ፤
(ግእዝ) ።

አመቱ ፤ (አመትየ) ፤ ገረድ ፤ ባሪያዬ ፤
የኔ ፤ ባሪያ ፤ ከፈለ ፤ ስምም ፤ ይኸናል ።
አመቱ ፤ ያሞራ ፤ ስም ፤ ቤተ ፤ ሠራ ፤ አ
ሞራ ፤ ወንዝ ፤ አመቱ ፤ እንዲሉ ።
አማት ፤ የባል ፤ አባትና ፤ እናት ፤—ዐ
ማት ።

አማት ፤—የሚስት ፤ አባትና ፤ እ
ናት ፤—ዐማት ።

አማች ፤—የልጅ ፤ ባል ፤—ዐማች ።
አሞት ፤—በቁሙ ፤—ዐሞት ።
እመት ፤—እመቤት ፤—አመመ ።
እመት ፤—የዕማን ፤ ዐመድ ፤—ዐመተ ።
እሚታ ፤—ሴት ፤ አያት ፤—አመመ ።
አማተበ ፤—ፊቱን ፤ ባረከ ፤—ዐተበ ።

አን ፤ የማድረግ ፤ ልማድ ። ይኸውም ፤
ደጊመ ፤ ቃል ፤ ባለው ፤ ግስ ፤ ገበገበ ፤ አንገበገበ ፤
ገፈገፈ ፤ አንገፈገፈ ፤ ደበደበ ፤ አንደበደበ ፤ ጠፈ
ጠፈ ፤ አንጠፈጠፈ ፤ ቀረቀበ ፤ አንቀረቀበ ፤ ተከተከ ፤
አንተከተከ ፤ በማለቱ ፤ ይታወቃል ። ቀሰቀሰ ፤ አን
ቀሰቀሰ ፤ ቢል ፤ አደራራጊነትን ፤ ያሳያል ። አዕማ
ድን ፤ ተመልከት ፤ (ቍጥር ፤ ፱) ። እንን ፤ እይ ፤
የዚህ ፤ ዘር ፤ ነው ። እንደዚሁም ፤ ተን ፤ አን ፤
በገባበት ፤ በተደራጊነት ፤ ይገባል ።

አን ፤ (አን) ፤ እኛ ፤ ለሚሉ ፤ የትንቢ
ትና ፤ የትእዛዝ ፤ አንቀጽ ፤ አፍራሽ ፤ አሉታ ።
አንዘንጋ ፤ አንዘንጋም ፤ አንዘንጋ ።

አኞ ፤—አንጆ ፤—ዐኘከ ።

እነ ፤ (እለ) ፤ በስም ፤ ምትከና ፤ በተጻ
ውያ ፤ ስም ፤ በጥያቄም ፤ መነሻ ፤ እየገባ ፤ አብዣ ፤
ይኸናል ። እነዚህ ፤ እነዚያ ፤ እኒያ ፤ እነኛ ፤ እናንተ ፤
እነሱ ፤ እነጸውሉስ ፤ እነማን ፤ ከ ፤ ተ ፤ መነሻ ፤
ሲኹነት ፤ እ ፤ ይጉረዳል ፤ ከነ ፤ ተነ ፤ ኹለቱንም ፤
በየስፍራቸው ፤ ተመልከት ።

እና ፤ (ወ) ፤ በስምና ፤ በግብር ፤ መካ
ከል ፤ እየገባ ፤ አማፋራ ፤ ይኸናል ። ሰማይና ፤ ምድር ፤
ወለማና ፤ ብርሃን ፤ ጽድቅና ፤ ዙንኔ ፤ ሰውና ፤
መላእክት ፤ ሰማይ ፤ እና ፤ ምድር ፤ ተብሉ ፤ ቢጻፍ ፤
ሰሐተት ፤ ነው ።

እኔ ፤ (እነ) ፤ በስምና ፤ በአካል ፤ ፈንታ ፤
የሚነገር ፤ የነባቢና ፤ የነባቢት ፤ በቂና ፤ ቅጽል ።

እኔ ፤ ጉበዙ ፤ እኔ ፤ ልጅት ፤ ቅጽል ። እኔ ፤ አምና
ለኹ ፤ በቂ ።

እኔ ፤ ራሴ ፤ ቅሌ ፤ ባለቤቴ ። ደቂቅ ፤ አገ
ባቦች ፤ በ ፤ የ ፤ ከ ፤ ለ ፤ ሲሰማሙት ፤ እን ፤ ጉርዶጋ
በኔ ፤ የኔ ፤ ከኔ ፤ ለኔ ፤ ይላል ።

እኛ ፤ (ንሕነ) ፤ የነባቢያንና ፤ የነባቢ
ያት ፤ በቂና ፤ ቅጽል ። ራሳችን ፤ ቅላችን ፤ ባለቤታ
ችን ፤ ማለት ፤ ነው ። ደቂቅ ፤ አገባብ ፤ ሲቀድመው ፤
በኛ ፤ የኛ ፤ ከኛ ፤ ለኛ ፤ እያለ ፤ እን ፤ ይጉርዳል ።
እነኛን ፤ እይ ።

እኛ ፤ (እኒያ) ፤ እሳቸው ። እኛስ ፤ መስ
ጠታቸው ፤ እሱስ ፤ መቀበሉ ፤ ከነልቡ ፤ ነወይ ፤
ከናደፋፈሩ ፤ (አልቃነ) ፤ ሰላቶ ፤ በዛብኸ ፤ ፈረሰች ።
ፈካሪም ፤ እነኛ ፤ በማለት ፤ ፈንታ ፤ እኛ ፤ ይላል ።
ላጠ ፤ ብለኸ ፤ ተላጠን ፤ እይ ።

እኛው ፤ በኛ ፤ ርስ ፤ በርሳችን ።

እኛን ፤ ምሰል ፤ በምግብ ፤ ጊዜ ፤ ለመጣ ፤
ሰው ፤ የሚነገር ፤ ቃል ። ከኛ ፤ ጋራ ፤ መብል ፤
ብላ ፤ ተጋበዝ ፤ ማለት ፤ ነው ። በትግሪኛ ፤ ተቀደም ፤
ይባላል ።

እን ፤ እን ፤ በገባበት ፤ ግስ ፤ የተደራጊ ፤
ቅጽል ፤ መነሻ ፤ ሲኹን ፤ በፈዘፈ ፤ አንዘፈዘፈ ፤
እንዘፍዘፍ ፤ (ቀለቀለ) ፤ አንቀለቀለ ፤ እንቅልቅል ፤
ይላል ። ዳግመኛም ፤ ለጥሬ ፤ መነሻ ፤ እየኹን ፤
ዐልፎ ፤ ዐልፎ ፤ ይገኛል ፤ ይኸውም ፤ ትርፍ ፤
ጭማሪ ፤ አጸማቂ ፤ ነው ። ከአን ፤ ተለይቶ ፤ ሲነገር ፤
ጫጫ ፤ አጫጫ ፤ ብሉ ፤ እንጭጭ ፤ እንጭጭ ፤
እንጭጭ ፤ ይላል ።

እን ፤ እኛ ፤ ለሚሉ ፤ የትንቢትና ፤ የትእ
ዛዝ ፤ አንቀጽ ፤ መነሻ ፤ ሲኹን ፤ እንማራለን ፤ እን
ማር ፤ እናውቃለን ፤ እንወቅ ፤ እያለ ፤ ይገባል ።
በግእዝ ፤ መሠረቱ ፤ ን ፤ ነው ።

አነባ ፤—አለቀሰ ፤—ነባ ።

አናበ ፤—ንብ ፤ አረባ ፤—ናበ ።

አንባ ፤—መንደር ፤—ዐምባ ።

አንባ ፤ ገነን ፤—ያምባ ፤ ጌታ ፤—ዐ
ምባ ፤ ገነን ።

አንባ ፤ ጓሮ ፤—ጠብ ፤ ከርከር ፤—ዐ
ምባ ፤ ጓሮ ።

አንባ ፤ ጓሮኛ ፤—ጠበኛ ፤—ዐምባ ፤
ጓሮኛ ።

አንባ ፤ ራስ ፤—ያምባ ፤ ራስ ፤—ዐ
ምባ ፤ ራስ ።

አንባሰል ፤—አገር ፤—ዐምባሰል ።

አንቦ ፤—የማዕድን ፤ ዐፈር ፤—ዐምቦ ።

እንቢ ፤ (እንብየ) ፤ ነባር ፤ አንቀጽ ፤ አ
ሉታ ። በቁሙ ፤ አሻፈረኝ ፤ አልሰማም ፤ አልታ
ዘዝም ፤ አልቀበልም ፤ አይኹንም ፤ አይኹን ፤ ሲዘረ
ዝርም ፤ እንቢዮ ፤ እንቢኝ ፤ እንቢልኝ ፤ ይላል ።

እንቢታ ፤ (አበይ) ፤ አለመታዘዝ ፤ አለ መቀበል ፤ ዕሺ ፤ በን ፤ አለማለት ።

እንቢተኛ ፤ (ኞች) ፤ አባዬ ፤ የማይታዘዝ ፤ የማይሰማ ፤ እንቢ ፤ ባይ ፤ አባያ ፤ (ሕዝ፤፪ ፤ ፤ ፪) ።

እንቢተኛነት ፤ ጥገደኛነት ፤ አፈቻይነት ።

እንቢ ፤ አለ ፤ (አበየ) ፤ እንቢተኛ ፤ ሽን ፤ አልታዘዘም ።

እንቢ ፤ ጣጣ ፤ ያገር ፤ ስም ፤ በይፋት ፤ ውስጥ ፤ ያለ ፤ ቀበሌ ።

እንቢ ፤ ነገር ፤ ባጋሰስና ፤ ባህያ ፤ ዝርባ ፤ ከጭነት ፤ በታች ፤ የሚደረግ ፤ መደላድል ፤ በውስጡ ፤ ሣርና ፤ ገለባ ፤ ስላለበት ፤ ጉንደርች ፤ ዳውላ ፤ ይሉታል ።

እንባ ፤—በቁሙ ፤—ነባ ።

እንቧ ፤ (ነብሐ) ፤ የበሬ ፤ የላም ፤ የጥጃ ፤ ጩኸት ፤ አገሯ ፤ መረሬ ፤ እንቧ ፤ እንደ ፤ በሬ ፤ እንዳለ ፤ ዘፋኝ ። መና ፤ ነ ፤ ተወራራሾች ፤ ስለ ፤ ሽኑ ፤ እምቧ ፤ ይላል ።

እንቧ ፤ አለ ፤ አለች ፤ በሬ ፤ አጣማጃን ፤ ላም ፤ ጥጃዋን ፤ ጠራ ፤ ጠራች ፤ (፩ሳሙ ፤ ፮ ፤ ፲፪) ።

አንባባ ፤—ጩኸ ፤ አስጩኸ ፤—ባባ ።

አንቧቧ ፤—አንፋፋ ፤—(ቧቧ) ፤

እንቡቡ ፤ (ዕብ ፤ ቡባ ፤ አሻንጉሊት) ፤ ማዘል ፤ መሸከም ።

እንቡቡ ፤ አለ ፤ ዐዘለ ፤ በዝርባ ፤ ተሸከመ ፤ በልብስ ፤ ባንቀልባ ፤ አሰረ ።

አንቦገቦገ ፤—አንበለበለ ፤—(ቦገቦገ) ።

አንቡጋድ ፤ (ትግ ፤ በገድ ፤ ጎፍረተ ፤ ብእሲት) ፤ ፈረ ፤ ሴታውል ፤ ቡከን ።

አንበደበደ ፤—አስፈራ ፤—በደበደ ።

አንበዲያት ፤ የገብስ ፤ ስም ፤ በግንቦት ፤ ተዘርቶ ፤ በጳጉሜ ፤ የሚደርስ ፤ የሚታጨድ ፤ ገብስ ፤ ግንቦቱ ።

አንባጀለ ፤—አንጓረጠ ፤—ነበጀለ ።

አንባዛ ፤—ዓሣ ፤—ነበዘ ።

አንቦዣቦዣ ፤—አስደሰተ ፤—(ቦዣ ቦዣ) ።

አንበጣ ፤ (ጦች) ፤ ዐረ ፤ ነበጠ ፤ ፈላ ፤ ገነፈለ ፤ በዝቶ ፤ ወጣ ፤ በቁሙ ፤ በበረሐ ፤ አሸዋ ፤ ውስጥ ፤ ተፈልፍሎ ፤ የሚፈላ ፤ አኩብኳቢ ፤ ባላ፪ ፤ እግር ፤ ባለ፪ ፤ ክንፍ ፤ ክንፉ ፤ ሲጠና ፤ ባየር ፤ የሚበር ፤ ሣርና ፤ ቅጠል ፤ እኸል ፤ የሚበላ ።

አንበጣ ፤ ሆጸም ፤ ሰው ።

አንበጣ ፤ ደፈር ፤ እንበጣ ፤ የሚመጣ በት ፤ ከፍታ ፤ ይኸውም ፤ በደብረ ፤ ብርሃን ፤ አቅራቢያ ፤ ይገኛል ።

እንቡጥ ፤ (ጦች) ፤ የባቄላና ፤ ያተር ፤ የሽንብራ ፤ የንያ ፤ ያደንጓሬ ፤ የደንጉሎ ፤ ያበባ ፤ እኸል ፤ ኹሉ ፤ መታቂሪያ ፤ ፍሬ ፤ ሲዝምር ፤ ጨርቋ ፤ ካፈራ ፤ በኋላ ፤ እንቡጥ ፤ ይባላል ።

እንቡጣ ፤ (ዎች) ፤ ጉፍላ ፤ የጥጃ ፤ ቂዳ ፤ ጥጃ ፤ በሞተ ፤ ጊዜ ፤ ስልቻ ፤ አውጥተው ፤ በውስጡ ፤ ሣር ፤ ገለባ ፤ ጉስረው ፤ (መልተው) ፤ ጨው ፤ ነስንሰው ፤ በላጃ ፤ ፈት ፤ ያቆሙታል ፤ እሷም ፤ ያን ፤ እያየች ፤ እየላሰች ፤ ትታለባለች ።

እንቡጣጥያ ፤ (ዮች) ፤ ጨቅላ ፤ ዐራስ ፤ ግልገል ፤ ከማሕፀን ፤ የወጣ ፤ የተፈለፈለ ።

እንቡጣጢት ፤ ሴት ፤ ልጅ ፤ እንስት ፤ እንስሳ ፤ ለጋ ።

እንቧ(ባ)ጩ ፤ (ዎች) ፤ ባጠለ ፤ የንጩት ፤ ስም ፤ ለጋውን ፤ ቀንበጡን ፤ ልጆች ፤ የሚበሉት ፤ ውሃው ፤ የሚሐመጥጥ ፤ የሚሸመጥር ። መብሉ ፤ እንቧጩ ፤ እንቧጩ ፤ አለኝ ። መና ፤ ነ ፤ ተወራራሾች ፤ ስለ ፤ ሽኑ ፤ እምቧጩ ፤ ተብሎ ፤ ሊጣፍም ፤ ይቻላል ።

አንቦጫቦጩ ፤—አወዛወዘ ፤—ቦጩ ቦጩ ።

አንበጠረረ ፤—አኩራ ፤—በጠረረ ።

እንቢያ ፤ ደረት ፤ ፍርንባ ፤ ካንጎት ፤ በታች ፤ በወርችና ፤ በብራኳ ፤ መካከል ፤ ያለ ፤ በንቢያው ፤ ገፍቶኝ ፤ ሽደ ።

እንቢያጉሥ ፤ እንቢያ ፤ ጉርሥ ፤ እንቢያ ፤ የሚጉርሥ ፤ እንቢያ ፤ ጉረሥ ፤ የተሰፋ ፤ ጠፍር ፤ በፈረስ ፤ በበቅሎ ፤ ባህያ ፤ በግመል ፤ በዝግን ፤ እንቢያ ፤ የሚውል ፤ በስተዝርባ ፤ ቀዳማይ ፤ በስተሆድ ፤ ቅናት ፤ የሚገባበት ፤ እንቢያ ፤ ጉስ ፤ ቢል ፤ እንቢያ ፤ የሚጉስም ፤ የሚነካ ፤ የሚፈገፍግ ፤ የኮርቻ ፤ ሚዛን ፤ ማለት ፤ ነው ። ሲበዛ ፤ እንቢያጉሥ ፤ ያላል ።

እንቧይ ፤ (ዮች) ፤ ዓሣ ፤ የሚያሰክር ፤ ፍሬው ፤ እንደ ፤ ሎሚና ፤ እንደ ፤ ገባ ፤ ያለ ፤ ትልቅና ፤ ትንሽ ፤ እሾኸም ፤ ዕንጨት ። ገበር ፤ እንቧይ ፤ ዘርጭ ፤ እንቧይ ፤ እንዲሉ ፤ (ዪዪና ፤ ጽ፪ ፤ ፲፭) ። (የምድር ፤ እንቧይ) ፤ ቫካራ ፤ ሐረግ ፤ ያለው ፤ እንቧይ ፤ ምድር ፤ ለምድር ፤ የሚሳብ ፤ ካበ ፤ ብለኸ ፤ ካብን ፤ እይ ።

እንቧይ ፤ ሰበከት ፤ እካለ ፤ ቫካራ ፤ ሴት ፤ ባዘተ ፤ ብለኸ ፤ ባዘቱን ፤ እይ ።

እንቡካ ፤—የሆድ ፤ ቡኩት ፤—ቦካ ።

አንበል ፤—የጭፍራ ፤ አለቃ ፤—ዐምበል ።

አንበላይ ፤—ባለጥሩር ፤—ዐምበላይ ።

አንቡላ ፤ አንብላ ፤ (ትግ ፤ ቡላ) ፤

የጠጅ ፤ አተላ ፤ ቡላን ፤ ተመልከት ።

አንባላ ፤—ነጭ ፤ ወፍ ፤—ዐምባላ ።

አንባላይ ፤—ነጭ ፡ ፈረስ ፤—ዐምባ
ላይ ።

አንበለበለ ፤—አንደደ ፤—በለበለ ።
አንብልብል ፤—ነብ ፤—በለበለ ።
አንበልጋ ፤ ፈሪ ፡ ቡከን ፡ ሊታውል ።
አንቧለለ፤—አሰፋ ፡ አጩሰ፤—ቦለለ ።
አንቢልታ፤—የዘፈን ፡ መሣሪያ ፤—በ

ለተ ።
አንበነበ ፤—ለፈለፈ ፤—ነበነበ ።
አንቦፍ ፤—መውደቅ ፤—ቦፍ ።
አንቡፍና ፤—ያልፈላ ፡ ጉሽ ፤—ቡ
ፍና ።

አንባቀቀ ፤—አዛጋ ፤—በቀቀ ።
አንቦቀቅላ ፤—የቅጠል ፡ ስም ፤—በ
ቀለ ።

አንበሪ ፤—ታላቅ ፡ ዓሣ ፤—ዐንበሪ ።
አንባር ፤—የእጅ ፡ ጌጥ ፤—ነበሪ ።
አንቡር ፤—ዝላይ ፤—በረረ ።
አንቡርቧይ ፤—አንግውላይ ፤—በረ

በረ ።
አንበርብር ፤—የሰው ፡ ስም ፤—በረ
በረ ።

አንበራጠጠ ፤—አንደደ፤—በረጠጠ ።
አንበራሌ ፤ የዋሊያ ፡ ዐይነት ፤ የበረሐ ፡
ፍየል ፡ ቀንዱ ፡ የረዘመ ፡ የተጠመዘዘ ።

አንበራሌ ፡

አንባረቀ ፤—በጉይል ፡ ጮኽ ፤—ባረቀ ።
አንባረቀቀ ፤—አሰፋ ፤—(በረቀቀ) ።
አንብርት ፤—በቁሙ ፤—ዕንብርት ።
አንበሳ ፤ (በስበስ) ፤ በዱር ፡ በበረሐ ፡
የሚኖር ፡ የድመትና ፡ የነብር ፡ ወገን ፡ አውሬ ፡
ልበ ፡ ሙሉ ፡ ደፋር ፤ በኩርማው ፡ የበረ ፡ ዝርባ ፡
የሚሰበር ፤ አሸናፊ ፡ የዝግና ፡ የሐርበኛ ፡ የንጉሥ ፡
ምሳሌ ። ተባቱም ፡ እንስቱም ፡ አንበሳ ፡ ይባላል ።
ለይቶ ፡ ለመናገር ፡

አንበሳው ፤ ያ ፡ አንበሳ ፤ የርሱ ፡ አንበሳ ።

አንበሳዋ ፤ የርሷ ፡ አንበሳ ።
አንበሳዋ ፤ አንበሳዬቱ ፤ ያች ፡ አንበሳ ፡
(አዮጫ ፡ ጫ) ።

አንበሴ ፤ አንበሳዊ ፤ የኔ ፡ አንበሳ ። የመ
ንድና ፡ የሴት ፡ ስም ።

አንበስ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ አባ ፡ አንበስ ፡
(ስንክሳር) ።

አንበስ ፤ አንበሳ ፡ መላይ ፡ በሬ ።
አንበስማ ፤ ያንበሳ ፡ ዐይነት ፤ አንበሳ ፡
መልክ ።

አንበሲት ፤ ወንዱት ፡ ዐጅራት ።
አንበሳ ፡ ውድም ፤ ባፂ፤ ዓ ፡ ም ፡ የነበረ ፡
የኢትዮጵያ ፡ ንጉሥ ። የውድማ ፡ አንበሳ ፡ ማለት ፡
ነው ።

አንበሳ ፡ መደብ ፤ ዐዘቅተ ፡ ኩስሕ ፡
ዘንጉሥ ።

አንበሶች ፤ (አናብስት) ፤ ጸና ፡ ከፂ ፡ በ
ላይ ፡ ያሉ ፡ ተባቶችና ፡ እንስቶች ፡ (ማሕፀ ፡ ጽ) ።
አንበሶች ፤ ዝግኖች ፡ ሐርበኞች ።

አንበሳ ፡

አንበሳ ፤ በቁሙ ፤ ከወተት ፡ በቀር ፡ ውሃ ፡
የማይጠጣ ፡ ሣር ፡ የማይበላ ፡ የላም ፡ ልጅ ፡ (፩
ሳሙ ፡ ፩ ፡ ፲) ። ቤት ፡ ለንበሳ ፤ አንበሳ ፡ እሰሩ ፡
አንዲሉ ። ተባትንና ፡ እንስትን ፡ ለመለየት ፡

አንበሳው ፤ ያ ፡ አንበሳ ፤ የርሱ ፡ አንበሳ ።
አንበሳዋ ፤ የርሷ ፡ አንበሳ ።
አንበሳዋ ፤ አንበሳዬቱ ፤ ያች ፡ አንበሳ ።
አንበሶች ፤ ጥጆች ፡ ተባቶችና ፡ እንስቶች ።
አንበሶች ፤ በእንበሶች ፡ አምሳል ፡ የተ
ሠሩ ፡ ጣዖቶች ፡ (፪ዜና ፡ ፲፩ ፡ ፲፩) ።

አንበሳ ፡

አንባሻ ፤ የትግራ ፡ ኅብስት ፡ ጢብኛ ፡
ሙልሙል ፡ ጌጠኛ ፡ ድፎ ፡ (፩ሳሙ ፡ ፲ ፡ ፫) ። እን
ቀዱ ፡ ዐበዘ ፡ (ኅበዘ) ፡ ነው ።

እንቡስ ፡ (ሶች) ፤ የገጠት ፡ ስም ፤ ዕርፍ ፡
ግንቆ ፡ የሚሾን ፡ የወይናደጋ ፡ ዛፍ ።
እንቡሽቡሽ ፤—ያልፈላ ፡ ጉሽ ፤—በ
ሸበሸ ።
አንበሸከከ ፤—አንቀባረረ ፤—(በሸከከ) ።
አንቧተረ ፤—አንገራበደ ፤—(ቧተረ) ።
አንቡትርያ ፤—አንጀባ ፤—(ቧተረ) ።
አነጓ ፤—ቀለጠመ ፤—ነጓ ።
አንጓ ፤—ዐጥቅ ፤—ነጓ ።
አናጋ ፤—አነቃነቀ ፤—ነጓ ።
አነገበ ፤—ያዘ ፤—ነገበ ።
አንገበገበ ፤—አቃጠለ ፤—ገበገበ ።
አንጓጓ ፤—ቂዳን ፡ አስፎሽ ፤—ጓጓ ።
አንጋዳ ፤—ገዳዳ ፤—ገደደ ።
አንግዳ ፤—ባዕድ ፡ ሰው ፤—ነገደ ።
አንግድ ፤ (እንከ) ፤ ጉሉስ ፡ አገባብ ።
በገላፈና ፡ በመጪ ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ ያለ ፡ ሰዓት ፤
አሹን ። ሀ ፡ ያ ፡ ው ፡ ትራስ ፤ ግ ፡ አጉላማሽ ፤ ም ፡
ዋዌ ፤ ስ ፡ ትች ፡ አፍራሽ ፡ እየሹሉት ፡ ሲነገር ፡
አንግዴሀ ፤ ዳግመኛ ፡ ሽሉተኛ ፡ ሌላ ፡
ጊዜ ። እንግዴሀ ፡ ለጋን ፡ ውሃ ፡ አለች ፡ ዐይጥ ።
አንግዴሀማ ፤ እንግዴሀም ፤ (፩ቀር ፡
፲፮ ፡ ፲፭) ።
አንግዴሀስ ፤ (፩ቀር ፡ ፲፮ ፡ ፲፭) ።
አንግዴያ ፤ እንከያ ።
አንግዴያው ፤ እንግዴያውስ ፤ እን
ግዴያስ ፤ ግሉትን ፡ ያሳያል ። ደቂት ፡ አገባቦች ፡
ከ ፡ ለ ፡ በመነሻ ፤ ወደ ፡ በመድረሻ ፡ ሲሰማመት ፤
ከንግዴሀ ፡ ለንግዴሀ ፤ እንግዴሀ ፡ ወዴሀ ፡ እይለ
ምደኛም ፡ ይላል ። ሲናበብ ፡ ግፉ ፡ ኃምስና ፡ ሣልስ ፡
መሾኑን ፡ አስተውል ።
አንግዴ ፡ ልጅ ፤ እንግዳ ፡ ልጅ ፤ የን
ግዴሀ ፡ ልጅ ። ልጅ ፡ ከተወለደ ፡ በኋላ ፡ እንደ ፡
ልጅ ፡ ከወላድ ፡ ግሕፀን ፡ የሚመጣ ፡ የሚወለድ ፡
ስለ ፡ ሹን ፡ የልጅ ፡ እንግዳ ፡ እንደ ፡ ግለት ፡ እን
ግዴ ፡ ልጅ ፡ ተባለ ። ነገደን ፡ እይ ፤ ሥሩ ፡ ርሱ ፡
ነው ።
አንግዴ ፡ ሥጋ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ፤ እንግዳ ፡
ሥጋ ፤ አስገጅ ።
አንገደገደ ፤—አግተረተረ ፤—ገደገደ ።
አንጉዳይ ፤—በቁሙ ፤—ጉደለ ።
አንገዋ ፤ የወረዳ ፡ ስም ፤ በመንዝ ፡ ግማ ፡
ምድር ፡ ያለ ፡ ተበሌ ።
አንገዋለለ ፤—ለየ ፤—ገወለለ ።
አንጉዝ ፤ ጠባላ ። ነጉደ ፡ ብለሽ ፡ አነጉ
ደን ፡ እይ ።

አነገጠ ፤—ነካ ፤—ነገጠ ።
አንግጫ ፤—ግር ፤—ጋጠ ።
አንጋጠጠ ፤—አሻቅቦ ፡ አየ ፤—ገ
ጠጠ ።
አንጋጠጠ ፤—አሽማጠጠ ፤—(ጓጠጠ) ።
አንጉይ ፤ (ጉዋ) ፤ በታችኛው ፡ ወገዳ ፡
ያለ ፡ አገር ፡ የግሪያም ፡ አጥቢያ ። አንጉይ ፡ ግሪ
ያም ፡ እንዲሉ ።
አንጉይ ፤ (ጉያዲ) ፤ የሸሸ ፡ የራቀ ።
አንጉይ ፡ አለ ፤ ፈጽሞ ፡ ጠላ ፤ ሸሸ ፤
ዐይኑን ፡ አያሳየኛ ፡ አለ ። ጉይን ፡ እይ ።
አንጉል ፤—በቁሙ ፤—ነጉለ ።
አንጉሎ ፤—ውንጅር ፤—(ጓለለ) ።
አንገለጀጀ ፤—አንሰዋለለ ፤—(ገለጀጀ) ።
አንገላወደ ፤—አንቀዋለለ ፤—ገለወደ ።
አንግሊዝ ፡ የነገድ ፡ ስም ፤ ባውርጳ ፡
ከሠለጠኑት ፡ መንግሥታት ፡ አንደኛው ፤ ቅዱ
ሳት ፡ መጽሐፍትን ፡ ባ፤፪፻ ፡ ቋንቋ ፡ ያስተረጉሙ ፤
(ማቴ፩፪ ፡ ፲፬) ።
አንግሊዝ ፡ (ዞች) ፤ የንግሊዝ ፡ ተወላጅ ፤
አንድ ፡ ሰው ።
አንግሊዙ ፤ ያ ፡ እንግሊዝ ።
አንግሊዚ ፤ ያች ፡ እንግሊዝ ።
አንግሊዞች ፤ እነዚያ ፡ እንግሊዞች ።
አንግሊዝኛ ፤ የንግሊዝ ፡ ቋንቋ ።
አንጋጠጠ ፤—አስገገ ፤—ገጠጠ ።
አንገለጠጠ ፤—አንቀለጠጠ ፤—ገለ
ጠጠ ።
አንግልጣር ፤ (አንግሌቴር) ፤ የንግሊዝ ፡
አገር ፤ አድግላዊ ፡ ግእዘንግ ፡ ምድር ፡ ግለት ፡
ነው ፤ እንግልጣር ፡ ግእዘኛ ፡ መሾኑን ፡ ዕወቅ ።
አንጎለላ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በላይኛው ፡ ወገዳ ፡
ያለ ፡ ቀበሌ ። ጉጉሥ ፡ መጡ ፡ ከንጎለላ ፤ ምን ፡
ሊበሉ ፤ የማር ፡ ወለላ ፡ እንዲሉ ፡ ልጆች ።
አንጓለለ ፤—አንገዋለለ ፤—(ጓለለ) ።
አንጎላታ ፤—አጉላላ ፤—(ገለታ) ።
አንጉላች ፤—አንቀላፋ ፤—ጉለተ ።
አነገነገ ፤—ድምጥ ፡ አስማ ፤—ነገ
ነገ ።
አንጋፋ ፤ (ጋላ) ፤ መዠመሪያ ፡ ልጅ ፤
በከር ።
አነጉጌ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በመራቤቴ ፡ ው
ስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ። ዕቅክን ፡ እይ ።
አንገፈገፈ ፤—ጉፈነነ ፤—ገፈገፈ ።
አንጉፈጉፈ ፤—አርጠ፤—(ጉፈጉፈ) ።

አንገፈጠጠ ፤—አንቀበደደ ፤—(ገፈጠጠ) ።

አንገፈለለ ፤—አረዘመ ፤—(ገፈለለ) ።

አንጋፈፈ ፤—አንቀረፈፈ ፤—ጋፈፈ ።

አነገረ ፤—አንገር ፡ ዐለበ ፤—ነገረ ።

አነገረ ፤—አቀለጠ ፤—ነገረ ።

(ጥራ) አንጋራ ፤ አንጋዳ ፡ ወንጋራ ።

(ላራ) አንጋራ ፤ አንድጋ ፡ አንድነት ፤ ዐብሮ ፡ መሥራት ፡ ወንፈል ።

አንጋራ ፡ (ሮች) ፤ ወዳጅ ፡ ባልንጀራ ፡ ጓደኛ ፡ ወንፈለኛ ። አን ፡ ከአንድ ፡ መጥቶ ፡ ከጋራ ፡ ተደርቧል ፡ (ሉቃ፤ ፲) ።

አንጋራ ፤ ምንደኛ ፡ ሉሌ ። በግእዝ ፡ ዐባብ ፡ ይባላል ።

አንጋራ ፤ በጣፍ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ያቡነ ፡ ተከለ ፡ ሃይማኖት ፡ አጥቢያ ፡ (ገዳም) ።

አንጋር ፤ በመንዝ ፡ ከፍል ፡ ከጊሥ ፡ በታች ፡ ያለ ፡ ዘባጣ ፡ ቀበሌ ።

አንጋራ ፤—የፍየል ፡ ቂዳ ፤—ገረረ ።

አንገር ፤—ያልበሰለ ፡ ወተት ፤—ነገረ ።

አንጌራ ፤ (ትግ ፡ ሐባ) ፤ በቁመ ፤ አንጀራ ።

አንገረብ ፤ የወንዝ ፡ ስም ፤ የባህር ዳር ፡ ዝማ ።

አንጉርባ ፤—የከብት ፡ በሽታ ፤—ጉረበ ።

አንገረበበ ፤—አንከረፈፈ ፤—(ገረበበ) ።

አንገራበደ ፤—አንከራፋ ፤—ገረበደ ።

አንገረገበ ፤—ሳይቂላ ፡ አፈላ ፤—(ገረገበ) ።

አንገረገፈ ፤—አንቀጠቀጠ ፤—(ገረገፈ) ።

አንግርግፎ ፤—የምድር ፡ ፍሬ ፤—(ገረገፈ) ።

አንገራገረ ፤—አመነታ ፤—ገረገረ ።

አንጉራጉረ ፤—ዘፈነ ፤—ጉረጉረ ።

አንጉርጉሮ ፤—ዘፈን ፤—ጉረጉረ ።

አንጉራደደ ፤—አንቄራጠጠ ፤—(ጉረደደ) ።

አንገራጪ ፤—አሳሳተ ፤—ገረጪ ።

አንጉርጫ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በደብረ ፡ ሲፋኛስ ፡ ደቡብ ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ።

አንገራጠጠ ፤—አኩሰሰ ፤—ገረጠጠ ።

አንገረር ፤—የበጋ ፡ ጉመን ፤—ገረረ ።

አንገሸገሸ ፤—ነቀነቀ ፤—(ገሸገሸ) ።

አነገተ ፤—ባንገት ፡ ተሸከመ ፤—ዐነገተ ።

አነገተ ፤—ዐንገት ፡ ጋገረ ፤—ዐነገተ ።

አንገት ፤—በቁመ ፤—ዐንገት ።

አንገት ፤ የወሉ ፡ ጥንታዊ ፡ ስም ፡ (ድርሳን ፡ መድኃኒ ፡ ዓለም) ።

አንገቶች ፤—ታናሽ ፡ እንጀራ ፤—ዐንገቶች ።

አንገቶቻቸው ፤—ዘከዘከ ፤—(ገቶቻቸው) ።

አንገታም ፤ ካትጋፈኝ ፡ በስተሰሜን ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ፡ ጉታ ፡ ያላቸው ፡ ግለት ፡ ይመስላል ። በዚህ ፡ ስፍራ ፡ መስቀል ፡ ከሰማይ ፡ ወረደ ፡ እየተባለ ፡ ይወራል ።

አንገቶቹት ፤—ያረግ ፡ ስም ፤—ዐንገቶቹት ።

አነደ ፤ (አኒድ ፡ አነደ) ፤ አንድ ፡ አለ ፤ አንድ ፡ አደረገ ፤ ቀጥሮ ፡ ዝመረ ።

አንድ ፤ (አሐድ ፡ አሐደ ፡ አሐድ) ፤ የቀጥሮ ፡ ስም ፤ መዝሙሪያ ፡ ቀጥሮ ፤ የቀጥሮ ፡ ሹሉ ፡ ጥንትና ፡ መሠረት ፡ መነሻ ። መዝሙሪያ ነቱ ፡ ከ፪ ፡ እስከ ፡ ዝም ፡ ላለ ፡ ቀጥሮ ፡ ሹሉ ፡ ነው ። በአጋዝ ፡ ሲጻፍ ፡ ፩ ፡ ይባላል ። (ተረት) ፤ አንድ ፡ ያላት ፡ እንቅልፍ ፡ የላት ። አንድ ፡ ከሰምና ፡ ከግብር ፡ ከነገር ፡ አስቀድሞ ፡ እየገባ ፡ ቅጽል ፤ ብቻ ውን ፡ ሲነገር ፡ በቂ ፡ ይሾናል ። አንድ ፡ በራ ፡ ሰቦ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ዐሰቦ ፤ ቅጽል ። አንድ ፡ አይነድ ፤ አንድ ፡ አይፈርድ ፤ በቂ ።

አንድ ፤ ተንጽ ፡ ነጣላ ።

አንድ ፤ አማራጭ ፡ ቃል ፤ ወይም ። አንድ ፡ ከደግ ፡ ተወለድ ፤ አንድ ፡ ከደግ ፡ ተጠጋ ።

አንድ ፤ አደረገ ፤ (አሐደ) ፤ ጠመረ ፡ አጥሐደ ፤ መንታነትን ፡ አጠፋ ።

አንድ ፤ አካል ፤ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አንድ ፡ አካል ፡ ነው ።

አንድ ፤ አምላክ ፤ አብ ፡ ወልድ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አንድ ፡ አምላክ ።

አንድ ፤ አምሳል ፤ አንድ ፡ መልክና ፡ አንድ ፡ እርሷም ፡ ጻፈትና ፡ ሰሎሞን ፡ አንድ ፡ አምሳል ።

አንድ ፤ አንድ ፤ ሕፃን ፡ እጁን ፡ ተይዞ ፡ የሚራመደው ፡ ርምጃ ፡ ቀጥሮ ፡ ፪ ፡ ጊዜ ፡ ፩ ፡ ፪ ።

አንድ ፤ ባሕርይ ፤ አግዛዥ ፡ ቅድስት ፡ ሥላሴ ፡ ባለሦስት ፡ አካል ፡ ባላንድ ፡ ባሕርይ ። ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በምላክነቱ ፡ ከአብ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ፤ በሰውነቱ ፡ ከኛ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ባሕርይ ። ሹላትን ፡ እይ ።

አንድ ፡ ባሕርይ ፤ የጌታችን ፡ የኢየሱስ ፡
 ክርስቶስ ፡ ሰውነት ፡ ወዳምላክነት ፡ ተለወጠ ፡ ተ
 ቀላቀለ ፡ የሚል ፡ እውጣኪ ፡ ያወጣው ፡ ሃይማ
 ኖትና ፡ ባህል ፤ ቅዱስ ፡ ዲዮስቆሮስ ፡ በታሰረ ፡
 ጊዜ ፡ ግብጦች ፤ ጳላም ፡ ባገራችን ፡ ቅባቶችና ፡
 ያልተማሩ ፡ ሰዎች ፡ የተቀበሉት ፡ (ቱላሐ ፡ ውላጤ)።

አንድ ፡ በቀል ፤ ታናሽና ፡ ታላቅ ፡ የሌ
 ለው ፡ ልጅ ፡ አንድ ፡ ለጊዜ ፡ ሲቀጸል ፡

አንድ ፡ ጊዜ ፤ አንደግዜ ፤ አንድ ፡ ወር ፡
 አንድ ፡ ዘመን ፡ አንድ ፡ ሌሊት ፡ አንድ ፡ ዕለት ፡
 አንድ ፡ ዓመት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ አንድ ፡ ሳምንት ፡
 አንድ ፡ ሰዓት ፡ አንዲህ ፡ ገን ፡ ተደረገ ፡ ይላል ፡
 (ፊልጶፊ ፡ ፲፮) ፡ ተደራርቦ ፡ ሲነገር ፡

አንዳንድ ፡ ጊዜ ፤ አንዳንደግዜ ፤ ድ
 ርብ ፡ ቅጽልና ፡ ጉሉስ ፡ አገባብ ፡ ነው ፤ እለማዘው
 ተርን ፡ ያስረዳል ፡ አንድ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ተብሎ ፡
 ቢጻፍ ፡ ግን ፡ ዐማርኛው ፡ ብትከ ፡ ይኾናል ።

አንድ ፡ ወጣት ፤ ዘንባባ ።

አንድ ፡ ዘንግ ፤ አንድ ፡ ፈርጅ ፡ የነጠላ ፡
 እኩሌታ ፡ ፮ ፡ ከንድ ፤ የቀሚስ ፡ ፲፪ ።

አንዳይና ፤ (አንድ ፡ ዐይና) ፤ ባላ
 ንድ ፡ ዐይን ፡ ባንድ ፡ ዐይን ፡ የሚያይ ፡ ናኦስ ፡
 አንዳይና ፡ ነበረ ።

አንድ ፡ ገን ፤ ተባበረ ፡ ተዋሐደ ፡ ተሰ
 ጣማ ፡ ተሳተፈ ፡ አምላክ ፡ ከማርያም ፡ ሥጋ ፡
 ነሥቶ ፡ ከኛ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ገን ።

አንድ ፡ ላይ ፤ አንድ ፡ ቅጽል ፤ ላይ ፡
 ስፍራ ፡ ሳለልና ፡ የናታን ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሞቱ ።

አንድ ፡ ላንድ ፤ ብቻ ፡ ለብቻ ፡ ዳዊት ፡
 ጎልያድን ፡ አንድ ፡ ላንድ ፡ ገደለው ።

አንድ ፡ ነገር ፤ በቁሙ ፤ ስቃ ፡ አንድ ፡
 ነገር ፡ ተናገረ ፤ አንድ ፡ ነገር ፡ ይዞ ፡ መጣ ።

አንድ ፡ ሠሪ ፤ ፍጹም ፡ እምላክና ፡ ፍ
 ጹም ፡ ሰው ፡ የኾነ ፡ ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
 ቶስ ፡ አንድ ፡ ሠሪ ፡ (አሐዱ ፡ ገባሪ) ፡ ነው ።

አንድ ፡ ዐይነት ፤ ሕብሩ ፡ ቀለሙ ፡ አ
 ንድ ፡ የኾነ ፤ ሌላ ፡ ፪ኛ ፡ ፫ኛ ፡ ያልተደባለቀበት ።

አንድ ፡ ቃል ፤ የገጠመ ፡ የተባበረ ፡
 የብዙ ፡ ሰው ፡ ነገርና ፡ ድምፅ ፡ ሠለስቱ ፡ ምእት ፡
 አንዳንድ ፡ ቃል ፡ ተናጋሪ ፡ አንዳንድ ፡ ሰው ፡ መስ
 ካሪ ፡ ናቸው ።

አንዳቅ ፤ (አንድ ፡ ዐቅ) ፤ ፪ ፡ ከንድ ፡
 ሸማ ።

አንድ ፡ ሰው ፤ በመዝናኛው ፡ አዳም ፡ አ
 ንድ ፡ ሰው ፡ ነበረ ።

አንድና ፡ ብዙ ፤ አማራጭ ፡ ሰው ፡ ስ
 ዎች ፤ ቤት ፡ ቤቶች ፡ አንድ ፡ በመለየት ፡ መድበል ፡
 ቀጥርና ፡ በቂ ፡ ሲኾን ፡

አንዱ ፤ (አሐዱ) ፤ ሌላው ፤ አንዱም ፡
 አንዱ ፡ አንዱ ፡ ሰንዱ ፡ አንዱ ፡ ለይባዝንም ።

መለየት ፡ የተባለው ፡ ክዕቡ ፡ አንድ ፡ ገን ፡ አስተ
 ውል ፡ (እያንዳንዱ) ፤ እየራሱ ፡ (እያንዳንዳቸው) ፤
 እየራሳቸው ።

አንዱ ፡ በቃኝ ፤ የሚያሰክር ፡ መጠጥ ፤
 ለመናኘም ፡ ይነገራል ።

አንዳን ፡ ያገርው ፤ ምጡን ፡ ወይም ፡
 መብሉን ።

አንዷ ፤ (አሐቲ) ፤ ከብዙ ፡ ቂንጥ ፡ አን
 ዷን ፡ ምረጥ ፤ ከንድ ፡ ጋራ ፡ ኑር ።

አንዳቸው ፤ (አሐዶሙ) ፤ ከሦስቱ ፡
 አንዳቸው ፡ ይምጣ ።

አንዳችን ፤ (አሐድን) ፤ አንዳችን ፡ በቀ
 ኝዝ ፡ አንዳችን ፡ በግራዝ ፡ እንቀመጥ ።

አንዲት ፤ (አሐቲ) ፤ የሴት ፡ ቅጽልና ፡
 በቂ ፡ አቤሚሌክን ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ ገደለችው ።
 አንዲት ፡ ቀረችዝ ።

አንዲቱ ፤ ቷ ፤ አንዷ ፡ ከሎጥ ፡ ዘንድ ፡
 አንዲቱ ፡ ስቶጣ ፡ አንዲቱ ፡ ገባች ፡ አንዲቱን ፡
 ባንዲቱ ፡ ይገር ፡ አንድ ፤ ምእላዶች ፡ ኛ ፡ ው ፡ በመ
 ድረሻው ፡ ተጨምረው ፡ የተራ ፡ ቀጥር ፡ ሲኾን ፡

አንደኛ ፤ (አሐድ) ፤ መዝናኛው ፡ ፊተኛ ፡
 በዙር ፡ ሴም ፡ ከናጎ ፡ ልደት ፡ አንደኛ ፡ ነው ።

አንደኛው ፤ መዝናኛው ፡ ፊተኛው ።
 ከያዕቆብ ፡ ልጆች ፡ አንደኛው ፡ ርቤል ፡ ነበረ ።

አንደኛዋ ፤ አንደኛዬቱ ፤ (አሐት) ፤
 መዝናኛዬቱ ፡ ፊተኛዬቱ ፡ ከትእዛዞች ፡ አንደኛ
 ዬቱ ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ናት ።

አንደኛቸው ፤ (አሐዲሆሙ) ፤ መዝ
 ሙሪያቸው ፡ ፊተኛቸው ፡ ለሐዋርያት ፡ አንደኛ
 ቸው ፡ ቅዱስ ፡ ጲጥሮስ ፡ ነው ።

አንድጋ ፤ (ጎቡረ) ፤ አንድነት ፡ ጎበረት ፤
 አንድ ፡ ዘንድ ፡ አንድ ፡ ስፍራ ፡ ዳግመኛም ፡ ጋ ፡
 ጋራ ፡ ከማለት ፡ ሊወጣ ፡ ይችላል ፡ አንድጋ ፡ በሉ ፤
 አንድጋ ፡ ሞቱ ።

አንዲያ ፤ አንድነት ፡ ያለው ፡ ውስጠ ፡ ብዙ ።
 አንድያ ፤ አንድ ፡ ብቻ ፤ ጭራሽ ። አንድ
 ያውን ፡ ጌደ ።

አንደዬ ፤ አንድ ፡ ጊዜ ፤ አንድ ፡ አፍታ ።
 አባዝዝ ፡ አንደዬ ፡ ና ።

አንደዬ ፡ አለ ፤ መታ ፡ ጠዘለ ።
 አንደዬ ፤ በባሕርይ ፡ አንድ ፡ የኾነ ፡ እም

ላክ ፤ አንድ ፡ ብዬ ፡ የማምንበት ፡ ፈጣሪ ፤ የኔ ፡
 አንድ ፡ አንደዬ ፡ ያውቃል ፤ ሳለ ፡ አንደዬ ።

አንድም ፤ ም ፡ ዋይ ፡ ነው ፤ ፍችው ፡
 ሰንኳ ፡ (ግጥም) ፤ ለወቀጣ ፡ አንድም ፡ ሰው ፡
 አልመጣ ፤ ለመጠጡ ፡ ከየጉራው ፡ ወጡ ።

አንድም ፤ የልዩ ፡ ልዩ ፡ ትርጓሜና ፡ ምስ
 ጠር ፡ መነሻ ፤ ፍችው ፡ ወይም ፡ ሦስተኛውን ፡ አ
 ንድ ፡ እይ ።

አንድነት ፤ (ዋሕድና) ፤ አንድ ፡ መኾን ፤ በባሕርይ ፡ በግብር ፡ መሳተፍ ፤ መተባበር ፡ መጣ መር ፤ (ዘካርያ ፡ ፮ ፡ ፲፬ ፡ ሌፌ፬ ፡ ፫) ፤ ለፈጣሪ ፡ የባሕርይ ፡ አንድነት ፡ ያካል ፡ ሦስትነት ፡ አለው ።

አንድነት ፤ (ጎብረት) ፤ የሐዋርያት ፡ ጎብረት ፤ ጽኑ ፡ የገዳም ፡ ሥርዐት ፤ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ልብስ ፡ መልበስ ፤ ባንድ ፡ ገበታ ፡ ዐብሮ ፡ መብላት ፡ መጠጣት ፤ ጥሪት ፡ ቀሪት ፡ አለመለየት ፡ እንደ ፡ ማገበረ ፡ ሥላሴ ።

አንዳርጌ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ፍቅው ፡ አንድ ፡ አድርግ ፤ (ጥሩር ፡ አንዳርጌ) ፤ የጥሩር ፡ አንዳርጌ ።

አንዳርጋቸው ፤ አንድ ፡ አድርጋቸው ። ከፈረሰኞች ፡ የምናውቃቸው ፤ በሻኸ ፡ አቦዬ ፡ ጎይሌ ፡ አንዳርጋቸው ።

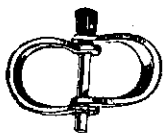
አንዳርጋቸው ፤ ረጋብ ፤ የችጋር ፡ ስም ።

አንድስ ፤ ያውሬ ፡ ስም ፤ ያልታወቀ ፡ አውሬ ፤ ወይም ፡ ትልቅ ፡ ዘንዶ ፡ አንድስ ፡ መሳይ ፡ አንድስ ፡ ያኸላል ፡ እንዲሉ ። አንድስ ፡ መጥሮ ፡ ለኸነና ፡ ለማያምር ፡ ይነገራል ።

አንድስ ፡ ቅጤ ፤ ያንድስ ፡ ወገን ፤ ፍጥረቱ ፡ ዐይነቱ ፡ ቅጡ ፡ እንደ ፡ አንድስ ፡ የኾነ ፡ እባብ ፤ የእባብ ፡ ዐይነት ፡ ኹሉ ። ቀጣን ፡ እይ ።

አንዳች ፤ የብትን ፡ ኹሉ ፡ ቅጽልና ፡ በቂ ፤ ፍቅው ፡ ምንም ፡ (ዘፀ፳፪ ፡ ፲፬ ፡ ፴፬ ፡ ፳) ። አንዳች ፡ ነገር ፡ እንዲሉ ።

አንዳች ፡ አይፈታሽ ፤ እግር ፡ ብረት ፡ ኹቦ ፡ ከሞረድ ፡ በቀር ፡ ምንም ፡ የማይፈታው ።

አንዳች ፡ አይፈታሽ ፡

አንዳች ፡ አልባ ፤ ባዶ ፡ እጅ ፡ (ኢዮ፳፪ ፡ ፱) ።

አንዳች ፤ ምናልባት ፡ (ማቴ፳፮ ፡ ፳፪) ።

አንዶ ፤ አንድያ ።

አንዶ ፤ አንዶ ፤ እንደ ፡ ጥፍርን ፡ ተመልከት ።

ታነደ ፤ አንድ ፡ ኾነ ፤ አንድ ፡ ተባለ ።

አንድ ፤ የታነደ ፤ አንድ ፡ የኾነ ።

አንጃ ፤ (አንጉዕ) ፤ የተለየ ፡ ልዩ ፡ ስፍራና ፡ ፈና ፡ ወገን ፡ በኩል ። (ባንጃው ፤ ባንጃኸ) ፤ የሰው ፡ ስም ፤ በፊናው ፡ በፊናኸ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አንጃ ፤ (አንዳዒ) ፤ እንጃ ፤ አላውቅም ፤ እከልና ፡ እከሌ ፡ አንጃ ፡ ግራንጃ ፡ ተነጋገሩ ።

አንጆ ፤ (አነዳ) ፤ የከላ ፡ የኩሰሰ ፡ ሥጋው ፡ ዐልቆ ፡ በቂዳና ፡ በኹማት ፡ ባጥንት ፡ የቆመ ፡ ከሻዋ ፡ ከሲታ ፡ በሬ ።

እንደ ፤ (ከመ) ፤ ዐቢይ ፡ አገባብ ፤ ፍቅው ፡ በቁም ፡ ቀሪ ። እንደ ፡ ኾነ ፡ እንዲኾን ፡ እንድትኾን ። እንዳያማኸ ፡ ጥራው ፤ እንዳይበላ ፡ ግፋው ። እንዳየን ፡ ጤፍ ፡ አጋየን ።

እንደ ፡ ዋለ ፡ ቀረ ፤ ወደ ፡ ቤቱ ፡ አልተመለሰም ፤ የደረሰበት ፡ አልታወቀም ።

እንደ ፤ ደቂቅ ፡ አገባብ ። እንዳገሩ ፡ ይኖሩ ፤ እንደ ፡ ወንዙ ፡ ይሻገሩ ። እንደ ፡ ገና ፡ ይመታል ፡ በገና ። ይህ ፡ አንጻር ፡ ሲኾን ፡ ነው ። በስም ፡ ምትከ ፡ ሲገባ ፡

እንደዚህ ፤ (ከመ ፡ ዝ) ፤ እንደ ፡ ይህ ።

እንደዚያ ፤ (ከመ ፡ ዘሀየ) ፤ እንደ ፡ ያ ።

እንደዚያው ፤ እንደ ፡ ያው ። ዛሬም ፡ እንደዚያው ፡ ነው ።

እንደኔ ፤ (እንደ ፡ እኔ) ። ምስለኔ ፡ ኹን ፡ እንደኔ ።

እንደነዚህ ፤ (ከመ ፡ እለ ፡ ዝ) ፤ እንደነዚህ ፡ እንጂ ፤

እንደነዚያ ፤ (ከመ ፡ እለ ፡ ዘሀየ) ፤ እንደነዚያ ፡ መኾን ፡ አይገባም ። ዚህንና ፡ ዚያን ፡ ተመልከት ።

እንደኹ ፤ እንደ ፡ ኾነ ፡ እንደኹን ። ሰው ፡ ያገኘ ፡ እንደኹ ፡ . . . ። በጥያቄ ፡ ሲገባ ፡

እንደ ፡ ምን ፤ (ከመ ፡ ምንት) ፤ በኹተኛው ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ነው ።

እንደ ፡ ምንም ፤ (ከመ ፡ ምንትኒ) ፤ እንደ ፡ ምንም ፡ ብዬ ፡ ዕዳዬን ፡ ከፈልኩ ። በጥሬ ፡ ሲገባ ፡

እንደ ፡ ነገሩ ፤ እንደ ፡ ተገኘ ።

እንደ ፡ ቂጡ ፡ ደኅኛ ፤ ነውር ፡ አልባ ፡ ባይኾን ፡ ለላውን ፡ ለሚነቅፍ ፡ ሰው ፡ ይነገራል ።

እንደ ፡ ራሴ ፤ (ከመ ፡ ርእስየ) ፤ ባልንጀራዬን ፡ እንደ ፡ ራሴ ፡ እወዳለኹ ።

እንደራሴ ፤ የማዕርግ ፡ ስም ፤ የንጉሥ ፡ የሻለቃ ፡ ያገረ ፡ ገዢ ፡ ወኪል ፡ ባለሥልጣን ፡ ምስለኔን ፡ ተመልከት ።

እንደራሴዎች ፤ ወኪሎች ፡ ጻዋች ፡ ጽሞች ።

እንደራሴ ፡ ኾነ ፤ ተወከለ ፡ ተሾመ ።

እንደራሴነት ፤ እንደራሴ ፡ መኾን ።

እንደሻው ፤ የሰው ፡ ስም ፤ እንደ ፡ ፈለገው ፡ ማለት ፡ ነው ። ሻን ፡ እይ ።

እንደሻሽ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ እንደ ፡ ፈለገሽ ፡ እንደ ፡ ፈለገሽ ።

እንደ ፡ ሻሽ ፤ እንደ ፡ በፍታ ። የኩታው ፡ ቅጥነት ፡ እንደ ፡ ሻሽ ፡ ኾነ ። ስም ፡ ከቅጽል ፡ ሲናበብ ፡ እንደን ፡ ያመጣል ። ኩታን ፡ እይ ።

እንዲ ፤ ለሩቅ ፡ ወንድ ፡ ለሩቆች ፡ ወን

ደቅና ፡ ሴቶች ፡ የዘንድ ፡ አንቀጽ ፡ መነሻ ፡ እንዲያውቅ ፡ እንዲያውቁ ፡ በስም ፡ ምትክ ፡ ገብቶ ፡ አንጸር ፡ ሲሆን ፡

እንዲህ ፤ (እንደ ፡ ይህ) ፤ እንደዚህ ፡ (፩ቀር ፡ ፩ ፡ ፩) ፡ እኩል ፡ እንዲህ ፡ አለኝ ፡

እንዲህ ፡ አይደለም ፤ አላማረም ፤ አልሰመረም ፤ አልበጀም ፡

እንዲህ ፡ ነው ፤ ግለሊያ ፡ ነው ፡ ሥራው ፡ ነገሩ ፡

እንዲሁ ፤ እንደዚሁ ፡

እንዲያ ፤ (እንደ ፡ ያ) ፤ እንደዚያ ፡ (፪ ዜና ፡ ፲፭ ፡ ፲፪ ፡ ፩ቀር ፡ ፩ ፡ ፩) ፡

እንዲያ ፡ በለው ፤ ምታው ፤ አስወግደው ፡

እንዲያው ፤ ባዶ ፡ እጅ ፤ አንዳች ፡ አልባ ፡ (ሉቃ፡ ፲) ፡

እንዲያው ፤ የዘም ፡ ብሉ ፡ ምንም ፡ ላላጠፋ ፡ እንዲያው ፡ ተጣላች ፡ (፩ቀር ፡ ፲፪ ፡ ፲፪) ፡

እንዲያማ ፤ እንደ ፡ ያማ ፡ ማ ፡ አጉላማሽ ፡ ነው ፡

እንዳይላሉ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ነቅተው ፡ ተግተው ፡ ጠንክረው ፡ ይኑሩ ፡ ማለት ፡ ነው ፡

እንዳለ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ፈጣሪ ፡ እንዳዘዘ ፡ እንደ ፡ ፈቀደ ፡

እንዳለ ፡ ያለ ፤ በቋፍ ፡ የተቀመጠ ፤ ሕመምተኛ ፡ ግልፍተኛ ፡ ሰው ፤ አትንኩኝ ፡ ባይ ፡

እንዳለወገን ፡ አደረገ ፤ አላገባብ ፡ ሠራ ፤ አጉላላ ፡ ጉዳ ፡ አበላሸ ፡

እንዳልኾነ ፡ ኾነ ፤ እንዳልተፈጠረ ፡ እንዳልነበረ ፡ ተደረገ ፤ ጠፋ ፡ ታጣ ፡ (ኢሳጳ፩ ፡ ፲፪) ፡

እንዳላማው ፤ ልጅ ፡ ነጣኝ ፡ እንዳልለው ፡ ማለት ፡ ነው ፡

እንዳሞድ ፤ ነጪ ፡ ዝንጀሮ ፡ እንዳመድ ፡ ያለ ፤ ወይም ፡ እንዳፍንግ ፡ በሕፃው ፡ ጥቅራ ፡ ዝንጀሮ ፡ የኾነ ፡ ማለት ፡ ነው ፡

እንዴ ፤ (እፎ) ፤ ንኡስ ፡ አገባብ ፡ እንዴ ፡ ይህ ፡ ሰው ፡ ምን ፡ ማለቱ ፡ ነው ፡ ጥያቄና ፡ የብስጭት ፡ አንክሮ ፡ ነው ፡

እንዴት ፤ (እንደ ፡ የት) ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ እንዴት ፡ አንተ ፡ አይሁዳዊ ፡ ስትኾን ፡ ከኔ ፡ ውሃ ፡ ትለምናለኝ ፡ የጥያቄ ፡ ቃል ፡ ኹና ፡ በ፩ ፡ መደብ ፡ ሲነገር ፡

እንዴት ፡ አመሸኸ ፤ (እፎ ፡ አምሳይክ) ፤ አንተ ፡ እንዴት ፡ አመሸኸ ፡

እንዴት ፡ ሞልኸ ፤ (እፎ ፡ ወዐልክ) ፤ አንተ ፡ እንዴት ፡ ነኸ ፤ እንዴት ፡ ሞልኸ ፡

እንዴት ፡ ነው ፤ (እፎ ፡ ውእቱ) ፤ እሱ ፡ እንዴት ፡ ነው ፤ እንዴት ፡ አለ ፡

እንዴት ፡ ነዎ ፤ ርስዎ ፡ እንዴት ፡ ነዎ ፤ እንዴት ፡ አሉ ፡

እንዴት ፡ ነኸ ፤ (እፎ ፡ አንተ) ፤ አንተ ፡ እንዴት ፡ ነኸ ፤ እንዴት ፡ አለኸ ፡ (ሮጪ ፲፯ ፡ ፩—፲፩) ፡

እንዴት ፡ ነኸ ፤ ነኸ ፤ (እፎ ፡ አንተ) ፤ አንቺ ፡ እንዴት ፡ ነኸ ፤ ነኸ ፤ እንዴት ፡ አለሽ ፡ (ሮጪ ፲፯ ፡ ፲፪) ፡

እንዴት ፡ ነች ፡ ናት ፤ (እፎ ፡ ይእቲ) ፤ እሷ ፡ እንዴት ፡ ናት ፤ እንዴት ፡ አለች ፡

እንዴት ፡ ናችው ፤ (እፎ ፡ እሙንቱ) ፤ እነሱ ፡ እንዴት ፡ ናችው ፤ እንዴት ፡ አሉ ፡

እንዴት ፡ ናችኹ ፤ (እፎ ፡ አንትሙ) ፤ እናንተ ፡ እንዴት ፡ ናችኹ ፤ እንዴት ፡ አላችኹ ፡ (ሮጪ ፲፯ ፡ ፫ ፡ ፲፩ ፡ ፲፪ ፡ ፲፩) ፡ እኔ ፡ ደገና ፡ ነኝ ፡

እንዴት ፡ ዐደሩ ፤ (እፎ ፡ ጎደሩ) ፤ እነሱ ፡ (ርስዎ) ፡ እንዴት ፡ ዐደሩ ፡

እንዴት ፡ ዐደርኸ ፤ (እፎ ፡ ጎደርክ) ፤ አንተ ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ዐደርኸ ፤ እኔ ፡ እግዚር ፡ ይመሰገን ፡ በጎ ፡ ነኝ ፡ ተመላልሶ ፡ ሲነገር ፤ እንዴት ፡ እንዴት ፡ ይላል ፡

እንዴታ ፤ (እፎአ) ፤ ሰውዮ ፡ የግስ ፡ ተራ ፡ ታውቃለኸን ፤ እንዴታ ፡ አሳምራ ፡ ዐውቃለኸ ፡

እንድ ፤ (እንዲ) ፤ ለሩት ፡ ሴትና ፡ ለቅርቦች ፡ ኹሉ ፡ እኔ ፡ ለሚልና ፡ እኛ ፡ ለሚሉም ፡ የዘንድ ፡ አንቀጽ ፡ መነሻ ፡ እንድታውቅ ፡ (አንተ ፡ እሷ) ፡ እንድታውቁ ፡ እንዳውቅ ፡ እንድታውቁ ፡ እንድናውቅ ፡ እኔ ፡ በሚለው ፡ በዐ ፡ ምክንያት ፡ ድ ፡ ራሳብዐ ፡ መኾኑን ፡ አስተውል ፡

እንጂ ፤ (ባሕቱ) ፤ ዐበይ ፡ አገባብ ፡ አብ ፡ ወልድን ፡ ይወልደዋል ፡ እንጂ ፤ አይቀድመውም ፡ (ግጥም) ፤ በራዳ ፡ ደግ ፡ ነው ፡ ሥጋ ፡ በልቶ ፡ ጠጅ ፤ ጥቂት ፡ የሚያስፈራው ፡ ዘብጥያው ፡ ነው ፡ እንጅ(ጂ) ፡

እንጂ ፤ (እንጋ ፡ እንዳሲ) ፤ አሉታ ፡ አላውቅም ፤ አላየኹም ፤ አልሰማኹም ፡ የጥርጥር ፡ ቃል ፡ ሲኾን ፡ (ግጥም) ፤ ያራዳ ፡ ሽርሙጣ ፡ መጋረጃኸ ፡ ግምጃ ፤ በምድርስ ፡ ደልቶኸል ፤ የሰማዩን ፡ እንጂ ፡ (ተረት) ፤ የእኸል ፡ ከፋ ፡ ዐጃ ፤ የግር ፡ ከፋ ፡ መጃ ፤ የነገር ፡ ከፋ ፡ እንጂ ፡ በ፩ ፡ መደብ ፡ ሲነገር ፡

እንጃልኸ ፤ (እንዳሲ ፡ ለክ) ፤ ላንተ ፡ እንጃልኸ ፤ እንጃልኸ ፡ ላንተ ፡

እንጃልኸ ፤ አላውቅለኸም ፡

እንጃልን ፤ (እንዳሲ ፡ ለኔ) ፤ ለኛ ፡ እንጃልን ፤ እንጃልን ፡ ለኛ ፡

እንጃልኝ ፤ (እንዳሲ ፡ ለተ) ፤ ለኔ ፡ እንጃልኝ ፤ እንጃልኝ ፡ ለኔ ፡

እንጅልኝ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ (ግጥም) ፤

አንጅልኝ ፣ ወዲያልኝ ፣ ሰው ፣ መኾን ፣ ሰለቸኝ ፤
በላይ ፣ ቤት ፣ አልሠራኹ ፤ በምድር ፣ አልተመኘኝ ።

አንጃልሽ ፤ (አንዳዲ ፣ ለኪ) ፤ ላንቺ ፣
አንጃልሽ ፤ አንጃልሽ ፣ ላንቺ ።

አንጅልሽ ፤ ሀጂ ፣ ከግሁ ። መጨረሻ ፣
ቀጥር ፣ ከዝም ፣ የሚቀድም ። አንጅልሽ ፤ ምን ፣
ዐውቅልሽ ።

አንጃለት ፤ (አንዳዲ ፣ ሎቲ) ፤ ለርሱ ፣
አንጃለት ፤ አንጃለት ፣ ለርሱ ።

አንጃላት ፤ (አንዳዲ ፣ ላቲ) ፤ ለርሷ ፣
አንጃላት ፤ አንጃላት ፣ ለርሷ ።

አንጃላቸው ፤ (አንዳዲ ፣ ሎሙ ፣ ን) ፤
ለነሱ ፣ አንጃላቸው ፤ አንጃላቸው ፣ ለነሱ ።

አንጃላችሁ ፤ (አንዳዲ ፣ ለክሙ ፣ ን) ፤
ለናንት ፣ አንጃላችሁ ፤ አንጃላችሁ ፣ ለናንት ።

አንጅላት ፤ ለባተኛ ፣ አያት ።

አንጀባ ፤ (ዐረ ፣ ሀንጀመ ፤ ፎከረ) ፤
ግንገራብድ ፤ ተከራ ፣ ዛፍ ፣ ጉራ ።

አንጀቦኛ ፤ (ኞች) ፤ አንገራባጅ ፣ ጉ
ረኛ ፣ የሚዘት ። ይህ ፣ ቋንቋ ፣ በሐረርጌ ፣ አው
ራጃ ፣ ይነገራል ።

አንጀቦ ፤—የቅጠል ፣ ስም ፤—አን
ኸቦ ።

አንደበደበ ፤—አጉረበረበ ፤—ደበ
ደበ ።

አንደበዘዘ ፤—አሰነፈ ፤—ደበዘዘ ።

አንደባለለ ፤—አንከባለለ ፤—ደበ

ለለ ።

አንደበሰሰ ፤—አንደበዘዘ ፤—(ደበ

ሰሰ) ።

አንደበት ፤ (ነደበ) ፤ ልሳን ፣ ምላስ ፣
ተናጋሪ ፣ ሕዋስ ፣ የሰይፍ ፣ የመጥረቢያ ፣ የጦር ፣
ሰለት ፣ ያንደበት ፣ ምስጢር ፣ ጥበት ፣ ነው ።

አንደበታም ፤ ምላሰኛ ፣ ንገረኛ ፣ ለፍላፈ ፣
ተናጋሪ ።

አንደበቶች ፤ ምላሶች ፣ ስለቶች ።

አንደጋኝ ፤ የጉራጌ ፣ ነገድና ፣ አገር ፤ ከ
፩ቱ ፣ ወንድግግኞች ፣ አንዱ ።

አንደድ ፤ (ነደድ) ፤ ያረግ ፣ ስም ፤ ፍሬው ፣
ልብስን ፣ የሚያገጥና ፣ የሚያጠራ ፤ ነድ ፣ የሚያስመ
ሰል ፤ እድፍን ፣ የሚከላ ፤ ነጭና ፣ ቀይ ፤ ነጭ ፣
አህያ ፣ ቀይ ፣ ዐረቢ ፣ ይባላል ። (ተረት) ፤ አንደድን ፣
በገርነቷ ፣ ውጥ ፣ ወሰዳት ። (መካን ፣ አንደድ) ፤
ፍሬ ፣ አልባ ።

አንደደደ ፤ ያገር ፣ ስም ፤ አንደዳም ፤ የ፪ ፣
አንደድ ፣ ግለት ፣ ነው ።

አንደደች ፤ የንደድ ፣ ዐረጎች ።

አንደሆህላ ፤ አንዳሁላ ፤ የታወቀ ፣
ቅጠል ፣ በወይናደጋ ፣ የሚበትል ፤ ዕንጨት ፣ ጠን
ካራ ፣ ያይደለ ፤ ቅጠሉ ፣ ለሰላላ ።

አንደድ ፣

አንደሆህላ ፣

አንጀዋ ፤ አንጀጥ ።

አንድኪ ፤ የግምጃ ፣ ስም ፤ ቀይ ፣ ግምጃ ።
ሀንዳዊ ፣ ግለት ፣ ይመስላል ።

አናደለ ፤—ዘለለ ፤—ናደለ ።

አንደለደለ ፤—አወረደ ፤—(ደለደለ) ።

አንድሊዝ ፤ የሚያስፈራ ፣ ደሴት ።

አንደላቀቀ ፤—አሞላቀቀ ፤—ደለቀቀ ።

አንጀጥ ፤ አንኸቦ ።

አንደፋደፈ ፤—አንፈራፈረ ፤—ደፈ

ደፈ ።

አንደፋራ ፤—አንደፋደፈ ፤—(ደፈራ) ።

አንድር ፤ ዛጉፍ ፣ ሞሽንት ፣ የዘፈን ፣ መግ
ሪያ ፣ እየዘለሉ ፣ የሚነፉ ፤ አንበልታ ፣ (ናበሊስ) ።
አንድር ፣ ትግሪኛ ፣ ነው ፤ ጉራጌም ፣ ሞሽንትን ፣
አንድር ፣ ይለዋል ። ነደረን ፣ እይ ።

አንድሬ ፣ ክታቤ ፤ የሰው ፣ ስም ፤ ቀድሞ ፣
የንጉሥ ፣ ተክለ ፣ ሃይማኖት ፣ ጳላም ፣ ያጤ ፣ ምኒ
ልክ ፣ አማኞች ፣ የነበረ ፣ ሰው ፣ አሥቂኝ ፤ ባንጋገራ ፣
ሰሙ ፣ የተጠራ ።

አንጀ(ጀ)ራ ፤ (ትግ ፣ ሐባ ፣ እንጌራ) ፤
በቁሙ ፤ ሲቶች ፣ በምጣድ ፣ ላይ ፣ አስፍተው ፣ የሚ
ጋግሩት ፣ የሰው ፣ ሹሉ ፣ መኖ ፣ ባለብዙ ፣ ዐይን ። እ
ንጀራ ፣ አገኘ ፣ አንጀራ ፣ በወጥ ፣ በላኹ ፣ ለወጡ ፣
ዕዘትለት ፤ ከንጀራውም ፣ ጉራሠላት ፣ ጋገረንና ፣
ነገረን ፣ ተመልከት ። (ተረት) ፤ አንጀራን ፣ ከባዕድ ፤
መከራን ፣ ከዘመድ ፣ (የንብ ፣ እንጀራ) ፤ ግር ፣ ዐ
ይን ፣ ብዙ ፣ (የተርብ ፣ እንጀራ) ፤ አንዳች ፣ አልባ ።

አንጀሮች ፤ ሹለትና ፣ ከሹለት ፣ በላይ ፣
ያሉ ፣ ብዙዎች ፣ (ዘለፉ ፣ ፤ የሐፃ ፣ ፤) ።

አንጀራ ፣ ቤት ፤ የንጀራ ፣ ቤት ፤ እን
ጀራ ፣ የሚጋርበት ፣ ግድ ፣ ቤት ።

አንጀራ ፣ ቤት ፤ ዐበዛ ፣ እንጀራ ፣ ጋጋሪ ።
እንጀራ ፣ በገእዝ ፣ ጎብስት ፣ ይባላል ። ባልን ፣ ተ
መልከት ።

አንጀራ ፡ ወጣለት ፤ ሀብት ፡ አገኘ ፤
ተሰጠው ።

አንጀሪ ፤ (አንጌራዊ) ፤ ፍሬው ፡ የሚበላ ፡
እሾካም ፡ ዐረግ ። ይህ ፡ በሽተኛ ፡ ፈቱ ፡ እንጀሪ ፡
ይመስላል ። በምግብነቱ ፡ እንጀሪ ፤ እጥር ፡ አጠ
ገብ ፡ በመብቀሉ ፡ እንጥሪ ፡ ተብሎ ፡ ሊጣፍ ፡
ይቻላል ።

አንድርቤ ፤ (ደርበየ) ፤ በቁሙ ፤ ምት
ሀት ፤ በጨለማ ፡ የሚወረወር ፡ ደንጊያ ፡ ወርዋሪው ፡
የማይታይ ፡ የማይታወቅ ። በማእድ ፡ ላይ ፡ የሚወ
ድቅ ፡ ፋንድያ ፡ ዐይነ ፡ ምድር ፡ ዐፈር ፡ ጥድፍ ።
አንድርቤ ፡ ተደገመበት ። (እሎት ፡ በእንተ ፡ እን
ድርቤ) ። ደረባን ፡ እይ ።

አንድርቦሽ ፤ ዝኒ ፡ ከግሁ ።

አንድረበበ ፤— አጪመተ ፤— (ደረ
በበ) ።

አንድርዶ ፤— ዝላይ ፤— ደረደረ ።

አንድረደረ ፤— ቀልቀል ፡ አስርጠ፤— ደ
ረደረ ።

አንዳሪያ ፤ የገብስ ፡ ስም ፤ ፍሬው ፡ ት
ልልቅ ፡ የኾነ ፡ ገብስ ።

አንድርያስ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ካ፲፪ቱ ፡ ሐ
ዋርያት ፡ እንዱ ።

አንድርማሚት ፡ (ቶች) ፤ ቀንጫም ፡
ወፍ ፡ ዝንጥርጥር ፡ አፈ ፡ ረዥም ፤ ጃንጃላቱ ፡
(ዘሌ፲፩ ፡ ፲፱) ።

አንድርማሚት ፡

አንደፋረስ — አቸናቧ ፤— ደፈረስ ።

አንደርሶ ፤ ይ ፡ ጦር ፡ ነቀል ፡ ሐርበኛ ፤
ጋሻውን ፡ መከቶ ፡ ይ ፡ ጦር ፡ የመለሰ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አንድሪስ ፤ በመደንስካር ፡ ደን ፡ የሚገኝ ፡
አውሬ ፡ ገጽ ፡ ከልብ ፤ ቁመናው ፡ የሰው ፡ ፈቱ ፡
የውሻ ። ሠኔ ፡ ፯ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፲፪ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በወጣው ፡
ዐዲስ ፡ ዘመን ፡ ጋዜጣ ፡ ቀጥር ፡ ፻፵፩ ፡ ገጽ ፡ ፩፻፷፫ ፡
እይ ።

አንደራሴ ፤— በቁሙ ፤— እንደ ።

አንደረሰሰ ፤— አዘገመ ፤— (ደረሰሰ) ።

አንደርታ ፤ በትግራ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።

አንድስ ፤— ትልቅ ፡ ዘንዶ ፤— አንድ ።

እንዱሽዱሽ — ቂሎ ፤— (ዶሽዶሽ) ።

አንዳች ፤— ምንም ፤— አንድ ።

አንዴት ፤— እንደ ፡ ምን ፤— እንደ ።

እኒህ ፤ (እነ ፡ ይህ) ፤ እነዚህ ፡ እለዚህ ፡
እለህ ።

እኒሁ ፤ እኒሁና ፤ በቅርብ ፡ ባጠገብክሉ ።

አንሆ ፤ (ናሁ ፤ ነዋ) ፤ ንኡስ ፡ አገባብ ።
የቅርብ ፡ ጊዜ ፡ የጨበጣ ፡ ዐጸፋ ። አኹን ፡ ቶሎ ፡
ይኸው ፡ ይኸውና ። እንሆ ፡ እኔ ፡ እንደ ፡ ሌባ ፡
ድንገት ፡ አመጣለኹ ። አንሆት ፡ እንዲቸው ፡ እን
ዲት ፡ እንሆኝ ፡ እንሆን ፡ እያለ ፡ ይዘረዝራል ።
እነሆ ፡ ማለት ፡ በሕተት ፡ ነው ።

አንሆ ፤— ዕንኩ ፤— ዕንኾ ።

አናወጡ ፤— አናጋ ፤— ነወጠ ።

አነወረ፤— ነውረኛ ፡ አደረገ፤— ነወረ።

እነዋሪ ፤ በወግዳ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።
ዋሪን ፡ እይ ።

አንኾቦ ፤ (አንጅቦ) ፤ የቅጠል ፡ ስም ፤
ወተታም ፡ ቅጠሉ ፡ ሳይቀቀል ፡ ከንጀራ ፡ ጋራ ፡
የሚበላ ። በና ፡ መ ፡ ዝና ፡ ጀ ፡ ተወራራሾች ፡
ስለ ፡ ኾኑ ፡ ካህናት ፡ እንጅሞ ፡ ይሉታል ።

አንኾበበ ፤— በአየር ፡ ዞረ ፤— ዠቦበ ።

አንኾባን ፤ ዐጡንባር ፡ የሚመስል ፡ ቅ
ጠል ፡ መልካም ፡ አበባና ፡ ጣፋጭ ፡ ሽታ ፡ ያለው ።

አንኾባረረ ፤— አሰከረ ፤— ዠባረረ ።

አንኾግዝግ ፤— ቅዝምዝም ፤— ዘንዘን ።

እነዚህ ፤ (እነ ፡ ዚህ) ፤ እኒህ ፡ እለህ ።
ዚህን ፡ እይ ።

እነዘዘ ፤— ባፍንጫ ፡ አወጣ ፤— ነዘዘ ።

አንዝዝ ፤— ሥሥት ፤— ዕንዝዝ ።

አንዛዝላ ፤— ደንደሎ ፤— ዛዘለ ።

አንዘጥ ፤— መውደቅ ፤— (ዘጠዘጠ) ።

እነዚያ ፤ (እነ ፡ ዚያ) ፤ እኒያ ፡ እለያ ።
እነን ፡ ዚያን ፡ ተመልከት ።

አንዘለዘለ ፤— አንጠለጠለ ፤— ዘለ

ዘለ ።

አንዠለለ ፤— አሾጠጠ ፤— (ዠለለ) ።

አንዘፈዘፈ ፤— አንቀጠቀጠ ፤— ዘፈ

ዘፈ ።

አንዠቀዠቀ ፤— አፈሰሰ ፤— (ዠቀ

ዠቀ) ።

አነዘረ ፤— ፈተለ ፤— ነዘረ ።

አንዘረበበ ፤— አንጠለጠለ ፤— (ዘ

ረበበ) ።

አንዘራጋ ፤— በዠርባ ፡ ጣለ ፤— ዘ

ረጋ ።

አንጥረኛ 1—ወርቅና ፡ ብር ፡ አፍ ሳሽ 1—ነጠረ ።

አንጣረረ 1—ፈሳ —ጠረረ ።

አንጣረረ 1—አሳረረ 1—ጨረረ ።

አንጭራር—ተንቀሳቃሽ 1—ጨረረ ።

አነጠሰ 1—በቁሙ 1—ዐነጠሰ ።

አንጠሰጠሰ 1—ቂላ 1—ጠሰጠሰ ።

አንጭት 1 (አንቄ) 1 ገጺ፡ደረተ፡ነጭ፡ አጥራ፡ ወይም ፡ ሳቢሳ ። ድንኳት ፡ አንጭት ፡ መሰላል ፡ አንጻሉ ።

አንጮቱ 1 ፍሬው ፡ የሚዘራ ፡ ሥራ ፡ የሚበላ፡ ዐረግ ። እሱም ፡ በወለጋ ፡ ይገኛል፤ ሥሩም ፡ ግርዥት ፡ ይመስላል ።

አኒያ 1 እነዚያ ። ያ ፡ ሲበዛ ፡ እኒያ ፡ ይባላል፤ እነያ ፡ እንደ ፡ ማለት ።

አኒያው 1 ው ፡ ቦታን ፡ ያሳያል ፤ በሩቅ ፡ አሉ ።

አኒያውና 1 ው ፡ እንዳለፈው ፤ ና ፡ እንሆ ። እነሱ ፡ እዚያ ፡ አሉ ።

አንኮ 1 (አንኩዕ) 1 ዙብኩባ ፡ ግልገል ፡ አንበጣ ።

አንኮ 1 የዝንጅር ፡ ጅር ።

አንኮበር 1 (በረ ፡ አንኩዕ) 1 የከተማ ፡ ስም ፤ (ተረት) ፤ የትም ፡ ተወለድ ፤ አንኮበር ፡ እደግ ። አንኮ ፡ ከበረሐ ፡ የሚመጣውን ፡ ዙብኩባ ፡ ያሳያል ።

አንኮበሮች 1 ያንኮበር ፡ ስሞች ፤ ወይም ፡ ተወላጆች ።

አናኮ 1 በደብረ ፡ ሲባሉ ፡ ገጽም ፡ ዕንጨት ፡ የሚፈልጉ ፡ ውሃ ፡ የሚቀዳ ፡ ዓለማዊ ፡ ረድ ፡ ደጉባ ።

አናኮዎች 1 (አናኩዕ) 1 ረዶች ፡ ደጉቦች ።

አንኩ 1—ተቀበሉ 1—ዕንኩ ።

አንካ 1—ተቀበል 1—ዕንካ ።

አንኸ 1—ተቀበሉ 1—ዕንኸ ።

አንኳ 1 (ን ፡ ጥቀ) 1 ንኡስ ፡ አገባብ ፡ የማበላለጥ ፡ ቃል ፡ (መዝ ፤ ጭፍ ፡ ፯) ። የፈጣሪን ፡ ባሕርይ ፡ ሰው ፡ ይቅርና ፡ መልአክ ፡ አንኳ ፡ አያውቀውም ። አንኳና ፡ አንኳን ፡ ሰንኳና ፡ ሰንኳን ፡ አንጻንድ ፡ ወገን ፡ ናቸው ።

አንኸ 1—አላመጠ 1—ዐንኸ ።

አንካቦ 1—ትልቅ ፡ ዋንጫ 1—ካቦ ።

አንከበከበ 1—አድበለበለ 1—ከበከበ ።

አንከብከብ 1—የተንከበከበ 1—ከበከበ ።

አንከብል 1—ድብልብል 1—ከበለለ ።
አንከባለለ 1—አንላበጠ 1—ከበለለ ።
አንከወከወ 1—አዞረ 1—(ከወከወ) ።
አንከዋረረ 1—አንቀዋለለ 1—(ከወረረ) ።

አንከዋተተ 1—አንከራተተ 1—(ከወተተ) ።

አንኮይ 1—የዛፍ ፡ ስም 1—ነካ ።

አንኮዬ 1—የኔ ፡ እንኮይ 1—ነካ ።

አንኪያ 1 (አንከ) 1 ንኡስ ፡ አገባብ ፤ አንግዲያ ። እድግስ ፡ ቤት ፡ ካልበላሽ ፡ ካልጠጣሽ ፡ እንኪያ ፡ ለምን ፡ መጣሽ ። ግ ፡ ሲያጉላምሰው ፡ እንኪያማ ፡ ይላል ፡ (ማቴ ፲፱ ፡ ፳፭ ። ዮሐ፩ ፡ ፳፭) ።

አንኪያስ 1 (አንከስ) 1 (ዮሐ፩ ፡ ፳፭) ፡ በግፍ ፡ ነፍስ ፡ ከገደለ ፡ እንኪያስ ፡ ይሞት ፡ በቃ ። ስ ፡ አፍራሽ ፡ ወይም ፡ ትች ፤ ያ ፡ ምእላድ ፡ መኾኑን ፡ አስተውል ፤ እንግድን ፡ ተመልከት ።

አንካካ 1—ገደል ፡ ሰደደ 1—(ካካ) ።

አንካካ 1—ጥርጥር 1—(ካካ) ።

አንኳኳ 1—በር ፡ መታ 1—(ኳኳ) ።

አንኮኮ 1—በቁሙ 1—(ኮኮ) ።

አነከለ 1—ዐነከሰ 1—ነከለ ።

አንኮላ ፡ (ሎች) 1 የዕቃ ፡ ስም ፤ ውሃ ፡ መቅጽ ፡ ሞላላ ፡ ቅል ። አንቀጹ ፡ ነቀለ ፡ ነው ።

አንኮላ 1 ጥፍ ፡ ቂል ፡ እንከፍ ፡ እንቆል ።

አንከላወሰ 1—አንጠራወዘ 1—(ከለወሰ) ።

አንኩላኩለ 1—ወይፈንን ፡ አቀናኩኩለኩለ ።

አንኳለለ 1—አፈሰሰ —(ኩለለ) ።

አንኸለለ 1—አዞረ 1—ነኸለለ ።

አንከሊስ 1—ደካማ 1—ከለሰ ።

አንከን 1 (አንትን) 1 ነውር ፡ አደፍ ፡ ጉድፍ ፡ ሰሐ ።

አንከን ፡ የለሽ 1 የሴት ፡ ስም ።

አንኳን 1 (አኮ) 1 ነባር ፡ አንቀጽ ፤ አሉታ ። አይደለም ፤ አይኾንም ፤ አይደረግም ፡ (፩ሳሙ ፡ ፩ ፡ ፲፩) ። በዘመናችን ፡ ግን ፡ አንኳን ፡ በአንኳዕ ፡ ፈንታ ፡ ይነገራል ። እንኳዕን ፡ እይ ። ተደጋግሞ ፡ ሲነገር ፡

አንኳን ፡ አንኳን 1 (አኮ ፡ አኮ) 1 እይ ደለም ፤ አይደለም ። (ግጥም) ፤ ላንተ ፡ ደብላኝ ፡ እንጂ ፡ ለኔስ ፡ እንኳን ፡ እንኳን ፤ የትም ፡ ይተከላል ፡ ፍቅርና ፡ ድንኳን ። እንኳን ፡ እንኳን ፤ ሐሰቱን ፡ ትተሽ ፤ እውነቱን ፡ ተናገር ፡ (ማቴ፩ ፡ ፱፯) ።

አንኳን 1 (ሰንኳን) 1 የማበላለጥና ፡ የማ

ማረጥ ፤ የማዋረድና ፤ የማሳነስ ፤ ቃል ፤ እንኳን ፤
ጠላና ፤ ይቀራል ፤ ጠጅ ፤ እንዲያው ፤ ነገሩ ፤ ይቋ
ማል ፤ እንጅ(ጂ) ፤ (አዝማራ) ፤ የገርማማን ፤ ምክር ፤
የሰማዝ ፤ እንደዝን ፤ እንኳን ፤ ንጉሥና ፤ ዐምባ ፤
ራስም ፤ አትዝን ፤ እንኳን ፤ ለሙቅ ፤ ለገንፎም ፤
አልደነግጥ ፤

እንኳስ ፤ (እንቋዕ) ፤ ንኡስ ፤ አገባብ ፤
የደስታ ፤ ቃል ፤ ዕወይ ፤ ወሰው ፤ ይበጅ ፤ ያድርግ ፤
እናት ፤ የልጁን ፤ ሞት ፤ ላትሰማ ፤ እንኳስ ፤ ሞተች ፤
እከሌ ፤ ከዘመቻ ፤ እንኳስ ፤ ደገና ፤ ገባ ፤ እንኳስ ፤
ከዘመን ፤ እዘመን ፤ አሸጋገሪም ፤ እንኳስ ፤ ካማርኛ ፤
ይልቅ ፤ በትግሪኛ ፤ ይነገራል ፤

እንኳስ ፤ እንኳስ ፤ (እንቋዕ ፤ እንቋዕ) ፤
ዕወይ ፤ ዕወይ ፤ ወሰው ፤ ወሰው ፤

እንከፍ ፤—ቂል ፤—ነከፈ ፤
እንከፈከፈ ፤—አላስረግጥ ፤ አለ ፤—ከ
ፈከፈ ፤

እንኩፈኩፈ ፤—አስኩራፈ ፤—(ኩ
ፈኩፈ) ፤

እንካፈፈ ፤—አንሳፈፈ ፤—ከፈፈ ፤

እንኳፈፈ ፤—አሰፈፈ ፤—(ኩፈፈ) ፤

እንከፈረረ ፤—አደረቀ ፤—(ከፈረረ) ፤

አነከረ ፤—አደነቀ ፤—ነከረ ፤

አነኩረ ፤—ገለበጠ ፤—(ነኩረ) ፤

እንኳራ ፤—ጠበኛ ፤—(ነኩረ) ፤

እንኳር ፤—ድብልብል ፤—(ነኩረ) ፤

እንኩሮ ፤—የበሰለ ፤ ዐሻሮ ፤—(ነ
ኩረ) ፤

እንከራበተ ፤—አንገላታ ፤—ከረበተ ፤

እንከረደደ ፤—አዞረ ፤—ከረደደ ፤

እንከረጠጠ ፤—ሆድን ፤ ነፋ ፤ (ከረ
ጠጠ) ፤

እንኩራኳ ፤—አንከባለለ ፤—(ኩ
ረኳ) ፤

እንኩረኩረ ፤—አንላበጠ ፤—ኩረ
ኩረ ፤

እንኩራኩረ ፤—ሰባበረ ፤—ኩረኩረ ፤

እንኩርኩር ፤—ሰብርብር ፤—ኩረ
ኩረ ፤

እንኩርኩሪት ፤—የተሰባበረች ፤—ኩ
ረኩረ ፤

እንኩራፋ ፤—አንገራበደ ፤—(ኩረፋ) ፤

እንኳረፈ ፤—አኩረፈ ፤—ኩረፈ ፤

እንከርፍ ፤—የተንከረፈፈ ፤—(ከረ
ፈፈ) ፤

እንከረፈፈ ፤—አንቀረፈፈ ፤—(ከረ
ፈፈ) ፤

እንኩረፈፈ ፤—አስኩረፈ ፤—(ኩረ
ፈፈ) ፤

እንካረረ ፤—አንጋለለ ፤—ከረረ ፤

እንከርት ፤—ምድጃ ፤ ሞገንቦ ፤—(ከ
ረተተ) ፤

እንከርት ፤—ከርታታ ፤—(ከረተተ) ፤

እንከራተተ ፤—አዞረ ፤—(ከረተተ) ፤

አነከሰ ፤—ዐንካሳ ፤ ሽነ ፤—ዐነከሰ ፤

እንካሴ ፤—በቂሙ ፤—ዐነከሰ ፤

እንከሸለለ ፤—አደረቀ ፤—ከሸለለ ፤

አነከተ ፤—ሰበረ ፤—ነከተ ፤

አነኩተ ፤—አቃጠለ ፤—ነኩተ ፤

እንከተከተ ፤—አዛቀ ፤—ከተከተ ፤

እንከታከተ ፤—ሰባበረ ፤—ከተከተ ፤

እንኩታኩተ ፤—አደቀቀ ፤—ኩተ
ኩተ ፤

እነማን ፤ (እለ ፤ መኑ) ፤ የጥያቄ ፤ ን
ኡስ ፤ አገባብ ፤ እነማን ፤ መጡ ፤ እነን ፤ እይ ፤

እነሞር ፤ የጥራጌ ፤ ነገድና ፤ አገር ፤ ከጃቱ ፤
ወንድማማች ፤ አንዱ ፤

አናና ፤—አጎመገዥ ፤—(ናና) ፤

አንኛ ፤ (እነ ፤ እኛ) ፤ እሙንቱ ፤ እማ
ንቱ) ፤ የሩቆች ፤ ወንዶችና ፤ ሴቶች ፤ ዐጸፋና ፤ በቂ ፤
ቅጽል ፤ እነዚያ ፤ እኒያ ፤ እለያ ፤ እነሱ ፤ እኛ ፤ እነ ፤
መነሻ ፤ ሲሽነው ፤ ለሩቆች ፤ የስም ፤ ምትክ ፤ መሾ
ኑን ፤ አስተውል ፤

አናናስ ፤ የተከል ፤ ስም ፤ ሥጋማ ፤ ተከል ፤
ጣፋጭ ፤

እናንተ ፤ (እነ ፤ አንተ) ፤ አንትሙ ፤ (ን)
የቅርቦች ፤ ወንዶችና ፤ ሴቶች ፤ ዐጸፋና ፤ በቂ ፤ ቅ
ጽል ፤ እላንት ፤ ርሳችኩ ፤ አንተ ፤ እነ ፤ መነሻ ፤
ሲሽነው ፤ ለቅርቦች ፤ የስም ፤ ምትክ ፤ መሾኑን ፤
አትርሳ ፤

እናንት ፤ ዝኒ ፤ ከማሁ ፤

አነሣ ፤—ብድግ ፤ አደረገ ፤—ነሣ ፤

እንወቀወቀ ፤—አስለቀሰ ፤—ወቀ
ወቀ ፤

አናፋ ፤—ሀሀ ፤ አለ ፤—ነፋ ፤ (ነፍሳ) ፤

እንፍ ፤ (አነፈ) ፤ መናፈጥ ፤ ማውጣት ፤
መከላት ፤

እንፍ ፤ አለ ፤ ተናፈጠ ፤ አወጣ ፤ ከላ ፤
ንፍጥን ፤

አናፈጠ ፤—እንፍ ፤ አሠኘ ፤—ነፈጠ ፤

አናፈጠ ፤—አስከፈለ ፤—ነፈጠ ።
እንፋጭ ፤— ቀላል ፡ ፍሬ ፤— ዕን
ፋጭ ።
አንፈጨፈጨ ፤— አፈላ ፤— ፈጨ
ፈጨ ።
አንፋኩከ ፤—ወዲያና ፡ ወዲህ ፡ አስ
ረገጠ ፤ (ፈከከ) ።
አንፎከፎከ ፤—ሸነ ፤—(ፎከፎከ) ።
እንፍሌ ፤— በወጥ ፡ የተነከረ ፡
ሥጋ ፤—ፈላ ።
አንፋለለ ፤—አወደቀ ፤—ፈለለ ።
አንፈላሰሰ፤—አገላበጠ፤—(ፈለሰሰ) ።
እንፋሎት ፤—ላበት ፤—ፈላ ።
አነፈነፈ ፤—አሸተተ ፤—ነፈነፈ ።
አንኛኛ፤—ዐለቡአወረደ፤—(ኛኛ)።
አንፈቀፈቀ ፤—አፈላ ፤—ፈቀፈቀ ።
አንኛቀቀ ፤—በቂጥ ፡ አስኬደ ፤—(ፎ
ቀቀ) ።
አነፈረ ፤—አፈላ ፤—ነፈረ ።
አናፈረ ፤—ዐፈር ፡ ጫረ ፤—ናፈረ ።
አንፋር ፡ (ፎች) ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤ ዐመ
ደግ ፡ ዕንጨት ።
አንፋሮ ፡ (ዎች) ፤ ያበላ ፡ ጠጥር ፤ የ
ፈሰ ፡ ጌጥ ፡ (፩ላሙ ፡ ፲፮ ፡ ፴፭) ። ጉፈርን ፡ እይ
አንፈራገጠ ፤—ዕጥፍ ፡ ዘርጋ ፡ አ
ደረገ ፤—(ፈረገጠ) ።
አንፈረዘዘ ፤—አጠገበ ፤—(ፈረዘዘ) ።
አንፈራጠጠ፤—እግሩን ፡ አራራቀ ፤—ፈ
ረጠጠ ።
አንፈረከከ ፤—ጭኑን ፡ አለያየ ፤—(ፈ
ረከከ) ።
አንፈረፈረ ፤—አግፈለፈለ ፤—ፈረ
ፈረ ።
አንፈራፈረ ፤—አንደፋደፈ ፤—ፈረ
ፈረ ።
እንፍርፍር ፤—የንጀራ ፡ ወጥ ፤—ፈ
ረፈረ ።
አንፎርሻ ፤—ድፍርስ ፤—ፈረስ ።
አንፈሳለቀ ፤—አንፈላሰሰ ፤—(ፈሰ
ለቀ) ።
አንፎሸፎሸ ፤—አቀለለ ፤—(ፎሸ
ፎሸ) ።

አንኛሸረ ፤—አንገራበደ ፤—(ኛ
ሸረ) ።
አንጸባረቀ ፤—አብረቀረቀ ፤—(ጸበ
ረቀ) ።
አንጸር ፤—አቅጣጫ ፤—ነጸረ ።
አነቀ ፤—ዐንገትን ፡ ያዘ ፤—ዐነቀ ።
አንቂ ፤—ያገር ፡ ስም ፤—ነቃ ።
አንቃ ፤ (አንቅዕ) ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤ ቀላል ፡
ዕንጨት ። (ተረት) ፤ አንቃ ፡ ለራሱ ፡ አይበቃ ።
ዘሩ ፡ ነቃ ፡ (ነቅዐ) ፡ ይመስላል ። የሙጫው ፡ ሽታ ፡
ከዕጣን ፡ ይበልጣል ፡ ይባላል ፤ ከዚህ ፡ የተነሣ ፡
አንቃ ፡ አመንጭ ፡ ተብሎ ፡ ሊተረጎም ፡ ይችላል ።
አንቄ ፤ ጭላት ፡ ጭልፈት ፡ ገዲ ።
አንቀ ፤—በቂሙ ፤—ዕንቀ ።
አንቅብ ፤—ስፌት ፤—ነቀበ ።
አንቀበደደ ፤—ሆድን ፡ ነፋ ፤—ቀበ
ደደ ።
አንቀበቀበ ፤—አሠሠተ ፤—ቀበቀበ ።
አንቀባረረ ፤—አቀማጠለ ፤—(ቀበ
ረረ) ።
አንቂድ ፤—ታሪክ ፤—ነቀደ ።
አንቂደኛ ፤—ታሪከኛ ፤—ነቀደ ።
አንቀዋለለ ፤—አዞረ ፤—(ቀወለለ) ።
አንቀወቀወ ፤—አንከወከወ ፤—(ቀወ
ቀወ) ።
አንቀዠቀዠ ፤—አከለፈለፈ ፤—(ቀ
ዠቀዠ) ።
አንቂጠጠ ፤—አኩራ ፤—ቂጠጠ ።
አንቀጣጣሽ ፤—አንግጫ ፤—ነቂጠ።
አንቀጠቀጠ ፤—አንዘፈዘፈ ፤—ቀጠ
ቀጠ ።
አንቀጫቀጫ ፤—ቂረጠመ ፤—ቀጫ
ቀጫ ።
አንቂጠቂጠ ፤—ሸለመ ፤—ቂጠ
ቂጠ ።
አንቂጫቂጫ ፤—አደቀቀ ፤—ቂጫ
ቂጫ ።
አንቂጫቂጫ ፤—አነጫነጫ ፤—ቂ
ጫቂጫ ።
አንቅጥቃጭ ፤—የተቀጠቀጠ ፤—ቀ
ጠቀጠ ።
አንቅጥቅጥ ፤—የተንቀጠቀጠ ፤—ቀ
ጠቀጠ ።

አንቀል ፤—ሞኝ ፤—ነቀለ ።
 አንቀልባ ፤—የልጅ ፡ ማዘያ ፤—ቀ
 ለበ ።
 አንቀላበሰ ፤—ደገፈ ፤—ቀለበሰ ።
 አንቋለጠ ፤—ወነገ ፤—ቁለጠ ።
 አንቀለጠጠ ፤—ገለጠ ፤—ቀለጠጠ ።
 አንቀላል ፤—በቁሙ ፤—ዕንቀላል ።
 አንቁላለጠ ፤—አሠየ ፤—ቁለጠ ።
 አንቀላልጠሽ ፤—ላይሰጡ ፡ ማሳ
 የት ፤—ቁለጠ ።
 አንቀላፋ ፤—አሸለበ ፤—(ቀለፋ) ።
 አንቀለቀለ ፤—አንበለበለ ፡ አና
 ወዘ ፤—(ቀለቀለ) ።
 አንቋሊት ፤—ዐይብ ፤—ነቀለ ።
 አንቁላጸላጠሰ ፤—አከበረ ፤—(ቁለጸ
 ለጠሰ) ።
 አነቀፈ ፤—አሰናከለ ፤—ዐነቀፈ ።
 አንቀፈደደ ፤—አንቀረደደ ፤—ቀፈ
 ደደ ።
 አንቃፈፈ ፤—አንከረፈፈ ፤—ቀፈፈ ።
 አንቀፈረረ ፤—አረዘመ ፤—ቀፈረረ ።
 አንቅፋት ፤—መሰናከል ፤—ዐነቀፈ ።
 አንቀጽ ፤ (ነቂጽ ፡ ነቅጽ ፤ ደረቀ) ፤
 በር ፡ መግቢያ ። አንቀጽ ፡ መቃንና ፡ ጉበንን ፡ ያ
 ሳያል ።
 አንቀጽ ፤ መዝናኛ ፡ በፋት ፡ ወንድ ፡
 ቀጥሎ ፡ በሰባት ፡ ሰራዊት ፡ በጉላፈና ፡ በትንቢት ፡
 በዘንድ ፡ በትእዛዝ ፡ የሚነገር ፡ ግስ ፡ የቃል ፡ ማሰ
 ሪያ ። ዘማት ፡ አንቀጽ ፡ ነባር ፡ አንቀጽ ፡ እንዲሉ ።
 (ዐቢይ ፡ አንቀጽ) ፤ ገደለ ። (ንኡስ ፡ አንቀጽ) ፤
 መግደል ፡ አገዳደል ። (ቦዝ ፡ አንቀጽ) ፤ ገድሎ ።
 (የወንድና ፡ የሴት ፡ አንቀጽ) ፤ ዐወቀ ፡ ዐወቀች ።
 አንቀጽ ፤ የመጻፍ ፡ ክፍል ፤ ትርጓሜው ፡
 የንባብ ፡ የቃል ፡ በር ፡ ማለት ፡ ነው ።
 አንቀጽ ፤ አኩቲት ፤ አንቀጽ ፡ ብርሃን ፡
 ተደገሞ ፡ የሚደረግ ፡ ተረፈ ፡ መሥዋዕት ።
 አንቀጽ ፡ አስቀረ ፤ እንዳያስር ፡ አደረገ ፡
 ዐቢይ ፡ አገባብ ፡ ግሰን ።
 አንቀጽ ፡ ብርሃን ፤ ደጀ ፡ ብርሃን ፡ የቤተ ፡
 ልሔም ፡ በር ፡ በስተምሥራቅ ፡ ያለ ፡ (ሉቃ፤ ፱) ።
 አንቀጽ ፡ ብርሃን ፤ የጸሎት ፡ ስም ፤ ቅዱስ ፡
 ያፈድ ፡ በውዳሴ ፡ ማርያም ፡ መጨረሻ ፡ የጨመ
 ረው ፡ ድርሰት ። ቅዱስ ፡ ማርያምም ፡ የርሱ ፡ ሳይ
 ሽን ፡ አይቀርም ።
 አንቀጽ ፡ ሃሌታ ፤ ቀጥሎ ፡ ካንድ ፡ እስካ
 ሥር ፡ የሚደርስ ፡ ሥረይነት ፡ ያለውና ፡ የሌለው ፡

ሃሌታ ። የዘማ ፡ በር ፡ ስለ ፡ ሽን ፡ አንቀጽ ፡ ተባለ ።
 አንቀጽ ፡ ተዋሕዶ ፤ ስለ ፡ ጌታችን ፡ አ
 ባል ፡ ፩ ፡ መሽን ፡ የሚናገር ፡ የሃይማኖት ፡ አበው ፡
 ከፍል ።
 አንቀጽ ፡ ተዐቅቦ ፤ ስለ ፡ ጌታችን ፡ ባሕ
 ርያት ፡ አለመቀላቀል ፡ አለመደባለቅ ፡ የሚናገር ፡
 የሃይማኖት ፡ አበው ፡ ከፍል ።
 አንቀጽ ፡ ተቀባይ ፤ ባለቤት ፤ ይኸውም ፡
 የነገር ፡ የጉዳይ ፡ ነው ።
 አንቋቋ ፤—ጣትን ፡ አፎካሽ ፤—ቋቋ ።
 አንቆቆ ፤ የዛፍ ፡ ስም ፤ ፍሬውን ፡ ፈልፍ
 ለው ፡ ሲቆሙት ፡ ኮሶ ፡ የሚያሽር ፡ ዕንጨት ። ኮሞ
 ርን ፡ እይ ።
 አንቃቅላ ፤—ዐራስ ፡ ልጅ ፤—ነቀለ ።
 አንቆቅልሽ ፤ (አንቆቅሎ ፡ ለከ) ፤ የተ
 ረት ፡ የምሳሌ ፡ አነጋገር ፤ እንደ ፡ ዕንቀላል ፡ ድፍን ፡
 የሽን ፡ ፈተና ፡ ላንተ ፡ ሰጠሽ ፡ አቀረብኩልሽ ፤
 ግለት ፡ ነው ። አንቆቅልሽ ፤ ምን ፡ ዐውቅልሽ ።
 ዘር ፡ ዘር ፤ መዝገያው ፡ ጭራር ፡ እንዲሉ ።
 አንቆቅልሽ ፤ ለሴት ፡ የሚነገር ፡ ጥያቄ ።
 አንቆቅልሽ ፤ ምን ፡ ዐውቅልሽ ። ላይ ፡ በድን ፡ ታቼ ፡
 በድን ፤ መካከሉ ፡ ነፍስ ፡ አድን ። መጽሐፍ ፡ ግን ፡
 በአንቆቅልሽ ፡ ፈንታ ፡ አንቆቅልሽ ፡ ይላል ፡
 (፩ነገ ፡ ፤ ፩) ።
 አነቀረ ፤—ጨርሶ ፡ ቀዳ ፤—(ነቀረ) ።
 አነቁረ ፤—ደነቁለ ፤—ነቁረ ።
 አንቃር ፤—እንጥል ፤—(ነቀረ) ።
 አንቁራባ ፤—አንኳኳ ፤—ቁረባ ።
 አንቀረበበ ፤—አንቀረደደ ፤—(ቀረ
 በበ) ።
 አንቁረበበ ፤—አቁረበጨ ፤—(ቁረ
 በበ) ።
 አንቀራበጠ ፤—አዛወረ ፤—(ቀረ
 በጠ) ።
 አንቅርብጭ ፤—የምድር ፡ ፍሬ ፤—(ቀ
 ረበጠ) ።
 አንቀረደደ ፤—አንቀረፈፈ ፤—ቀረ
 ደደ ።
 አንቁረዘዘ ፤—አንጠለጠለ ፤—(ቁረ
 ዘዘ) ።
 አንቀራጨ ፤—ቁረጠመ ፤—(ቀ
 ረጨ) ።
 አንቁራጠጠ ፤—አላሳርፍ ፡ አለ፤—(ቁ
 ረጠጠ) ።
 አንቁራፋ ፤—አንኩራፋ ፤—ቁረፈ ።

አንቀረፈፈ ፤—አረዘመ ፤— (ቀረፈፈ) ።

አንቁረፈፈ፤—ቁረነነ፤—(ቁረፈፈ) ።

አንቀረቀበ ፤—አንጠረጠረ ፤—ቀረቀበ ።

አንቁረቁረ፤—ጨመረ፤—ቁረቁረ ።

አንቃረረ ፤—ጮኸ ፤—ቀረረ ።

አንቋረረ ፤—አላዘነ ፤—ቁረረ ።

አንቀራራት ፤—በቁሙ ፤—ቁረረ ።

አንቀርሻ ፤—የዘንጋዳ ፤—ውሃ ፤—(ነቀረ) ።

አንቀረሰሰ ፤ አንቁረሰሰ ፤—አዘገመ ፤—(ቀረሰሰ ፤ ቁረሰሰ) ።

አንቅርት ፤—ያንገት ፤—ዕብጠት ፤—ዕንቅርት ።

አነቀሸ ፤—ሰበረ ፤—ነቀሸ ።

አንቁሻበለ ፤—ለመነ ፤—(ቁሸበለ) ።

አንቀሻቀሸ ፤—ሰባበረ ፤—(ቀሸቀሸ) ።

አንቀሸረረ ፤—አደረቀ ፤—ቀሸረረ ።

አንቋሰሰ ፤—ጐተተ ፤—(ቁሰሰ) ።

አነቀተ ፤—አንቀት ፤—ቀቀለ ፤— (ነቀተ) ።

አነር ፡ (ሮች) ፤ የነብር ፡ ዲቃላ ፤ ሹለተኛ ፡ ስሙ ፡ ጉለጉል ፡ (ተረት) ፤ ጉድባ ፡ መዝለል ፡ ስላቃተው ፡ ከኖቱ ፡ ከነብር ፡ ተለየ ፡ ይባላል ። ዴርጉ ፡ እይ ።

አናፊያ ፤ በወላጥ ፡ በሲጳጥ ፡ በኩሉ ፡ በከንታ ፡ በመግር ፡ በሃንጅር ፡ የሚኖር ፡ ነገድ ፡ የካም ፡ ዘር ። የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ታሪክ ፡ ገጽ ፡ ፴፱ ፡ ተመልከት ።

አነረነረ ፤—አነጠነጠ ፤—(ነረነረ) ።

አነርሱ ፤ (እነ ፡ ርሱ) ፤ እነሱ ፡ እነዚያ ፡ እነኛ ።

አነሰ ፤ (አኒሰ ፡ አነሰ) ፤ በቁሙ ፤ ከሱሰሰ ፡ ቀጠነ ፤ ተዋረደ ፡ ዝቅ ፡ አለ ፡ ጉደለ ፡ ዐጠረ ፤ የመጠን ፡ ያካል ፡ የግዕርግ ። አነሰ ፡ ሲሉት ፡ ተቀነሰ ። ባጅኛው ፡ ዓለም ፡ (እስያንያ) ፡ ክፍል ፡ በፓሲፊክና ፡ በህንድ ፡ ውቅያኖስ ፡ ውስጥ ፡ የነበሩ ፡ ጥንተ ፡ ባላገሮች ፡ ፈረንጆች ፡ ከገቡባቸው ፡ በኋላ ፡ ባረቁና ፡ በጨብጥ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ተንኩል ፡ ዐልቀው ፡ ቀጥረዋል ፡ አነሰ ።

አነሰ ፤ ያነሰ ፡ የተዋረደ ። አባት ፡ አነሰ ፡ አንዲሉ ።

አነሰተኛ ፤ የትንሽ ፡ ወገን ፤ ዝቅተኛ ፡ መለስተኛ ።

አነሰ ፤ ጉደል ።

አነሰ ፡ አለ ፤ ጉደል ፡ አለ ፤ አነሰ ።

አናሽ ፤ የሚያንስ ጉዳይ ።

አንሰ ፤ (አኒሰ) ፤ ጉድል ፤ መጉደል ።

አንሰ ፡ አለ ፤ ጉድል ፡ አለ ።

አንሰንሰ ፡ አለ ፤ ፈጽሞ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ አነሰ ።

አንሰ ፤ ያነሰ ፡ የጉደል ፡ (ቅጽል) ።

አኒሳ ፡ (ሶች) ፤ ከሹራት ፡ አንጓ ፡ እስከ ፡ ጭራ ፡ ያለው ፡ ግንደሽ ፡ ጥንካሬው ፡ ካጥንት ፡ ያነሰ ፤ እንደ ፡ ሥጋ ፡ ልል ፡ እንዳጥንት ፡ ጥጥር ፡ ያይደሉ ።

አንስት ፤ ሴት ፡ ከወንድ ፡ የምታንስ ፡ (ግእዝ) ።

አንስተኛ ፤ ሴታዊ ፡ ሴትማ ፡ ሴትኛ ።

አንስት ፤ በቁሙ ፤ በሥራና ፡ በገይል ፡ በተፈጥሮ ፡ ከተባት ፡ ያነሰች ፡ የጉደለች ፡ ሴቱ ። ተባትና ፡ አንስት ፡ አደረጋቸው ፡ (ማር፤ ፪) ። አንስት ፡ ማለት ፡ ለአራዊትና ፡ ለአንስሳት ፡ ለአዕዋፍ ፡ ለተንቀሳቃሽ ፡ ሹሉ ፡ ለሰውም ፡ ለንጩት ፡ ለደንጊያ ፡ ለምድር ፡ ሳይቀር ፡ ይነገራል ። (ተረት) ፤ ከገንዘብ ፡ ርስት ፤ ከከብት ፡ አንስት ።

አንስቶች ፤ ሹለትና ፡ ከሹለት ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ ከብቶች ፡ አንስሶች ፡ (፩ሳሙ ፡ ፱ ፡ ፫) ።

አንስተኛ ፤ የአንስት ፡ ወገን ።

አንሰት ፡ (ቶች) ፤ የከባና ፡ የሙዝ ፡ ዐይነት ፡ ቅጠል ፡ ሴቱ ፡ ከባ ፤ ጉናጉና ፡ የጉራጌ ፡ መና ።

አንሻ ፤ ጉድለት ፡ ሕጸጽ ።

ማነሰ ፤ መኩሰስ ፡ መጉደል ፡ መዋረድ ፡ (ምሳ፤ ፩ ፡ ፳፬) ።

ማነሻ ፤ መቅጠኛ ፡ መጉደያ ።

ታናሽ ፡ (ሾች) ፤ በቁሙ ፤ በዕድሜ ፡ በመጠን ፡ በማንኛውም ፡ ነገር ፡ ከሌላው ፡ ያነሰ ፡ ዝቅ ፡ ያለ ። ታናሽ ፡ ወንድም ፤ አባተ ፡ ታናሽ ፡ እንዲሉ ።

ታናሽነት ፤ ታናሽ ፡ መሾን ፤ ሕፃንነት ፡ ልጅነት ፡ (መዝ፤ ፩ ፡ ፩) ።

ታናሹ ፤ የርሱ ፡ ታናሽ ፤ ያ ፡ ታናሽ ።

ታናሿ ፤ የርሷ ፡ ታናሽ ።

ታናሿ ፤ ታናሽቱ ፤ ያች ፡ ታናሽ ፤ የታላቅ ፡ እት ፡ ተከታይ ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ (ዘፍ፤ ፴፩ ፡ ፴፩) ።

ታናሼ ፤ የኔ ፡ ታናሽ ፤ የበታቹ ።

ታናሽ ፤ የሥጋ ፡ ስም ፤ ከታወቁት ፡ ብልቶች ፡ አንዱ ፡ ዋነኛው ። (ግጥም) ፤ ታናሽ ፡ ታላቅ ፡ በላን ፡ ከርካ ፡ አደባባይ ፤ ከርስቲያን ፡ ሆይ ፡ አለልብ ፡ ሥጋ ፡ ይጣፍጣል ፡ ወይ ። ዐጢ ፡ የሕንጻ ፡ በግድ ፡ ቀጥረብ ፡ ያሉት ፡ እስላም ፡ የገጠመው ፡ ነው ፡ ይባላል ።

ታናናሽ ፡ (ሾች) ፤ ውስጠ ፡ ብዙ ፤ ጥቃ ቅን ፡ ታናናሾች ፡ ልጆች ።

ትንሽ ፤ (ንኡስ) ፤ ያነሰ ፤ ሕፃን ፡ ብላቴና ።
ትንሽ ፡ ልጅ ፡ እንዲሉ ። ወንድና ፡ ሴትን ፡ ለመለየት ፡

ትንሹ ፤ ያ ፡ ትንሽ ።

ትንሿ ፤ ትንሽቱ ፤ ያች ፡ ትንሽ ፡ ያሠኛል ።

(ትንሽ ፤ (ጎዳጥ) ፤ የቀጥር ፡ ንኡስ ፤ ብዙ ፡ ያይደለ ፡ ጥቂት ፡ እከሌ ፡ ትንሽ ፡ ገንዘብ ፡ ሰጠች ።

ትንሽነት ፤ ሕፃንነት ፡ ሊጋነት ፤ ጥቂትነት ።

ትንንሽ ፡ (ሾች) ፤ ውስጠ ፡ ብዙ ፤ ታናናሽ ፡ ጥቃቅን ። የኛማ ፡ ልጆች ፡ ትንንሾቹ ፤ ይናደፉሉ ፡ እንደ ፡ ንቦቹ ። ታናሽና ፡ ትንሽ ፡ ታናናሽና ፡ ትንንሽ ፡ እንዳንድ ፡ ወገን ፡ ናቸው ።

አሳነሰ ፤ (አእነሰ) ፤ ዝቅ ፡ አደረገ ፡ አዋረደ ፤ አስቀነሰ ፡ አሳጠረ ፡ አጉድሰ ። ለራሱ ፡ ሲቈርሱ ፡ አያሳንሱ ።

አሳናሽ ፤ ያሳነሰ ፡ የሚያሳንሰ ፤ አዋራጅ ፡ አኩሳሽ ።

ማሳነሰ ፤ ማጉደል ፡ ማሳጠር ።

ማሳነሻ ፤ መቀነሻ ፡ ማጉደያ ።

ተናነሰ ፤ ተጓደለ ፡ ተቀናነሰ ፡ ተከፋፈለ ።

አስተናነሰ ፤ አጓደለ ፡ አቀናነሰ ።

አንሶ ፤ ተዋርዶ ። ማን ፡ ከማን ፡ አንሶ ፡ እንዲሉ ።

አስተናነሰ ፤ አጉዳደል ፤ ማነሰ ።

እንሹ ፡ (ዎች) ፤ ታናሽ ፡ የበረሐ ፡ ሠሥ ፡ ዲግዲግ ፤ ድቅድቅ ፡ የምትል ። ትግሪትን ፡ ተመልከት ።

እነሱ ፤ (እሙ(ማ)ንቱ) ፤ እነእሱ ፡ እነርሱ ፤ የሩቆች ፡ ወንዶችና ፡ ሴቶች ፡ ዐጸፋና ፡ ቅጽል ፡ በቂ ። እነዚያ ፡ እሊያ ፡ እሳቸው ፡ ርሳቸው ።

እነሴ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በጉዣም ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።

እነሴ ፤ ዘር ፡ ትውልድ ፡ ሸረረት ፡ በሸነቅበት ፡ ገላ ፡ ላይ ፡ ምስር ፡ ዐኝኮ ፡ የሚተፋ ፤ አባታችን ፡ ከሸረረት ፡ ጋራ ፡ ተወልዷል ፡ እያለ ፡ ሸረረት ፡ የማይገድል ፡ ነገድ ።

እነሴዎች ፤ የእነሴ ፡ ዘሮች ፡ የእነሴ ፡ ትውልዶች ።

አንሰገሰገ ፤—አሰገበገበ ፤—ሰገሰገ ።

አንሰዋለለ ፤—አንቀዋለለ ፤— (ሰወለለ) ።

አንሸዋረረ ፤—አጣመመ ፤—ሸወረረ ።

አንሿከከ ፤—አሳበቀ ፤—ሾከከ ።

አንሶከሶከ ፤—እንደ ፡ ውሻ ፡ አስኬደ ፤—(ሶከሶከ) ።

አንሰለጀጀ ፤—አፈዘዘ ፤—ሰለጀጀ ።

አንሰላል ፤—በቁሙ ፤—ሰለለ ።

አንሸላሊት ፤—ተንቀሳቃሽ ፤—ሸለለ ።

አንሸልፋ ፤—ሥሥ ፤—ሸለፈ ።

አንሻፎ ፤ ብርድ ፡ የመታው ፡ እሽል ፤ ወሰስ ፡ ቀላል ፤ ዘሩ ፡ ሸፈፈ ፡ ነው ።

አንሳፈፈ ፤—አንካፈፈ ፤—ሰፈፈ ።

አንሻፈፈ ፤—ወደ ፡ ጐን ፡ አስረገጠ ፤—ሸፈፈ ።

አንሰፈሰፈ ፤—አንዘፈዘፈ ፤—ሰፈሰፈ ።

አናሸቀ ፤—አጣላ ፤—ነሸቀ ።

አንሸቀሸቀ ፤—አራዶ ፤—ሸቀሸቀ ።

አናሸረ ፤—አማረረ ፤—ነሸረ ።

አንሰራ ፤—የሸክላ ፡ ዕቃ ፤—ሰራ ።

አንሳሮ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ ከገገማ ፡ በስተገራ ፡ ያለ ፡ አገር ።

አንሰራፋ ፤—አሰፋ ፤—(ሰረፋ) ።

አንሻረረ ፤—ወረወረ ፤—ሸረረ ።

አንሰረሰረ ፤—ቀቀለ ፤—ሰረሰረ ።

አንሸረሸረ ፤—አሠገረ ፤—ሸረሸረ ።

አንሰረተተ ፤—ልብስን ፡ ጐተተ ፤—(ሰረተተ) ።

አንሸራተተ ፤—አዳለጠ ፤—(ሸረተተ) ።

እንሰሳ ፤ (ሶሰወ ፡ አንሶሰወ) ፤ የዳር ፡ የቤት ፡ ከብት ፡ ባላራት ፡ እግር ፡ ሣር ፡ ነጭቶ ፡ ውሃ ፡ ተጉንጭቶ ፡ የሚያድር ፡ የሚበላና ፡ የማይበላ ፡ (ከይትበላዕ ፡ ወዘእይትበላዕ) ፤ የሚያመሰክሩ ፡ የማያመሰክሩ ። ባላገር ፡ ግን ፡ እንሰሳ ፡ ይላል ። ተባቲንና ፡ እንስቱን ፡ ለመለየት ፡

እንሰሳው ፤ ያ ፡ እንሰሳ ፡ (ዘሌፍ ፡ ፲፮) ።

እንሰሳዋ ፤ እንሰሳዬቱ ፤ ያች ፡ እንሰሳ ፡ (ዘሌፍ ፡ ፲፮) ።

እንሰሶች ፤ ጉለትና ፡ ከጉለት ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ ብዙዎች ።

እንሰሳ ፤ ገር ፡ የዋህ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሕፃን ፡ ያለ ።

እንሰስ ፤ ዝኒ ፡ ከማሁ ፡ የሀገረ ፡ ሰብ ፡ ቋንቋ ፡ ነው ።

እንሰሰማ ፤ እንሰሰኛ ፤ የንስሳ ፡ ባሕርይ ፡ ግብር ፤ የንስሳ ፡ ዐይነት ፡ ወገን ፡ (መዝግቧ ፡ ፳) ።

እንሰሰላ ፡ (ዎች ፡ ሎች) ፤ የቅጠል ፡
 ስም ፤ ተወቅመና ፡ ፈልቶ ፡ እንፋሎቱ ፡ የሴቶችን ፡
 እጅና ፡ እግር ፡ የሚያቀላ ፡ እንሰሰላ ፡ ቅጠሌ ፤
 አብባል ፡ ዛሬ ፡ እንዲሉ ፡ ልጃገረዶች ፡ ዘሩ ፡ ሰሰላ ፡
 ነው ፡ ከቅጥነቱ ፡ በቀር ፡ ቅጠሉ ፡ ግርሽጥን ፡ ሥሩ ፡
 መቅመቆንና ፡ ካርትን ፡ ይመስላል ።

እንሰት—የቅጠል ፡ ስም ፤—አነሰ ።
 አንሻተተ ፤—አንሸራተተ ፤—(ሻ
 ተተ) ።

አነተ ፤ (አመመ) ፤ እናት ፡ አደረገ ፤
 እማማ ፡ አለ ። ነትን ፡ እይ ።

እናት ፡ (ቶች) ፤ እም) ፤ በቁሙ ፤
 ካባት ፡ ዘር ፡ ተቀብላ ፡ ዘጠኝ ፡ ወር ፡ ካምስት ፡
 ቀን ፡ እርግዛ ፡ ከባሕርይዋ ፡ ልጅን ፡ የምትወልድ ፡
 የምታስገኝ ፡ (ዘፀ፩ ፡ ፲፪ ፡ ፩ጢጥ ፡ ፭ ፡ ፪) ። ከናት ፡
 ወዲያ ፡ ዘመድ ፤ ከቃጣ ፡ ወዲያ ፡ ገመድ ። የንጀራ ፡
 የቀብ ፡ የክርስትና ፡ የቀለም ፡ የጡት ፡ የሞጋሳ ፡
 እናት ፤ የውሃ ፡ እናት ፡ እንዲሉ ፡ (ያገር ፡ እናት) ፤
 በባላገር ፡ ዛሬ ፡ አንዱ ፡ ቤት ፡ ነገ ፡ እሌላው ፡ ቤት ፡
 እያደረገች ፡ የምትመር ፡ አርጊት ፡ ልጅ ፡ አልባ ።

እናት ፤ ባልቲት ፡ እመበለት ፡ መነኩሲት ፡
 የናትነት ፡ ሥራ ፡ የምትሠራ ። ሞግዚትን ፡ እይ ።
 (የገዳም ፡ እናት) ፤ እመ ፡ ምኒት ።

እናቱ ፤ (እምየ) ፤ የኔ ፡ እናት ፤ እምዬ ።

እናትዬ ፤ ዘኔ ፡ ከማሁ ፡ (ግጥም) ፤ እናትዬ ፡
 ቂይ ፡ ታዩኛለሽ ፡ ተሰቅዬ ።

እናትያ ፤ (እማዊት) ፤ እናትኛ ፡ የጩ
 ጥታና ፡ የመታዘል ፡ ጻኛ ፤ አንደርዶ ፡ የሚዘሉ ፡
 ልጃገረዶች ፡ ዋና ።

እናትሽ ፡ ውሃ ፡ ትጋትሽ ፡ አለ ፤ የድ
 ካምን ፡ ዊጋ ፡ ነጣ ፡ ከሐከለ ፡ አስቀረ ፡ (ያዕ፩ ፡ ፪) ።

እናቲት ፤ እንስት ፡ አህያ ፡ ውርንጭላ ፡
 ያስከተለች ። እናቲት ፡ አህያ ፡ እንዲሉ ።

እናቲቱ ፤ እናትየዋ ፤ ያች ፡ እናት ፡
 (ማቲ፪ ፡ ፩ ፡ ፩፩) ።

እናታችን ፤ (እምነ) ፤ ወላጆችን ፡ አስገ
 ኛችን ፤ የኛ ፡ እናት ።

እናትነት ፤ (ከዊነ ፡ እም) ፤ እናት ፡
 መኾን ፤ ወላድነት ።

እናት ፡ አገር ፤ (ሀገሪት) ፤ አገሪት ፤
 ያባት ፡ የናት ፡ አገር ፡ የተወለዱባት ፡ አንግዲ ፡
 ልጅ ፡ የተቀበረባት ። በፈረንጅኛ ፡ ፓትሪ ፡ ትባ
 ላለች ።

እናት ፡ አደግ ፤ እንደ ፡ ንግሥተ ፡ ነገ
 ሥታት ፡ ዘውዲቱና ፡ እንደ ፡ ግርማዊት ፡ እተጌ ፡
 መነን ፡ አስፋው ፡ ያለች ፤ ልጅቷ ፡ ንግሥት ፤ እናቷ ፡
 ወይዘር ። እመቤታችንም ፡ እምላክን ፡ በመውለዷና ፡
 በቅድስናዋ ፡ እናት ፡ አደግ ፡ ትባላለች ። ሐናን ፡ እይ ።

እናት ፡ አይምሬ ፤ የከፉ ፡ ከፉ ፡ ጩካኝ ፡
 ደረቅ ፡ ሰው ፡ ክርስቶስ ፡ ሲወገር ፡ ድንጋይ ፡ ያቀበለ ።

እናቱ ፡ እንደ ፡ ወለደችው ፤ ልብስ ፡
 አልባ ፡ መኾን ።

እናት ፡ ጉያ ፤ በቁሙ ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በተ
 ጉለት ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ አገር ።

እናትና ፡ ልጄ ፤ እመቤታችንና ፡ ጌታችን ።
 ማነት ፤ እናት ፡ ማድረግ ።

አናት ፤—ቀንጮ ፡ ሕፃን ፤—ዐናት ።

አንተ ፡ ት ፤ የቅርብ ፡ ወንድ ፡ ዐጸፋና ፡
 ቅጽል ፡ በቂ ። አንተ ፡ ና ፤ ዐጸፋና ፡ በቂ ። አንተ ፡
 ሰው ፤ ቅጽል ። ትርጓሜው ፤ እስከ ፡ ርስከ ፡ ርስከ ፡
 ቅልከ ። በግእዝም ፡ እንደዚሁ ፡ አንተ ፡ ይባላል ።

አንተ ፡ ሆይ ፤ ሰውየ ፡ ቃለ ፡ አጋኖ ፡ ነው ።
 ላንት ፤ (ለአንት) ፤ ላንተ ።

ላንት ፡ ይደሩ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ላንተ ፡ አ
 ሽከር ፡ ይኹኑ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ላንቱ ፤ ከፈለ ፡ ስም ።

አንተ ፡ ግባ ፡ አንተ ፡ ውጣ ፡ አለች ፤
 እመነዘረች ፡ ሸረሞጠች ፤ ሴሰነች ።

አንተ ፡ ትብስ ፡ አንተ ፡ ትብስ ፡ ተባ
 ባለ ፤ ተከባበረ ፡ በሥራ ፡ በነገር ።

አንቺ ፡ ች ፤ (አንቲ) ፤ የቅርብ ፡ ሴት ፡
 ዐጸፋና ፡ ቅጽል ፡ በቂ ። እስከ ፡ ርስከ ። ባላገርም ፡
 ጠንቋይን ፡ እምኖ ፡ ሴቷን ፡ አንተ ፡ ወንድን ፡ አንቺ ፡
 ይላል ።

አንቺ ፡ ሆይ ፤ ሴትየ ፡ ቃለ ፡ አጋኖ ፡ ነው ።
 ባንች ፤ (በአንች) ፤ ባንቺ ።

ባንች ፡ ይለኩ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ ሌሎቹ ፡
 ሴቶች ፡ ባንቺ ፡ ይመጡኑ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ባንቺ ፤ ከፈለ ፡ ስም ።

አንቺዬ ፤ የኔ ፡ አንቺ ።

አንቱ ፤ የቅርብ ፡ ወንድና ፡ ሴት ፡ ከበሬታ ፤
 እስም ፡ ርስም ፡ ደረገመን ፡ እይ ።

አንቱዬ ፤ የኔ ፡ አንቱ ።

አንቱም ፤ ርስምም ። አንቱም ፡ አንቱም ፡
 አትዋሹ ፤ ወደ ፡ ጓር ፡ ልትሸሹ ።

አንቱታ ፤ ርስዎታ ፡ ከበሬታ ፤ አንቱ ፡
 ማለት ።

እነት ፤ (ና) ፤ ባሕርይ ፤ መኾን ። እምላክ
 ነት ፡ ሰውነት ፡ አብነት ።

እንቶ ፤ እየተጠበሰ ፡ የሚበላ ፡ እንጉዳይ ።

እንቶ ፤ እንትኖ ፡ ምናምኖ ። እንቶ ፡ ፈንቶ ፡
 እንዲሉ ።

እንቶ ፤ እንተን ፡ ያ ።

አንተበተበ ፤—በቀላል ፡ ቂላ ፤—ተበ
 ተበ ።

አንተባተብ ፤—አከላተፈ ፤—ተባ
ተባ ።
አንቸባቸባ ፤—ጠበሰ ፤—ቸባቸባ ።
አንተገተገ ፤—አብረቀረቀ ፤—ተገ
ተገ ።
እንቲያኸ ፤ (እንቲአከ) ፤ ያንተ ። በ
ምን ፡ እንቲያኸ ፡ እንዲሉ ፡ ልጆች ።
አንተከተከ ፤—አንፈረ ፤—ተከተከ ።
አንቸከቸከ ፤—ጠበሰ ፡ ሸን ፤—ቸከ
ቸከ ።
አንተላከሰ ፤—አደከመ ፤—ለከሰ ።
አንቸለቸለ ፤—አንበሰ ፤—(ቸለቸለ) ።
እንተን ፤ (እንተ) ፤ ለፋቅና ፡ ለቅርብ ፡
ወንድና ፡ ሴት ፡ በቂ ። እከሌ ፡ እከሊት ፤ እሱ ፡
እሷ ፤ አንተ ፡ አንቺ ።
እንተኔ ፤ (እንቲአየ) ፤ እንተ ፡ እኔ ፤ የኔ ፡
ወገኔ ፤ ዘመዴ ።
እንቶኔ ፤ ዝኔ ፡ ከማሁ ። የኛውን ፡ እንቶ ፡
እይ ።
እንትና ፤ ላገር ፡ ስም ፡ በቂ ፡ ይኸናል ።
እንትን ፡ (ኖች) ፤ የስምና ፡ የግብር ፡
የነገር ፡ በቂ ። ዘወር ፡ በል ፤ እንትን ፡ መጣብኸ ።
እባክኸ ፡ ወንድሜ ፡ እንትን ፡ ስጠኝ ። እንትነን ፡
በንትን ፡ አደረገው ፡ ብትንትን ። እንትን ፡ ባልኩ
በት ፡ እንትን ፡ ገባበት ፤ እንትን ፡ አምጪልኝ ፡
እንትን ፡ አልበት ፤ አንቺም ፡ ነጻልኝ ፡ እንትን ፡
ትይልኝ ። የኔን ፡ እንትን ፡ የሚያሰፋ ፡ እንጂ ፤ የ
ሚያጠብ ፡ አይመጣም ፡ ትቤ ፡ ብእሴት ።
እንትፍ ፤—መትፋት ፤—ተፋ ።
እንቸፍ ፤ የሰንደና ፡ የነብስ ፡ እንቸፍ ፤
ወሰስ ፡ ቀላል ፡ የግርድ ፡ ተወራጅ ።
አንተረከከ ፤—አፈራ ፤—ተረከከ ።
አንተራፋ ፤—ሰበረ ፤—(ተረፋ) ።
አንተርፋ ፤—ወተታም ፡ ቅጠል ፤—(ተ
ረፋ) ።
እንቸርፍ ፤—ያከራፈ ፤—(ቸረፈፈ) ።
አንተረፈፈ ፤—መላ ፤—(ተረፈፈ) ።
አንቸረፈፈ ፤—አስከራፈ ፤—(ቸረ
ፈፈ) ።
አንቸረረ ፤—አዘለለ ፤—(ቸረረ) ።
አንተራሰ ፤—ራሰን ፡ አስደገፈ ፤—ራሰ
ራሰ ።
እንቲሽ ፤ (እንተ ፡ ወሽ) ፤ ልጆች ፡ እ
ንጸሀያ ፡ የሚረገጡት ፡ ርግማ ።
አንተሰተሰ ፤—አስፈራ ፤—(ተሰተሰ) ።

አንቸሰቸሰ ፤—አጪሰ ፤—(ቸሰቸሰ) ።
አንቸቻ ፤—አስራኸ ፤—(ቸቻ) ።
እኔቶች ፤ (እን ፡ የቶች) ፤ የየት ፡ ስፍራ ፡
ሰዎች ። እን ፡ ተመልከት ።
እሣ ፤—የንቀፊታ ፡ ቃል ፤—ንሣ ።
እሦ ፤—የደስታ ፡ ቃል ፤—ዕሦ ።
እሠይ ፤—በቁሙ ፤—ዕሠይ ።
አሠለጥ ፤—ባሪያ ፤—ሠለጠ ።
አሣማ ፤—በቁሙ ፤—ዐሣማ ።
አሠመረ ፤—መሥመር ፡ አደረገ ፤—ሠ
መረ ።
አሥኔት ፤ (ሠነየ ፡ አሠነየ) ፤ አበባ ፡ በያ
ይነቱ ፡ (ግእዝ) ። ባለቅኔዎች ፡ ግን ፡ አገር ፡ ይሉታል ።
አሠሠ ፤—ጠረገ ፤—ዐሠሠ ።
አሥሥት ፤—ዘለባብዳ ፤—ዐሠሠ ።
አሠረ ፤—ቀፈደደ ፤—አሰረ ።
አሠር ፤ ፍለጋ ፡ ጸካ ፡ (ግእዝ) ።
አሠረ ፤ ምድር ፤ በታች ፡ ወገዳ ፡ ከገማ ፡
በስተገራ ፡ ያለ ፡ ቀበሌ ።
አሠር ፤—ገለባ ፤—ዐሠር ።
አሣር ፤—ውርደት ፤—ዐሳር ።
አሣረ ፤—ዐደመ ፤—(ሠየረ ፡ ሣረ) ።
አሥር ፤—በቁሙ ፤—ዐሥር ።
አሠራጩ ፤—አወራኝ ፤—(ሠረጩ) ።
አሠረቀ ፤—አባተ ፤—ሠረቀ ።
አፋ ፤—ማረጃ ፤—አፈፈ ።
አፍ ፤ (አፈወ ፡ አፈፈ) ፤ በቁሙ ፤ በከን
ፈርና ፡ በከንፈር ፡ መካከል ፡ ያለ ፡ ክፍት ፤ መተን
ፈሻና ፡ መናገሪያ ፡ የቃል ፡ የትንፋሽ ፡ የመብል ፡
የመጠጥ ፡ የነገር ፡ ሹሉ ፡ መውጣት ፡ መግቢያ ፡
የሚከፈትና ፡ የሚዘጋ ፡ የሕዋሳት ፡ በር ። በለፈለፉ ፡
ባፍ ፡ ይጠፉ ። በርን ፡ ደጅን ፡ ተመልከት ። (የኸብ
አፍ) ፤ ቀጠማ ።

አፍ ፡

አፍ ፤ ስለት ። ሹለት ፡ አፍ ፡ ሰይፍ ፡ እን
ዲሉ ፡ (መዝገብ) ።
አፍ ፤ ቃል ፡ ነገር ፡ ቋንቋ ። የጋላ ፡ አፍ ፡
የፈረንጅ ፡ አፍ ፡ እንዲሉ ።
አፍ ፤ አስተርጓሚ ፡ ስማ ፡ በለው ፡ ትርጅ
ማን ፡ አምጽር ፡ አነጋጋሪ ፡ ጠበቃ ፡ ወኪል ፡ የነገር ፡
አባት ። ባፈ ፡ እንዲል ፡ ተከላኸ ።

አፍ ፤ ረርጅ ፤ ቱን ፤ ታጭፍ ፤ አንድ ፤ አፍ ፤ ቀርቶኛል ።

አፈኛ ፤ (ኞች) ፤ አፋዊ) ፤ አፋም ፤ ለፍ ላፈ ፤ ነገረኛ ፤ ጨቅማቃ ።

አፈኛነት ፤ ለፍላፈነት ፤ ተናጋሪነት ፤ አፈኛ ፤ መሽን ።

አፎች ፤ (አፈዋት) ፤ በቁሙ ፤ ከፍቶች ፤ ፍንጮች ፤ (ኢርጅ ፤ ፲፮) ። አፍ ፤ እየተናበበ ፤ ቅጽ ልኖ ፤ በቂ ፤ ሹኖ ፤ እንደሚያምርሰት ፤ ይፈታል ፤ በተሳቢነትም ፤ ይነገራል ።

አፍ ፤ አወጣ፤ ጠበቃ ፤ እያለው ፤ ተናገረ ።

አፍ ፤ አፋን ፤ አሉት ፤ የተናገረው ፤ እንዳይሰግ ፤ አደረጉት ፤ ሹሉም ፤ መለሱሰት ።

አፍ ፤ አሲያዘ ፤ ዝም ፤ አውኘ ፤ መልስ ፤ አሳጣ ።

አፈ ፤ እስር ፤ የማይናገር ፤ ሽብብ ።

አፈ ፤ ብልጥ ፤ ንግግር ፤ አሳማሪ ።

አፈ ፤ በረከት ፤ የቅዱስ ፤ ኤፍሬም ፤ የሰም ፤ ሽልማት ፤ ስሙ ፤ ስርጋዊ ፤ (ቅጽል) ።

አፈ ፤ ጉባኤ ፤ የጉባኤ ፤ አፍ ፤ የማገበር ፤ ጠበቃ ፤ የብዙ ፤ ሰው ፤ ነገረ ፤ ረጅ ።

አፈ ፤ ግም ፤ አፋ ፤ የሚገማ ።

አፈ ፤ ጎማ ፤ ድዳ ።

አፈ ፤ ድዳ ፤ መናገር ፤ የማይችል ፤ ሰው ።

አፈ ፤ ድስት ፤ አፋ ፤ ድስት ፤ የሚመስል ፤ ብርሌ ፤ መውዘር ፤ ጠመንዣ ።

አፈ ፤ ወርቅ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ መንፈሳዊ ፤ ድርሰቱ ፤ በዓለም ፤ የተደነቀ ፤ የጽርእ ፤ ሊቀ ፤ ጳጳሳት ፤ የሐንስ ፤ አፈ ፤ ወርቅ ፤ ቢል ፤ ግን ፤ ቅጽል ፤ ይሸናል ።

አፈ ፤ ወሪሳ ፤ ያፍ ፤ ዘረፋ ፤ አፍ ፤ እንዳመጣ ፤ እንደ ፤ ተገኘ ፤ ወሬ ፤ ግውራት ።

አፈ ፤ ዋሾ ፤ የዋሾ ፤ ነገር ፤ የሐሰተኛ ፤ አፍ ፤ የቀሚስ ፤ ዝምዝም ፤ ወይም ፤ ጥልፍ ።

አፈ ፤ ዘርጣ ፤ ተሳታፊ ።

አፈ ፤ ሕፃን ፤ በብርሌ ፤ ውስጥ ፤ ባለ ፤ ውሃ ፤ ታይቶ ፤ በሕፃን ፤ አንደበት ፤ የሚናገር ፤ ዛር ፤ ምትሀት ።

አፈ ፤ ጨዋ ፤ የሊቅ ፤ የመምር ፤ የደቀ ፤ መዝሙር ፤ ሳይሸን ፤ ያልተማረ ፤ ሰው ፤ ማይምን ፤ የሚናገረው ፤ ነገር ፤ ቃል ፤ ወግ ፤ ታሪክ ።

አፈ ፤ ጮሌ ፤ አፈ ፤ ብልጥ ።

አፈ ፤ ዊቃ ፤ ከንፈረ ፤ ጥቁር ፤ ሰው ፤ በቅሉ ፤ አህያ ፤ ውሻ ።

አፍ ፤ ያለው ፤ ጤፍ ፤ ይቂላል ፤ ነገር ፤ አሳማሪ ፤ እውነትን ፤ ለሐሰት ፤ ያለውጣል ።

አፈ ፤ ከፋታ ፤ ያልተከደነ ።

አፍ ፤ ሌላ ፤ ልብ ፤ ሌላ ፤ ሸንጋይ ፤ አታላይ ፤ ደላይ ፤ (ዘፍዩ ፤ ፩—፭) ።

አፈ ፤ ላማ ፤ ከብት ፤ ዝራት ፤ ሲበላ ፤ የሚከፈል ፤ ዕዳ ፤ ላማ ፤ ለምለም ፤ ወይም ፤ ላም ።

አፍ ፤ ላፍ ፤ (አፈ ፤ በአፍ) ፤ ቃል ፤ ለቃል ፤ አብርሃምና ፤ እግዚር ፤ አፍ ፤ ላፍ ፤ ተነጋገሩ ።

አፈ ፤ ሊቅ ፤ የሊቅ ፤ ወኪልና ፤ ምትክ ፤ በሊቅ ፤ ፈንታ ፤ የሚሰብክ ፤ የሚከራከርና ፤ የሚተች ፤ እንደ ፤ ቁርሱስ ፤ እንደ ፤ ዲዮስቂርስ ፤ ያለ ፤ እውነተኛ ፤ ደቀ ፤ መዝሙር ፤ አፈቻላ ፤ ለሊቅ ፤ ላፈ ፤ ሊቅ ፤ እንዲል ፤ ሙሴ ።

አፈ ፤ ለቃቃ ፤ አፈ ፤ ሰፊ ።

አፈ ፤ ልስልስ ፤ ጥካራ ፤ ነገር ፤ የማይናገር ፤ ሰው ።

አፈ ፤ ሙዝ ፤ የጠመንዣ ፤ አፍ ፤ ወይም ፤ ርሳስ ፤ ዐረር ፤ ሙዝን ፤ እይ ።

አፈ ፤ መምር ፤ የመምር ፤ ነገረ ፤ ረጅ ፤ ልብስ ፤ ገፋፈ ።

አፈ ፤ ምሣር ፤ አፋ ፤ እንደ ፤ ምሣር ፤ ስለት ፤ ያለው ፤ ወበፈ ፤ ወሳፍቻ ።

አፍ ፤ መፍቻ ፤ አባባ ፤ እማማ ።

አፈ ፤ ንጉሥ ፤ በንጉሥ ፤ ፈንታ ፤ የሚረርድ ፤ የፍርድ ፤ ባለሥልጣን ፤ የመንግሥት ፤ ዋና ፤ ጳጳሩ ።

አፈ ፤ ጸድቅ ፤ አፋ ፤ እውነተኛ ፤ ልቡ ፤ ሐሰተኛ ፤ የሸን ፤ አታላይ ፤ ግብዝ ፤ የተናገረውን ፤ የማያደርግ ፤ ከንፈረ ፤ መጣጭ ፤ (ሉቃ፤ ፲፩) ።

አፈ ፤ ጸያፍ ፤ ኩልታፋ ።

አፈ ፤ ቅቤ ፤ ነገረ ፤ ልስልስ ።

አፍ ፤ ቂጥ ፤ (አፈ ፤ ቂጥ) ፤ ፈጋራ ።

አፍ ፤ ቂጡ ፤ ሣቀ ፤ ፈካ ፤ እጅግ ፤ ተደሰተ ።

አፍ ፤ ቂጡ ፤ ሸበተ ፤ ፈጽሞ ፤ አረጀ ።

አፍ ፤ ሰጠ ፤ ነገር ፤ መለሰ ።

አፍ ፤ ሲከዳ ፤ ከሎሌ ፤ ይብሳል ፤ ከታላቅ ፤ ጉዳት ፤ ያደርሳል ።

አፈ ፤ ሾሌ ፤ ከንፈሩ ፤ የበሰለ ፤ ሾላ ፤ የሚመስል ፤ ፈረስ ።

አፈ ፤ ሰፊ ፤ አፋም ፤ አፈ ፤ ለቃቃ ፤ ሰው ፤ የሸከላ ፤ ዕቃ ።

አፈ ፤ ሸራፋ ፤ እንበራ ፤ ጋን ፤ አፋ ፤ የተሸረፈ ፤ የተሰበረ ።

አፍ ፤ ሳቻ ፤ (ስሕተተ ፤ አፍ) ፤ ያፍ ፤ ስሕተት ፤ ያልታሰበ ፤ ስድብ ፤ ነቀፋ ።

አፍ ፤ ተጅ ፤ (አፍ ፤ ምስለ ፤ እድ) ፤ ቅርብ ፤ አጠገብ ፤ በምገብ ፤ ጊዜ ፤ አፍና ፤ እጅ ፤ እንዳይተጣጣ ፤ ይሽም ፤ እንደዚያ ፤ ነው ።

አፈ ፡ ታሪክ ፤ (ታሪክ ፡ አፍ) ፤ በመ
 ጽሐፍ ፡ ሳይኖር ፡ በቃል ፡ ብቻ ፡ የሚነገር ፡ ካላቸት ፡
 ሲወርድ ፡ ሲዋረድ ፡ ሲያያዝ ፡ የመጣ ፡ ያፍ ፡ ታሪክ ።
 አፍኸ ፡ ይረፍ ፤ አትናገር ፤ ገም ፡ በል ።
 አፉን ፡ አጠፋ ፤ የተናገረው ፡ ሳይኸን
 ለት ፡ ቀረ ።
 አፉን ፡ ይበላዋል ፤ ተናገር ፡ ተናገር ፡
 ይለዋል ።
 አፉን ፡ ያዘ ፤ ዝም ፡ ዕክም ፡ ጸጥ ፡ አለ ።
 አፉን ፡ ይይዘዋል ፤ ትክክል ፡ አይና
 ገርም ።
 አፉን ፡ ከፈተ ፤ ተናገረ ፤ ዝም ፡ አላለም ።
 አፉን ፡ ነጠበው ፤ ሳያስበው ፡ ድፍረት ፡
 ተናገረ ።
 አፉን ፡ ፈታ ፤ መናገር ፡ ቻለ ፡ ዝመረ ።
 ዳግመኛም ፡ ከስምና ፡ ከቅጽል ፡ ተናቦ ፤ እሾኸፍ ፡
 እሳታፍ ፡ ከፍታፍ ፡ መጢ ፡ እፍ ፡ መሬ ፡ አፍ ፡
 ፍየላፍ ፡ ሹላፍ ፡ እያለ ፡ ዘርፍ ፡ ይዘ ፡ ሲነገር ፡ በቂ ፡
 ይኸናል ፤ ሹሉንም ፡ በተራው ፡ ተመልክት ።
 (ታፍ ፡ ታፋ) ፤ ሳይጠራቀም ፡ ሳይበዛ ፡ መሥራት ።
 አፌ ፤ የኔ ፡ አፍ ፡ ነገረ ፡ ፈጅ ።
 ታፌ ፤ ያ፤ ቀን ፡ ቀጠሮ ፤ አፈን ፡ ይዢ ፡
 ግለት ፡ ነው ።
 እፍ ፤ መንፋት ፡ መተንፈስ ።
 እፍ ፡ አለ ፤ ነፋ ፡ እንፈስ ፡ ተንፈስ ፤ በት
 ንፋሽ ፡ ጠረገ ፡ አስገለለ ፤ ያይን ፡ ያቧራ ፡ የደቂት ፡
 የደቃት ፡ ነገር ።
 እፍ ፡ አለ ፤ አሳት ፡ እንደደ ፤ እሳቱ ፡ እን
 ዳይጠፋ ፡ እንዳይጠልስ ፡ አደረገ ።
 እፍ ፡ አለ ፤ መብራት ፡ አጠፋ ።
 እፍ ፡ አይሉሽ ፤ ማሽላ ፤ የማሽላ ፡ ስም ።
 እፍ ፡ ያለ ፡ ች ፤ ዋና ፡ ሸርመጣ ፤ ያበደ ፡
 ያበደች ፡ የነደደ ፡ የነደደች ።
 እፍ ፡ ያለ ፤ ነፋስ ፡ የጠረገው ፡ ለጥ ፡
 ያለ ፡ ሚዳ ፡ ምንም ፡ የሌለበት ።
 እፍታ ፤ እፍ ፡ ግለት ፡ (ኢላፃ ፡ ፃፀ) ።
 እፍታ ፤ በወጥ ፡ ላይ ፡ የሰፈፈ ፡ ወይም ፡
 የጠለለ ፡ የቅቢና ፡ ያዋዜ ፡ ስልባቦት ። እፍታ ፡
 በልጅ ፡ ልቤን ፡ ያቅረፋል ።
 እፍፍ ፡ አለ ፤ (እፍ ፡ እፍ ፡ አለ) ፤
 መላለሰ ፡ እንደደ ፤ በትንፋሽ ፡ አበረደ ፤ አከባበረ ፡
 ፈጽሞ ፡ ወደደ ፤ (ተረት) ፤ ገንፎ ፡ እፍፍ ፡ ቢሉሽ ፡
 ሲውጡሽ ፡ ነው ።
 አፍኦ ፤ ውጭ ፡ ዕዳሪ ፤ ደጅ ፡ ወልወል ፤
 ሚዳ ፡ ከቤት ፡ ከቅጥር ፡ ከመንደር ፡ በውጭ ፡ ያለ ፡
 በውስጥ ፡ ያይደለ ፡ ልዩ ፡ ቦታ ።
 አፍኦ ፡ ወጣ ፤ ዕዳሪ ፡ ተቀመጠ ። አፍና ፡
 አፍኦ ፡ ግእዝ ፡ አፈው ፡ ከሚለው ፡ ይወጣሉ ።

አፍኦው ፡ ሰንሰለት ፤ ውስጡ ፡ ዐውደ ፡
 ነገሥት ፤ ሐሰተኛ ፡ ባሕታዊ ፡ ጠንቋይ ።
 አፍኦዊ ፤ የውጭ ፤ ሥጋዊ ፡ ዓለግዊ ።
 አፈገ ፤ ዐጀበ ፡ እከማቸ ፤ ብዙውን ፡ እንድ
 ነት ፡ አደረገ ፤ መሰገ ።
 አፋጊ ፤ ያፈገ ፡ የሚያፍግ ፤ ዐጽቢ ፡ መሳጊ ።
 ማፈግ ፤ ማጀብ ፡ ማከማቸት ።
 ማፈጊያ ፤ ማጀቢያ ፡ ማከማቸ ፤ በረት ፡
 ምላግ ፤ ውስጡ ፡ ከፍት ፡ ዕቃ ።
 ታፈገ ፤ ታጀቦ ፡ ተከማቸ ፤ ተመሰገ ።
 እፍግ ፤ የታፈገ ፡ የተከማቸ ፤ ከምቹ ።
 እፍግ ፡ አለ ፤ ታፈገ ።
 መታፈግ ፤ መታጀብ ፡ መከማቸት ፤ አንድ ፡
 ላይ ፡ መኾን ።
 መታፈጊያ ፤ መታጀቢያ ፡ መከማቸ ።
 ተፋፈገ ፤ ተከመቻቸ ፡ ተነባበረ ፡ ተጠጋጋ ፡
 ተደራረበ ፡ ተጨናነቀ ።
 እፍግፍግ ፤ የተፋፈገ ፡ የተጠጋጋ ፤ ገብብር ።
 መተፋፈግ ፤ መጠጋጋት ፡ መጨናነቅ ።
 መተፋፈጊያ ፤ መጠጋጊያ ፡ መጨናነቂያ ።
 አስተፋፈግ ፤ አስተጽጀብ ፤ ማረግ ።
 አፍጋብ ፤ ጋላ ፤ የጋላ ፡ ነገድና ፡ አገር ።
 አፍገመገመ ፤— አንገደገደ ፤— ፈ
 ገመ ።
 አፈገፈገ ፤— ወደ ፡ ኋላ ፡ አለ ፤— ፈ
 ገፈገ ።
 አፍገረገረ ፤— አዋሰበ ፤— ፈገረ ።
 እፍዳ ፤ ከእስት ፡ የተበጀ ፡ የቀፎ ፡ መከ
 ደኛ ፡ መግጠሚያ ።
 አፋደሽ ፤— በሰው ፡ ነገር ፡ ገባ ፤— (ፋ
 ደሽ) ።
 አፌዘ ፤— አላገጠ ፤— (ፈየዘ ፡ ፌዘ) ።
 አፍዛዣ ፤— አቅጣጫ ፤— ፈዘዘ ።
 አፌጠ ፤— አሌጠ ፤— (ፈየጠ ፡ ፌጠ) ።
 አፍጩ ፤— በትንፋሽ ፡ ዘፋነ ፤— (ፍጩ)
 አፍጫጩ ፤— አተራመሰ ፤— ፈጩ ።
 አፈጠፈጠ ፤— አቂጠቂጠ ፤— ፈጠ
 ፈጠ ።
 አፍጩፈጩፈጩ ፤— አተጋ ፤— ፈጩፈጩ ፤
 ፋጩፈጩ ።
 አፈጠረቀ ፤— አፈነዳ ፤— (ፈጠረቀ) ።
 አፈየ ፤ (አፍይ ፡ አፈየ ፤ ጋገረ ፡ አበ
 ሰለ) ፤ ከደን ፡ ገጠመ ፡ ልክክ ፡ አደረገ ፤ ዐፈነ ።

እፊያ ፡ (ዎች) ፤ የድስት ፡ የመሰብ ፡ የማንኛውም ፡ ዕቃ ፡ መክደኛ ፡ ወስከንባይ ፡ ከሸክላ ፡ ከሰፈት ፡ የተዘጋጀ ።

እፎይ ፤ (አፈው ፡ እፎ) ፤ በቁሙ ፤ መተንፈስ ፡ ማረፍ ።

እፎይ ፡ አለ ፤ ዐረፈ ፡ ተነፈሰ ፤ አስተፋሳ ። ሲዘረዘር ፤ እፎዬ ፡ እፎዬው ፡ ይላል ። ው ፡ ሥራውንና ፡ ድካሙን ፡ ያሳያል ።

እፎይታ ፤ እፎይ ፡ ማለት ፡ ዕረፍት ፡ ማግኘት ፡ መተንፈስ ።

አፈከፈከ ፤—አነተበ ፤—ፈከፈከ ።

አፈለ ፤—ጐለመሰ ፤—ዐፈለ ።

አፍለከለከ ፤—አስለከለከ ፤—ፈለከ ።

አፍላል ፤—በቁሙ ፤—ፈለለ ።

አፍለኛ ፤—ጉልማሳ ፤—ዐፈለ ።

አፈላሾ ፤—ግልግል ፤—ፈለሰ ።

አፍሌታ ፡ (ቶች) ፤ ጥየ ፤ የጥየ ፡ ዐይነት ።

አፈነ ፤—ሸፈነ ፤—ዐፈነ ።

አፈነደረ ፤—ወገቡን ፡ ዐጠፈ ፤—ፈነደረ ።

አፈነጀረ ፤—አጠመመ ፤—ፈነጀረ ።

አፍነዘነዘ ፤—አቅነዘነዘ ፤—ፈንዘ ፤ ፈነዘ ።

አፍንጫ ፤—በቁሙ ፤—ፈነጨ ።

አፈናጠጠ ፤—በወዴላ ፡ ላይ ፡ አስቀመጠ ፤—ፈነጠጠ ።

አፈናጠረ ፤—በተነ ፤—ፈነጠረ ።

አፍነክነክ ፤—አስደሰተ ፤—(ፈነክ) ።

አፈነፈነ ፤—አነፈነፈ ፤—ፈነፈነ ።

አፎንቻ ፤ መልክ ፡ ጥፋ ፡ ፋንጋ ፡ አፍንጫ ፡ ቢስ ።

እፍኝት ፡ (ቶች) ፤ አፍቦት ፤ ፈዐወ) ፤ ዝንጉርጉር ፡ እባብ ፡ ዙርፋፍያ ፡ መርዘን ፡ በትንፋሾና ፡ በጥርሱ ፡ የሚናኝ ፡ ሰውንና ፡ ከብትን ፡ የሚጉዳ ፡ ሹራተ ፡ ጉንዳ ፡ ጉበናን ፡ ተመልክት ።

እፍኝት ፡

አፈሠ ፤—ዘገነ ፤—ዐፈሠ ።

አፈፈ ፤ (አፈፍ ፡ አፈፈ) ፤ ከረከመ ፡

ቀፈፈ ፡ ከመመ ፡ ቀረደደ ፤ ቁረጠ ፡ ዐረደ ፤ እነሣ ፡ ያዘ ፡ ጫፍን ፡ አፍን ፡ ዐንገትን ፡ ዕቃን ። ፈፋንና ፡ ፈፍን ፡ ተመልክት ፤ የዚህ ፡ ዘርች ፡ ናቸው ። ቀረጠፈን ፡ እይ ።

አፋፊ ፤ ያፈፈ ፡ የሚያፍፍ ፤ ቀፋፊ ፡ ከርካሚ ።

(ጥፈ) አፈፍ ፤ የሚይዝ ፡ የሚያነሣ ።

አፈፍ ፤ (አፈፍ) ፤ መያዝ ፡ መጨበጥ ፡ ማንሣት ።

አፈፍ ፡ አደረገ ፤ ለቀም ፡ አደረገ ፡ ባፍ ፤ በፍጥነት ፡ ያዘ ፡ ጨበጠ ፡ እነሣ ፡ በጅ ።

አፈፍ ፡ አለ ፤ ብድግ ፡ አለ ፤ ፈጥኖ ፡ ተነሣ ።

አፈፍ ፡ አፈፍ ፡ አለ ፤ ብድግ ፡ ብድግ ፡ አለ ።

አፈፋ ፤ ቀፈፋ ፡ ቅርደዳ ፡ ዐረዳ ። ባፈፋ ፡ በጉደፋ ፡ እንዲሉ ።

አፈፋ ፤ ቅርጠፋ ፡ ከርከማ ።

አፋ ፤ ሰፊ ፡ ጩቤ ፡ ከማፋ ፡ ቀና ፡ ያለ ፤ ካራ ፡ ማረጃ ፤ እጀታው ፡ ያም ፡ ዐፋሽ ፡ ይባላል ። (ግጥም) ፤ ቆመሽ ፡ ስትሻገት ፡ ዳኛው ፡ እያደለ ፤ ባፋረዱሽ ፡ እንጂ ፤ እትሽ ፡ ምን ፡ ልበላ ። ቀነተ ፡ ብለሽ ፡ ቅናትን ፡ እይ ።

አፋፍ ፡ (ፎች) ፤ የገደል ፡ አፍ ፤ የተራራ ፡ ማፍ ። በግእዝ ፡ አፈ ፡ ጸድፍ ፡ ይባላል ። አፋፍ ፡ ላፋፍ ፡ ሼደ ። ካፍ ፡ ከወጣ ፡ አፋፍ ፡ እንዲሉ ። (የሞት ፡ አፋፍ) ፤ ምጥ ፡ ጣር ፡ ጋር ፡ ጭንቅ ፤ ውጪ ፡ ነፍስ ፡ ግቢ ፡ ነፍስ ።

አፋፋ ፤ የዘፈን ፡ አዝማች ፤ ባጤ ፡ ምኒልክ ፡ ጊዜ ፡ የተዘፈነ ፡ ዘፈን ።

ማፈፍ ፤ መቀረጥ ፡ መከርከም ፡ መቅፈፍ ።

ማፈፊያ ፤ መከርከሚያ ፡ ማስተካከያ ፡ መቃድ ፡ መኪኖ ።

አሳፈፈ ፤ አስከረከመ ፡ አስቀፈፈ ፡ አስከመመ ፡ አስቁረጠ ።

አሳፋፊ ፤ ያሳፈፈ ፡ የሚያሳፍፍ ፤ አስከርካሚ ፡ ባለመጣፍ ።

ማሳፈፍ ፤ ማስቀፈፍ ፡ ማስከርከም ።

ማሳፈፊያ ፤ ማስቀፈፊያ ፡ ማስከርከሚያ ።

ታፈፈ ፤ ተከረከመ ፡ ተቀፈፈ ፡ ተከመመ ፡ ተቁረጠ ።

ታፋፈ ፤ የሚታፈፍ ።

እፋፊ ፤ ቅፋፊ ፡ ቀራጭ ።

እፍፍ ፤ የታፈፈ ፡ የተከረከመ ፡ ከርከም ፤ መጣፍ ፡ ደብተር ፡ መዝገብ ።

እፍፋት ፤ ከርከማት ፡ ከምማት ።

መታፈፍ ፤ መከርከም ፡ መቁረጥ ፤ የአርአስት ፡ የገዳማ ፡ የግልየት ፡ መተካከል ።

መታፈፊያ ፤ ጊዜ፡ መሣሪያ ።
 አስተፋፈሩ ፤ አቀፋፈሩ ፤ ማፈሩ ።
 እፍፍ፡ አለ ፤—መላልሶ ፡ አነ
 ደደ ፤—አፍ ።
 አፋቀ ፤—ሕቅ፡ ሕቅ፡ አለ ፤—(ፋቀ) ።
 አፎቄ ፤ (ዎች) ፤ ወቃዬ ፡ አፍ ፤ ወ
 ጋኤ ፡ አፍ) ፤ በቁሙ ፤ ሰውን ፡ በወጋ ፡ ጊዜ ፡ እ
 ንደ ፡ አፋ፡ ባፋ፡ (በስለቱ) ፤ የሚቁርጥ ፤ የሚቀድ ፤
 ቅጠለ ፡ ሰፊ ፡ ታላቅ ፡ አበታ ፡ ጦር ።
 አፈቀረ ፤—ወደደ ፤—ፈቀረ ።
 አፈረ ፤—ዙምሽሽ ፡ አለ ፤—ዐፈረ ።
 አፈራ ፤—ፍሬ ፡ ሰጠ ፤—(ፈራ) ፤ ፈ
 ረየ ፤ ፈርጎ) ።
 አፈር ፤—መሬት ፤—ዐፈር ።
 አፋራ ፤—ማካፋት ፡ ዝመረ፤—(ፋራ) ።
 አፋር ፤ (ሮች) ፤ የአዳል ፡ ነገድ ፡ ስም ።
 አፍሬ ፤—የማረሻ ፡ ጫፍ ፤—(ፈራ) ፤
 ፈረየ ፤ ፈርጎ) ።
 አፈር ፤ ወርቅ ፡ እንዳፈር ፡ የሚታፈሥበት ፡
 አገር ፡ በእስያ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ (ዘፍ) ፤ ጽቧ ። ፫ነገ ፡
 ዪ ፡ ጽጅ) ።
 አፍራዲቆ ፤ በድንኳን ፡ ጣራ ፡ ዙሪያ ፡
 ዐልፎ ፡ ዐልፎ ፡ ያለ ፡ ብስ ፡ አውታር ፡ የሚገባ
 በት ፤ በማስ ፡ የተለበደ ፡ ከፍስ ፡ ቀለበት ፡ የተዋ
 ደደ ፡ ነዳላ ።
 ኤፍራጥስ ፤ ካራቱ ፡ ታላላቆች ፡ ወንዞች ፡
 አንዱ ፡ ከአርሙን ፡ አገር ፡ ፈልቆ ፡ በአሰር ፡ ላይ ፡
 ወደ ፡ ባቢሎን ፡ ይወርዳል ፤ በዚያም ፡ ከጤግሮስ ፡
 ጋራ ፡ ገጥሞ ፡ ወደ ፡ ፋርስ ፡ ባሕር ፡ ይገባል ፡
 (ኪ ፡ ወ ፡ ከ) ።
 አፍረከረከ ፤—ፈረፈረ ፤—(ፈረከ) ።
 አፍረመረመ ፤—በላ ፡ ጋጠ ፤ አ
 ተጋ ፤—ፈረመ ።
 አፍራን ፤ ቀይ ፡ የንጫት ፡ እበባ ፡ ቀለም ፡
 የሚሾን ።
 አፍርንጅ ፤—የበርበሬ ፡ ፍሬ ፤—ፈ
 ረንጅ ።
 አፍራቃ ፤—በቁሙ ፤—ፈረቀ ።
 አፍረቀረቀ ፤—አነፈረቀ ፤—ፈረቀ ።
 አፈራረቀ ፤—አስተራረፈ ፤—ፈረቀ ።
 አፈርሳታ ፤ (ፈርሰወ) ፤ እውጫጭኝ ፡
 ባላገር ፡ ሥዕል ፡ ወግቶ ፡ ምሉ ፡ ተገዝቶ ፡ በጥፋ
 ተኛ ፡ ላይ ፡ የሚናገረው ፡ ምስክርነት ።
 አፈርሳታ ፡ አወጣ ፤ አጥፊን ፡ ገለጠ ፡
 አስታወቀ ።
 አፈሰ ፤—ዘገነ ፤—ዐፈሠ ።

አፋሽገ ፤—አዛጋ ፤—ፋሽገ ።
 ኤፌሶን ፤ ያገር ፡ ስም ፤ በእስያ ፡ ውስጥ ፡
 ያለች ፡ አገር ፡ ጳውሎስ ፡ ዮሐንስ ፡ ያስተማሩበት ፡
 ንስጥሮስ ፡ የተወገዘበት ።
 ኤፌሶን ፤ ጥቅር ፡ አባይ ፡ (ግእዝ) ።
 አፍሻት ፤—ጥዋ ፤—ዐፍሻት ።
 አፍታ ፤ (አፍ) ፤ ጊዜ ፡ ፈንታ ፤ ገዝም ፡
 እመም ፡ ተለላ ፡ ቃዳ ። እከሌ ፡ አፍታ ፡ አይሰጥም ፤
 ጊዜ ፡ ፈንታ ። መጥቶ ፡ ነበር ፤ አንድ ፡ አፍታ ፡
 ሠርቶ ፡ ሽደ ፤ ገዝም ፡ እመም ። አፍታ ፡ ማለት ፡
 የአፍን ፡ መከፈትና ፡ መዘጋት ፡ ያሳያል ። አፈፈን ፡
 እይ ።
 አፎት ፡ (ቶች) ፤ የሰይፍ ፡ የጉራዴ ፡
 ቤት ፡ ድርቄ ፡ ሰገባ ፡ አፍ ፡ (ጸላሙ ፡ ሺ፤ ፤ ።
 ኢሳጽ፤ ፤ ፤ ። ኤርግ፤ ፤ ። ሕዝጽ፤ ፤ ፤ ። ፤
 ገር ፡ ቢሳሳት ፡ ከጥንቱ ፤ ሰይፍ ፡ ቢመለስ ፡ ካፎቁ ።
 አፍ ፡ ከአፈወ ፡ እንደ ፡ ወጣ ፡ አፎትም ፡ ከአፈፈ ፡
 ይወጣል ። ምስጢርም ፡ አፍነትን ፡ ሳይለት ፡ መከ
 በብንና ፡ ማቀፍን ፡ ያመለክታል ። (ተረት) ፤
 እጅግ ፡ ስለት ፡ ይቀዳል ፡ አፎት ፤ እጅግ ፡ ብልገት ፡
 ያደርሳል ፡ ከሞት ።
 አፎት ፤ ሽፋፍ ፡ ጉረንጉሬ ፡ (ዘፍጽ፤ ፤ ፫
 ሰቂ፤ ፤ ፫) ።
 እፍታ ፤—እፍ ፡ ማለት ፤—እፍ ።
 አፈቸለ ፤—ወገጠ ፤—ፈቸለ ።
 አፈተለከ ፤—ፈታ ፤—(ፈተለከ) ።
 አፍተለተለ ፤—አጥመዘመዘ ፤—ፈ
 ተለ ።
 አፈተተ ፤—አፈቀደ ፤—ፈተተ ።
 አጼ ፤—ንጉሠ ፡ ነገሥት ፤—ዐፂ ።
 አጸፋ ፤—የስም ፡ ምትክ ፤—ዐጸፈ ።
 አጽፍ ፤—ዳባ ፤—ዐጸፈ ።
 አቃ ፤—አለቃ ፤—ላቀ ።
 አቃ ፤—ዕቃ ፤—ዐቃ ።
 አቅ ፤—ልክ ፤—ዐቅ ።
 እቃ ፤—በቁሙ ፤—ዕቃ ።
 አቀበ ፤—ጠበቀ ፤—ዐቀበ ።
 አቅበዘበዘ ፤—አናወዘ ፤—ቀበዘ ።
 አቅበጠበጠ ፤—አቀነጠነጠ ፤—ቀ
 በጠ ።
 አቀበለ ፤—ሰጠ ፤—(ቀበለ) ።
 አቂበቂበ ፤—ሰለፈ ፤—ቂበቂበ ።
 አቀደ ፤—ውሳኔ ፡ አደረገ ፤—ዐቀደ ።
 አቀላዳማ ፤—የገዳይ ፡ ምልክት ፤—ቀ
 ዳማ ።

አቅዘመዘመ ፤—አምዘገዘገ ፤—(ቀዘመ) ።

አቃዘነ ፤—አባዘነ ፤—ቃዘነ ።

አቅጭ ፤—ርግጥ ፤—ቀጪ ።

አቁጫበረ ፤—አበሳጪ ፤—ቁጪበረ ።

አቅጣጫ ፤—አኳያ ፤—ቀጠጠ ።

አቃጠለ ፤—አነደደ ፤—ቀጠለ ፤ (ቃጠለ) ።

አቃጪለ ፤—ቃጭልን ፡ መታ ፤—ቀጪለ ፤

አቅጠለጠለ ፤—አከታተለ ፤—ቀጠለ ።

አቃጠነ ፤—መቃጥን ፡ ጣለ ፤—ቀጠነ ።

አቀየመ ፤—ፊቱን ፡ አከፋ ፤—(ቀየመ) ።

አቅል ፤—ዕውቀት ፤—ዐቅል ።

አቅለበለበ ፤—አስገበገበ ፤—ቀለበ ።

አቁላዘመ ፤— አጐናዘለ ፤— (ቁለዘመ) ።

አቅለጠለጠ ፤—አወዛ ፤—ቀለጠ ።

አቀላጪለጪ ፤—ዐይኑን ፡ አንከባለለ ፤—ቁለጪ ።

አቀላመጠ ፤— አጣጣመ ፤— (ቀለመጠ) ።

አቁላመጠ ፤— ውዳሴ ፡ ከንቱ ፡ ሰጠ ፤—(ቁለመጠ) ።

አቁለቁለ ፤—ዘቀዘቀ ፤—(ቁለቁለ) ።

አቅሌሳ ፤ (አቅሌስያ) ፤ ቤተ ፡ ክሲያን ።

አቅሌሳ ፤ የሴት ፡ ስም ፤ ያሱን ፡ ገብረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እናት ። ቤተ ፡ ክሲያን ፡ ስላሳ ደገቻቸው ፡ እናቱ ፡ አቅሌሳ ፡ ናት ፤ አባቱ ፡ ስም ያን ፡ (ዲፕሮስ) ፡ ነው ፡ አሉ ፡ ይላል ፡ ገድላቸው ።

አቅሌሳ ፤ የዘንብ ፡ ስም ፤ እጠላ ፡ ውስጥ ፡ የገባች ፡ ዝንብ ፡ በካህናት ፡ ፈሊጥ ፡ አቅሌሳ ፡ ትባላለች ።

አቅለሰለሰ ፤—አደከመ ፤—ቀለሰ ።

አቅለሸለሸ ፤— አጥወለወለ ፤—(ቀለሸ) ።

አቁመ ፤—ቂም ፡ ያዘ ፤—(ቀየመ ፤ ቁመ) ።

አቀላማዳ ፤—ስልቻ ፤—ቁመደ ።

አቅመደመደ ፤— እባብኛ ፡ አስኬደ ፤—(ቀመደ) ።

አቀማጠለ ፤— አንቀባረረ ፤— ቀመጠለ ።

አቅማማ ፤—አመነታ ፤—ቀማ ።

አቀናጀ ፤—ጠመደ ፤—ቀነጀ ።

አቅነዘነዘ ፤—አፍነዘነዘ ፤—(ቀነዘ) ።

አቀናጣ ፤—አወበራ ፤—ቀነጣ ።

አቀነጠነጠ ፤—አቅበጠበጠ ፤—ቂነጠ ።

አቀፈ ፤—በክንድ ፡ ያዘ ፤—ዐቀፈ ።

አቋፈ ፤—ቂነነ ፤—(ቋፈ) ።

አቁፋዳ ፤—የተማሪ ፡ ከራሻ ፤—ቀፈደ ።

አቃቅማ ፤—ከርንኞት ፤—ዐቃቅማ ።

አቁረ ፤—ዐቀፈ ፤—ዐቁረ ።

አቃረ ፤—አቃጠለ ፤—ቃረ ።

አቁረበጪ ፤—አጐረበ ፤—ቁረበጪ ።

አቀራጪመ ፤— ሰበሰበ ፤— (ቀረጪመ) ።

አቁራመደ ፤— ጪበጠ ፤— (ቁረመደ) ።

አቁራቂሰ ፤—አፋተነ ፤—ቁረቁሰ ።

አቅራራ ፤—ሸለለ ፤—ቀረረ ።

አቋሽ ፤—ዐፕከ ፤—(ቋሽ) ።

አቀላሰጣ ፡ (ጠች) ፤ በረገገ፡ በባሕር ፡ ዳር ፡ የሚገኝ ፡ የድመት ፡ ዐይነት ፡ አውራ ፡ ዓሣ ፡ በል ።

አቀላሰጣ ፡

አቃሰተ ፤—አቃተተ ፤—ቃሰተ ።

አቃተ ፤—ተሳነ ፤—(ቃተ) ።

አቁተመ ፤—አንጓ ፤—ቁተመ ።

አሪ ፤ (ዕብ) ፤ አንበላ ፤ ያንበላ ፡ ቡችላ ።

አሪ ፤ ዘንባባ ፡ ዬ ፤ ልጃገረዶች ፡ ዐንገት ፡ ላንገት ፡ ተያይዘው ፡ የሚዘፍኑት ፡ ዘፈን ። ምስጢሩ ፡ ጠላትን ፡ ድል ፡ አድርጎ ፡ በተመለሰ ፡ ጊዜ ፡ ዘንባባ ፡ ይዘው ፡ የሚቀበሉትን ፡ ንጉሥ ፡ ያሳያል ። ባለዘንባባ ፡ የዘንባባ ፡ አንበላ ፡ (ንጉሥ) ፡ ግለት ፡ ነው ፡ (ዮሐንስ ፡ ፲፫) ።

አራ ፤—ከሳ ፤—ዐራ ።

እሪ ፤ (አረረ) ፤ ታላቅ ፡ ጩኸት ፡ ቅር
ርት ፡ ከፋ ፡ አውራ ፡ ወይም ፡ ጠላት ፡ በመጣ ፡ ጊዜ ፡
የሚደረግ ፡ እሪ ፡ በሉ ፡ ሰዎች ፡ እሪ ፡ በሉ ፡ እንዲል ፡
አቅራቢ ።

እሪ ፡ አለ ፤ ከተራራ ፡ ወይም ፡ ከቅጥር ፡
ላይ ፡ ወጥቶ ፡ ጮኸ ።

እሪ ፡ በከንቱ ፤ የሰፍራ ፡ ስም ፤ በጉ
ንደር ፡ ቀበሌ ፡ ያለ ፡ የቀማኛ ፡ ሰፍራ ። ዐጋዥ ፡
ረዳት ፡ የማይደርስበት ፡ ስለ ፡ ጥን ፡ እሪ ፡ በከንቱ ፡
ተባለ ፡ ይላሉ ።

እሪታ ፤ እሪ ፡ ማለት ፤ መጮኸ ፡ ማቅራ
ራት ፡ መገንታት ፡ ሰውን ፡ ለመጥራትና ፡ ለመ
ሰብሰብ ።

እር ፤ ፍጥን ፡ ለመከላከልና ፡ ለማገድ ፡
ለማብረር ፡ ከሰው ፡ የሚወጣ ፡ ድምፅ ።

ኡራኤል ፤ የመልአክ ፡ ስም ፤ ብርሃን ፡
አምላክ ፤ ያምላክ ፡ ብርሃን ፡ ማለት ፡ ነው ።

አርእስት ፤—ራሶች ፤—ርእስ ።

አረበ ፤—ጠለቀ ፡ አቀላ ፤—ዐረበ ።

አራባ ፤ የባሕር ፡ ድርና ፡ ማግ ፡ የሐር ፡
የጥለት ፡ ቱባ ፡ ክፍል ፡ በባለ ፡ ቀለም ፡ ክር ፡
የተለየ ። እንዲሁ ፡ ቱባ ፡ በሥር ፡ አራባ ፤ እንዲሁ ፡
አራባ ፡ በሰባት ፡ ጨረር ፡ ይከፈላል ። አራባ ፡
በጋልኛ ፡ ምላስ ፡ ማለት ፡ ነው ።

አርባ ፤ (አርብዓ ፡ ጃ ፤ ረብዐ) ፤ የቀ
ጥር ፡ ስም ፤ አራት ፡ ዐሥር ፤ ወይም ፡ ዐሥር ፡
ጊዜ ፡ አራት ፤ ሹለት ፡ ጊዜ ፡ ሻያ ። ሻያና ፡ ሻያ ፡
አርባ ፡ እንዲሉ ።

አርባ ፤ የጃች ፡ አርባኛ ፡ ቀን ፡ ተዝካር ፡
የሚወጣበት ፡ ኑዛዜ ፡ የሚፈሰበት ፡ ሐዘን ፡ የሚ
ቀርበት ፤ (ተረሰ) ፤ ከሚዳ ፡ ወዲያ ፡ ፈረስ ፤ ካርባ ፡
ወዲያ ፡ ቁስ ፤ (የቀብ ፡ አርባ) ፤ መንኲሴና ፡ መንኲ
ሴት ፡ ሳይሞቱ ፡ ተገንዘው ፡ በመንኲሴ ፡ ባርባ ፡
ቀን ፡ የሚበላ ፡ ድግስ ።

አርባ ፡ አንድ ፤ (ጃ፩) ፤ አርባና ፡ አንድ ።

አርባ ፡ ጦም ፤ (ጸመ ፡ አፎብዓ) ፤ ያርባ ፡
ቀን ፡ ጦም ፤ ሐዳዴ ።

አርባ ፡ ፈሪ ፤ ሠላሳ ፡ ዘጠኝ ፡ (፴፱) ፡
አርባ ፡ ሊመላ ፡ አንድ ፡ የጉደለው ።

አርባ ፡ ስምንት ፤ በመጣት ፡ ላይ ፡ ነገ
ርን ፡ ያጣረሰ ፡ (ያቃወሰ) ፡ የሚከፍለው ፡ ዕዳ ፡
አራት ፡ ብር ።

አርባኛ ፤ (አርብዓዊ) ፤ አራተኛ ፡ ዐሥር፤
ወይም ፡ ሌላ ፡ ነገር ። አራትንና ፡ ሹለተኛውን ፡
ረባ ፡ እይ ።

አርቤ ፤—ያርበኛ ፡ ወገን ፤—ዐርቤ ።

አርበኛ ፤—ተጋዳይ ፤—ዐርበኛ ።

እሩብ ፤—ሩብ ፤—ረባ ፤ (ረብዐ) ።

እርቦ ፤—ርቦ ፤—ረባ ፤ (ረብዐ) ።

አረበደ ፤ (ሀርበደ) ፤ ቸኩለ ፡ ተቋጣ ፤
አብድ ፡ እብድ ፡ ሰው ፡ ለፍጅ ፡ አለ ። ባለማድረጥ ፡
ለፈለፈ ፡ ተናገረ ፡ አረበረበ ። ረበደን ፡ ተመልከት ።

አረባኛ ፡ (ጃች) ፤ ያረበደ ፡ የሚያረብድ ፡
የሚቸኩል ፡ የሚያብድ ፤ ቀጡ ፡ ለፍላፈ ፡ አረብ
ራቢ ፡ ቸኳይ ።

አረባኛነት ፤ አረባኛ ፡ መጥን ፡ ለፍላፈ
ነት ።

ማረበድ ፤ መቸኩል ፡ መቋጣት ፡ መለፍ
ለፍ ።

ማረበጃ ፤ መቋጣት ፡ ማበጃ ፡ መለፍለፈያ ፡
ጊዜ ፡ ምክንያት ።

አስረበደ ፤ አስቸኩለ ፡ አስቋጣ ፡ አስለፈ
ለፈ ።

ማስረበድ ፤ ማስቸኩል ፡ ማስቋጣት ፡ ማ
ስለፍለፍ ።

ተረበደ ፤ ተቸኩለ ፡ ተለፈለፈ ። ዐነጠሰ
ንና ፡ ዐነከሰን ፡ እይ ፤ አካሄዳቸው ፡ ከአረበደ ፡
ጋራ ፡ እንድ ፡ ነው ። ባስደራጊውና ፡ በተደራጊው ፡
አ ፡ መታጣቱን ፡ አስተውል ።

አርበደበደ ፤—አስፈራ ፤—ረበደ ።

አርባማ ፡ (ጃች) ፤ የምሥጥ ፡ ቤት ፤
ዙይሳ ፡ ያፈር ፡ ቀጥል ።

አረባየ ፤—ረገጠ ፤—(ረባየ) ።

አርባዕት ፡ ቱ ፤ (ረብዐ) ፤ የቀጥር ፡
ስም ፤ አራት ፡ በግእዝ ።

አርባዕት ፤ የዜማ ፡ ስም ፤ ባጃኛው ፡ መዝ
ሙር ፡ ቃልየ ፡ እያለ ፡ የሚዝምር ፡ ዜማ ።

አርባዕቱ ፡ እንስሳ ፤ አራት ፡ እንስሶች ፡
የግዜርን ፡ መንበር ፡ ተሸካሞች ። ገጽን ፡ እይ ።

አረባራ ፤ የወፍ ፡ ስም ፤ ካካቱ ።

አረበረበ ፤—አርከፈከፈ ፡ አረበደ ፤—ረ
በረበ ።

አርበተበተ ፤—አንተባተበ ፤—ረ
በተ ።

አረገ ፤—ወጣ ፤—ዐረገ ።

(ላረ) አረገ ፤—ሠራ ፤—ደረገ ።

አረግ ፤—በቁሙ ፤—ዐረግ ።

አረግ፤ (አሪግ ፡ አረገ፤ አረጀ) ፤ አሪ ፤
አረግ ፡ የግእዝ ፡ ቃል ፡ ነው ።

አረጋዊ ፡ ይ ፤ የአረግ ፡ ያሪ ፡ ወገን ፡
ርማዊ ፤ ከተሰዐቱ ፡ ቅዱሳን ፡ እንዲ ፤ ደብረ ፡
ዳሞ ፡ ላይ ፡ የዘንዶ ፡ ሹራት ፡ ይዘው ፡ የወጡ ፤
ጥንተ ፡ ስማቸው ፡ ዘሚካኤል ። ካነጋገራቸው ፡
የተነሣ ፡ በሕፃንነት ፡ ስለ ፡ መንኲሴ ፡ አረጋዊ ፡
ተባሉ ፡ ይባላል ፤ የልጅ ፡ ዐዋቂ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡
አቡን ፡ አረጋይ ፡ እንዲሉ ።

አረጋዊ ፣ መንፈሳዊ ፤ የሶርያ ፣ ቅዱስ ።
መጽሐፍ ፤ የመጽሐፍ ፣ ስም ፤ ከመጽሐፈ ፣ መንኲ
ሳት ፣ አንዱ ። መጽሐፉ ፣ በደራሲው ፣ ስም ፣
አረጋዊ ፣ መንፈሳዊ ፣ ተብሏል ።

አሮጌ ፤ (አረግ) ፤ ሽማግሌ ፣ ሸቡት ፣ ፍ ፣
ዓመት ፣ ያለፈው ፣ ዕድሜ ፣ የጠገበ ፣ ለሞት ፣ የቀ
ረበ ። ትግሮች ፣ ግን ፣ አረጊት ፣ ይሉታል ፤ ጠ
በልን ፣ እይ ። ሲበዛ ፣ አሮጌዎች ፣ ይላል ።

አሮጌነት ፤ አሮጌ መኮንን ሽማግሌነት ።
አሮጌው ፤ ያ ፣ አሮጌ ፤ ሽማግሌው ።

አሮጌዬቱ ፤ የቀድሞዬቱ ፣ የጥንቲቱ ፣ አ
ሪት ፣ (ጆሞት ፣ ፪ ፣ ፮) ።

አሮጌ ፣ ቤት ፣ ክሲያን ፤ የቤት ፣ ክሲ
ያን ፣ ባድማ ፣ ጠፍ ፣ ባዶ ።

አሮጌ ፣ ውሻ ፤ እቤት ፣ የሞለ ፣ ያረፈቀ ፤
መጮኸ ፣ ያቃተው ፣ ውሻ ።

አሮጊት ፤ (አረጊት) ፤ ከ፩ ፣ ዓመት ፣ በ
ላይ ፣ ያለች ፣ ባልቲት ፤ ሲበዛ ፣ አሮጊቶች ፣ ያሠ
ኛል ። መጽሐፍ ፣ ግን ፣ ባሮጊት ፣ ፈንታ ፣ ሽማግ
ሊት ፣ ይላል ። (ጀጤ ፣ ፩ ፣ ፪ ፣ ቲቶ፪ ፣ ፫) ።

አሮጊቷ ፤ ያች ፣ አሮጊት ።

አሮጋማት ፤ አሮጊቶች ።

አሮጋማቶች ፤ ዝኒ ፣ ከማሁ ፤ የባልት ፣
አንጋር ። (ተረት) ፤ ስምኸ ፣ ማነው ፤ ላገር ፣
አይመች ፤ ማን ፣ አወጣልኸ ፤ አሮጋማቶች ።

አርጎባ ፤ ያገር ፣ ስም ፤ ባዳል ፣ አዋሳኝ ፣
ያለ ፣ አገር ። ሕዝቦቹም ፣ አርጎቦች ፣ ይባላሉ ።

አርጎቤ ፤ አርጎባዊ ፣ ያርጎባ ፣ ተወላጅ ፤
ያርጎባ ፣ ቋንቋ ፣ ግእዝን ፣ ትግራን ፣ የመሰለ ። አር
ጎቦችና ፣ ሐረርጌዎች ፣ ከትግራ ፣ የመጡት ፣ አ
ንድ ፣ ጊዜ ፣ ነው ፣ ይባላል ።

አርጎበገበ ፤—አንዘፈዘፈ ፤—ረገበ ።

አረገደ ፤—ጨፈረ ፤—ረገደ ።

አርገደገደ ፤—አንገደገደ ፤—ረገደ ።

አረገዝ ፤—ፀነሰ ፤—ረገዝ ።

አርጋኖ ፤ የዜማና ፣ የዘፈን ፣ መሣሪያ ፣
ባለጂ ፣ ረድፍ ፤ ምልክቱ ፣ ኖት ፣ የሚባል ፣ ሙዚቃ ።

አርጋኖ ፤ የመጽሐፍ ፣ ስም ፤ የጸሎት ፣
መጽሐፍ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ሊቅ ፣ አባ ፣ ጊዮርጊስ ፣
ከቅዱሳት ፣ መጽሐፍት ፣ እየጠቀሱ ፣ በመቤታችን ፣
ስም ፣ የደረሱት ።

አርጋኖዎች ፤ ሙዚቆች ፤ መጽሐፎች ።

አርገፈገፈ ፤—ወዘወዘ ፤—ረገፈ ።

አረገረገ ፤—ተወዛወዘ ፤—ረገረገ ።

አረደ ፤—ዐንገት ፣ ቈረጠ ፤—ዐረደ ።

አረዳ ፤—መርዶ ፣ ነገረ ፤—ረዳ ።

አረዳ ፤ (ጋላ) ፤ ካባት ፣ የወረደ ፣ ርስት ፤
ባዶ ፣ ወና ፣ ጉድፋም ፣ መሬት ።

አረጀ ፤ (አሪግ ፣ አረገ) ፤ አሮጌ ፣ ኾነ ፣
ሸመገለ ፤ አረጀ ፣ (ኢዮጽ፩ ፣ ፮) ። ዋጀን ፣ እይ ።
(ተረት) ፤ ሲያረጁ ፣ አይበጁ ። አንበሳ ፣ ቢያረጅ ፣
የዝንብ ፣ መማወቻ ፣ ይኸናል ። (ፈራ) ፣ ብለኸ ፣
አፈራን ፣ እይ ።

እርጅና ፤ (እርግና) ፤ አሮጌነት ፣ ሽማግ
ልና ፣ (ኢሳፃ፩ ፣ ፬) ። እርጅና ፣ ብቻኸን ፣ ና ፣ እን
ዲሉ ።

እርጅት ፤ ሽማግል ።

እርጅት ፣ አለ ፤ ፈጽሞ ፣ አረጀ ፤ ሽም
ግል ፣ አለ ።

ማርጀት ፤ መሸምገል ፣ ማፍጀት ።

ማርጃ ፤ አሮጌ ፣ ሽማግሌ ፣ መኸኛ ።

አስረጀ ፤ (አእረገ) ፤ አሮጌ ፣ አደረገ ፤
አሸመገለ ።

ማስረጀት ፤ ማሸምገል ።

ማስረጃ ፤ ማሸምገያ ፣ ረዳን ፣ አስተውል ።

አረጃጀት ፤ አሸመጋገል ፤ ማርጀት ።

አርጃ ፤ በወለጋ ፣ ከፍል ፣ የሚገኝ ፣ አገር ።

አርዴም ፣ (ሞች) ፤ መጥፎ ፣ ሰው ፤
አርዳሚሳዊ ፣ ጣያታዊ ።

አርጃኖ ፤ (ዐንጉማ) ፤ ገላው ፣ ሻካራና ፣
ቅርፍርፍ ፣ የኾነ ፣ ያዞ ፣ ወይም ፣ የገበሉ ፣ ዐይነት ፣
አውራ ፣ (ዘሌ፲፩ ፣ ፬) ። አርጃኖ ፣ ገላ ፣ እንዲሉ ።
ሲበዛ ፣ አርጃኖዎች ፣ ይላል ።

አርጃኖ ፣

አርሆ ፤ ጩው ፣ የሚገኝበት ፣ ያዳል ፣ (የጥ
ልጣል) ፣ አገር ፤ የትግራ ፣ በረሐ ።

አርዋ ፤ ሰማያዊ ፣ የሐር ፣ ግምጃ ፤ ወይም ፣
ሐር ።

አርዌ ፤ አውራ ።

አራዊት ፤ አራዬት ፤ ከላይ ፣ ጥርስ ፣
ያላቸው ፣ አውራዎች ። እነሱም ፣ ቀን ፣ ይደበቃሉ ፤
ሌሊት ፣ ይወጣሉ ፣ (መዝ፻፱ ፣ ፩ ፣ ፳፪) ። ሌሊት ፣
ለአራዊት ፤ ቀን ፣ ለሰራዊት ፣ እንዲሉ ። (የቤት ፣
አራዊት) ፤ ውሻ ፣ ድመት ፣ ዐይጥ ፣ ወና ፣ የ ፣ ተወራ
ራሾች ፣ ስለ ፣ ኾኑ ፣ ባላገር ፣ አራዬት ፣ ይላል ።

አርዌ ፣ ብርት ፤ ሙሴ ፣ የሠራው ፣ የን
ሐስ ፣ እባብ ፤ በግእዝ ፣ ኔስታሊ ፣ ይባላል ።

አረዘ ፤—አነሰ ፤—ዐረዘ ።

አርዝ ፣ (ዞች) ፤ የንጩት ፣ ስም ፤ እንደ ፣
ጥድና ፣ እንደ ፣ ዝግባ ፣ ያለ ፣ የሊባኖስ ፣ ዛፍ ።

አርዝ ፤

አራዥ ፤—አናወዘ ፤—ራዥ ።
 አሬዘ ፤—አቀነቀነ ፤—ሪዝ ።
 አሪዝ ፤—ዐጨር ፤ ጢም ፤—ሪዝ ።
 አሪዛዘ ፤ ሰማያዊ ፤ የጥንቁላ ፤ ብርሌ ። ዘሩ ፤
 ረዘዘ ፤ ይመስላል ።
 አረጠ ፤—አቈረጠ ፤—ዐረጠ ።
 አረጠ ፤—አተረፈ ፤—ዐረጠ ።
 አረጭ ፤ ሽላተኛ ፤ የጭራ ፤ ስም ።
 አረጮች ፤ ጭሪዎች ።
 አራጣ ፤—ትርፍ ፤—ዐራጣ ።
 አርጥ ፤—የጤፍ ፤ አነባበር ፤—ረ
 ጠጠ ።

አርጣጣ ፤—ወዝፍ ፤—ረጠጠ ።
 አርጨሜ ፤ ለበቅ ፤ አሸንጾጦ ፤ መግረ
 ፊያ ፤ መሸምተሪያ ።
 አረጠረጠ ፤—አዘጠዘጠ ፤—ረጠ
 ረጠ ።

አራያ ፤ (ርእየ ፤ አርአየ ፤ አርአያ) ፤
 መልክ ፤ ምስል ።
 አራያ ፤ በለል ፤ መልክ ፤ መልካም ፤ ሰው ፤
 ግብረ ፤ መጥፎ ፤ ሲሸን ፤ አራያ ፤ በለል ፤ ይባላል ።
 አርያ ፤ የነገድ ፤ ስም ፤ በህንድ ፤ አገር ፤
 የነበረ ፤ ሕዝብ ፤ ጀኛውን ፤ ዐራ ፤ እይ ።
 አርያም ፤ የሰማይ ፤ ስም ፤ መጨረሻ ፤
 ሰማይ ። ዘሩ ፤ በግእዝ ፤ ረዬም ፤ ረመ ፤ ነው ።
 አርያም ፤ የዜማ ፤ ስም ፤ ከአርባዕት ፤ ቀ
 ጥሉ ፤ የሚባል ፤ ዜማ ፤ ቅዱስ ፤ ያሬድ ፤ በተመ
 ሥጦ ፤ የደረሰው ።

አርያን ፤—ነጭ ፤ ሽቶ ፤—ርያን ።
 አርዮስ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ ወልድ ፤ ፍጡር ፤
 በመለኮቱ ፤ ብሉ ፤ የካዶ ፤ የግብጥ ፤ ቄስ ። ከዚህ ፤
 የተነሣ ፤ ከፉ ፤ ሰው ፤ አርዮስ ፤ ይባላል ።
 አርዮሳዊ ፤ የአርዮስ ፤ ወገን ፤ በአርዮስ ፤
 ሃይማኖት ፤ የሚያምን ፤ ከሐዲ ።
 አረሽ ፤ (አርኅ ። ዕብ ፤ አራሽ ፤ ረ
 ዘመ) ፤ ከገደልና ፤ ከተራራ ፤ በታች ፤ ያለ ፤ ተ
 ጻፋት ፤ ወዳቃ ፤ ዘቅዛቃ ፤ ተልቶላት ፤ ስፍራ ፤
 ሲበዛ ፤ አረሾች ፤ ይላል ።

አረሽ ፤ (ዎች) ፤ ዘፋኝ ፤ አማራት ፤ ቀን
 ቃኝ ፤ አውራጅ ፤ ባረሽ ፤ ላይ ፤ ሽና ፤ ዘፈን ፤ የ
 ምትፈጥር ፤ የምታንጉራጉር ፤ ድምፅ ፤ ረሽም ፤
 ሴት ።

አርኩም ፤—ያሞራ ፤ ስም ፤—ርኩም ።
 አርከፈከፈ ፤—አረበረበ ፤—(ረከፈ) ።
 አራኩተ ፤—አከራከረ ፤ አስታገለ ፤—(ረ
 ኩተ) ።

አርካታ ፤ ረሽጥ ፤ መጥፎ ፤ ሴት ፤ ጥያ ፤
 ቢስ ፤ ምግድ ፤ የለሽ ፤ ቂል ፤ ሰነፍ ።
 አርኳታ ፤—ጥዳት ፤ አልባ ፤—ዐር
 ኳታ ።

አርኩት ፤—ውሃ ፤ መያዣ ፤—ረካ ።
 አረመ ፤—ነቀለ ፤—ዐረመ ።
 አራም ፤ የሴም ፤ ጅኛ ፤ ልጅ ፤ (ጸዚና ፤
 ጆ ፤ ፲፮) ። አገሩም ፤ ነገሩም ፤ አራም ፤ ይባላል ።
 አረም ፤ ስሜት ፤ ከሚሆኑ ፤ አራም ፤ ግእዝኛ ፤
 አረም ፤ ዐማርኛ ።

አረም ፤ (ትግ ፤ ሐባ) ፤ አሕዛብ ፤ (መዝ
 ፪ ፤ ፩ ፤ ፳) ።

አረመኔ ፤ (አረሚ ፤ አረማዊ) ፤ አራ
 ማዊ ፤ የአራም ፤ ነገድና ፤ ወገን ፤ ፊት ፤ በአራት ፤
 ጎላም ፤ በወንጌል ፤ ያላመነ ፤ ማንኛውም ፤ ሕዝብ ፤
 ቂመተ ፤ ገፋፋ ፤ ልብስ ፤ አዳፋ ፤ ለንጫት ፤ ለደንጊያ ፤
 ለውሃ ፤ ለፀሐይ ፤ ለጨረቃ ፤ ለኮከብ ፤ የሚሰግድ ፤
 ጣዖት ፤ እምላኪ ፤ ሐዛብ ፤ ጨካኝ ። (ግጥም) ፤
 የጋላ ፤ ልጅ ፤ ጋላ ፤ ከቶም ፤ አረመኔ ፤ እንቅልፍ ፤
 ወሰደሽ ፤ ወይ ፤ ተለይተሽ ፤ ከኔ ።

አረመኔዎች ፤ (አረማውያን) ፤ የአ
 ራም ፤ ወገኖች ፤ ጣዖት ፤ እምላኪዎች ፤ ጨካኞች ፤
 ከፋዎች ፤ አሕዛብ ።

አረመኔነት ፤ አረመኔ ፤ መሸን ፤ ጨካኝ
 ነት ፤ የአሕዛብ ፤ ሥራ ፤ መሥራት ።

አረመደ ፤—አስነካ ፤—ረመደ ።
 አራመደ ፤—አሳለፈ ፤—ረመደ ።
 አረማጥ ፤—ሞያ ፤ ቢስ ፤ ሴት ፤—ረ
 መጠ ።

አርማጭሆ ፤ ያገር ፤ ስም ፤ በበጌምድር ፤
 ከፍል ፤ ያለ ፤ አገር ።

አረመመ ፤—ዝም ፤ አለ ፤—ረመመ ።
 አረመኔ ፤—ሐዛብ ፤—አራም ።

አርመን ፤ (ኖች) ፤ የነገድ ፤ ስም ፤ ከ
 አርያ ፤ የወረደ ፤ ዘር ፤ በእስያ ፤ ውስጥ ፤ በፋርስና ፤
 በመስኮብ ፤ በቱርክ ፤ አገር ፤ አጠገብ ፤ ያለ ፤ ሕዝብ ።

አርማንያ ፤ የአርመን ፤ አገር ፤ ይኸውም ፤
 በግእዝ ፤ ነው ። በይፋትም ፤ አርማንያ ፤ የሚባል ፤
 ቀበሌ ፤ አለ ።

አርመን ፤ የግንብ ፣ የካብ ፣ ስፋት ፤ ጉን ፣
(ዐማርኛ) ።

አርመስመስ ፤—አንቀሳቀሰ ፤—ረ
መስ ።

አረነ ፤ (ረሐነ) ፤ ማን ፣ ላን ፣ ሳበ ፣ አ
መበቀ ።

አረነ ፤ ነጻ ፣ አሰማራ ፤ አገደ ፣ መበቀ ፤ አ
ስወጣ ፣ አስገባ ።

አራኝ ፤ (ረሐኒ) ፤ የሚጭን ፣ የሚልግ ፣
የሚሰብ ፣ የሚያጠብቅ ፤ ማኝ ፣ አጥባቂ ፤ (ተረት) ፤
ያባያ ፣ ልጅ ፣ ወዳቂ ፤ ያራኝ ፣ ልጅ ፣ አጥባቂ ።

አራኞች ፤ (ረሐንያን) ፤ ማኞች ፣ አጥ
ቂዎች ፣ ጉረደማኞች ።

አርና ፤ ጭነት ፣ ጭቂና ፤ መማን ፣ ማጥ
በቅ ፣ መጨቂን ። ይህ ፣ ነገር ፣ ያርና ፣ ነው ።

አረኛ ፣ (ኞች) ፤ አጋጅ ፣ ጠባቂ ፤ ዘላን ፣
ደላ ፣ ገሣ ፣ ማኝ ፤ (ተረት) ፤ ሰነፍ ፣ አረኛ ፣ ከሩቅ ፣
ይመልሳል ። (የሕዝብ ፣ አረኛ) ፤ በመንፈሳዊ ፣
ጳጳስ ፤ በሥጋዊ ፣ ንጉሥ ።

አረኝነት ፤ አጋጅነት ፣ ጠባቂነት ።

ማረን ፤ ማገድ ፣ መጠበቅ ፤ ሐይ ፣ ማለት ።

አርኖ ፤ የተራራ ፣ ስም ፤ በበጊዎድር ፣ የሚ
ገኝ ፣ ተራራ ። አርኖ ፣ ጋርኖ ፣ እንዲሉ ።

አረንጓዴ ፣ (ዎች) ፤ የውሃ ፣ ልብስ ፣ የ
ኩራ ፣ ሰፈፍ ፣ ቅጠልያ ፣ በትግራኛ ፣ ሐምላይ ፣
ይባላል ። ደኛውን ፣ አለ ፣ ተመልከት ።

አረንጓዴነት ፤ አረንጓዴ ፣ መሾን ።

አረንዛ ፣ (ዞች) ፤ መሬትን ፣ ውሃን ፣ የ
ሚያለብስ ፣ ብዙ ፣ ደንጊያ ።

አረንቋ ፤ ማጥ ፣ ረግረግ ፣ ወልቅ ፣ ጭቃ ።

ኡራኑስ ፤ ከፀሐይ ፣ ብርሃን ፣ ከሚነሡ ፣
ከጁቱ ፣ ከከበች ፣ ጁኛው ፣ ከከብ ።

አርነት ፤—ነጻነት ፤—ዐርነት ።

አረፈ ፤—እፎይ ፣ አለ ፤—ዐረፈ ።

አረፋ ፤—የንዶድ ፣ መረቅ ፤—ዐረፋ ።

አረፈረፈ ፤—ነሰነሰ ፤—ረፈረፈ ።

አረፍት ፤ (ግእዝ ፣ ግድግዳ ፣ ግንብ) ፤
የቤተ ፣ ከሰያንን ፣ ገደግዳ ፣ ወይም ፣ ግንብ ፣ ተጠ
ገቶ ፣ በስተውስጥ ፣ ዐልፎ ፣ ዐልፎ ፣ የተበጀ ፣ የካ
ህናት ፣ የሕዝብ ፣ የሴቶች ፣ ማረፊያ ፣ መቀመጫ ።

አረፍተ ፤ ነገር ፤ ፍጹም ፣ ቃል ፤ የተሻላ ፣
ንግግር ።

አረቄ ፤—የሚያስከር ፣ መጠጥ ፤—ዐ
ረቄ ።

አርቃሾ ፤ (ትግ ፣ አርቃይ) ፤ ሽመል ፣
የላም ፣ መንጃ ፣ (መድጉጸ ፣ ላሕም) ። አልቃሾን ፣
እይ ፤ ከዚህ ፣ ጋራ ፣ አንድ ፣ ነው ።

አራቄተ ፤—ባዶ ፣ ገላ ፣ አደረገ ፤—ዐ
ረቀ ።

አረረ ፤ (አሪር ፣ አረረ) ፤ ዐጫደ ፣ ለበ
ሰበ ፣ ለቀመ ፤ ጠቀለለ ። ማረረን ፣ እይ ።

አረረ ፤ ጮኸ ፣ ገነታ ። እርን ፣ ተመልከት ፤
የዚህ ፣ ዘር ፣ ነው ።

አራሪ ፤ ዐማኛ ፣ ሰብሳቢ ። (ተረት) ፤ አ
ራሪ ፣ ለማራሪ ፣ ማራሪ ፣ ለበራሪ ፣ ይተው ።

ታረረ ፤ (ተአረ) ፤ ታጫደ ፣ ተሰበሰበ ፣
ተለቀመ ፤ ተጠቀለለ ።

መታረር ፤ መለቀም ፣ መሰብሰብ ፣ መጠ
ቅለል ።

መታረሪያ ፣ (ዎች) ፤ ዐጫር ፣ ቀጫን ፣
ዕንጨት ፣ የጥጥ ፣ ንድፍ ፣ መሣሪያ ፣ መለቀሚያ ፣
መሰብሰቢያ ፣ መጠቅለያ ፣ የደጋን ፣ የኹማት ፣
ረዳት ፣ ጠር ፣ ጠር ፣ ማያ ።

አረረ ፤—ጠቄረ ፤—ዐረረ ።

አረር ፤—ርሳስ ፤—ዐረረ ።

አራራ ፤ (ጋላ) ፤ እኹራር ፣ ውሃ ፣ የተ
ጨመረበት ፣ ወተት ፤ ባዶ ።

አራር ፤ ያገር ፣ ስም ፤ በወለጋ ፣ ከፍል ፣
ያለ ፣ አገር ።

አሩር ፤—ጥንግ ፤—ዐረረ ።

ኤረር ፤ ከጠፈር ፣ በላይ ፣ ከራማ ፣ በታች ፣
ያለ ፣ ብሩህ ፣ ሰማይ ።

ኤረር ፤ ካዲስ ፣ አበባ ፣ በስተደቡብ ፣ ያለ ፣
ተራራ ። የረረን ፣ እይ ፤ ኤረር ፣ ግእዝኛ ፣ የረር ፣ ዐ
ማርኛ ።

አራራይ ፤ የዚማ ፣ ስም ፤ ፫ኛ ፣ ዜማ ፣
የመንፈስ ፣ ቅዱሱ ፣ ምሳሌ ።

አራራት ፤ የተራራ ፣ ስም ፤ የአርማንያ ፣
ተራራ ፣ የኖሳ ፣ መርኩብ ፣ ያረፈችበት ፣ (ዘፍጅ ፣ ፪) ።

አረሰ ፤—ገመሰ ፤—ዐረሰ ።

አረሰ ፤—ቀለበ ፤—ዐረሰ ።

አሩሰ ፤ የጋላ ፣ ነገድና ፣ አገር ፣ ካዋሽ ፣
ወንዝ ፣ ቀጥሎ ፣ የሚገኝ ፤ ካ፲፪ቱ ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛ
ቶች ፣ አንዱ ።

አራሰ ፤—በቁሙ ፤—ዐራሰ ፤ ዐረሰ ።

እርሱ ፤—እሱ ፤—ርሱ ።

እርሾ ፤—የቡሐ ፣ ቅሬታ ፤—ርሾ ።

እርሳስ ፤—በቁሙ ፤—ርሳስ ።

አረተ ፤ እከበ ፣ ከበበ ፣ ጉረሠ ፣ እራት ፣
በላ ፣ ወቃ ፤ ቀረቀበ ፣ አሰረ ፣ ወደን ፣ እከተን ፣ እይ ።

እራት ፤ በቁሙ ፤ ማታ ፣ የሚጉረሥ ፣ የ
ሚበላ ፣ (ራእዩ ፣ ፳) ። በራት ፣ ዋዛ ፣ ምሳ ፣ ይመ
ስል ። እራትና ፣ እሳት ፣ ዐማትና ፣ ምራት ፣ ሳይስ
ማሙ ፣ መሬት ። (ያውራ ፣ እራት) ፤ ዐዲስ ፣ ማር ፣

ቀጠላ ፤ (የጻፉ ፤ አራት) ፤ መጥን ፤ (የባሕር ፤ አራት) ፤ የከተራ ፤ ለት ፤ የሚበላ ፤ እንጀራ ፤ ዳቦ ፤ የሚጠጣ ፤ ጠላ ፤ (የለት ፤ አራት) ፤ የእስራኤል ፤ መና ፤ (ዘፀ፲፮ ፤ ፲፱ ፤ ሉቃ፲፩ ፤ ፪) ፤ (የመርፈ ፤ አራት) ፤ ትንሽ ፤ ክር ፤ (የላት ፤ አራት) ፤ ብራብር ፤ (የማታ ፤ አራት) ፤ ሲያረጁ ፤ የተገኘ ፤ እንጀራ ፤ (የቄራቢ ፤ አራት) ፤ መክፈልት ፤ ጠበል ፤ ጠጻቅ ፤ አራት ፤ አራት ፤ የሰማይ ፤ መብራት ፤ እንዲል ፤ ላሊበላ ፤

ማረት ፤ ማከብ ፤ መከበብ ፤ አራት ፤ መብላት ፤ መቀርቀብ ፤ መወደን ፤

ማረቻ ፤ መባሊያ ፤ መወደኛ ፤ ማሰሪያ ፤ ማታ ፤ ገበታ ፤ ገመድ ፤ ቅራና ፤

ታረተ ፤ ታከበ ፤ ተከበበ ፤ ተጐረው ፤ ተበላ ፤ ተቀረቀብ ፤ ታሰረ ፤ ተወደነ ፤ ተወቃ ፤

እርት ፤ የተከበበ ፤ የታረተ ፤ የታሰረ ፤ የተበላ ፤ ቅርትብ ፤ ውደን ፤

እራቻ ፤ የታከበ ፤ የተሰበሰበ ፤ አላጊዜው ፤ ለራት ፤ በበትር ፤ የተወቃ ፤ እኹል ፤

አረተ ፤—አራት ፤ አደረገ ፤—አራት ፤

አሩት ፤ (ሪዐው ፤ ጠመዶ ፤ አርዑት) ፤

ቀንበር ፤ ማንበር ፤ በወር ፤ በወር ፤ የሚደገስ ፤ ድግስ ፤ በያንዳንዱ ፤ ማንበረተኛ ፤ ባመት ፤ ባመት ፤ የሚደርስ ፤ ማንበረተኛ ፤ ባፂ ፤ ሳምንት ፤ የሚገባበት ፤ የሚጠመድበት ፤ ማነሽ ፤ ባለሳምንት ፤ ያስጠምድሽ ፤ ባሥራ ፤ ስምንት ፤ እኔ ፤ ነኝ ፤ የምትል ፤ የማሪያም ፤ ወዳጅ ፤ እንዲል ፤ ሙሴ ፤ አለቅ ሶስን ፤ እይ ፤

አሩት ፤ አጣማጅ ፤ አቻ ፤ ወደር ፤ እኩያ ፤ አባትና ፤ እናት ፤ ለልጃቸው ፤ ስም ፤ ሲያወጡ ፤ ማን ፤ አሩትሽ ፤ እንዲሉ ፤

አራታ ፤—ያራች ፤—ዐራ ፤

አራት ፤ (ሪብዐ ፤ አርባዕት) ፤ ከ፪ ፤ በላይ ፤ ያለ ፤ ሙሉ ፤ ቀጥር ፤ ኹለት ፤ ጊዜ ፤ ኹለት ፤ አራት ፤ የሰምንት ፤ እኩሌታ ፤ በአኃዝ ፤ ሲጣፍ ፤ ፪ ፤ ይባላል ፤

አራቶች ፤ አራት ፤ የቸነ ፤ ውስጠ ፤ ብዙ ፤

አራቲያ ፤ ርቢት ፤

አራትያ ፤ ፪፻ ፤ ጥርስ ፤ ያለው ፤ ዐርብ ፤ ፪፻ ፤ ድር ፤ የሚቋጥር ፤ ድሩም ፤ አራትያ ፤ ይባላል ፤

አራትነት ፤ አራት ፤ መኾን ፤

አራተኛ ፤ (ራብዓዊ) ፤ ያራት ፤ ወገን ፤ ባራት ፤ ከፍል ፤ ረድፍ ፤ ያለ ፤ ሩብን ፤ ርቦን ፤ የመሰለ ፤ በአኃዝ ፤ ሲጣፍ ፤ ፪ኛ ፤ ሲከረዝርም ፤ አራተኛው ፤ አራተኛዬ ፤ አራተኛዬ ፤ አያለ ፤ እስከ ፤ ስምንት ፤ ይዘምታል ፤

አራተኛው ፤ ያ ፤ አራተኛ ፤ በተራ ፤ ቀጥርነት ፤ ላይ ፤ ለማንኛውም ፤ ነገር ፤ በከፊል ፤ በቂ ፤ ይኾናል ፤ ጊዜንም ፤ ያሳያል ፤ ካፂቱ ፤ ባሕርያት ፤ እንደኛው ፤ መሬት ፤ ፪ኛው ፤ ነፋስ ፤ ነው ፤

ከአርባዕቱ ፤ እንስሳ ፤ ፪ኛው ፤ ገጽ ፤ ንስር ፤ ነው ፤ እከሌ ፤ እኛ ፤ ዘንድ ፤ ሲመጣ ፤ አራተኛው ፤ (አራተኛ ፤ ጊዜው) ፤ ነው ፤ ዳግመኛም ፤ አራት ፤ ከስምና ፤ ከግብር ፤ አስቀድሞ ፤ እየተነገረ ፤ አራትነት ፤ ላለው ፤ ቅጽል ፤ ይኾናል ፤

አራት ፤ እግር ፤ ባራት ፤ እግር ፤ የሚኼድ ፤ እንስሳ ፤ አውሬ ፤ ከብት ፤

አራት ፤ አደረገ ፤ (ሪብዐ) ፤ ካራት ፤ ከፈለ ፤ አራት ፤ አለ ፤

አራትጌ ፤ በጉራጌ ፤ አገር ፤ ያለ ፤ ፩ ፤ ከፍል ፤ የወታደር ፤ ሰፈር ፤

አራቱ ፤ ባሕርያት ፤ መሬት ፤ ውጥ ፤ ነፋስ ፤ እሳት ፤

አራቱ ፤ ጉባኤ ፤ ብሉይ ፤ ሐዲስ ፤ ሊቅ ፤ መጽሐፈ ፤ መነኮሳት ፤

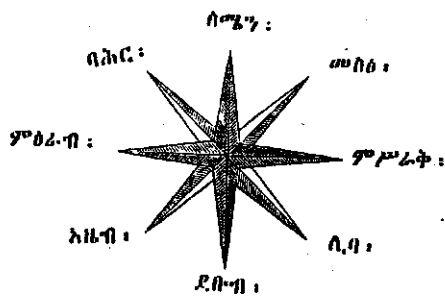
አራት ፤ ገጽ ፤ ኪሩቤል ፤ አርባዕቱ ፤ እንስሳ ፤ ገጽ ፤ ሰብእ ፤ ገጽ ፤ ላሕም ፤ ገጽ ፤ ንስር ፤ ገጽ ፤ አንበሳ ፤

አራቱ ፤ ወንጌላውያን ፤ ማቲዎስ ፤ ማርቆስ ፤ ሉቃስ ፤ ዮሐንስ ፤

አራቱ ፤ ወንዞች ፤ ጥቁር ፤ አባይ ፤ ነጭ ፤ አባይ ፤ ኤፍራጥስ ፤ ጢግርስ ፤ ኹለቱ ፤ ባፍረቃ ፤ ኹለቱ ፤ በእስያ ፤ ይገኛሉ ፤

አራት ፤ ሕብር ፤ ነጭ ፤ ቀይ ፤ ብጫ ፤ ጥቁር ፤ ቀለምና ፤ መልክ ፤ ያለው ፤ ያዳም ፤ ዘር ፤ ምሳሌ ፤ ቀስተ ፤ ደመና ፤

አራት ፤ ማእዘን ፤ ምሥራቅ ፤ ምዕራብ ፤ ሰሜን ፤ ደቡብ ፤

አራት ፤ ማእዘን ፤

አራት ፤ ማእዘን ፤ አራት ፤ ገጽ ፤ ያለው ፤ ዕንጨት ፤ ደንጊያ ፤ መንበር ፤ ባራት ፤ ወገን ፤ ትክክል ፤ የቸነ ፤ ቤት ፤

አራት ፤ ዐይን ፤ ዕጥፍ ፤ ዐይን ፤ ዐዋቂ ፤ አራት ፤ ዐይን ፤ (ዕውቀት) ፤ ያለው ፤ ጭራቅ ፤ በጨለማ ፤ እንደውሬ ፤ ሰውን ፤ የሚሰርቅ ፤ ሰው ፤ በሌ ፤ (በላጓ ፤ ሰብእ) ፤

አራት ፤ ዐይና ፤ ፍጹም ፤ ሊቅ ፤ መምር ፤ (ዲፕሎማቲክ) ፤ አራተን ፤ ጉባኤ ፤ ያወቀ ፤ አራት ፤ ዐይና ፤ ጉዥ ፤ አራት ፤ ዐይና ፤ ከፍሌ ፤ እንዲሉ ፤

አራት ፡ ዐቅ ፤ አራት ፡ ከንድ ፡ ቅጥብ ፡
ላክ ፡ አራት ፡ ዐቅ ፡ ሸግ ፡ እንዲሉ ።

አራት ፡ ራስ ፡ አዋራ ፤ ኪሩብ ፤ ከወ
ገቡ ፡ በታች ፡ እንድ ፡ ከወገቡ ፡ በላይ ፡ አራት ፡
መኾኑን ፡ ያሳያል ፡ (ሕዝ፩ ፡ ፮) ።

አራቱ ፡ ሊቃን ፡ ጳጳሳት ፤ በሮም ፡
በእስክንድርያ ፡ በአንጾኪያ ፡ በኤፌሶን ፡ የተሾሙ ፡
ጴጥሮስ ፡ ማርቆስ ፡ አማናጥሮስ ፡ የሐንስ ፡ ወልደ ፡
ነጉድጓድ ።

አረተ ፤ አራት ፡ አደረገ ።

ታረተ ፤ አራት ፡ ሽን ፡ ተባለ ።

እርት ፤ የታረተ ፤ አራት ፡ የሾን ።

አርቲ ፡ ቡርቲ ፤ ቅባጥርሴ ፡ ቡርቲን ፡
እይ ።

እሪታ ፤—ፊኸት ፤—እሪ ።

እሬት ፤—ሬት ፤—መረረ ።

እሮት ፤ (አለለ) ፤ በቂሙ ፤ የአራዊት ፡
ስሪያ ።

አራት ፤ ሕግ ፡ ፍርድ ፡ ትእዛዝ ፤ ዐሠርቱ ፡
ቃላት ፤ ሕግ ፡ አድርግ ፡ አድርግ ፤ ትእዛዝ ፡ አታድ
ርግ ፡ የሚለው ፡ ነው ።

አራት ፡ አይሁድ ፤ በሐዋርያት ፡ ጊዜ ፡
አይሁድ ፡ ተባኢ ፡ አድርገው ፡ ዘመን ፡ አበውን ፡
በመፋቅ ፡ እያጉደሉ ፡ የጸፉትና ፡ ያበላሹት ፡
(ብጡል) ።

አራት ፡ ሌዋውያን ፤ ፊት ፡ ሙሴ ፡ የጸ
ፈው ፡ ጓላም ፡ ሌዋውያን ፡ በየጊዜው ፡ እየጸፉ ፡
ለሕዝብ ፡ ያስተምሩት ፡ የነበረ ፡ ፩ቱ ፡ ብሔረ ፡
አራት ።

አራት ፡ ሊቃናት ፤ በበጥሊዋስ ፡ ዘመን ፡
ሰባ ፡ ሊቃናት ፡ ከዕብራይስጥ ፡ ወደ ፡ ጽርእ ፡ የተረ
ጉሙት ፡ መላው ፡ ብሉይ ፡ ከነአዋልዱ ።

አራት ፡ ሳምራውያን ፤ በስልምናሶር ፡
ጊዜ ፡ የሰማርያ ፡ ካህን ፡ ምናሴ ፡ በሰማርያ ፡ ለሚ
ኖሩ ፡ ሕዝብ ፡ አሕዛብ ፡ የጸፈው ፡ ፩ቱ ፡ ክፍል ፡
አራት ፡ ብቻ ።

አርቶዶክስ ፤ የሃይማኖት ፡ ስም ፤ ከሐ
ዋርያት ፡ ዝምር ፡ እስከ ፡ ጉባኤ ፡ ኬልቄዶን ፡ የ
ነበረ ፡ እምነት ፤ በግእዝ ፡ ተዋሕዶ ፡ ይባላል ።
ዛሬም ፡ በዕርያና ፡ በአርማንያ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
የሚገኝ ፤ በምስጢረ ፡ ሥላሴ ፡ ፫ ፡ አካል ፡ ፩ ፡ ባ
ሕርይ ፤ በምስጢረ ፡ ሥጋዊም ፡ ስለ ፡ ጌታችን ፡
ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ፩ ፡ አካል ፡ ፩ ፡ ልጅ ፤ ፪ ፡
ባሕርይ ፤ ፍጹም ፡ አምላክና ፡ ፍጹም ፡ ሰው ፤ ፪ ፡
የባሕርይ ፡ ልደት ፤ ፫ ፡ የግብር ፡ ልደት ፤ መንፈስ ፡
ቅዱስ ፡ ቅብዕ ፤ ፩ ፡ ሠራ ፤ ፪ ፡ ሥራ ፤ ወልደ ፡ አብ ፡
ወልደ ፡ ማርያም ፡ በተዋሕዶ ፡ ከበረ ፡ ብሎ ፡
የሚያስተምር ፤ ከተሳላፊና ፡ ከውላጤ ፡ የራቀ ፡
የቄርሎስና ፡ የዲዮስቆሮስ ፡ ባህል ። ትርጓሜውም ፡

አርቶ ፡ (ርቶዕ) ፡ የቀና ፤ ዶክስ ፡ (ስብሐት) ፡ ምስ
ጋና ፡ ማለት ፡ ነው ፡ ይላሉ ፡ (ኪ ፡ ወ ፡ ክ) ።

አርቶዶክሳዊ ፤ በአርቶዶክስ ፡ ሃይማኖት ፡
የሚያምን ።

አርቶዶክሳዊት ፤ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፤ ሃ
ይማኖት ።

አርቶዶክሶች ፤ (አርቶዶክሳውያን) ፤
ግሪኮች ፡ መስኮቦች ፡ ሩማንያዎች ፡ ሶርያዎች ፡ የደ
ቡብ ፡ ሀንዶች ፡ አርመኖች ፡ ግብጦች ፡ ኢትዮጵያ
ውያን ።

ኤርትራ ፤ በአፍሪቃና ፡ በእስያ ፡ መካ
ከል ፡ ያለ ፡ ቀይ ፡ ባሕር ፡ አስራኤል ፡ ሙሴ ፡ ከፍ
ሎላቸው ፡ የተሻገሩበት ፡ ፈርዖን ፡ ከነሰራዊቱ ፡
የሰጠመበት ። በኛም ፡ በኩል ፡ ወደቦቹ ፡ ምጥዋ ፡
ዐሰብ ፡ አሶክ ፡ ናቸው ።

አረተረተ ፤—አሶመሶመ ፤—(ረተ
ረተ) ።

እርችት ፤—የመድፍ ፡ ጥይት ፤—ር
ችት ።

አርጴ ፤ ጣብ ።

አስ ፤ (አ) ፤ የማስደረግ ፡ ልማድ ፤ ፍቸው ፡
በቂም ፡ ቀሪ ። በላ ፡ አስበላ ፤ ጠጣ ፡ አስጠጣ ፤
ተነከረ ፡ አስተነከረ ። ይኸውም ፡ ግዴታንና ፡
ጥናትን ፡ ያሳያል ።

አሶ ፤ (አስወ) ፤ ወባ ፡ ንዳድ ፡ ትኩሳት ፤
እሳታዊ ፡ በሽታ ።

አሸ ፤—በቂሙ ፤—ዐሽ ።

አሻ ፤—አስፈለገ ፤—ሻ ፤ ሻየ ።

አሽ ፤ (አስ) ፤ የማድረግና ፡ የማደራረግ ፡
ልማድ ። በለበል ፡ አሽበለበል ፤ ቂጠቂጠ ፡ አሽቂ
ጠቂጠ ፤ ቀደመ ፡ አሽቀዳደመ ። ተሸን ፡ ተመልከት።

ኢሳ ፡ (ሶች) ፤ የንጉድ ፡ ስም ፤ በሐረርጌ ፡
ቄላ ፡ አዳል ፡ አጠገብ ፡ ያለ ፡ የሱማሌ ፡ ሕዝብ ፤
አገሩም ፡ ኢሳ ፡ ይባላል ።

እስ ፤ (ርእስ ፡ ለል) ፤ ርስ ፡ ራስ ፡ የ
ናላ ፡ ቅል ፤ ባለቤት ።

እሱ ፤ (ርእሱ ፡ ለሊሁ) ፤ የተገባሮ ፡
ዐጸፋና ፡ በቂ ፡ ርሱ ፡ ራሱ ፡ ቅሱ ፤ ባለቤቱ ፤ አንቶ ፡
ያ ፡ ያው ፡ የገባር ፡ ዐጸፋ ፡ ሲሾን ፡ እሱን ፡ ይላል ።
(የሱ) ፤ የዚያ ።

እሷ ፤ (ርእሳ ፡ ለሊሃ) ፤ ርሷ ፡ ራሷ ፡
ቅሷ ፤ ባለቤቷ ፤ ያች ፡ ያቻች ። በሩቆችና ፡ በቅር
ቦች ፡ እኛ ፡ በሚሉም ፡ እሳቸው ፡ እሳትኹ ፡ እሳችን ፡
እያለ ፡ ይዘረዝራል ፤ ሹሉንም ፡ በተራው ፡ ተመ
ልከት ።

እሴ ፤ (ርእስየ ፡ ለልየ) ፤ ርሴ ፡ ራሴ ፡
ቅሴ ፤ ባለቤቱ ፤ እኔ ፡ እኔው ።

እሺ ፤—በጄ ፤—ዕሺ ።

እሶ ፤—ዕሠይ ፤—ዕሦ ።

እኼ ፤ (ኮሞል) ፤ ሸዬ ፤ ፍሬው ፤ የሚበላ ፤
ዕንጨት ።

እኸ ፤—በቁሙ ፤—ዕሽ ።

እኸ ፤ የሰም ፤ ባዕድ ፤ መንሻ ። ኮለሌ ፤ እ
ሽኮለሌ ፤ ቀደመ ፤ አሽቀዳደመ ፤ እሽቅድድም ።

አሰበ ፤—አስታወሰ ፤—ዐሰበ ።

አሰብ ፤—ወደብ ፤—ዐሰብ ።

አሸቦ ፤—ጨው ፤—ዐሸቦ ።

አስባብ ፤—ሰበቦች ፤—ሰበበ ።

እሽባቦ ፤—እንዳልክ ፤—ዕሺ ።

አሽበለበለ ፤—አቂላመጠ ፤—በለበለ ።

አሽበረ ፤—በመበጠ ፤—(ሽበረ) ።

አሽበረቀ ፤—አበራ ፤—ሽበረቀ ።

አሰቦት ፤—ተራራ ፤—ዐሰቦት ።

አሽገ ፤ ዘጋ ፤ ዐተመ ፤ ሌደኒ ፤ ላከከ ፤ መ
ረገ ፤ እንዳይከፈት ፤ አደረገ ፤ የቤት ፤ የጣጥን ፤ የ
መዝገብ ፤ የደብዳቤ ።

አሻጊ ፤ (ዎች) ፤ ያሸገ ፤ የሚያሸግ ፤ ዐ
ታሚ ፤ ዘጊ ፤ ደፋኝ ፤ መራጊ ።

አሻጊነት ፤ ዐታሚነት ፤ መራጊነት ።

ማሸግ ፤ መድፈን ፤ መምረግ ።

ማሸጊያ ፤ መድፈኛ ፤ መምረያ ፤ ማጣበ
ቂያ ፤ ሙጣ ፤ መጣብቅ ።

አሳሸገ ፤ እዘጋ ፤ አስደፈነ ፤ አስመረገ ።

አሳሻጊ ፤ ያሳሸገ ፤ የሚያሳሸግ ፤ የሚያስ
ደፍን ፤ የሚያስመርግ ።

ማሳሸግ ፤ ማስደፈን ፤ ማስመረግ ።

ማሳሸጊያ ፤ ማስደፈኛ ፤ ማስመረያ ።

ታሸገ ፤ በጥብቅ ፤ ተዘጋ ፤ ተመረገ ፤ ተደ
ፈነ ፤ ተፈረመበት ፤ ታተመ ።

እሽግ ፤ የታሸገ ፤ የተዘጋ ፤ የተደፈነ ፤ ድ
ፍን ፤ ምርግ ።

እሽግ ፤ መታሸግ ።

እሽግ ፤ አደረገ ፤ ዝግት ፤ ድፍን ፤ አደ
ረገ ።

እሽጋት ፤ የመታሸግ ፤ ሥራ ፤ ሹኔታ ።

መታሸግ ፤ መዘጋት ፤ መደፈን ፤ መመረግ ።

መታሸጊያ ፤ መደፈኛ ፤ መመረያ ።

አስተሻሸግ ፤ አደፋፈን ፤ ማሸግ ።

አሽጋበጠ ፤— አሽጃጣጠ ፤— ጐ
በጠ ።

አስገበገበ ፤—አስቸኩለ ፤—ሰገበ ።

አሻገረ ፤—ሙላትን ፤ አሳለፈ ፤—(ሻ
ገረ) ።

አሽገሽገ ፤—አፈገፈገ ፤—ሸገሽገ ።

አሰዳ ፤ (ወሰደ) ፤ መራትን ፤ ጠርን ፤ የሚ
ወስድ ፤ ያምለፍ ፤ የናሴ ፤ ጐርፍ ።

አሰድ ፤ (ዐረ) ፤ አንበሳ ፤ ያምሌ ፤ ኮከብ ፤
አንበሳ ፤ የሚመስል ።

አሰድ ፤ እሳት ፤ ኮከብ ፤ ዕድሉ ፤ ዕጣው ፤
አሰድ ፤ የሽን ፤ ገይለኛ ፤ አሸናፊ ፤ ድል ፤ አድራጊ ፤
አንበሳ ፤ እሳት ፤ ማለት ፤ ነው ። አሰድ ፤ የያዘውን ፤
አይሰድ ፤ እንዲሉ ።

አሰጅ ፤ ወሽ ፤ የላም ፤ ጡት ።

አሰጅ ፤ እንግዲ ፤ ሥጋ ፤ ከልጅ ፤ በኋላ ፤
የሚመጣ ፤ በግእዝ ፤ ሰይል ፤ ይባላል ።

አሰጅ ፤ የጐድን ፤ ሥጋ ።

አሰድ ፤ ብረትን ፤ ከዝገት ፤ ልብስን ፤ ከ
እድፍ ፤ የሚያስለቅቅ ፤ የሚያጠራ ፤ የሚወለውል ፤
የሚሰነግል ፤ ልብስን ፤ እንደ እሳት ፤ የሚያቃጥል ፤
የሚበላ ፤ የሚነድል ፤ ሐምጣጤ ፤ ብረት ፤ አክስል ፤
መርዝ ።

አሲድ ፤ (ዐረ ፤ ሀሲድ) ፤ ምቀኛ ።

አሲድ ፤ ክፉ ፤ በሽታ ። ወደደ ፤ ብለሽ ፤
አስወደደን ፤ እይ ።

አሲዳም ፤ (አሲዳዊ) ፤ ያሲድ ፤ ወገን ፤
ዐይነት ፤ አሲድ ፤ ያለበት ፤ ሆዳም ፤ ከርሃም ፤
ብዙ ፤ የሚበላ ፤ እንድ ፤ ዋዲያት ፤ ፍትፍት ፤ ውጦ ፤
አሹንም ፤ አሹንም ፤ ራቦች ፤ የሚል ፤ ከሲታ ፤
በሽተኛ ፤ ጥጋብ ፤ የለሽ ።

አሲዳሞች ፤ በልተው ፤ የማይጠግቡ ፤ ሰ
ዎች ፤ ሆዳሞች ።

አሻዳ —እግረ ፤ ወልጋዳ —ዐሻዳ ።

አሸዋ ፤ (ዎች) ፤ ጠጠር ፤ ጆጀት ፤ ታ
ናናሽ ፤ ጥቃትን ፤ የደገጊያ ፤ የጭንጣ ፤ ቅንጣት ፤
እንደ ፤ ጤፍ ፤ ምርት ፤ እንደ ፤ ክርትፍ ፤ ዶቄት ፤
ያለ ፤ በወንዝ ፤ ዳር ፤ በባሕር ፤ ጠረፍ ፤ በምድረ ፤
በዳ ፤ በበረሃ ፤ የሚገኝ ፤ ከኖራ ፤ ጋራ ፤ ለግንብ ፤
የሚሾን ፤ (ዕብ ፤ ፲፩ ፤ ፲፪) ፤ አሸዋና ፤ ጥጸ ፤ ባግርኛ ፤
፪ ፤ ሲሾኑ ፤ በግእዝ ፤ እንድ ፤ ናቸው ። ጥጸን ፤
ተመልከት ።

አሸዋም ፤ አሸዋ ፤ የበዛበት ፤ ስፍራ ፤ ባለ
አሸዋ ።

እስዎ ፤ (እስ) ፤ ርስዎ ፤ ራስዎ ፤ ቅልዎ ፤
ባለቤትዎ ፤ እንቱ ።

አሳሑርታ ፤ በትግሬ ፤ ውስጥ ፤ ያለ ፤ አ
ገር ፤ አሳ ፤ ሰው ፤ ሐርታ ፤ ሐርነት ፤ ይመስላል ።

አሳሑርቶች ፤ የአሳሑርታ ፤ ሰዎች ፤ ወ
ይም ፤ ተወላጆች ።

አሰጣ ፤—ሰተረ ፤—(ሰጣ) ።

እስጢፋኖስ ፤ የሰው ፤ ስም ፤ ከሰባ ፤ ሹ
ለቱ ፤ አርድእት ፤ እንዱ ፤ ሲቀ ፤ ዲያቆናት ።

እስጢፋኖስ ፤ የታቦት ፤ ስም ፤ ታቦት ።

እስጢፋኖሶች ፤ የእስጢፋኖስ ፡ ካህናት ፤ በዚህ ፡ ስም ፡ የሚጠሩ ፡ ፪ ፡ ፫ ፡ ሰዎች ።

እስጢፋ ፤ ከፊላ ፡ ስም ፤ ደቀቀን ፡ እይ ።

እስጢፋ ፤ ለማርያም ፡ ስማደት ፡ አይገባም ፡ ቢሉ ፡ ዐጤ ፡ ዘርዐ ፡ ያዕቆብ ፡ በደብረ ፡ ብርሃን ፡ ከሰቀሏት ፡ ሹለት ፡ ሊቃውንት ፡ አንደኛው ፡ የደቀ ፡ እስጢፋ ፡ መምር ።

እስጢፎ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የእስጢፋኖስ ፡ ከፊላ ፡ እስጢፎ ፡ እስጢፎ ፡ ገደል ፡ ተለጥፎ ፡ እንዲሉ ፡ ልጆች ፡ እስጢፎ ፡ ቃለ ፡ አጋኖም ፡ ይኾናል ።

እስይ ፤—በቁሙ ፤—ዕሠይ ።

እሴይ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ የዳዊት ፡ አባት ።

እስያ ፤ ካጅቱ ፡ የዓለም ፡ ከፍሎች ፡ አንደኛው ፡ የብጦችና ፡ የቀዮች ፡ የመዳሰች ፡ አገር ፤ የሴም ፡ ዕጣ ።

ኢሳይያስ ፤ የሰው ፡ ስም ፤ በዎዝያንና ፡ በኢዮአታም ፡ በአካዝ ፡ በሐዘቅያስ ፡ ዘመን ፡ የነበረ ፡ ነቢይ ።

እስክ ፤ ዐቢይ ፡ አገባብ ፡ ከአንቀጽ ፡ እስቀድሞ ፡ በቁም ፡ ቀሪነቱን ፡ ሳይለቅ ፡ ከአንቀጽ ፡ በኋላ ፡ በትርፍ ፡ ዐማርኛ ፡ ድረስ ፡ እየኾነ ፡ ፍጻሜ ፡ በሌለው ፡ ሲነገር ፡ የበክር ፡ ልጇን ፡ እስክ ፡ ወለደች ፡ ድረስ ፡ አላወቃትም ። ቀራ ፡ የጥፋት ፡ ውሃ ፡ እስክ ፡ ጉደለ ፡ ድረስ ፡ ወደ ፡ ኖሳ ፡ አልተመለሰም ፡ ይላል ፡ (ማቴ፩ ፡ ፳፭ ። ዘፍ፭ ፡ ፮ ፡ ፮) ። ፍጻሜ ፡ ባለው ፡ ሲነገር ፤ ከ ፡ ኪ ፡ ተብሎ ፡ በትንቢት ፡ ይገባል ። ልጄ ፡ ሴሎም ፡ እስኪያደግ ፡ ድረስ ፡ መበለት ፡ ሹነሽ ፡ ተቀመጧ ። በትር ፡ ከይሁዳ ፡ አይጠፋም ፡ሴሎም ፡ የሰላም ፡ ንጉሥ ፡ እስኪመጣ ፡ ድረስ ፡ (ዘፍ፱፭ ፡ ፲፩ ። ፱፱ ፡ ፲) ። መዝሙሪያውን ፡ እስኪ ፡ እይ ።

እስክ ፤ ደቂቅ ፡ አገባብ ፡ መገሥገሻና ፡ መድረሻ ። ጳውሎስ ፡ እስክ ፡ ፫ኛ ፡ ሰማይ ፡ ወጣ ። እመቤታችን ፡ እስክ ፡ ግብጽ ፡ ተሰደደች ። (ተረት) ፤ ሲታጠቡ ፡ እስክ ፡ ከንድ ፤ ሲታረቁ ፡ ከሆድ ፡ ድረስ ፡ እንደ ፡ ሳይኖው ፡ ጨምር ፡ ከዐጸፋና ፡ ከጊዜ ፡ ጋራ ፡ ሲነገር ፤ እስክዚህ ፡ እስክዚያ ፤ እስክ ፡ ዛሬ ፡ እስክኾን ፡ ይላል ።

እስክ ፡ የሌለው ፤ መጨረሻ ፡ አልባ ። እእስክ ፡ የሌለው ፡ ነገር ፡ እንዲሉ ።

እስኪ ፤ ዐቢይ ፡ አገባብ ፡ የትንቢት ፡ መነሻ ፡ ሹኖ ፡ በሩቅ ፡ ወንድና ፡ በሩቆች ፡ ወንዶች ፡ ሲነገር ፤ እስኪበረታ ፡ እስኪያደግ ፤ እስኪበረቱ ፡ እስኪያደጉ ፡ ይላል ።

እስኪ ፤ (እስኩ) ፤ ጉሉስ ፡ አገባብ ፡ የጥያቄና ፡ የምክር ፡ የልመና ፡ ቃል ፤ ፍችው ፡ በቁም ፡ ቀሪ ። በፈጣሪ ፡ ፊት ፡ መቆምን ፡ እስኪ ፡ ዐስብ ። ከመስቀልሽ ፡ እስኪ ፡ ውረድ ። እስቲን ፡ ተመልከት ።

እስክ ፤ ዐቢይ ፡ አገባብ ፡ አንተ ፡ አንቺ ፡ እናንተ ፡ እሷ ፡ በሚባሉትና ፡ እኔ ፡ በሚል ፡ እኛ ፡ በሚሉ ፡ የትንቢት ፡ መነሻ ፡ ሲኾን ፤ እስክትደክም ፡ (አንተ ፡ እሷ) ፡ እስክትደክሚ ፡ እስክደክም ፡ እስክንደክም ፡ ይላል ። እስክ ፡ የግእዝ ፤ እስኪ ፡ እስክ ፡ ያማርኛ ። (ተረት) ፤ ያፈን ፡ እስክውጥ ፡ ዕድሜ ፡ ይሰጠኝ ፡ ይላል ፡ ርኩም ።

እስኸ ፤ (ርእስክ ፡ ለሊኪ) ፤ ርስኸ ፡ ራስኸ ፡ ቅልኸ ፤ ባለቤትኸ ፡ አንተ ።

እሾኸ ፤—በቁሙ ፤—ሾኸ ።

አስከየ ፤—አስለገመ ፤—(ከየ) ።

አስካካ ፤—እንስት ፡ ፈለገ ፤—(ካካ) ።

አሽካካ ፤—ፎከረ ፤—(ካካ) ።

አሽኮኮ ፤—ያውራ ፡ ስም ፤—ሽኮኮ ።

አሽኮኮ ፤—እንኮኮ ፤—(ኮኮ) ።

እሽካካ ፤—ጨኸት ፤—(ካካ) ።

አስካል ፤—የወይን ፡ ዘለላ ፤—ሰከለ ።

አስኳል ፤—በቁሙ ፤—ሰከለ ።

አሽክላ ፤ (ሎች) ፤ ከሥር ፡ እስክ ፡ ማፍ ፡ አንጓና ፡ ቂላፋ ፡ እሾኸ ፡ ያለው ፡ ለቀፍ ፡ የሚኾን ፡ አረንጓዴ ፡ መልክ ፡ ዐረግ ፡ ፍሬያማ ። በርሱ ፡ ዐይነት ፡ የተሠራ ፡ ወጥመድ ፡ (መዝ፲ ፡ ፱ ። ፪፱፱ ፡ ፩ ፡ ፱ ። ዐብድ፩ ፡ ፮ ። መከ፯ ፡ ፳፮) ። ዘሩና ፡ አንቀጸ ፡ ሰከለ ፡ ነው ፤ ፍሬውን ፡ ልጃገረዶች ፡ የእጅ ፡ ጌጥ ፡ ያደርጉታልና ። (ግጥም) ፤ ያሽክላ ፡ መፋቂያ ፡ ይላል ፡ ጠጅ ፡ ጠጅ ፤ እንዴት ፡ ነሽ ፡ በሉልኝ ፡ ያችን ፡ ጠይም ፡ ልጅ ።

እሽኮለሌ ፤—ሰድብ ፤—ኮለለ ።

አሽከመ ፤—ራስ ፡ ላይ ፡ አደረገ ፤—(ሽከመ) ።

አሽከመከመ ፤—አሽቂመቂመ ፤—ከመከመ ።

እስክንድር ፤ የሰው ፡ ስም ፤ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ በ፪፻፶፮ ፡ ዓመት ፡ በግሪክ ፡ አገር ፡ የተወለደ ፤ ስመ ፡ ጥር ፡ ንጉሥ ፡ ገይለኛ ።

እስክንድርያ ፤ በግብጽ ፡ ወደብ ፡ እስክንድር ፡ የሠራት ፡ ከተማ ።

አሽኩንተረ ፤—አስጌጠ ፤—ኩንተረ ።

አሽከር ፤—ሎሌ ፤—ሸከረ ።

አሽከረከረ ፤—አንደረደረ ፤—ከረከረ ።

አሽኩረኩረ ፤—ጓሚያ ፡ አበጀ ፤—ኩረከረ ።

አሽኩረመመ ፤—አዳራ ፤—(ኩረመመ) ።

እስከራን ፤ (ኖች) ፤ የሰው ፡ ዐጥንት ፡ በመቃብር ፡ ውስጥና ፡ ከመቃብር ፡ ውጭ ፡ የሚገኝ ፡ ዐፅም ፤ ለራሳም ፡ ይነገራል ።

አስከራን ፡

አስከራናም ፤ ጣጋ ፡ ጠጃጋ ፡ ሰው ።
አሽከርት ፤—አሽከት ፤—ሻከረ ።
አሶከሶከ ፤—እንደ ፡ ውሻ ፡ ሼደ ፤—(ሶ

ከሶከ) ።
አሾከሾከ ፤—በገሮ ፡ ነገረ ፤—(ሾከ
ሾከ) ።

አስከሰ ፤ አስከሰታ ፤ በዘረን ፡ ጊዜ ፡ የሚ
ደረግ ፡ የአካል ፡ ውዝዋዜ ፡ ንቅናቄ ። አስከሰታ ፡
ወረደ ፡ እንዲሉ ።

አስከሰታ ፡ መታ ፤ ሰውነቱን ፡ ሰበቀ ፤
ወዘወዘ ፤ ትከሻውን ፡ ከፍ ፡ ዝቅ ፡ እደረገ ፤ አረገ
ረገ ። (ተረት) ፤ የመዝሙር ፡ መዝሙሪያ ፡ ሃሌታ ፤
የዘረን ፡ መዝሙሪያ ፡ አስከሰታ ።

አስከሰተኛ ፤ አስከሰታ ፡ ዐዋቂ ፤ አረግ
ራጊ ።

አሻኩተ ፤—አጸፋ ፡—ሸኩተ ።

አስኩታ ፤ (አስከ) ፤ የመጠጥ ፡ ዐሠር ፤
ገፈታ ፡ ገፈት ።

አሽከት ፤ (አሰከ ፡ አሰከት) ፤ ጭጥኝ ፡
የጉያ ፡ ጠጉር ፡ ሻከራ ፡ ቱርንድድ ።

አሽከት ፤ አሽከርት ። ሻከረን ፡ እይ ።

አሽከቲ ፤ ዐጡንባር ፤ ሹኔታው ፡ በሶብላ ፡
አበባው ፡ ብጣ ፡ የሚመስል ፡ ቅጠል ፡ ሽታው ፡
ጣፋጭ ።

አሰል ፤ በአዳል ፡ መሬት ፡ ያለ ፡ የጨው ፡
ባሕር ።

አሲል ፡ (ሎች) ፤ ተወርዋሪ ፡ የቂላ ፡
እባብ ፡ ቀጪን ፡ ረዥም ፤ ከዛፍ ፡ ላይ ፡ እየዘለለ ፡
ሰውን ፡ ይነካል ፡ (ይነድፋል) ፤ ዐንጉቱን ፡ አቅ
ንቱ ፡ እያሰገና ፡ እያፋጨ ፡ ይሼዳል ፡ (እሳፃፂ ፡
፤፩) ። ፈረንጆች ፡ ኮብራ ፡ ይሉታል ።

አሸለ ፤ (አኪል ፡ አከለ) ፤ አከለ ፡ ጨ
መረ ፤ አቀላ ፡ አንጣ ፤ መጠነ ፡ ላካ ፡ ከነዳ ፡ ቀጠበ ።

አሻል ፡ (ሎች) ፤ ተጨማሪ ፡ ድር ፡ በኋላ ፡
የተደራ ።

አሻል ፤ ቀይና ፡ ነጭ ፡ ጨው ፡ ዐሽቦ ፡
በዋንጣ ፡ ዐይነት ፡ በተሠራ ፡ ባለመክደኛ ፡ ገጣ ፡

ከአሰል ፡ የሚመጣ ። ካቦ ፡ ብለኸ ፡ አንካቦን ፡
እይ ።

አሻል ፤ በመረራና ፡ በቀይ ፡ ዐፈር ፡ መካ
ከል ፡ ያለ ፡ እባልሌ ፡ መሬት ፡ ዕይር ፤ ለሰላጋ ፡
ምድር ።

አሻል ፤ አራት ፡ እግሩ ፡ ነጭ ፡ የቼነ ፡
ቀይ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ፈረስ ፤ በጋልኛ ፡
ሙጣ ፡ ይባላል ።

አሻል ፤ (ትግ ፡ አሽዓል) ፤ በላጭ ፡
ገንባር ፡ ነጭ ፡ ኩቦት ።

አሻልማ ፤ (አሻላጭ) ፤ ያሻል ፡ ዐይነት ፤
ጥቅር ፡ ወይም ፡ ቀይ ፡ በሬ ፡ ፍየል ፡ በግ ፡ ባራት ፡
እግሩ ፡ ጣፍ ፡ ንጣት ፡ ያለበት ፡ የተጨመረበት ፤
ድሩን ፡ ፈረሱን ፡ ጨዋን ፡ የሚመስል ፡ ባለአሻል ።

ማሸል ፤ መለካት ፡ መከንዳት ፡ ድርን ።

አሳሸለ ፤ (አእከለ) ፤ አስጨመረ ፡ አላ
ከለ ፤ አስለካ ፡ አስከነዳ ፡ አስቀጠበ ።

ማሳሸል ፤ ማስጨመር ፡ ማሳከል ፡ ማስ
ለካት ።

ታሸለ ፤ ተጨመረ ፡ ታከለ ፤ ቀላ ፡ ነጣ ፤
ተለካ ፡ ተከነዳ ፡ ተቀጠበ ።

አሽል ፤ (ሎች) ፤ የታሸለ ፡ የተጨመረ ፡
የቀላ ፡ የነጣ ፤ ጭምር ።

አሽል ፤ አንድ ፡ ከንድ ፡ መቃ ፤ በመቃው ፡
የተለካ ፡ ፤ ከንድ ፡ ድር ። ዘንግን ፡ እይ ።

አሽላት ፤ ልክ ፡ መጠን ፤ የዝላ ።

አስተሻሸል ፤ አለካከ ፤ ማሸል ።

አሻለ ፤—አዳነ ፤—ሻለ ።

አሽለበ ፤—አንቀላፋ ፤—ሸለበ ።

አስለከለከ ፤—አስጠጣ ፤—ለከለከ ።

አስለከለከ ፤—አሹለከለከ ፤—ሰለከ ።

አሰላላ ፤—ልል ፡ አስደረገ ፤—ላላ ።

አሰላላ ፤—አሰላሰለ ፤—ሰላ ።

አሰላም ፤—ማተብ ፡ የሌለው ፤—ሰ

ለመ ።

አሸመ ፤—ጐነጐነ ፤—ዐሸመ ።

አሻማ ፤—አናጠቀ ፤—ሻማ ።

አሻመደ ፤—ዐኘከ ፤—(ሻመደ) ።

አሸመደመደ ፤—አጥመለመለ ፤—ሸ
መደ ።

አሸመጠ ፤—አኩረፈ ፤—(ሸመጠ) ።

አሸጃጠጠ ፤—ሸረደደ ፤—ጃጠጠ ።

አስመካ ፤—ጃያን ፡ አስነገረ ፤—(መካ) ።

አሸሞለሞለ ፤—አላዘገ ፤—ሞለሞለ ።

አሰመራ ፤—አሠራጨ ፤—(ሰመራ) ።

አሳመረ ፤—አሸገን ፤—አማረ ።
አሽሙር ፤—አግቦ ፤—ሽሙር ።
አሶመሶመ ፤—አረተረተ ፤—(ሶመ ሶመ) ።
አስማት ፤—ሰሞች ፤—ሰም ።
አሰኘ ፤—አሳሰበ ፤—(ሠኘ) ።
አሸን ፤—ጉላሰ ፤—ዐሸን ።
አሻንጉሊት ፤—የሕፃን ፤ ተምሳ ሊት ፤—ሸንገለ ።
አሰናዳ፤—ጨመረ፤አገባ፤—(ሰነዳ) ።
አሸንዳ ፤ (ዶች) ፤ ሰነዳ) ፤ በውስጡ ፡ ውሃ ፡ ዐረቄ ፡ ጠጅ ፡ የሚወርድበት ፡ ደረቅ ፡ ቀለል ፡ ቀርከሐ ፡ መቃ ፡ በምባ ።
አሸንዳ ፤ (ትግ) ፤ ርጥብ ፡ ገጣ ፤ የትግሬ ፡ ልጃገረዶች ፡ በበዓል ፡ ቀን ፡ ያሸርጡታል ።
አሰንዳቦ ፡ (ዎች) ፤ በወይናደጋ ፡ በርሻ ፡ ውስጥ ፡ የሚበቅል ፡ ግር ፡ ፍሬያም ።
አሰንዳሪ ፤ የጨጌ ፡ አጋፋሪ ፡ ቢትወደድ ።
አሳዳሪ ፡ ማለት ፡ ይመስላል ።
አሸንደረ ፤—አንሸዋረረ ፤—ሸንደረ ።
አሰናከለ ፤—አወላከፈ ፤—ሰነከለ ።
አሸነፈ ፤—ድል ፡ አደረገ ፤—(ሸነፈ) ።
አሸነፈጠ ፤—ዘቅዝቆ ፡ ታጠቀ ፤—(ሸነፈጠ) ።
አሸንቋጠ ፤—ጨንገር ፤—ሸነቂጠ ።
አሾፈ ፤—አላገጠ ፤—(ሾፈ) ።
አስፋልት ፤ የሙጫ ፡ ቅጥራን ። አስፋልት ፡ በግእዝ ፡ አስፈሊጦስ ፡ ይባላል ፤ በዘመናችን ፡ ግን ፡ ከምድር ፡ ዘይት ፡ የሚገኝ ፡ አተላ ፡ ነው ።
አሻፈረኝ ፤—እንቢኝ ፤—(ሻፈረ) ።
አስፌስ ፤—መናኛ ፡ ኮሶ ፤—ፈሳ ።
አሹቅ ፤—ተቂልቶ፡የተቀቀለ፤—ሾቀ ።
አሻቀበ ፤—አንጋጠጠ ፤—ሸቀበ ።
አሽቃበበ ፤—አሽንበጠ ፤—ቃበበ ።
አስቂጣ ፤—አዘለፈ ፤—(ቂጣ) ።
አሽቂጠቂጠ ፤—አስፈራ ፤—ቂጠቂጠ ።
አስቀመጠ ፤—አኖረ ፤—(ቀመጠ) ።
አሽቂመቂመ ፤—ጠራ ፤—(ቂመቂመ) ።
አሸቋንዳ ፤—ሰውነተ ፡ ደረቅ ፤—ቂንደደ ።

አሽቃነጠ ፤—አረገደ ፤—(ቃነጠ) ።
አሽቀነጠረ፤—ወረወረ፤—(ቀነጠረ) ።
አሽቀሽቀ ፤—አዘበዘበ ፤—ሽቀሽቀ ።
አሰረ ፤ (አሲር ፡ አሰረ) ፤ ያዘ ፤ ቀፈደደ ፡ ቂረኘ ፡ አበተ ፡ ገረኘ ፤ ጠመረ ፡ ዘወገ ፡ ተበተበ ። (ወውራ ፡ ጣት ፡ ላይ ፡ ክር ፡ አሰረ) ፤ ጉዳይ ፡ እንዳይረሳ ፡ ማስታወሻ ፡ አደረገ ። (አንገሩን ፡ አሰረ) ፤ ሆዱን ፡ በመቀነት ፡ ጠመጠመ ፤ ዘወትር ፡ ሳይበላ ፡ ዋለ ፤ ምግብ ፡ ቂጠበ ።
አሳሪ ፤ ያሰረ ፡ የሚያስር ፡ የሚቂረኝ ፡ የሚገረኝ ፤ አጋዥ ፡ (ማቴ፩ ፡ ፳፩) ።
አሳሪዎች ፤ አሳሮች ፤ ያሰሩ ፡ የሚያስሩ ፡ (ግብ ፡ ሐዋርያ ፡ ፴፩ ፡ ፴፭) ።
አሰር ፤ አሰር ፤ ዝ፯ ፡ ከማሁ ። ቂጥ ፡ አስር ፡ እንዲሉ ።
አሰራ ፤ የማሰር ፡ ሥራ ፤ ትብተባ ።
ማሰር ፤ (አሲር) ፤ መያዝ ፡ መቂርኘት ፡ ማበት ፡ ማጋዝ ፤ ብዙውን ፡ አንድ ፡ ማድረግ ።
ማሰር ፤ ማሰሪያ ። ናስ ፡ ማሰር ፡ እንዲሉ ።
ማሰሪያ ፤ (ማእሰር) ፤ ልጥ ፡ ዐረግ ፡ ገመድ ፡ ጠፍር ፤ እግር ፡ ብረት ፡ ሰንሰለት ፡ መንቂር ፡ ሽቦ ፡ ዛንጅር ፤ ሻሽ ፡ መቀነት ፤ ቀራኝነት ፡ (መዝ፪ ፡ ፫ ፡ ግብ ፡ ሐዋርያ ፡ ፳፱ ፡ ፳፻፩ ፡ ፫) ። የሺ ፡ ፍልጥ ፡ ማሰሪያው ፡ ልጥ ፤ ራስ ፡ ማሰሪያ ፡ እንዲሉ ።
ማሰሪያዎች ፤ ገመዶች ፡ ጠፍሮች ፡ ... ።
ማሰሪያ ፤ ዘማችና ፡ ትንቢት ፡ ትእዛዝ ፡ ነባር ፡ አንቀጽ ፤ የቃል ፡ የነገር ፡ ወሳኝ ፡ ግስ ፡ ማለት ፡ ነው ።
ማሰሪ ፤ (አሲሮትየ) ፤ የኔ ፡ ማሰር ።
ማሰሪ ፤ (ማእሰራዊ) ፤ የማሰሪያ ፡ ዐይነት ፡ መግረፊያ ። ማሰሪ ፡ ማለት ፡ ጌታችን ፡ ዐጣሮችን ፡ እንዳሳደደበት ፡ ያለ ፡ የጠፍር ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ገመድ ፡ ነው ። (ቅኔ) ፤ ትትቀሠፍ ፡ አንተ ፡ በቀጠና ፡ ረጋብ ፡ ማሰሪ ። ጸረገንና ፡ ራቀን ፡ እይ ፤ ጃንን ፡ ተመልከት ።
ማሰሪ ፤ የበሬ ፡ ጅራፍ ።
ማሰሪዎች ፤ ጅራፍች ።
አሰርኩሽ ፤ ተበተብኩሽ ፤ ያረግ ፡ ስም ፤ በዛፍ ፡ በቅጠል ፡ ላይ ፡ የሚጠመጠም ፡ መናኛ ፡ ዐረግ ።
አሳሰረ ፤ (አእሰረ) ፤ አሲያዘ ፡ አሲጋዘ ፡ አስቀፈደደ ።
አሳሳሪ ፤ (አእሳሪ) ፤ ያሳሰረ ፡ የሚያሳስር ፤ አስቀናጃጅ ።
ማሳሰር ፤ ማሲያዘ ፤ እንዲታሰር ፡ ማሰደረግ ።
ማሳሰሪያ ፤ ጊዜ ፡ ምክንያት ።
ታሰረ ፤ (ተአሰረ) ፤ ተያዘ ፡ ተጋዘ ፡

ተቋረኘ ፡ ተተበተበ ፤ በፍቅር ፡ አንድ ፡ ሽን ፡ ጸና ፡
(፩ሳሙ ፡ ፲፭ ፡ ፩) ። (አግር ፡ ተወርች ፡ ታሰረ) ፤
እግሩ ፡ ከእጁ ፡ ጋራ ፡ ባንድነት ፡ ተቀፈደደ ።
(የፊጥኝ ፡ ታሰረ) ፤ ፪ ፡ እጁ ፡ የኋሊት ፡ ተገረኘ ።

ታሳሪ ፤ የተያዘ ፡ የሚታሰር ።

እስር ፡ (ሮች) ፤ እሱር) ፤ የታሰረ ፡ የተ
ቀፈደደ ፡ (ኤፌ፪ ፡ ፩) ። (የቁም ፡ እስር) ፤ ሳይታሰር ፡
በሹም ፡ ሥልጣን ፡ ከዚህ ፡ አትለፍ ፡ የተባለ ፡
(፩ነገ ፡ ፪ ፡ ፴፮) ።

እስር ፡ አደረገ ፤ ቅፍድድ ፡ አደረገ ።

እስረኛ ፡ (ኞች) ፤ እሱራዊ) ፤ የእስር ፡
ወገን ፤ ግዛተኛ ።

እስር ፡ ቤት ፤ እስረኛ ፡ ያለበት ፡ ወህኒ ፡
ዘብጥያ ፤ የእስር ፡ ቤት ።

መታሰር ፤ መያዝ ፡ መጋዝ ፡ እወህኒ ፡
ቤት ፡ መግባት ፡ (ፊልጶ፩ ፡ ፲፬) ።

መታሰሪያ ፤ ጊዜ ፡ ስፍራ ፡ ወንጀል ፡
ጠፍር ፡ (ኤር፳፯ ፡ ፪) ።

ተሳሰረ ፤ (ተአሰረ) ፤ ተያያዘ ፡ ተቋራኘ ።

ተሳሰረ ፤ ተንተባተበ ፤ ከሰካር ፡ ከበሽታ ፡
የተነሣ ፡ መናገር ፡ አቃተው ። አፉ ፡ ተሳሰረ ፡ እን
ዲሉ ።

እስርስር ፤ የተሳሰረ ፤ ከልትፍትፍ ፡ ተብ
ታባ ።

አስተሳሰረ ፤ (አስተአሰረ) ፤ አዋሰበ ፡
አያያዘ ፡ አቋራኘ ፡ አቋላለፈ ፡ አጣመረ ።

አስተሳሳሪ ፤ ያስተሳሰረ ፡ የሚያስተሳሰር ፤
አቋራኝ ።

ማስተሳሰር ፤ ማያያዝ ፡ ማቋላለፍ ።

ማስተሳሰሪያ ፤ ማያያዣ ፡ ማቋላለፊያ ።

እስራት ፤ (እስረት) ፤ እሰራ ፤ ማሰር ፡
መታሰር ፡ (ምሳ፯ ፡ ፳፪ ። ኤር፱፪ ፡ ፴፫ ። ፊልጶ፩ ፡
፲፫) ።

እስራት ፤ ቍጥራት ፡ (፩ሳሙ ፡ ፴ ፡ ፲፪) ።

አስተሳሰር ፤ አቀፈዳድድ ፤ ማሰር ።

አሳር ፤—ውርደት ፤—ዐሳር ።

አሶር ፤ ፪ኛው ፡ የሴም ፡ ልጅ ፤ ሶርያንና ፡
ሱርስትን ፡ እይ ። አገሩም ፡ ነገዱም ፡ አሶር ፡ ይባላል ።

አሹራ ፤—ታሥር ፡ አንድ ፤—ዐሹራ ።

አሻራ ፡ (ዎች) ፤ አሠር) ፤ አንድነት ፡
የተያያዘ ፡ የተሳሰረ ፡ የተጠመዘዘ ፡ የቀንጮ ፡ ጃያ ፡
ጠጉር ፤ ምልክት ፡ እምር ። ዐረብ ፡ አሸረ ፡ ብሉ ፡
አመለከተ ፡ ይላልና ፤ አሻራ ፡ ማለት ፡ ከዚህ ፡
የወጣ ፡ ነው ።

አሻራ ፤ የውስጥ ፡ እጅ ፡ ጭረት ። ጠን
ቂለን ፡ እይ ።

አሻራ ፡ ቢስ ፤ ዕድለ ፡ ገደ ፡ ሀብተ ፡
ቢስ ፤ አሻራው ፡ በግንባሩና ፡ በማሻራቱ ፡ የሚ
ታይ ፤ ዘመዱ ፡ ወገኑ ፡ ዐልቆ ፡ ብቻውን ፡ የቀረ ።
ይህ ፡ ሹሉ ፡ የጠንቋይ ፡ ባህል ፡ ነው ።

አሻሮ ፤—በቁሙ ፤—ዐሻሮ ።

እስራኤል ፡ (ሎች) ፤ ፈት ፡ ለያዕቆብ ፡
ኋላም ፡ ለልጆቹ ፡ ላ፲፪ቱ ፡ ነገድ ፡ ከፈጣሪ ፡ የተ
ሰጠ ፡ ስም ፤ ከአምላክ ፡ ጋራ ፡ የሚታገል ፡ (መስተ
ቃልስ ፡ አምላክ) ፡ ማለት ፡ ነው ፡ (ዘፍ፴፪ ፡ ፳፬ ፡
፳፮ ። ፵፩ ፡ ፲) ። በዕብራይስጥ ፡ ዩስራኤል ፡ ይባላል ።

ዘእስራኤል ፤ ፪ኛው ፡ ያጤ ፡ ካሌብ ፡ ልጅ ።

እስራኤልን ፡ ይመስላል ፤ እጅግ ፡
በጣም ፡ ያምራል ፡ (መዝ፵፩ ፡ ፪) ።

አስራቦ ፤—የወባ ፡ ትንኝ ፤—ሰረበ ።

አስረገረገ ፤—አስጠመ ፤—ሠረገ ።

አስረገረገ ፤—አስነቀነቀ ፤—ረገረገ ።

አሸረጠ ፤—አገለደመ ፤—(ሸረጠ) ።

አስረቀረቀ ፤—አስመታ ፡ አስለቀሰ ፤—ረ
ቀረቀ ።

አስራቂተ ፤—አሳረዘ ፤—ዐረቀ ።

አሸራሽ ፤—አደላደለ ፤—(ሸረሽ) ።

እስሽ ፤ (ርእስኪ ፡ ለሊኪ) ፤ ርስሽ ፡
ራስሽ ፡ ቅልሽ ፡ ባለቤትሽ ፤ እንቺው ።

አሻሻ ፤—ዐሽ ፤—ዐሽ ።

አሻሻለ ፤—አማረጠ ፤—ሻለ ።

አሰት ፤—ውሸት ፤—ዐሰት ።

አሳቻ ፤—ሰላች ፤—ሳተ ።

አስተ ፤ (አስ ፡ ተ) ፤ እንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ ባ
ጉል ፡ ግስ ፡ የማድረግ ፡ የቅጽል ፡ ልማድና ፡ መነሻ ።
ዋለ ፡ አስተዋለ ፡ አስተዋይ ። በአዐ ፡ በሚነሣ ፡ በገ
ቢር ፡ ግስ ፡ ሲገባም ፡ የማድረግና ፡ የማደራረግ ፡
የሳቢ ፡ ዘር ፡ ልማድና ፡ መነሻ ፡ ይኾናል ። ዐወቀ ፡
አስታወቀ ፡ አስተዋወቀ ፡ አስተዋወቅ ። አዕማድን ፡
ተመልከት ፤ ቍጥር ፡ ፱ ። እንዳንደዬም ፡ መነሻው ፡
አዐ ፡ ባልኾነ ፡ ግስ ፤ ነበረ ፡ አስተናበረ ፤ ነገደ ፡
አስተናገደ ፤ ነፈሰ ፡ አስተነፈሰ ፡ ሲል ፡ ይገኛል ።
ይኸውም ፡ ከግእዝ ፡ የመጣ ፡ ነው ። አስተ ፡ ባ፩ ፡
ቃል ፡ የማድረግና ፡ የማስደረግ ፡ ልማድ ፡ መኾኑ
ንም ፡ በአጠከና ፡ በ(ዐወሰ) ፡ እይ ።

አስታ ፡ ት ፤ የንጠት ፡ ስም ፤ እንደ ፡
ጣርማበር ፡ ባለ ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ ከጎሳና ፡ ከጦስኝ ፡
ጋራ ፡ የሚበቅል ፤ ሲሰብቁት ፡ እሳት ፡ የሚወጣው ፡
ዕንጠት ።

አስቶች ፤ አስታዎች ፤ ሹለትና ፡ ከሹ
ለት ፡ የሚበዙ ።

አስቱ ፤ (አስታዊ) ፤ ያስታ ፡ ወገን ፤ ያ
ስታ ። እሳት ፡ የሚወጣው ፡ ማንኛውም ፡ ዕንጠት ፤
ወይም ፡ ካስታ ፡ የወጣ ፡ እሳት ።

እስቲ ፤ ባስቲ ፤ የተተኩስ ፤ ጠባባ ፤ በከ
ንድ ፤ በጡንቻ ፤ ላይ ፤ ያለ ።

እሳት ፤ (ቶች) ፤ አሲው ፤ አሰወ) ፤
በቁሙ ፤ አጥፍቶ ፤ ጠፊ ፤ የሚነድ ፤ የሚበራ ፤ የሚ
ያቃጥል ፤ የሚበላ ፤ የሚፈጅ ፤ የሚልጥ ፤ የሚለመ
ጥጥ ፤ ደረቅ ፤ የሚቃጠል ፤ ብሩህ ፤ ካራቱ ፤ ባሕር
ያት ፤ እንዲ ፤ በሹሉ ፤ የሚገኝ ፤ በደረቅነቱ ፤ ከነ
ፋስ ፤ በመቃጠሉ ፤ ከመራት ፤ በብርሃኑ ፤ ከውሃ ፤
የሚሰማ ፤ እሳት ፤ ለፈጀው ፤ ምን ፤ ይብጀው ፤
እንዲሉ ።

እሳታዊ ፤ ከእሳት ፤ የተፈጠረ ፤ የእሳት ፤
ባሕርይ ፤ ያለው ፤ መልአክ ።

እሳትማ ፤ እሳት ፤ መሳይ ፤ ቀለም ፤ ወይም ፤
በግ ፤ ዳንግሌ ።

እሳቶ ፤ የጉዲት ፤ የግብር ፤ ስም ፤ እሳቶ ፤
ጉዲት ፤ እንዲሉ ።

እሳተ ፤ ገሞራ ፤ ተራራን ፤ ነድሉ ፤ ፈን
ቅሉ ፤ የሚወጣ ፤ እሳት ፤ ፈረንጆች ፤ ቦልካ ፤ ይሉ
ታል ።

እሳተ ፤ ከል ፤ የዕቃ ፤ ቤት ፤ ደርብ ፤
በላዩ ፤ መዝመሪያ ፤ ሰሌን ፤ የተዘረጋበት ፤ ሹለተ
ኛም ፤ ዐፈር ፤ የተደለደለበት ፤ ዝርግ ፤ ሳንቃ ፤
በሠረገላ ፤ ላይ ፤ የተነጠፈ ፤ እሳተ ፤ ከልክል ፤
ማለት ፤ ነው ።

እሳት ፤ ለብሶ ፤ እሳት ፤ ጎርሃም ፤ መጣ ፤
ፈጽሞ ፤ ጨካኝ ፤ ተቈጣ ።

እሳታፍ ፤ (እሳት ፤ አፍ) ፤ ለፍላፈ ።

እሳትና ፤ ጭድ ፤ አጥፊና ፤ ጠፊ ።

እስተ ፤ (እስከ) ፤ በቁሙ ፤ ሹለት ፤ የወ
ደደ ፤ እስታንዳም ፤ ያጣል ።

እስተ ፤ (ውስተ) ፤ ወገን ፤ አጠገብ ፤
በኩል ፤ ጉን ፤ ጸድቃን ፤ በስተቀኝ ፤ ታጥአን ፤ በስ
ተግራ ፤ ይቆማሉ ፤ በስተዚያ ፤ በስቲያ ፤ በስተ
ኋላ ፤ ማድረጊያ ፤ ሲወድቅበት ፤ እ ፤ እንደ ፤ ተጉ
ረደ ፤ አስተውል ፤ ዳግመኛም ፤ ተና ፤ ከ ፤ ተወራ
ራሽ ፤ ስለ ፤ ሹኑ ፤ በስከ ፤ ይላል ፤ (፩ሳሙ ፤ ፲፮ ፤ ዩ) ።
(በስቲያ) ፤ ወዲያ ፤ ከትላንት ፤ በስቲያ ፤ ከነግ ፤
በስቲያ ፤ (፩ሳሙ ፤ ፴ ፤ ፲፫) ፤ ፊትና ፤ ኋላም ፤ ተብሉ
ይተረጉማል ፤ (ዘፃ፩ ፤ ፵፪) ።

እስቲ ፤ እስኪን ፤ አይ ።

እስት ፤ እስከን ፤ ተመልከት ።

እሸት ፤—በቁሙ ፤—ሸተ ።

እሺታ ፤—መታዘዝ ፤—ዕሺ ።

አስታበዩ ፤—አስመካ ፤—ዐበዩ ።

አስተጋባ ፤—አስጮሽ ፤—ገባ ።

አስታገለ ፤—አስተናነቀ ፤—ዐገለ ።

አስታገሠ ፤—አስቻለ ፤—(ዐገሠ) ።

አስታወከ ፤—አስመለሰ ፤—አወከ ።

አስተዋለ ፤—ተኩረ ፤—ዋለ ።

አስተዋፅኦ ፤ (ወፅኦ) ፤ መዋጮ ፤ ገን
ዘብ ፤ ምእድ ።

አስታወሰ ፤—አሳሰበ ፤—(ዐወሰ) ።

እሳቸው ፤ (ርእሶሙ ፤ ለሊሆሙ) ፤
ርሳቸው ፤ ራሳቸው ፤ ቅላቸው ፤ ባለቤታቸው ፤
እነዚያ ፤ ወንዶች ።

እሳቸው ፤ (ርእሶን ፤ ለሊሆን) ፤ ዝኒ ፤
ከማሁ ፤ እሊያ ፤ ሴቶች ።

እሳቸው ፤ እያደ ፤ ሰው ፤ (ተረት) ፤ ዐደራ ፤
ቢሏቸው ፤ ይብሳሉ ፤ እሳቸው ።

አስታጠቀ ፤—አስቀነተ ፤—(ዐጠቀ) ።

እሳችሁ ፤ (ርእስክሙ ፤ ለሊክሙ) ፤
ርሳችሁ ፤ ራሳችሁ ፤ ቅላችሁ ፤ ባለቤታችሁ ፤
እናንት ፤ ተ ።

እሳችሁ ፤ (ርእስክን ፤ ለሊክን) ፤ ዝኒ ፤
ከማሁ ፤ እሳንት ።

አሾተለ ፤—አደባ ፤—ሾተል ።

እስትሌ ፤ መካከለኛ ፤ የዳስ ፤ ወጋግራ ።

አስተማረ ፤—ነገረ ፤—(ማረ) ።

አስተኔ ፤ ሕብር ፤ ዐይነት ፤ ደረቅ ፤ አስ
ተኔ ፤ ርጥብ ፤ አስተኔ ፤ ዕንጨት ፤ እንዲሉ ፤ አስተ ፤
ዐይነት ፤ መባሉ ፤ ኔ ፤ ከዐይን ፤ መጥቶ ፤ በምእላ
ድነት ፤ ስለ ፤ ተጨመረበት ፤ ነው ።

እሳችን ፤ (ርእስነ ፤ ለሊነ) ፤ ርሳችን ፤
ራሳችን ፤ ቅላችን ፤ ባለቤታችን ፤ እኛ ።

አስተነከረ ፤—ወሬን ፤ አስረገጠ ፤—ተ
ነከረ ።

አስተነፈሰ ፤—እፎይ ፤ አሠኘ ፤—ነ
ፈሰ ።

እስትንፋስ ፤—ትንፋሽ ፤—ነፈሰ ።

አስተፋሳ ፤—እፎይ ፤ አለ ፤—ፈሳ ።

አስታቀረ ፤—ነቀፈ ፤—(ዐቀረ) ።

አሻተረ ፤—አማረ ፤—(ሻተረ) ።

አስታር ፤ የኮከብ ፤ ስም ፤ ኮከብ ፤ ሉልን ፤
አይ ።

አስታር ፤ በሸሽ ፤ የማታ ፤ ኮከብ ፤ ሲሸ
ሸንና ፤ ዐረብን ፤ ተመልከት ።

አስቲር ፤ የሴት ፤ ስም ፤ የታሳች ፤ የተሰ
ወረች ፤ ሽሸን ፤ ማለት ፤ ነው ።

አስተርእዮ ፤ (ርእዩ) ፤ የበዓል ፤ ስም ፤
በጥር ፤ ፳፩ ፤ ቀን ፤ የሚከበር ፤ የመቤታችን ፤ ዕረ
ፍት ፤ ትርጓሜው ፤ መገለጥ ፤ መታየት ፤ ባላገርም ፤
አስተር ፤ ይለዋል ።

አቱ ፤ (አቲው ፤ አተወ) ፤ መምጣት ፤
መግባት ፤ መምጣት ፤ ከናት ፤ ወዳባት ፤ መግባት ፤

ካባት ፡ ወደናት ፡ ነው ። ባባትና ፡ በናት ፡ መካከል ፡ ቁጭ ፡ መመለስን ፡ ያሳያል ።

አቱ ፡ ሥግራ ፤ ታቱ ፡ ሥግራ ፤ (አ ቲው ፡ ተአቱ ፤ ሥግርአ) ፤ መምጣት ፡ ትመ ጣለኸ ፤ መግባት ፡ ትገባለኸ ። ሥግራ ፡ ተራመዳ ፤ ሥግር ፡ ተራመድ ።

አት ፤ (ኢት) ፤ በትንቢትና ፡ በትእዛዝ ፡ አንቀጽ ፡ የሚገባ ፡ አሉታና ፡ አፍራሽ ። አትወርድ ፡ አትወጣ ፤ አትኼድ ፡ አትመጣ ፡ (አንተ ፡ እሷ) ። አትስረቅ ፡ አታመንዝር ፤ አትንካ ፡ አትቅመስ ፡ አትቅረብ ፡ (ቂላጀ ፡ ጀ) ። ኮነን ፡ እይ ።

አት ፤ ለሩቅ ፡ ሴት ፡ የአንቀጽ ፡ ዝርዝር ። እሱ ፡ እሷን ፡ ዐወቃት ። ጀኛውን ፡ ያ ፡ እይ ።

አቶ ፤ (አቤቶ) ፤ በዕድሜና ፡ በማዕርግ ፡ ከፍታ ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ የሚሰጥ ፡ የሰም ፡ ቀጻሚ ፡ ቅጽል ፡ በአያና ፡ በአቤቶ ፡ መካከል ፡ ያለ ፤ ፍቸው ፡ ጌታ ፡ ባለቤት ፤ ምስጢሩ ፡ ቃል ፡ አጋና ፡ ነው ። አ ፡ አባት ፤ ቶ ፡ ቤት ፡ (አበ ፡ ቤት) ፡ ከግለት ፡ የመጣ ፡ ነው ። እመታን ፡ ተመልከት ፤ አመመ ።

አቻ ፡ (ቾቾ) ፤ ወላሞ ፤ ጥርስ) ፤ ጓድ ፡ ወደር ፡ እኩያ ፡ ባልንጀራ ፡ ግጥሚያ ፡ የፍቅሩ ፡ ኹናቱ ፡ እንደ ፡ ጥርስ ፡ የታጋጠመ ፡ የተካከለ ፡ (ተረት) ፤ አላቻ ፡ ጋብቻ ፤ ቂይ ፡ ብቻ ፡ ቂይ ፡ ብቻ ። አቻ ፡ ግለዝ ፡ አተወ ፡ አታዊ ፡ ካለው ፡ የወጣ ፡ ነው ።

አቻም ፤ አቻ ፡ ያለው ።

አቻም ፡ የለኸ ፤ የወንድ ፡ ስም ።

አቻም ፡ የለኸ ፤ አቻሽ ፡ ማነው ፤ የሴት ፡ ስም ።

አቻሚ ፤ የወንድና ፡ የሴት ፡ ስም ፤ የአ ቻም ፡ ወገን ፡ ማለት ፡ ነው ።

አቻኛ ፤ አቻም ፡ ባላቻ ፤ እኩያነት ፡ ያ ለው ፡ ወደረኛ ።

እት ፤ (እጎት) ፤ የናት ፡ ምሳሌ ፤ ካባት ፡ ከናት ፡ የተወለደች ፡ እንደ ፡ ወንድም ፡ ያለች ፤ የቅርብ ፡ ዘመድ ፤ ወዳጅ ፡ እኩያ ፡ ሚስት ፡ ዐብሮ ፡ አደግ ። (ግጥም) ፤ እቱ ፡ ብንጋባ ፡ ምነው ፤ ጉድ ፡ አንድ ፡ ሰዎች ፡ ነው ። ቁመኸ ፡ ስትሳገት ፡ ዳኛው ፡ እያደላ ፤ ሳፋረፋኸ ፡ እንጂ ፡ እትች ፡ ምን ፡ ልበላ ። ትዳር ፡ እይዝ ፡ ብዬ ፡ ልጅ ፡ አሳድግ ፡ ብዬ ፡ ለቅቄለት ፡ ዐደርኩ ፡ ለዚያ ፡ ለሰውዬ ፡ ሚስቴን ፡ እቱ ፡ ብዬ ፤ (ቀድሞ ፡ ዘመን ፡ ወታደር ፡ ያጠቃው ፡ ባላገር) ። እትና ፡ እናት ፡ ባማርኛ ፡ ይገጥማሉ ። እስቲ ፡ ጠይቁልኝ ፡ ርቃ ፡ ሳትኼድ ፤ ይተጊ ፡ ተዋ በች ፡ እትናት ፡ ዘመድ ። ሸንኩሬንና ፡ አበባን ፡ እይ ።

እቱ ፤ (እጎትዋ) ፤ የኔ ፡ እት ። (ግጥም) ፤ እቱ ፡ ነች ፡ እላለኸ ፤ ወንድሜ ፡ ነው ፡ በይ ፤ የነፍ ስማ ፡ ነገር ፡ ቀርቶ ፡ የለም ፡ ወይ ፡ (ዘፍገጂ ፡ ገፍ ፡ ጀ) ።

እቶች ፤ (አኃት) ፤ የናት ፡ አምሳዮች ፤

ያባትና ፡ የናት ፡ ሴቶች ፡ ልጆች ፤ ወይም ፡ ካባት ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ የተወለዱ ፡ (ጸጢሞ ፡ ጀ ፡ ጀ) ።

እት ፡ አበባ ፤ ያነት ፡ ያከሥት ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ መጥሪያ ።

እትጌ ፡ (ዎች) ፤ እጎተ ፡ ሐፂጌ) ፤ ይተጊ ፤ ንጉሥ ፡ እቱ ፡ የሚላት ፡ የንጉሥ ፡ ሚስት ፤ ባለ ኩል ፡ ርስቱን ፡ ጉልቱን ፡ እንደ ፡ እት ፡ ተካፍላ ፡ የምትገዛ ፡ የሴት ፡ ንግሥት ። (ግጥም) ፤ ዐለ ፡ ማን ፡ ይላታል ፡ ሲጠራ ፡ እናቱን ፤ እኛስ ፡ እንላለን ፡ እተጌ ፡ መነን ። እተጌ ፡ ሰብለ ፡ ወንጌል ፡ እተጌ ፡ ጣይቱ ፡ እንዲሉ ። ጌን ፡ ተመልከት ። አና ፡ የ ፡ ተወራራሽ ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ እተጌ ፡ ይተጌ ፡ ተብሉ ፡ ይነገራል ።

እትጌ ፤ (እግዝእተ ፡ ጌ) ፤ የምድር ፡ እመቤት ።

እትጌዋ ፤ እተጌይቱ ፤ ያች ፡ ይተጌ ፤ እሷ ፡ (አስፎ ፡ ፲፩ ፡ ፲፪ ፡ ፲፫ ፡ ፲፬) ።

እቱዋ ፤ (አ ፡ እጎትዋ) ፤ እቱ ፡ ሆይ ፤ የኔ ፡ እት ፡ ሆይ ። ዋ ፡ ከወይ ፡ የመጣ ፡ ነው ።

እትዬ ፤ (እጎትዋ) ፤ ያባት ፡ የናቱ ፡ ልጅ ፡ የሸንኩሬና ፡ ያበባ ፡ ታላቅ ።

እትማ ፤ እትማም ፤ (እትማሞች) ፤ አታም ፡ ባለእት ፤ እት ፡ ያለቻት ፤ ማና ፡ ም ፡ አንድ ፡ ወገን ።

እትማማት ፤ (እትም ፡ ዐማት) ፤ እንደ ፡ አሪት ፡ ሥርዐት ፡ ልጆቻቸው ፡ ስለ ፡ ተጋቡ ፡ እ ትም ፡ ዐማት ፡ ተባሉ ።

እትማማቶች ፤ (አኃት ፡ ወሐማታት) ፤ እቶች ፤ ሴቶች ፡ ዐማቶች ።

እትማማች ፤ (አኃት) ፤ ታናሽና ፡ ታላቅ ፤ ያንድ ፡ አባት ፡ ያንዲት ፡ እናት ፡ ሴቶች ፡ ልጆች ። (እትም ፡ ዐማች) ፤ ወንድ ፡ ልጅ ፡ የእቴጌን ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ ያገባ ፡ ግለት ፡ ነው ።

እትማማቾች ፡ (እትም ፡ ዐማቾች) ፤ ከኹለት ፡ በላይ ፡ ያሉ ፡ ብዙዎች ፡ ሴቶች ፡ ያከሥ ቶቻቸውን ፡ ሴቶች ፡ ልጆች ፡ ያገቡ ፡ ወንዶች ፡ ልጆች ፡ ያሏቸው ፡ እቶች ፡ ግለት ፡ ነው ፤ ወንድ ምን ፡ እይ ።

አተበ ፤ — ቂረጠ ፤ — ዐተበ ።

አትባራ ፤ በሱዳን ፡ ከፍል ፡ ያለ ፡ አገር ፡ ተከዚ ፡ የሚወርድበት ። የግለዝ ፡ መጽሐፍ ፡ ፈለገ ፡ አትባራ ፡ እንዲል ።

እተጌ ፤ — ይተጌ ፤ — እት ።

ኢትዮጵ ፤ ኢትዮጵሲ ፤ ኹለተኛ ፡ የ ኩሽ ፡ ስም ፤ በጽርእ ፡ ኢትዮጵሲ ፡ ይባላል ።

ኢትዮጵያ ፤ (ጽር ፡ ኢቲዮፒካ) ፤ ያገር ፡ ስም ፤ የናባ ፡ ልጆች ፡ የሱዳኖች ፡ አገር ፡ መላው ፡ ጠቅላላው ፤ ከግብጽ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ትርጓሜው ፡ ቂላ ፡ በረሀ ፡ ምድረ ፡ በዳ ፡ (ዘፍገጂ ፡ ገፍ ፡ መዝፈጂ ፡ ዘ ፡ ፆፆ ፡ ፲፬ ፡ ኢሳፀጌ ፡ ዘ) ።

ኢትዮጵያ ፤ የመልከና፡ የሕብር፡ ስም ።
 ጥቁር፡ ጠቋራ፡ ከሰልማ፡ ማለት፡ ነው ፤ በዐረብ፡
 ሱዳን፡ በዕብራይስጥ፡ ኩሽ፡ ይባላል ። ዳግመ
 ኛም፡ በኩሽ፡ ልጆች፡ በሳባ፡ ሳባ፡ በአቢስ፡
 አቢሲኒያ፡ የተባለችው፡ የትግራና፡ ያማራ፡ አገር፡
 ከሩ፡ ሲቃናት፡ በጋላ፡ ኢትዮጵያ፡ ተብላለች ፤
 በአግዓዚ፡ አግዓዝያ፡ በሐበሻት፡ ሐበሻ፡ እንደ፡
 ተባለች ። አቢስን፡ ተመልከት ፤ ሐዲሱን፡ መጽ
 ሐፈ፡ ሰዋሰው፡ እይ ። በቂና፡ ቅጽል፡ ሹና፡
 ሲነገር ፤ ቅጽልነቱም፡ ከስም፡ ጋራ፡ ሲጻፍ፡ ነው ።

ኢትዮጵያዊ ፤ የኢትዮጵያ፡ ሰው ።
 ኢትዮጵያዊት ፤ የኢትዮጵያ፡ ሴት ።
 ኢትዮጵያውያን ፤ የኢትዮጵያ፡ ሰዎች ።
 ኢትዮጵያውያት ፤ የኢትዮጵያ፡ ሴቶች ።

አቲከም ፤ (ጋላ) ፤ (አቲ፡ ከሚ) ፤ አንተ፡
 የየት፡ ነኝ ። መንገሻ፡ አቲከም፡ እንዲሉ ።
 አትከነከነ ፤—አብሰለሰለ ፤—ተከነ ።
 አተከረ ፤—ነዘነዘ ፤—ተከረ ።
 አትኳር፡ (ሮች) ፤ የንጫት፡ ስም ፤ ያን
 ፋር፡ ዐይነት፡ ዛፍ ። የተኩረ፡ ዘር፡ ይመስላል ።
 አተካሪስ ፤—ድንድን ፤—ተካሪስ ።
 አቶከቶከ ፤—አሾከሾከ ፤—(ቶከቶከ) ።
 አተለ፤(አንተለ፤ጥሕለ፤ትግ፡ ሐተለ) ፤
 ደፈረስ ፤ አተላ፡ ሹነ፡ ከላይ፡ ወደ፡ ታች፡ ወረደ ፤
 ዘቀጠ፡ ዘገጠ ።

አተላ ፤ (ትግ፡ ሐተላ) ፤ የጠላ፡ የጠጅ፡
 የቅቢ፡ የኮሶ፡ የብረት፡ ዝቃጭ፡ አንቡላ፡ ዐር፡
 ወደ፡ ውጭ፡ የሚፈስ፡ የሚጣል፡ (እርግጽ፡ ፤፪) ።
 አተላም ፤ አተላ፡ የፈሰሰበት፡ ያለበት፡ ስፍራ ።
 አተል ፤ (ጥሒል) ፤ ማተል፡ መደፍረስ ።
 አተል፡ አለ ፤ አተለ ፤ ደፍረስ፡ አለ ።
 ማተል ፤ መውረድ፡ መዝቀጥ ።
 ማተያ ፤ መውረጃ፡ መዝገማ ።

አስተታተል ፤ አደፈራረስ ፤ ማተል ።
 አታለለ ፤—አሞኘ ፤—(ታለለ) ።
 አትላንቲክ ፤ ባውሮጵና፡ ባሚሪካ፡ ባፍ
 ሪቃ፡ መካከል፡ ያለ፡ ውትያናት ፤ ስፋቱ፡ ሦስት፡
 ሺ፡ ማይል፡ (ዐምስት፡ ሺ፡ ኪሎ፡ ሜትር)፡ ነው ።
 አተመ ፤—በቁሙ ፤—ዐተመ ።

አታሞ ፤—አማሪት ፤—ተመመ ።
 አቶመቶመ ፤—አጉረመረመ ፤—(ቶ
 መቶመ) ።

አቴና ፤ ያገር፡ ስም ፤ የግሪክ፡ አገር ።
 አቴና፡ (ኖች) ፤ ከመቃና፡ ከቀርከላ፡
 የተሠራ፡ ሣጠራ፡ የመሬት፡ ልባጥ ። ሥራው፡
 ከአቴና፡ ስለ፡ መጣ፡ አቴና፡ ተባለ፡ ይላሉ ።
 ደብተራ፡ ወገቡን፡ ረግራጊ ፤ አቴና፡ ወጊ፡ (ዐጤ፡
 ቴዎ) ።

አቴና ፤ የጣዖት፡ ስም ፤ ሴት፡ አምላክ ።
 እቶን ፤ (አተወ) ፤ ዕንጨት፡ የሚማገድ
 በት፡ እሳት፡ የሚነድበት፡ እንጀራና፡ ዳቦ፡ የሚ
 ጋገርበት፡ ወጥ፡ የሚሠራበት፡ ምድጃ፡ በማዘንት፡
 የተከበበ ፤ (ሚል፪ ፡ ፩) ።

እቶን ፤ የእሳት፡ ጉድጓድ፡ (ዳንዮ፡ ፪፡ ፲፩) ።
 እቶን ፤ ከአኩቴትና፡ ከባለቤት፡ ከፍ፡
 ያለ፡ ኅብስት ፤ ተረፈ፡ መሥዋዕት፡ የሳል፡ የጉ
 ንፋን፡ መድኅኒት ።

እቶን፡ ሹነ ፤ ዐመድ፡ ትቢያ፡ ዐባራ፡
 ሹነ ፤ ነክተ፡ ደቀቀ ።

አቸናቧ ፤—አንበጫረቀ ፤—(ቸነቧ) ።
 አተንክ ፤—ጠንቀኛ ፤—ተንክ ።
 አቸፈር ፤ በእገው፡ ውስጥ፡ ያለ፡ አገር ።
 አተፈተፈ ፤—ቸኩለ ፤—ተፈተፈ ።
 አተረ ፤—ተቋጠረ ፤—ዐተረ ።
 አተራመሰ ፤—አሽበረ ፤—(ተረመሰ) ።
 አትሮንስ ፤ መንበር፡ (ግእዝ) ።

አትሮንስ ፤ ዐጪርና፡ ረኝም፡ የመጽሐፍ፡
 ወንበር፡ የቅምጥ፡ የቁም፡ ባለሹለት፡ መልሕቅ፡
 ባላራት፡ እግር ፤ መጽሐፍ፡ ተዘርግቶ፡ የሚደገ
 ምበትና፡ የሚነበብበት፡ ታጥፍ፡ የሚቀመጥበት፡
 (ኪ፡ ወ፡ ክ) ። በግእዝ፡ ግን፡ ዘፋን፡ ማለት፡ ነው ።

አትሮንሰ፡ ማርያም ፤ ከግራኝ፡ በፊት፡
 የነበረች፡ የወሎ፡ ቤተ፡ ክሲያን ።

አተረተረ ፤—ደረደረ ፤—ተረተረ ።
 አቸረቸረ ፤—ሳይወጋ ፡ ዐለፈ ፤—ቸ
 ረቸረ ።

እቲሳ ፤ የቀበሌ፡ ስም ፤ አቡነ፡ ተክለ፡
 ሃይማኖት፡ የተወለዱበት፡ ስፍራ፡ በቡልጋ፡
 ውስጥ፡ ያለ ። በጋልኛ፡ ከልካይ፡ ማለት፡ ነው ፤
 በግእዝ፡ ጽላልሽ፡ ይባላል ።

አቶሳል ፤ (አቶ፡ ሳል) ፤ የሰንዴ፡
 ስም ፤ ሙቄ፡ እንትክትኩ፡ ከብቅልና፡ ከድብርቅ፡
 ፍሪ፡ ጋራ፡ ለሳል፡ ለጉንፋን፡ መድኅኒት፡ የሚ
 ሹን፡ ጥቁር፡ ሰንዴ፡ ማር፡ ማር፡ የሚል ። እንዳ
 ንድ፡ ሰዎች፡ ሣህሌ፡ የሚባል፡ ሰው፡ ከሌላ፡
 ስፍራ፡ ወደ፡ ሺዋ፡ ስላመጣው፡ አቶሣል፡ ተባለ፡
 ይላሉ ፤ እውነት፡ መሆኑን፡ እንጃ ።

አተተ፤ (አቲት፡ አተተ፤ ራቀ)፤
ወገደ፡ አራቀ፡ ነጠላ፡ አስገለለ።

አታች፤ ያተተ፡ የሚያትት፤ አስገላይ።

አታት፤ ዐራጣ፡ ወለድ፤ ሰው፡ ካገሩ፡
ተወግዶ፡ እባዕድ፡ አገር፡ ሺዶ፡ የሚያተርፈው፡
ትርፍ፡ ላበዳሪ፡ የሚከፍለው፡ ገንዘብ። ውርኝ
ትን፡ እይ።

አቲቴ፤ (ጋላ)፤ ዛር፤ በሴት፡ ስም፡ የምት
ጠራ፡ ውቃቢ፡ ዐማርች፡ ከጋሎች፡ የወረሷት፡
ጨሌ፡ የሚያጠልቁላት፤ አቲቴ፡ ግንቢ፡ አቲቴ፡
ሐራ፡ አቲቴ፡ ዱላ፡ እያሉ፡ እንቀት፡ የሚቀቅ
ሉላት፡ አምልኮ፡ ባዕድ። ትርጓሜው፡ ጠባቂ፡
ማለት፡ ይመስላል። ጨሌን፡ ተመልከት።

አቲት፤ ሀብት፡ ዕድል፡ ገንዘብ፡ ከብት፤
ባል። ሚስትም፡ ለባሏ፡ አቲት፡ ትባላለች።

ማተት፤ መወገድ፡ ማራቅ፡ መነጠል።

ማተቻ፤ መወገጃ፡ ማስገለጽ፡ ማራቂያ።

አሳተተ፤ (አእተተ)፤ አስራቀ፡ አስገ
ለለ፡ አስለየ።

ማሳተት፤ ማስገለል፡ ማስለየት፡ ማስ
ወገድ።

ታተተ፤ (ተአተተ)፤ ተወገደ፡ ራቀ፡
ተገለለ፡ ተለየ።

እትት፤ (እቲት)፤ ከልብስ፡ የተለየ፡
ዕራቁት፡ ገላ። (ግጥም)፤ እትቲ፡ በረደኝ፡ ቀዝቀ
ዘኝ፡ ነቱ፤ አስለምዶኝ፡ ነበር፡ ያ፡ ልጅ፡ በደረቱ።
ዕችከን፡ እይ።

አስተታተት፤ አወጋገድ፤ ማተት።

አቲች፡ (ሾች)፤ የቅጠል፡ ስም፤ ሥሩ፡
ለጠጅና፡ ለንጥል፡ መድገገት፡ የሚኾን፤ የጠጅን፡
መበላሸት፡ የንጥልን፡ መውረድ፡ የሚያርቅ፡
የሚያሰግድ።

አተተ፤—ተች፤—ዐተተ።

አጵሎን፤ የጽርእ፡ ጣያት፡ ስም፤ የቀን
ኸና፡ አምላክ።

አጵሊጡ፤ (አቦሊጡ)፤ የሊጡ፡ ባለ
ቤት፡ ሊጥን፡ የሚያሽ፤ የሚለውስ። ባለትኔዎች፡
ግን፡ የምጣድ፡ ብልጭልጭታ፡ ይሉታል።

አጵራግዛ፤ የማይበላ፡ መጥፎ፡ ዓጣ።

ኤጲስቆጶስ፤ መንፈሳዊ፡ የቤተ፡ ክሲ
ያን፡ ሹም፤ አቡን፡ ቄስን፡ ዲያቆንን፡ የሚሾም፤
ትርጓሜው፡ ጠባቂ፡ ማለት፡ ነው።

በ፤ ፪ኛ፡ ፊደል፤ በግእዝ፡ አልፍ፡ ቤት፡
በአበገደ። በፊደልነት፡ ስሙ፡ ቤት፤ በአጋዝ
ነት፡ በ—፪፡ ይባላል።

በ፤ ደቂቅ፡ አገባብ። ማድረጊያ፤ ፍችው፡
በቁም፡ ቀሪ። በመዝሙሪያ፡ እግዚር፡ ሰማይንና፡
ምድርን፡ ፈጠረ፤ በ፪ኛ፡ ቀን፡ ግን፡ ዐረፈ።

በ፤ (በዘ)፤ ዐቢይ፡ አገባብ። አዳም፡ በበ
ደለ፡ መድገኔ፡ ዓለም፡ ክሶ፡ ቀራንዮ፡ ቁጃል፡
ከለሚዳ፡ ለብሶ።

በ፤ (ሶበ)፤ በቁም፡ ቀሪነቱን፡ ሳይለቅ፡
ከእንቀጽ፡ በኋላ፡ ጊዜን፡ እያስከተለ፡ እንቀጽ፡
ያስቀራል። ክርስቶስ፡ በተሰቀለ፡ ጊዜ፡ ፀሐይ፡
ጨለመ። በ፡ ከተናባቢ፡ ሣልስ፡ ቅጽል፡ ሲወጣ፡
መኪናን፡ እይ።

በ፤ ቸልታ። በቦታ፡ እየገባ፡ በትርፍ፡
ዐማርኛ፡ ኹኛ፡ ቁጭ፡ ያሠኛል። አሞራ፡ በሰማይ፡
ሲያይሽ፡ ዋለ።

በ፤ (መ፡ ፈ)፤ የመና፡ የፈ፡ ተለዋዋጭ።
ዝናም፡ ዝናብ፤ ከራሱታ፡ ከራሱታ።

ቢ፤ (እመ)፤ ዐቢይ፡ አገባብ። ላሳር፡
የማፈው፡ ቢነግድ፡ አይተርፈው። በሩቆች፡ ወንዶ
ችና፡ ሴቶች፡ ትንቢት፡ እንቀጽ፡ ሲገባ፤ ቢተኙ፡
ነገር፡ ያገኙ፤ ቢነሡ፡ ነገር፡ ይረሱ፡ ይላል።
ኳሉታ፡ ጋራ፡ ሲነገር፡ ራብዕ፡ ይኾናል።

ባ፤ (እመ፡ ኢ)፤ በላይነት፡ ተራ፡ እሱ፡
ባልነበር፡ ሰው፡ እንደ፡ በራ፡ ይታረድ፡ ነበር።
ማልሱ፡ በትንቢት፤ ራብዕ፡ በገላፈ፡ እንደ፡
ገባ፡ አስተውል።

ባ፤ የበግ፡ ጩኸትና፡ ጥሪ። በጉ፡ ባ፡
ይላል። ምን፡ ይላል፤ ባ፡ ይላል። በ፡ በቅርብ፡
ወንድና፡ እኔ፡ በሚል፡ በትንቢት፡ ሲገባ፡ ሳድስ፡
ይኾናል።

ብ፤ አንተ፡ ብትኖር፡ ወንድሜ፡ ባልሞ
ተም፡ ነበር። ብኖር፡ ዓመት፤ ብበላ፡ ጋት።
በቅርቦች፡ ወንዶችና፡ ሴቶችም፡ እንደዚሁ፡
ይገባል።

ቧ፤ የሕ፡ ወራሽ። ሕገፈረ፡ ቧ፡ ወራረ።

ቧ፤ (በዊሕ)፤ መብራት፤ ጥ፡ ማለት።

ቧ፡ አለ፤ (ቦሐ)፤ በራ፤ ጥ፡ ማለት።

ቧለው፤ የሰው፡ ስም፤ ቧ፡ አለው፡ ቧ፡
ያለው፤ ዐይኖች፡ ማለት፡ ነው። ደጃች፡ ቧለው፡
አንዲሉ። ቡሕን፡ ተመልከት።

ቡአ፤ (በዊእ፡ ቦአ)፤ እንዠት፤ ያን
ዠት፡ መውረድ፡ መዛወር፡ መጠምዘዝ፡ አለስፍ
ራው፡ መግባት። ፈረሰኛው፡ ቡአ፡ ወረደው፡
እንዲሉ። ንፍጥና፡ አክታ፡ የሚመስል፡ ያንዠት፡
ውስጥ፡ በሽታ። ጋላ፡ ወረደ፡ ሲል፡ ቡኤ፡ ይላ
ልና፤ ቡአ፡ ማለት፡ ከጋልኛ፡ ይሰማል።